

Orele fierbinți ale semănatului

Campania agricolă a acestei primăveri trenează și pe alocuri se poticnește. Este o realitate certificată de suma datelor ce parvin din județe. Numai între 10 și 13 aprilie, de pildă, deși s-ar fi putut desfășura o viteză medie zilnică de aproape 300 000 ha semănat cu porumb, s-au realizat, în fapt, numai 100 000 ha, prea puțin față de ceea ce s-a planificat, prea puțin față de ceea ce ne stă în putere. Sint de însămintat, în întreaga țară, 3 296 700 ha și până în seara zilei de 14 aprilie a.c. suprafața însămintată s-a ridicat la abia 1 064 659 ha. Este adevărat, în aceeași zi, ca urmare a măsurilor între-

prinse, ritmul de lucru a crescut la aproape 204 000 ha, dar este vorba despre un prag ce se cere substanțial depășit, astfel încât semănatul să se încheie până la 20 aprilie. Ne aflăm, cu alte cuvinte, înaintea unei săptămâni decisive pentru soarta recoltei și lucrurile trebuie înțelese așa cum stau ele în realitate: toate mijloacele și forțele din dotarea și la to-

(Continuare în pagina 2)

P. MIHAI ■

Cîntec pentru clasa muncitoare

Este păduri ni se înalță somnul
ca un simbol în dimineți albastre
și dureros ne fulgeră cuvîntul
— dimensiunea demnității noastre;
întîrziem în lemn supuși de seve
ca în străbuni și tineri și bătrîni
dăm glas sonor și existăm, prieteni,
ca pămînteni și comuniști români.

Ne căutăm în cronică arsura
descălecind legendele pe pleoape,
pe vînt își sună pașii migratorii,
pămîntul nostru nu îi mai încapă,
dar mai nuntim în piatră și-n semințe
și urcă-n noi neimblinzite spații,
în munții noștri străjuiți de codri
nu mai e loc și timp pentru migrații.

Se va zidi cum s-a zidit de veacuri
peste grumazul brazdei, creațoare
e vîrsta cînd ne descifrăm ființa
în existența clasei muncitoare
și demnitățile mea de om ce serie
și demnitățile clasei una sint
își spune cîntul alripa-n lumină
s-o căutăm cu palmele-n pămînt.

ION DRĂGUȘANU ■
muncitor, întreprinderea — Vulcan
București

O noapte în ecluza de la Agiea

E acel timp al zilei, tulbur, incert,
cînd lumina se retrage discret, lăsînd în-
tinericul să ia lumea în stăpînire. Ne
găsim lingă Agiea, pe șoseaua ce leagă
Constanța de Mangalia și care e, în acest
loc, mai degrabă un pod, intrucît pe mar-
ginile ei, perpendicular pe direcția mării,
s-a săpat adînc, 65 de metri. Se așterne,
jos, canalul Dunăre—Marea Neagră și
șantierul lui oferă, la acest ceas care
aparține tot mai mult nopții, o priveliște
fără egal. Printre gîturile de lebădă ale
macaralelor, zeci, sute de camioane de
mare tonaj străbat albia viitorului canal,
luminînd-o feeric. Deși, la prima vedere,
par răzlețe, drumurile lor sint două, de la
punctele de încărcare la malul mării și,
firește, înapoi. Cu totul, 8 sau 10 kilo-
metri, dar parcursi cu mare repeziune
și în convoi, căci căile de acces sint in-

(Continuare în pagina 15)

VIDIU IOANIȚOIA ■

ANUL XXX - NR. 16 (1349) - 16 APRILIE 1981

flacăra

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

Din cuprins: Toate eforturile pentru obținerea de producții cit mai mari
în agricultură — p. 3 ■ Primii pași pe noul pod Grant — fotoreportaj de
Ion Predoșanu — p. 4 ■ Pierderile de legume nu sint o fatalitate —
de Dumitru Constantinescu și Elena Ghera — p. 6 ■ O oră de con-
ciliere — de Adrian Dohotaru — p. 11 ■ File din marea epopă a unității
naționale a românilor — p. 12 ■ Interviu cu poetul Ion Gheorghe — de Ilie
Purcaru — p. 19 ■ O carte în dezbateri: Dragostea și revoluția de Dinu
Săraru — p. 21 ■ Interviu cu pictorul Ion Pacea — de Cornelia Barbu — p. 22
■ O carte tulburătoare: Arma secretă de Eugen Jelebeanu — p. 25
■ Timpul liber — p. 29 ■ Universul — p. 30-31

Vis cu A. E. Baconsky

Un telefon redacțional îmi transformă
ultima duminică din martie 1981, pardo-
sită cu lumină, fără preț prin agresiunile
verdelui crud — dar și o alta, din april,
cu clopoței de caiși și de zarzări — în-
tr-un vis cu A. E. Baconsky. Nu cu poetul,
cu prozatorul, cu eseistul, cu criticul
de artă, cu autorul cărților de drumetrie,
ci cu plasticianul. Altfel spus, cu toate
aceste ipostaze de excepție laolaltă, ca în-
tr-o larnă din amintire într-o cîmpie sub-
carpatică, tineri, luați de pe picioare lite-
ralmente, purtați de colo-colo, extaziați,
vrăjiiți de un vînt de zăpezi care prin zodi
de virtejuri, de turnuri sonore sau de
pînii albe benigne varsă înfinit pămîntul
în cer...

O expoziție restrînsă s-a deschis la
Cluj, la galeria revistei Tribuna, grupînd
singurele agoniștile de peniță și pencil ale
unui perimetru restrîns: Veneția; sau
o luminare s-a aprins, mai de taină de-
cît cea a lacrimii, intensificînd și estom-
pînd lumini sub cumperi de echinox.

Intimplător nu-mi pot lămuri anul în
care scriitorul aît de reticent față de
„plurivalenți” hotărîse să aibă mai curînd
sau mai tîrziu o confruntare cu publicul
în această alternativă insolită. Recolta
tot mai substanțială după 1970, oricum
îmboldea. În 1971, cînd lăstărește din
jocuri energetice de linii cîteva geometri-
zări și motive florale pentru ilustrații la
Poezii de G. Bacovia, îi vom avea pre-
zența la un număr special din Steaua cu
o vizlone erotic-onirică de o libertate si-
milară, datînd din 1964. Nu cu un text. În
1969, împreună cu poeziile Cadavrelor în
vid își iau zborul și răsucirile ca din fir
de sîrmă sau reducțiile de labirinturi ale
celor cîteva vignete ideogramatice obli-
gate la un acompaniament surdinizat,
auster. Ulterior, virtuozitățile paganiniane,
arabescuri și filigranări parcă sub lupă
parafrazînd bulevard și fantezii arhitec-
turale baroce vor contrapuncta seria de
articulări abstracte, necuclidiene, deschise
unei multitudini de interpretări și țintiri.

(Continuare în pagina 25)

AUREL RĂU ■

Sibiu, județ în inima țării

Interviu cu tovarășul VASILE BĂRBULEȚ, prim-secretar al Comitetului județean Sibiu al P.C.R.,
președinte al Consiliului popular județean

— Tovarășe prim-secretar, sinteți un
om al locurilor, născut într-un frumos sat
de pe Valea Tirnavelor și crescut la
școala aspră, muncitorească a celei mai
mari unități industriale din județ. Așadar
ați cunoscut și cunoașteți (ca să spunem
așa: dinlăuntrul ei) viața economică și
socială a județului. Cum credeți că ar pu-

tea fi definită evoluția județului Sibiu,
care sint trăsăturile sale specifice în ul-
timei ani și care este aportul gîndirii origi-
niale, creatoare a sibiienilor în acest con-
text? Vă rugăm să nu insistați prea mult
asupra cifrelor, binecunoscute din datele
publicate, ci asupra investiției de inteli-
gență, fiindcă, după cum știm, județul se
orientează de mai mulți ani — devansînd
o idee-forță a noii calități — spre o dez-
voltare intensivă prin propriile forțe și
capacități creatoare, și nu prin aflux de
investiții.

— Înainte de toate doresc să fac o pre-
cizare: întreprinderea la care vă referiți
nu'era, în primii ani ai activității mele în
producție, cea mai mare unitate industri-
ală a județului. Era o fabrică mică, unde
se produceau arcuri lamelare și spirale,
pile de tot felul etc.; s-au executat, un
timp, grăpe și alte unelte agricole. În anii
puterii populare ea s-a profilat pe o mul-
țime de tipuri de arcuri, la care ulterior
s-au adăugat, treptat, numeroase piese
auto. Azi, este adevărat, a devenit una
din marile noastre unități industriale.

Cînd amîntiți de „școala aspră, munci-
torească” în care am crescut, mă gîndesc
la condițiile grele de muncă de altădată,
determinate de moștenirea preluată de la
fostul patron, mă gîndesc la eforturile fi-
zice pe care trebuia să le depunem pentru
a modela oțelul, la felul în care arătau
„halele” de producție. Din ceea ce a fost
au rămas doar amintirea întipărită în min-

țile oamenilor și cîteva fotografii îngă-
benite de vreme.

Dar și atunci, în condițiile la care mă
refeream, ca tînar utecist și apoi ca mem-
bru de partid, lucram cu multă insufle-
țire, avînd imaginea luminoasă a viitoru-
lui patriei, prefigurată de partid cu atîta
claritate și certitudine.

Cum spuneam la început, în județ exis-
tau și alte întreprinderi mai mari și chiar
mai bine dotate — județul avînd o tra-
diție în industrie și un număr mare de
muncitori pentru acea vreme, bine cali-
ficate, cu un înalt spirit de clasă, ceea ce
a reprezentat nucleul pregătirii temeinice
pentru muncă și viață a atîtor generații
de tineri.

În acești ani ai socialismului am bene-
ficiat permanent de importante fonduri
de investiții; mai ales în ultimul deceniu
și jumătate ne-am bucurat permanent de
atenția conducerii superioare de partid și
de stat, personal a tovarășului Nicolae
Ceaușescu.

O particularitate — zic eu — ar fi ace-
ea că în Sibiu nu s-au construit unități
industriale pe loc gol. Fabricile s-au dez-
voltat și modernizat tot timpul și odată
cu ele au crescut și oamenii. Cu alte cu-
vinte, paralel cu eforturile generale ale
statului, județul nostru a contat pe forța
de muncă calificată existentă, concomitent

(Continuare în paginile 16—17)

LIONEL NIȚESCU ■

Contribuții ale P.C.R., ale tovarășului Nicolae Ceaușescu,

la dezvoltarea științei economice și social-politice contemporane

Definirea epocii contemporane

De o importanță esențială pentru orice concepție economică și social-politică, pentru elaborarea justă a strategiei și tacticii mișcării revoluționare este definirea ei mai corectă, mai profundă și mai nuanțată a conținutului principal al epocii contemporane.

Trebuie spus că toți gânditorii contemporani sînt de acord că epoca actuală de dezvoltare a societății omenești este epoca unor profunde prefaceri, schimbări și transformări. Interesele specifice, de clasă și naționale, pe care le promovează unii dintre acești gânditori determină însă ca în concepția lor accentul principal și uneori chiar exclusiv să fie pus doar pe una sau alta din marile prefaceri ce definesc epoca contemporană.

Asfel, se știe, de pildă, că în urmă cu 15-20 de ani aproape toți teoreticienii care se situau pe pozițiile socialismului științific considerau — și unii mai consideră și astăzi — că principalul conținut al epocii noastre este trecerea omeniilor de la capitalism la socialism. Această definire, deși surprinde unul din procesele esențiale, definitorii ale lumii contemporane, este totuși unilaterală, deoarece ignoră sau minimalizează importanța și realitatea unor alte procese esențiale, specifice epocii noastre, cum sînt cele de ordin național sau tehnico-economic. După opinia noastră, tocmai o astfel de supraestimare a prefacerilor de ordin social a dus adesea și mai duce uneori la exacerbarea criteriului de clasă, la tendința de ignorare sau minimalizare a luptei de eliberare națională, a tendințelor de afirmare a unor noi națiuni, a unor noi principii în relațiile internaționale, și chiar la negarea sau minimalizarea — un timp — a realității și semnificației revoluției tehnico-științifice contemporane. Tocmai de pe pozițiile unei asemenea concepții unilaterale s-a afirmat și uneori se mai afirmă că așa-numitele interese generale, internaționale ale socialismului, ale clasei muncitoare ar fi mai presus de interesele naționale ale țărilor socialiste sau ale detașamentelor naționale ale clasei muncitoare, că principiile independenței și suveranității naționale în relațiile dintre țările socialiste ar

avea un alt conținut decît în dreptul internațional, că interesele generale ale luptei împotriva capitalismului, ale afirmării superiorității socialismului în domeniul economic ar cere „integrarea” unor țări socialiste în sensul înlocuirii complexelor economice naționale cu un complex economic internațional, condus de la un anumit centru, după un plan unic ș.a.m.d. În treacăt fie spus, în contextul unei astfel de opinii, de cele mai multe ori, așa-numitele interese generale, internaționale ale socialismului sau ale clasei muncitoare, nu erau decît interesele unei anumite țări, sau ale unui anumit detașament național al clasei muncitoare, ridicate în mod nejustificat la rangul de interese generale. Pentru că generalul există numai în și prin particular și deci nu poate fi cu adevărat internațional ceva care lezează, indiferent sub ce formă, interesele legitime ale uneia sau alteia din țări sau din detașamentele clasei muncitoare.

Alteori, îndeosebi în diferitele concepții burgheze, ignorîndu-se sau minimalizîndu-se prefacerile de ordin social și național, se reduce conținutul principal al epocii contemporane exclusiv la prefacerile din domeniul forțelor de producție, la revoluția tehnico-științifică contemporană. O asemenea concepție stă la baza diferitelor teorii despre societatea „industrială” sau „postindustrială”, societatea „tehnocratică” sau de „consum” etc. Obiectivul lor principal este abaterea atenției forțelor revoluționare de la lupta pentru socialism prin încercarea de a nega deosebirile esențiale dintre cele două sisteme sociale. Uneori, și de pe pozițiile unei astfel de concepții, se formulează opinii despre caracterul pretins perimat al statului național, al principiilor independenței și suveranității. Supraestimarea importanței revoluției tehnico-științifice, prezentarea eronată a condițiilor, cerințelor și consecințelor ei, uneori imbinată cu supraestimarea cerințelor luptei de clasă, a stat și stă la baza multor concepții integraționiste sau mondialiste, care vizează slăbirea sau subminarea independenței și suveranității naționale.

Spre deosebire de aceste optici unilaterale, în concepția partidului nostru, ținîndu-se seama de caracterul complex al progresului economic, social și național, se formulează o concepție mai largă, mai nuanțată și deci mai riguroasă despre conținutul epocii contemporane. În Programul partidului — în elaborarea căruia un rol esențial revine tovarășului Nicolae Ceaușescu — se afirmă: „Epoca actuală de dezvoltare a societății omenești se caracterizează prin transformări revoluționare, sociale și naționale structurale. Aceasta este epoca revoluției socialiste, a trecerii de la societatea capitalistă împărțită în clase antagoniste... la societatea comunistă în care se lichidează exploatarea și asuprirea de orice fel... Aceasta este epoca lichidării dominației imperialiste colonialiste și neocolonialiste, a așezării relațiilor dintre state și națiuni pe principii noi, de egalitate și respect al independenței și suveranității naționale. Totodată, această epocă se caracterizează prin impetuoasa revoluție tehnico-științifică mondială...” (p. 21). În Programul partidului, în diferite alte documente de partid, în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu, epoca contemporană este caracterizată, de asemenea, prin necesitatea imperioasă a lichidării subdezvoltării, a împărțirii lumii în țări bogate și țări să-

race și a fărîșirii unei noi ordini economice și politice internaționale, prin afirmarea viguroasă pe arena internațională a țărilor mici și mijlocii, prin schimbarea raportului de forțe pe plan mondial în favoarea forțelor revoluționare, progresiste, democratice, antiimperialiste. „Este necesar să se înțeleagă — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a Consiliului Național al Oamenilor Muncii — că realizarea noii ordini economice internaționale constituie, de asemenea, o necesitate vitală pentru viața internațională. Fără a lichida împărțirea lumii în bogați și săraci, fără a asigura realizarea unor raporturi economice noi, bazate pe principii de echitate și egalitate, fără un progres rapid al țărilor sărace nu se poate asigura nici dezvoltarea economică generală, nici depășirea problemelor economice complexe ale lumii de astăzi”.

Originalitatea acestei concepții constă în luarea în considerare echilibrată a celor mai importante prefaceri revoluționare din zilele noastre, anume, din domeniul forțelor de producție, al relațiilor de producție și al relațiilor internaționale. Totodată, această concepție nu duce la contrapunerea unora din aceste procese majore celorlalte, la ierarhizarea lor, ci dezvăluie necesitatea luptei concomitente a forțelor revoluționare atât pentru prefaceri sociale cit și pentru revoluționarea forțelor de producție și a relațiilor dintre state. În această optică, prefacerile progresiste din cele trei mari domenii se stimulează reciproc: revoluția tehnico-științifică contribuie la afirmarea mai plenară a națiunilor, la consolidarea independenței și suveranității lor, la crearea condițiilor obiective și subiective ale trecerii unor noi popoare pe calea socialismului, după cum trecerea la socialism contribuie la dezvoltarea mai largă a revoluției tehnico-științifice, la aplicarea în viață a unor principii noi de relații internaționale. La rîndul lor, prefacerile de ordin național, consolidarea independenței și suveranității stimulează lupta pentru socialism, pentru progresul tehnico-științific deoarece în concepția partidului nostru statul național este și va fi încă multă vreme cadrul cel mai favorabil pentru desfășurarea forțelor revoluționare, pentru dezvoltarea rapidă a forțelor de producție.

Această concepție nouă despre conținutul epocii actuale de dezvoltare a societății omenești se leagă organic de numeroase alte idei și teze noi, originale, privind definirea imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, privind definirea subdezvoltării, cauzele acesteia, privind legea dezvoltării inegale și în salturi, egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică, lupta pentru împărțirea și reimpărțirea sferelor de influență și dominație între diferite state și grupări de state, privind solidaritatea activă a tuturor forțelor progresiste, antiimperialiste. Așa, de pildă, în definirea noțiunii de imperialism, ținînd seama de realitățile lumii contemporane, pe prim plan trec dominația, jefuirea și exploatarea unor popoare de către altele, politica de forță și dictat, tendințele de încălcare a independenței și suveranității altor state, de amestec brutal în treburile interne ale altor state. Tocmai în acest sens se consideră, în concepția partidului nostru, că un obiectiv major al luptei forțelor progresiste, revoluționare, o caracteristică definitorie a epocii contemporane este lichidarea dominației imperialiste, colonialiste și neocolonialiste. Împreună, afirmarea tot mai puternică a voinței tuturor țărilor, îndeosebi a celor mici și mijlocii, a celor slab sau în curs de dezvoltare din punct de vedere economic, dezvoltarea solidarității lor sub diferite forme îngustează tot mai mult posibilitățile de practicare a unei politici de asuprire și dominare, de exploatare a unor țări de către altele.

Conf. univ. dr. VASILE IOȚA

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a efectuat în a doua jumătate a săptămînii trecute vizite de lucru în județele Harghita, Covasna și Vrancea. Secretarul general al partidului a fost însoțit de tovarășul Iosif Banc, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., iar în județul Vrancea și de tovarășul Ilie Rădulescu, secretar al C.C. al P.C.R.

Ca și vizitele efectuate în alte județe în zilele precedente, vizitarea județelor Harghita, Covasna și Vrancea a dat posibilitatea examinării stadiului campaniei agricole de primăvară, a felului în care se acționează pentru creșterea producției agricole în toate sectoarele. Totodată, în cursul acestor vizite au fost examinate o serie de probleme importante care privesc dezvoltarea generală a agriculturii, modernizarea ei în spiritul hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului, al obiectivelor stabilite de recentul forum al țărănimii.

În timpul vizitelor în cele trei județe s-a constatat că pe ogoarele patriei, în unitățile agricole, se muncește cu spor, efectuîndu-se lucrări de bună calitate. Luînd cunoștință de importante realizări în agricultura județelor Harghita, Covasna și Vrancea, secretarul general al partidului a dat o înaltă apreciere muncii lucrătorilor ogoarelor, felicitîndu-i călduros.

În același timp, așa cum procedează de fiecare dată cînd se întâlnește cu colective de oameni ai muncii din orice domeniu de activitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat la fața locului, cu excepțională sa pricepere și clarviziune, valoroase recomandări și indicații, menite să dea un nou impuls muncii pe ogoare, să ducă la obținerea de rezultate și mai bune în toate sectoarele agriculturii.

Pe primul plan s-au situat, firește, probleme legate de campania agricolă de primăvară, de sporirea producției la hectar. Secretarul general al partidului a subliniat încă o dată necesitatea efectuării tuturor lucrărilor campaniei agricole de primăvară la timp și de bună calitate asupra necesității de a se depune toate eforturile pentru obținerea de producții cit mai mari în agricultură. Astfel, la I.A.S. „Sfîntu Gheorghe” din județul Covasna, analizîndu-se diferite aspecte legate de calitatea lucrărilor de primăvară, s-a subliniat importanța terminării acestora la vreme, ca un factor esențial în atingerea nivelurilor prevăzute pentru recolta acestui an. La C.A.P. Tușnad, din județul Harghita, secretarul general al partidului a cerut specialiștilor să persevereze în continuare pentru sporirea producției la hectar, indicînd să fie experimentate noi metode, mai avantajoase.

De o mare importanță pentru sporirea producției agricole este realizarea, la însăși sîmînțare, a unei densități corespunzătoare pentru fiecare cultură. Tocmai de aceea secretarul general al partidului a insistat și cu prilejul acestor vizite de lucru asupra necesității unei densități optime. La C.A.P. Reci, județul Covasna, recomandînd specialiștilor din agricultură să acorde cea mai mare atenție valorificării cit mai bune a suprafeței agricole, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Aveți aici pămînt la fel de bun ca în Bărăgan și puteți obține recolte mari. Trebuie apropiate rîndurile și găsite metode de însămînțare care să asigure sporirea numărului de plante la hectar, asigurînd bineînțeles, spațiul necesar creșterii culturilor”. La I.A.S. „Sfîntu Gheorghe”, secretarul general al partidului a subliniat din nou necesitatea experimentării pe loturi restrînse a unor densități mari, pentru a putea determina creșterea, pe această cale, a producției de carofi la hectar. La ferma „Gologanu” din cadrul I.A.S. Măicînești, județul Vrancea, oprindu-se într-un lan de griu, tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras atenția asupra densității necorespunzătoare, subliniînd că în acest fel se diminuează din capul locului șansa unor producții mari la hectar. În discuția purtată cu cadrele de conducere, cu specialiștii din agricultura județului, s-a recomandat să se ia măsuri ca în viitor însămînțarea plantelor să fie astfel făcută încît să fie asigurate producții cit mai mari pe unitate de suprafață, adoptîndu-se distanțe optime pentru fiecare tip de cultură. Aceași recomandare s-a făcut și la Slobozia-Ciorăști, din același județ. Aici, referîndu-se din nou la necesitatea creșterii densității plantelor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat importanța pe care o capătă în momentul de față obținerea unor sporuri de producție la hectar ca urmare a unei densități mai mari și a recomandată să se încerce și aici, așa cum se va face și în celelalte județe ale țării, metode de însămînțat în „diagonală”, care asigură spațiul nutritiv și de polenizare necesar producției. Iar în discuția cu viticultorii din vestita podgorie Cotești (județul Vrancea), secretarul general al partidului a spus: „Trebuie să plantați vița-de-vie în rînduri mai apropiate. Să micșorăm distanța dintre rînduri. Mai bine modificăm, îngustăm tractorul pe care îl folosim, deoarece pămîntul, știți bine, nu-l putem lărgi. Numai așa va crește și producția. Vor crește și veniturile dumneavoastră. Alegeți soiurile cele mai bune care să servească acestui scop. În cîțiva ani trebuie să faceți un salt în creșterea producției agricole la hectar”.

Orele fierbinți ale semănatului

(Urmare din pagina 1)

demina unităților agricole sînt suficiente pentru împlinirea acestui deziderat; datorită tuturor rămîne aceea de a purta această campanie cu un plus de devotament, cu un plus de abnegație.

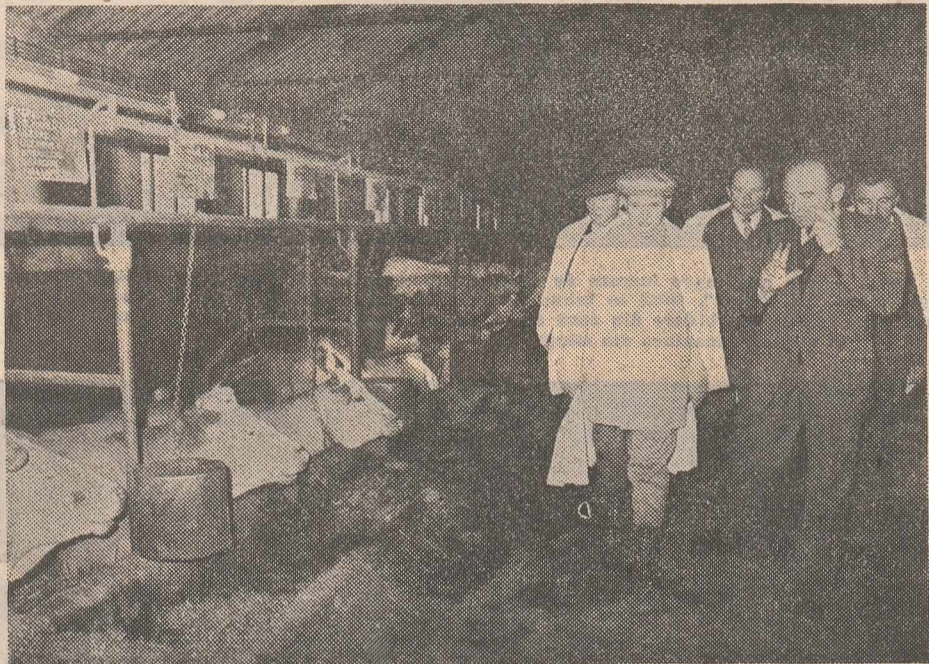
Din acest punct de vedere, desigur, experiența bună a județelor situate în fruntea efortului primăverii de acum, cum ar fi județele Mehedinți sau Dolj, stă mărturie elocventă în favoarea adevărului că acolo unde orele fierbinți ale cîmpului nu s-au irosit în întîrzieri nejustificate, în activități marginale, desfășurate alături de încordarea de zi și de noapte a obștii, oamenii pot fi mindri de rezultatele muncii lor. Însă, practic, acest efort prestat contra cronometru nu ne mai îngăduie să discutăm prea pe larg despre o experiență anume și despre cum ar putea fi ea transmisă mai eficient. Nu mai este timp de arătat cu degetul, iar și iar, cooperatori și mecanizatori care, în loc să se afile în aceste zile unde sînt dator să fie, în largul tarlălelor, dimpotrivă, contribuie ireponsabil la prosperitatea bufetelor. Nu mai este timp de reamintit cu lux de amănunte că o campanie de însămînțări, primăvara, după ce o iarnă întreagă toate mijloacele mecanice au stat la discreția mecanicilor, se declanșează cu întregul parc de mașini aflat în stare de funcționare, pregătît pină la ultima șaiabă. Nu mai este timp de repetat că datoria tuturor oamenilor cu munci de răspundere în agricultură,

a activiștilor de partid, a cadrelor din unitățile agricole, consiliile agroindustriale, din direcțiile agricole județene și din Ministerul Agriculturii, a tuturor specialiștilor este aceea de a contribui prin orice mijloace la intensificarea ritmului muncii, în primul rînd prin prezența lor permanentă pe ogoare, între mecanizatori și cooperatori, în miezul întîmplărilor acestor zile și acestor nopți de neodihnă și sirg. Intrucît, este limpede, nu putem stăpîni aceste întîmplări din afara lor și nu le putem imprima un curs dorit de pe margine.

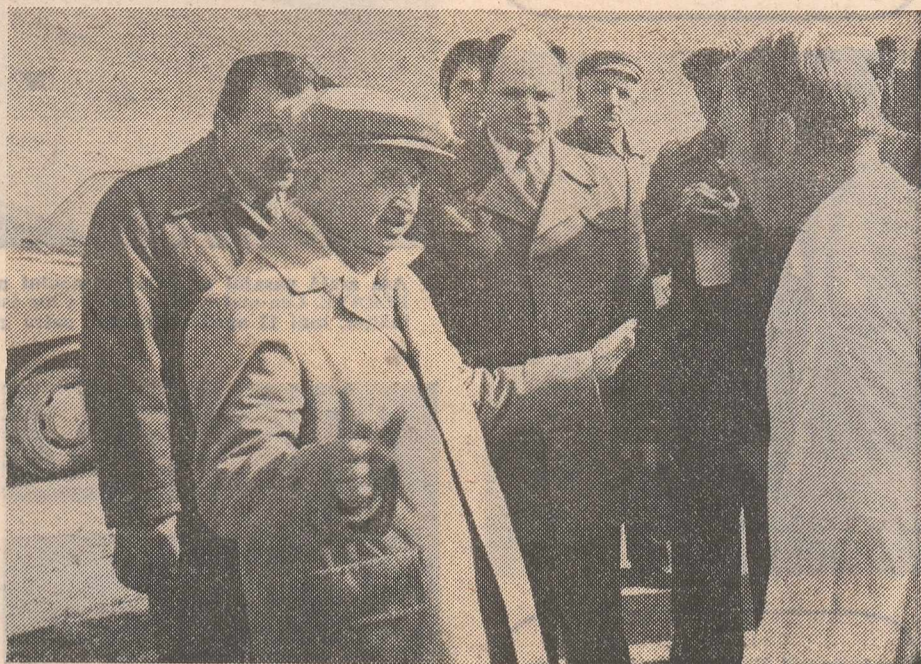
Au fost însămînțate pină azi, miercuri, 15 aprilie în jur de 3 milioane hectare cu porumb și alte culturi de primăvară, deci ușor peste 50 la sută din întreaga suprafață planificată. În ceea ce privește numai porumbul, cooperatiunile agricole de producție au devansat cu cinci procente întreprinderile agricole de stat, dar nu au trecut nici ele cu mult peste o treime din volumul total al lucrărilor ce le stau înainte. Într-o singură zi în județul Brăila s-au însămînțat 17 000 ha, iar în județul Călărași doar 8 000 ha. Iar cifrele evidențiază prin sine necesitatea antrenării plenare a potențialului tehnic și uman al agriculturii, a totalității acestui potențial, oriunde și neîntrerupt, într-o bătălie pentru a cărei soartă fiecare om devotat cîmpului trebuie să se simtă nemijlocit responsabil. Și adevărul acesta este, că o campanie de o asemenea intensitate semnifică un interval de timp chiar mai mult decît optim pentru a alege fiecare din ei însuși neșina. Prin ridicare la înălțimea unor răspunderi asumate deplin.

Toate eforturile pentru obținerea de producții cît mai mari în agricultură

Vizitele de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în județele Harghita, Covasna și Vrancea

In județul HARGHITA

In județul COVASNA

In județul VRANCEA

Sporirea producției presupune, de asemenea, preocupări susținute pentru desecări, îndiguri și regularizare a apelor, presupune recuperarea pentru agricultură a terenurilor încă nefolosite, valorificarea cît mai judicioasă a teritoriului din incinta fermelor. La C.A.P. Tușnad, secretarul general al partidului a arătat că trebuie făcut totul pentru a introduce în circuitul agricol întreaga suprafață de teren ce poate fi folosită în acest scop. S-a făcut, în acest context, recomandarea ca spațiile dintre clădiri să fie folosite pentru parcare mașinilor agricole, urmînd ca incinta destinată acum pentru aceasta să fie cultivată. Totodată, pornind de la experiența existentă în unele locuri, s-a indicat ca la adăpostul construcțiilor actuale să se amenajeze solarii, folosindu-se materiale cît mai simple. Și la C.A.P. Reci s-a cerut o folosire mai rațională a

terenurilor din incinta fermei, unde pot fi amenajate solarii, iar în spațiile dintre pomi urmînd să se pună cartofi sau sfeclă furajeră.

Parte importantă a agriculturii, zootehnia trebuie și ea să-și îmbunătățească continuu activitatea, să dea producții cît mai mari de carne, lapte, lînă ș.a. Legat de aceasta, în cadrul vizitelor de lucru în cele trei județe s-a subliniat necesitatea unei selecții riguroase a animalelor destinate creșterii, a ameliorării raselor, luîndu-se ca reper indicatorii de performanță existenți pe plan mondial (la C.A.P. Reci, la întreprinderea de selecție, creștere și îngrășare a porcilor Slobozia-Ciornăști). Dar factorul esențial în obținerea de rezultate bune în zootehnie îl constituie asigurarea bazei furajere. La I.A.S. „Sfintu Gheorghe“, tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat asupra necesității

unor măsuri susținute, eficiente, în vederea asigurării furajelor în cantități îndestulătoare. În acest sens, s-a cerut să se dea cea mai mare atenție sporirii producției de furaje la hectar, valorificării superioare a finețelor și pașiștilor. Această problemă a fost abordată și la C.A.P. Tușnad, unde tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se întocmească un program cît mai cuprinzător, care să conducă, într-un timp cît mai scurt, la o utilizare rațională a pașiștilor, acestea constituînd aici esențialul în asigurarea furajelor necesare pentru creșterea animalelor.

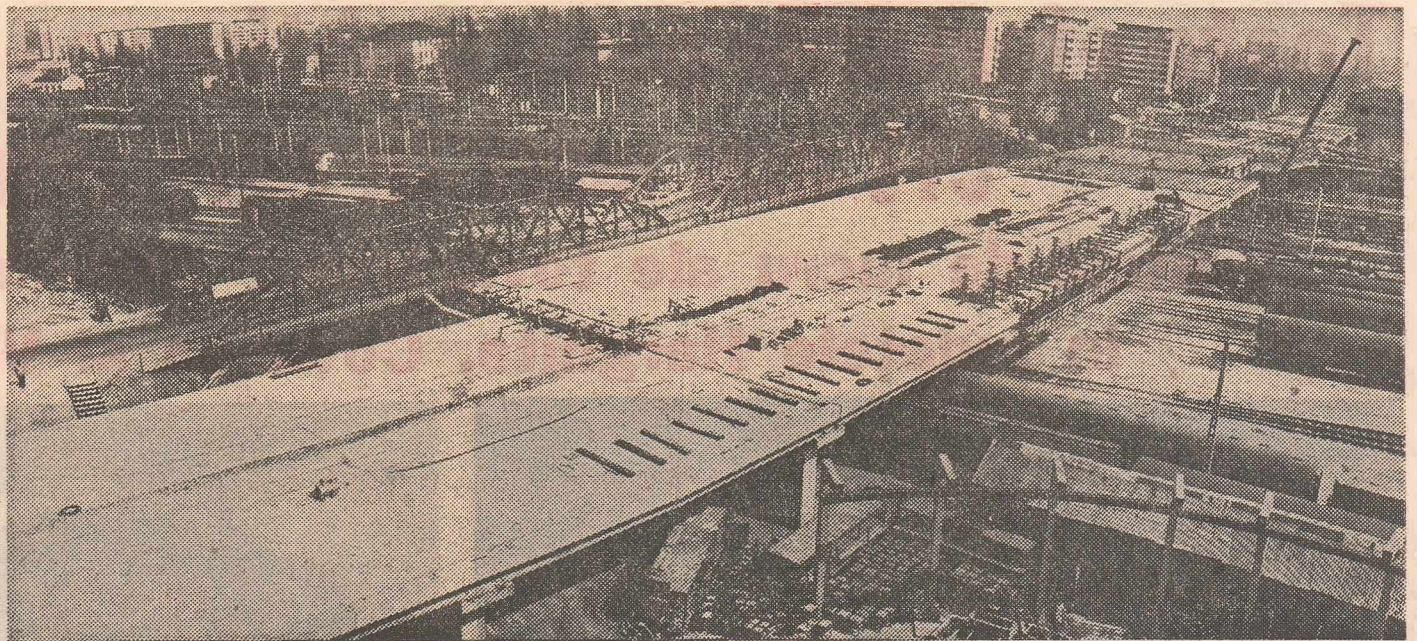
Un alt izvor de eficiență economică în zootehnie îl constituie respectarea greutății minime de livrare a animalelor, realizarea unei greutateți optime a animalului în momentul sacrificării. La întreprinderile zootehnice menționate s-a arătat că este foarte important ca animalele

să fie vîndute la o greutate cît mai ridicată, pentru că numai astfel rezultatul economic al întreprinderii va fi cel dorit. În același timp s-a trasat sarcina ca în complexe zootehnice să fie dezvoltată activitatea de creștere a boilor și a cailor — animale necesare pentru tracțiune.

Lucrătorii ogoarelor au întîmpinat peste tot pe conducătorul partidului și statului nostru cu recunoștință și căldură, cu manifestări de dragoste, stimă și prețuire, exprimîndu-și hotărîrea de a nu precupeți nici un efort pentru transpunerea în viață a hotărîrilor cu privire la dezvoltarea agriculturii românești, contribuînd astfel la înfăptuirea programului partidului de făurire în România a societății socialiste multilateral dezvoltate.

ION D. GOIA ■

Primii pași pe noul pod GRANT

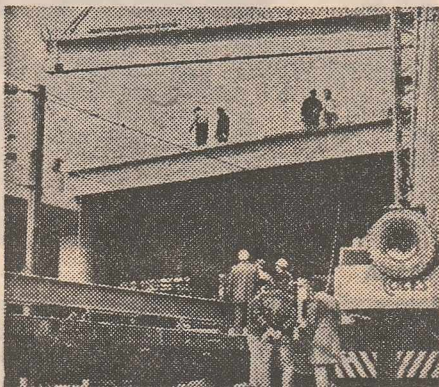
Așa arată pasajul principal al noului pod Grant — cea mai mare lucrare de acest fel executată de Grupul de șantier CAIFERATE. Cea mai mare lucrare a lor este și cea mai „la vedere”, fiind în inima Bucureștiului. Macaragiul Gheorghe Pompiereu a înălțat, luni 13 aprilie, ultimele patru grinzi peste ultima deschidere din zona căii Cringași. Pare, și chiar este, atent, concentrat și mândru (Imaginea din stînga)

Inginerul Valeriu Dumitrescu, șeful șantierului, deși prins cu multe treburi, a găsit timp să ne comunice câteva date importante. Podul cel nou cade exact pe amplasamentul vechiului pod Grant, care a fost deplasat în decembrie 1979 puțin mai spre nord. Cel vechi își va face datoria pînă la darea în folosință a noului pod Grant — o realizare de prestigiu a constructorilor noștri, ce vine să îmbogățească zestrea urbanistică a Bucureștiului. Podul reunește fluxuri de circulație din peste 30 de direcții diferite. După cum se vede și din fotografiile noastre, atât la intrarea dinspre bulevardul 1 Mai — strada Turda, cît și la intrarea dinspre Giulești — Cringași, podul este flancat de construcții impunătoare. Pasajul va fi gata, după cum merg lucrările și după cum s-au angajat constructorii, în 30 iunie anul acesta, adică cu un an mai devreme decît se planificase. Șeful șantierului a făcut precizarea că n-a fost vorba de un calcul mai larg în proiectare și că această devansare a devenit posibilă prin mecanizarea la maximum a tuturor operațiilor, chiar și a săpării, betonării și executării cofrajelor. Să nu uităm efortul și strădania oamenilor.

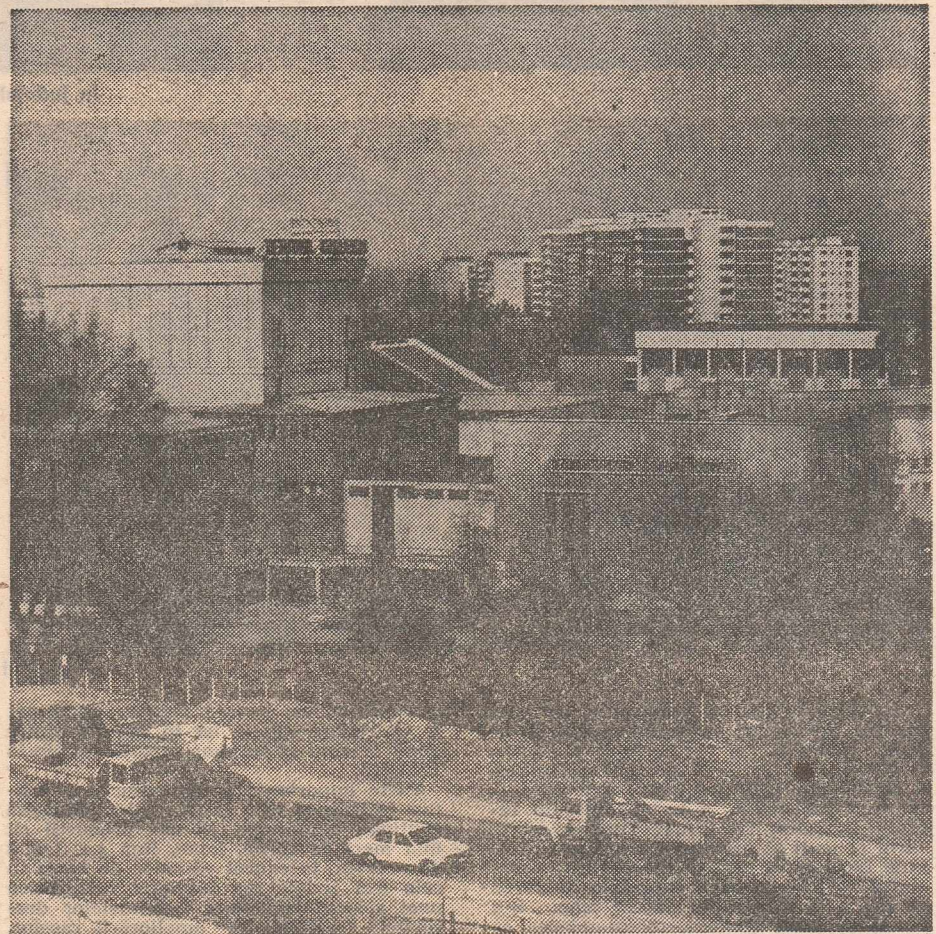
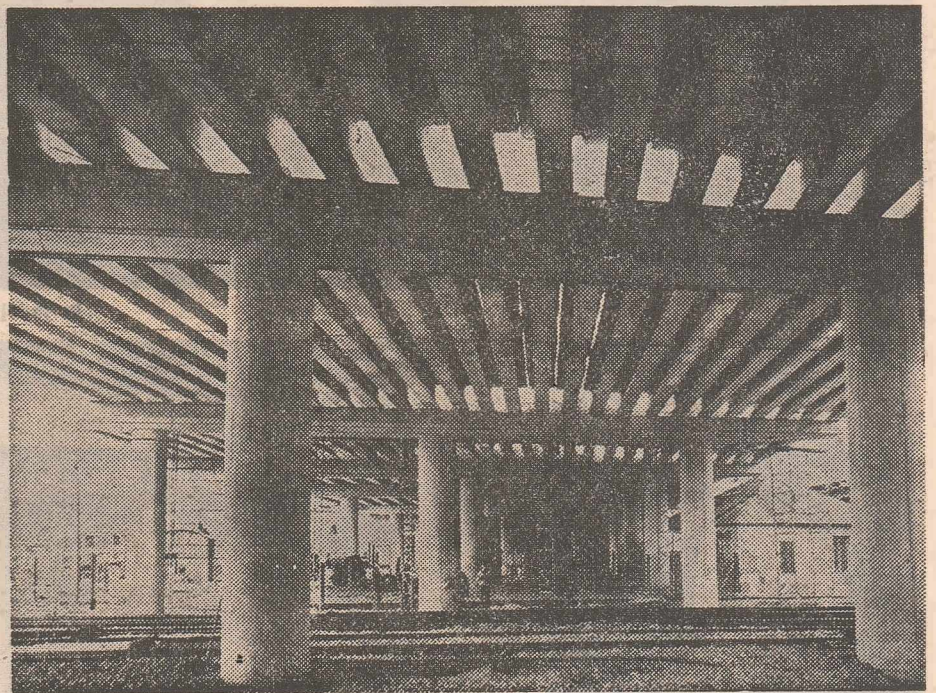
Fotoreportaj de
ION PREDOȘANU ■

Omul din centrul fotografiei este maestrul principal Gheorghe Zamfir. A condus operațiunile de montat grinzi de la prima și pînă la ultima și nu s-a mulțumit cu atât, a pus mina acolo unde era nevoie.

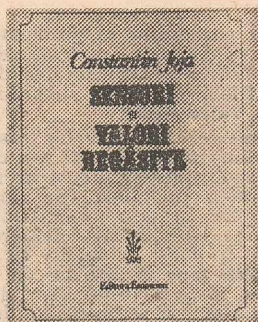
Grinzile, în total vreo 600, au fost preluate de către o macara rutieră direct din vagoanele trenului ce le aducea de la Întreprinderea de prefabricate din Aiud. În timpul ridicării, timp limitat zilnic din cauza traficului la numai trei ore între 10-13, nu trecea nici un tren, iar firele de contact erau scoase de sub tensiune în acest sector.

În imaginea de sus vă oferim o vedere de sub pod. Frumusețea liniilor, finisajul stil-pilor, eleganța formelor geometrice ne fac să credem că nu e vorba de un pod obișnuit. În imaginea de jos vă prezentăm o vedere de pe pod, dinspre Giulești. Se văd bine Teatrul cu același nume, o parte din tribuna întâia a celebrului stadion Giulești și blocuri noi din cartier.

Toate grinzile fiind puse, de-acum se poate trece, la pas, de la un capăt la altul, întreg pasajul, ceea ce betonistul Costică Nicorici și face. În rest, e treaba lor a betonistilor, sudorilor și dulgherilor, de a definiva și finisa construcția.

Iubirea de frumos

Arhitectura românească

In cadrul acestui colț de pagină, cu doi ani în urmă celebrăm un manuscris datorat arhitectului Constantin Joja, printre

alte, restauratorul Hanului lui Manuc, manuscris intitulat **Sensuri și valori regăsite**, acum devenit carte tipărită de Editura Eminescu în aceste zile. Revista **Flacăra**, care a mijlocit apariția acestei cărți de mare valoare, se cade să se bucure împreună cu autorul pentru înalte gânduri care cinstesc geniul arhitectural românesc din tradiția sătească și citadină a vieții noastre.

Cartea este însoțită de o prefață datorată profund cunoscătorului arhitecturii noastre, cel

care a culegerat pe jos, din sat în sat, precum Iorga odinioară, toată țara din poartă în poartă, Paul Petrescu.

Valoarea acestei cărți unice pe care am dori-o pe masa fiecărui arhitect din țară, dacă nu a fiecărui om cu condeiul în mână, se datorează culturii de rang european în materie pe care o stăpânește ca puțini astăzi la noi, Constantin Joja, fratele logicianului Athanase Joja. Arhitectura românească este văzută comparativ în spațiul balcanic și universal, autorul fiind fami-

liarizat cu valorile arhitecturii universale. Afirmările îndrăznețe de prețuire a artei de a construi a poporului român nu vor fi exagerări chiar și atunci când o casă țărănească din Maramureș sau Muscel va doborî în ochii albaștri ai inflăcăratului patriot liniile pure ale acropolelor. Ca poet, așez lângă această carte cele mai valoroase exegeze asupra spațiului locuit de români.

IOAN ALEXANDRU

„Satul de la munte: o mare uzină. Să-l facem să producă la capacitate!”

Zice: „Iată, între aceste două obcine, cea Mare și a Feredeului, este așezată Moldovița: comuna mare și prosperă. Mult se dezvoltă la noi industria de prelucrare a lemnului: prin modernizarea fabricilor de cherestea, prin punerea în valoare a lemnului de mici dimensiuni, de pe văi și versanți. Dezvoltarea economică a atras după sine o dezvoltare socială pe măsură: recent am dat în folosință o școală cu 12 săli de clasă, baia comunală, spații pentru prestări servicii. Am început construcția unui bloc cu opt apartamente, cu spații pentru cofetărie și farmacie la parter. D-ăia zice că realizările astea, altele în curs de finalizare, conferă Moldoviței un grad ridicat de urbanizare.

Dar vreau să rețineți: oricât de mult se va urbaniza Moldovița, ajutată în mod firesc și de activitățile turistice, noi vom continua să creștem animale.”

— Cum susțineți afirmația? întreb.
— Pot să vă răspund în mai multe feluri. Rămân însă la răspunsul cel mai concret: uite am aici, în carnetul asta, niște date din care rezultă că locuitorii Moldovitei cresc 3 559 de vaci, juninci și tăurași, 3 600 oi, aproape 1 000 de porci și 10 000 păsări. Efectivele astea le dețin cam 35 la sută din populația comunei, pentru că n-am mai pus la socoteală porcul, vaca pentru lapte sau păsările pe care le cresc muncitorul și funcționarul în timpul lor liber.

— De ce vă lăudați cu o astfel de preocupare? Un porc și o vacă pentru lapte le-a avut totdeauna omul gospodar, mai ales aici, în Bucovina.

— Da, dar unii dintre acești oameni sînt, cum spuneam, muncitori în fabrici, funcționari, nu rămân, deci, la cele opt ore de muncă, ci vin acasă și redevin ce au fost de totdeauna: țărani, crescători de animale. Ei vor preda la fondul de stat, în 1981, peste 300 tone carne, 800 000 litri lapte, 2 tone carne de pasăre, 70 000 ouă și alte produse.

— Ce venituri vor încasa gospodarii din Moldovița de pe urma acestor produse?

— Conform unui calcul estimativ, vreo 11 milioane lei!

— E o sumă însemnată, nu?
— Este, pentru că ne-au stimulat mult recentele măsuri luate de statul nostru, măsuri referitoare la reorganizarea prețurilor de contractare și livrare a produselor agroalimentare.

— Pentru că veni vorba de stimulare: considerați că locuitorii Moldovitei ar avea posibilitatea să crească mai multe animale? Dacă au, de ce nu cresc?

— Așa cum rezultă din Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostită la recentul Congres al întregii țărâni, la munte și, firește, și în comuna noastră există încă mari rezerve nevalorificate în creșterea animalelor. Avem și noi terenuri necurățate, nefertilizate, într-un cuvînt neîngrijite, terenuri de pe care, dacă ar fi folosite chibzuit, am obține mai multă făină, pășune și deci am putea crește mai multe oi. Există, de asemenea, un număr de gospodari, ce-i drept puțini la număr, care deși dețin terenuri, nu cresc animale, iar o altă parte dintre ei nu livrează sau livrează puține produse la fondul de stat. Să înlăturăm aceste aspecte din activitatea gospodărilor noastre, am avut discuții personale cu ei, la nivelul consiliului popular comunal, al comisiei comunale a producătorilor agricoli, al asociației crescătorilor de animale, pentru a-i lămurii pe acești deținători de terenuri să crească animale în funcție de terenurile pe care le dețin.

— Aveți un instrument legal prin care le puteți cere acest lucru?

— Avem fișele de plan de cultură care trebuie să devină un instrument de planificare și organizare a muncii și în gospodăriile populației din zona montană, necooperativizată. Dealtfel aceasta este și rațiunea pentru care ele au fost înființate. Noi, sprijiniți de organele agricole de specialitate, am elaborat un program propriu de folosire mai eficientă a fondului funciar, de creștere a producției de furaje pe pașiști și fișete naturale, de creștere a efectivelor și, pe această bază, de sporire a contribuției gospodărilor populației la realizarea planului la fondul de stat pe întregul cîncinal.

— Ați putea să mergeți mai la concret?

— Sarcinile le avem nominalizate pe sate, circumscripții și chiar pe fiecare gospodărie: la mai concret decît atît n-am mers deocamdată.

— Cum veniți în întîmpinarea gospodărilor cu material de prăsilă?

— Înființăm acum o maternitate de scroafe, cu 40 de capete, la cooperativa de consum, de unde vom livra gospodărilor porci, o parte dintre acești porci urmînd să fie contractați cu statul. Pe lângă unitățile de alimentație publică (restaurante și cantine), vom crește 30 de porci și peste 100 păsări, pentru îmbunătățirea hranei la aceste unități, renunțînd, astfel, la cantitățile

Alexandru Crăluț s-a născut în comuna Frunaru (Suceava) și are 41 de ani. A fost muncitor forestier și, preocupat permanent de ridicarea nivelului său profesional, își susține acum examenul de stat la Academia „Ștefan Gheorghiu”. Din 1964 este activist, iar din 1974 își dublează această calitate cu funcția de primar, în mai multe comune ale județului. În prezent este primar în comuna Moldovița (Suceava).

de carne pe care le aducem din județ. Nu aducem multă carne (4-5 tone pe an), dar cum acest lucru nu ne face nici o cinste, nouă, care de totdeauna am crescut destule animale, vrem să renunțăm la ea. Chiar și școlilii le-am creat posibilitatea să crească animale: le-am pus la dispoziție terenurile din apropiere, pe care își amenajează acum microferme pentru îngrijirea mieilor, a iepurilor de casă, din care vor livra și la fondul de stat. Satul românesc a fost considerat totdeauna un perimetru al hîrniciei oamenilor, al inițiativelor, valoroase, de multe ori al abundenței. Vrem, comuna noastră să redevină astfel și în felul acesta să ne implicăm și noi, gospodarii din zona necooperativizată, noi revoluții agrare.

— Vorbeați de folosirea mai eficientă a fondului funciar, a pășunilor: la ce vă gîndeați în mod concret?

— La punerea în valoare a tuturor terenurilor și la organizarea pășunatului în stîni mai mici, pentru folosirea mai eficientă a suprafețelor de pășune pe care le are comuna: suprafețele de pășuni ale populației, din perimetrul silvic — insuficient folosite în prezent. Pămîntul, așa cum spunea secretarul general al partidului nostru, este al celor ce-l muncesc, așa că toți cei ce au terenuri în posesie trebuie să le lucreze în mod eficient.

— În Bucovina îi merge bine cartoful, fapt verificat de experiență. Cu toate acestea, producțiile obținute la dumneavoastră în comună sînt încă mici. De ce?

— Pentru că mulți gospodari folosesc încă soiuri în amestec, nu înalt productive. Ne-ar trebui soiuri de cartofi mai rezistente la condițiile de sol și climă din zonă, mai productive, lucru pe care l-am putea soluționa cu ajutorul întreprinderii județene de legume și fructe, prin Centrul de semințe sau prin rețeaua de magazine ale I.L.F.

— Și poate chiar cu ajutorul celorlalți specialiști de la județ!

— Specialiștii în domeniu ar trebui să cerceteze mai mult această zonă montană, atît din punct de vedere al creșterii productivității terenurilor, al selecției raselor de animale și mai ales al rasei de oi (țurcana locală). Uite, noi nu avem în zona montană, necooperativizată, o cartare agrochimică, o bonitare a solului, ca în funcție de acestea să putem aplica îngrășămintele necesare, culturile corespunzătoare puterii solului, pentru a-i spori productivitatea. Ca să nu mai vorbesc de nevoia unor mașini, pentru mecanizarea unor lucrări, a unor unelte pentru lucrul în munte, în zootehnie: ne lipsesc, de pildă, coase, toacători de nutreț, pluguri, grape, sape, greble și chiar caiele. Ba, cu bietele caiele e o poveste întreagă: au ajuns să fie importate! Să le plătim cu patru lei bucata, cit pe o piine!

— De ce nu le fabrică mica industrie?

— Pentru că fierul nu-l putem avea din resurse locale. Industria mică sau mica industrie, cum vrem să-i spunem, nu și-a asumat totul, nu și poate asuma totul. Și atunci singura soluție este să se grăbească aplicarea hotărîrii conducerii partidului, de a se înființa și în aceste zone montane grupe sau puncte de mecanizare a agriculturii, așa cum această idee a fost din nou subliniată la Congresul țărâniimii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Ne gîndim că gospodarii din Moldovița ar putea planta un număr mai mare de pomi fructiferi: de ce nu o fac?

— Sigur că am putea planta mai mulți pomi fructiferi, meri în special, dar asta am putea-o face în condițiile în care ni s-ar asigura un material sîditor de calitate, de mare productivitate. Nu avem soiuri bune, productive, și e de datorita stațiilor pomicole, credem noi, să obținem puieți de măr acclimatizați zonei montane, să fie livrați populației, creîndu-ne astfel nuclee de 10-15 pomi. Cei care sînt pe rod sînt bătrîni, neproductivi, nu-s în măsură să stimuleze gospodarul. Or, vedeți dumneavoastră, gospodarul din zona necooperativizată nu mai vrea să lucreze cu soiuri slab productive, nici de pomi, nici de animale, nici de cartofi. Gîndirea lui este, ca a tuturor în condițiile actuale, tot spre eficiență. Și e bine că e așa, dar ar fi și mai bine să-i venim în întîmpinare cu aceste necesități, să-l ajutăm, în folosul lui, al statului, al țării.

— Dumneavoastră, tovarășe primar Alexandru Crăluț, creșteți animale?

— Vizați puterea exemplului personal, cum s-ar părea!

— Fie și așa dacă doriți să găsiți o explicație întrebării de față.

— Am contractat cu statul, pe anul 1981, 800 litri lapte, 110 kilograme carne de porc, 4 kilograme carne de pasăre, 200 kilograme cartofi, 2 000 kilograme de fîn. De unde rezultă, cred, că și primarul din Moldovița, ca și gospodarii comunei, crește animale. Mă scol dimineața la orele 5, dau de mîncare la vacă, o mulg, dau de mîncare la porci, la păsări, pe urmă merg la primărie. Și în drum spre primărie, las la centrul de colectarea laptelui și bidozul cu lapte. Seara, munca asta o face soția.

— Cum generalizați dv. experiența crescătorilor frunțași?

— Gospodarii frunțași sînt evidențiați la panoul frunțașilor, în adunările cetățenești, cu ocazia unor întîlniri. Și am dori să ni se probe organizarea unor expoziții cu vînzare (a unor animale de rasă, a unor soiuri mai bune de legume, de pomi fructiferi) către cetățeni și către unitățile socialiste. În viziunea mea, satul românesc din zona necooperativizată este o mare uzină. Să-i dăm posibilitatea să producă la capacitate, venîndu-i în întîmpinare cu un ajutor mai substanțial din partea industriei, a specialiștilor. Și totul spre binele țării.

N. GRIGORE MĂRAȘANU

„Cuget, deci exist

Experiența de viață

Problema experienței de viață se afirmă în literatura modernă odată cu profesionalizarea scriitorului. Autorul de cărți nu se mai retrage, ca altă dată, în taina moșiei sale, de unde trimite prietenilor-editori manuscrisele capodoperelor sale și prietenilor-prieteni scriitori despre încrederea în aceste manuscrise. Odată cu literatura modernă, cu profesionalizarea scriitorului, și organizarea artistului pe bresle, biografiile zbuciumate se răresc și viața scriitorului, în cele mai multe cazuri, se reduce la simplitatea unei scheme: copilărie în mediul obiceii închise, liceu, facultate și revistă literară unde profesează, pentru remunerație, meseria foiletonistului critic, asta în cazul în care e vorba de puțin noroc, pentru că de cele mai multe ori, el se consacră notelor și notițelor. Noua situație pune cu acuitate problema experienței de viață a scriitorului, modalitate fundamentală de cunoaștere artistică a realității. Experiența de viață înseamnă trăirea faptelor, participarea sufletească la desfășurarea lor. „A cunoaște nu e nici a demonta, nici a explica. Înseamnă să ai acces la viaziune. Dar ca să vezi se cuvine mai întîi să participi”. Grea ucenicie, spunea Antoine de Saint-Exupéry, el însuși ucenic care a plătit cu viața meseria de a trăi pentru meseria de a scrie. Kierkegaard distinge între memorie și amintire. Amintirea unui fapt este rememorarea lui plus retrăirea impresiei produse cîndva. Pentru ca faptele reale să devină substanța unei cărți ele trebuie să intre în spațiul de amintiri ale scriitorului. Ele trebuie să cunoască nostalgia care mărturiseste pătrunderea în conștiință. Experiența de viață e deci participare. Prin fiorul trăirii, ea se deosebește de simpla documentare, preferată simplist, într-o vreme, experienței de viață. Bulgakov, în **Maestrul și Margareta**, a satirizat cu cruzime această substituție a experienței de viață cu documentarea de tip excursionist. Puterea ironiei sale e valabilă și pentru o anumite vîrstă a literaturii noastre socialiste, fascinată de puterea documentării. Plănuia scriitorul un roman a cărui acțiune să se petreacă în deltă? Își lua cu el trusa de pescuit, eventual, nevasta și, la capătul unei călătorii cu acceleratul, îl aștepta „cunoașterea vieții” din deltă. Distanța față de experiența de viață atît de necesară scriitorului e limpede. Experiența unui astfel de scriitor era cea a unui om care a vizitat delta și nu a celui care a trăit aici. În cel mai rău caz, putea alcătui un roman despre aventura unui scriitor care a vizitat delta crezînd cu naivitate că în acest fel o poate cunoaște în profunzimea din care pot ieși capodopere.

Se face mult caz de vagoanele de fișe ale lui Camil Petrescu pentru romanul **Un om între oameni**, și se aduce ca argument în favoarea simplei documentări tentația marelui scriitor de a avea cunoașterea unei vieți prin intermediul simplor documente. Dar, în acest roman, imperfect dealtfel, al scriitorului, lumea orășenească răzbate mult mai puternic decît cea țărănească. N-a fost în ambele cazuri o documentare egală? Desigur, dar biografia ne arată că experiența scriitorului a fost cu precădere una orășenească. În același timp, experiența de viață în stare să producă marea literatură înseamnă trăirea în adîncime. Cit trăiești, asta a spus-o mai demult Camil Petrescu, nu se referă la numărul aventurilor tale exterioare, la numărul oamenilor cunoscuți, altfel toți gazetarii ar fi automat și mari scriitori, iar marii aventurieri, mari autori de romane de dragoste, ci la adîncimea trăirii, la modul în care faptul a devenit, prin participare, parte din memoria ta afectivă. Același lucru despre cultura scriitorului. Ea presupune participare și nu documentare, adică prezența lecturii-aventurii, a asimilării lumii din cărți.

Problema fundamentală a procesului de creație, experiența de viață mai e expusă încă multor prejudecăți. Adevărata experiență de viață, cea în stare să producă marile cărți, nu poate fi redusă la o rețetă.

ION CRISTOIU

PIERDERILE DE LEGUME

Inginerul Ion Folescu, șeful fermei, și muncitorii Aurică Andrei și Ion Tăiețel spun că primăvara dă semne bune la Frumușani

NU SÎNT O FATALITATE

Nu e nici un secret: în fiecare an, mai către vară, mai către toamnă, neculese ori gata culese, multe legume se strică pe cîmp. Această rezervă a agriculturii noastre este atât de reală încît, ca să zicem astfel, pur și simplu e bătătoare la ochi. Dar oricîte imperfecțiuni s-au manifestat ori din motive obiective ar fi să se manifeste încă în activitatea de producție agricolă, cel puțin într-una din verigile acesteia — recoltarea, transportul, depozitarea — munca trebuie să-și aleagă soluții optime. Căci dacă, din păcate, cantități destul de mari s-au pierdut în anii trecuți, faptul poate fi întors în favoarea noastră încît să putem spune că, din fericiro, de vreme ce în numeroase cazuri producțiile au fost — neîndoielnic — mai mari decît cele înregistrate, dispunem în mod cert de posibilitatea de a asigura un surplus de bunuri alimentare iar pe de altă parte de a șterge gustul amar pe care orice lucrător conștiincios din agricultură trebuie să-l simtă cînd își vede în parte irosită munca lui grea, foarte grea.

De bună seamă că și la Fabrica de conserve Valea Roșie, de lîngă Oltenița — a doua ca mărime din țară, după cea de la Caracal — contabilitatea este și trebuie să rămîna un mijloc dintre cele mai eficiente de a respecta învățătura vorbei vechi că în nici o privință nu se cade a ne ascunde după deget. Din păcate, atunci cînd degetele pe care contabilitatea numără, neobosită, pentru a-și face datoria, se întimplă să încapă, mai reci sau mai calde, în palma inginerului Viorel Otobîcu, directorul fabricii, ele tresar uneori și vor să se alcătuiască — inexplicabil — în formă de pavăză și scut.

— Și spuneți că în 1980 nu s-au pierdut legume?

— Nu, în fermele întreprinderii nu! Dimpotrivă am dat și beneficii, 47 000 de lei.

Tovarășul director Viorel Otobîcu este un spirit glumeț din moment ce crede că de prin cotloanele activității contabile este posibil să reiasă o panglică pe care cineva și-ar putea așeza-o la pălăria de sub ale cărei boruri e liber apoi să slobozească un fel de tipuri statistico-optimiste. Să trecem peste faptul că beneficiile, cele 47 000 de lei, realizabile în decursul unui an chiar și de către o familie în care muncesc cîțiva inși, reprezintă pentru ditamai întreprinderea — cu un volum anual al activității de circa 300 milioane lei — doar o simplă picătură de apă într-un ocean. Dar nu vedem cum am putea trece peste argumentația conform căreia realizarea unui beneficiu înseamnă, automat, că n-au fost înregistrate nici un fel de pierderi, cînd este foarte limpede că, în ciuda simbolului beneficiu realizat, pierderi puteau fi și chiar au fost!

Și încă enorme!

În cursul anului trecut fabrica a lucrat cu o pierdere de aproape 35 milioane de

lei. Scriptic, această izbîndă nedorită de nimeni aparține sectorului de industrializare. Practic, ea se datorează și sectorului de producție agricolă (adică fermelor fabricii), chiar dacă sectorul acesta a izbutit să dea și un beneficiu de mărimea celui amintit, intrucît cantități foarte mari de legume au rămas neculese, nerecoltate, nestrînse de pe cîmp.

— Dar de ce ați venit la noi și nu v-ați dus în altă parte?

— Dar de unde știți de cele 35 de milioane?

— Dar de ce n-ați trecut mai întîi pe la Consiliul popular Oltenița?

Cel puțin, mărturisim, ne declarăm mulțumiți că nu ni s-au cerut explicații în privința faptului că am mers la Oltenița cu trenul și nu cu planorul sau pe bicicletă, că avem ori nu cravată sau că scriem cu un pix de trei lei și nu cu un creion de un leu sau cu un stilou de o sută. În continuare, trebuie să spunem, din faptul că fabrica a pierdut anul trecut 35 de milioane nu se face un secret la Banca agricolă, după cum nici la Consiliul popular al orașului Oltenița, pe unde trecusem mai înainte de a merge la fabrică și unde tovarășul vicepreședinte Anghel Albulescu a ținut — exemplar — un fâgaș drept al discuției din care s-a și văzut, dealtfel, că ea nu era orientată spre căutarea vreunei vinovății și-a vreunui vinovat ci exclusiv către gîndul — zicem noi bun — de a ști precizate măsurile convenite încă de acum, din primăvară, pentru ca recolta acestui an să nu aibă soarta celei de anul trecut.

Fiindcă în 1980 munți de roșii s-au năruit și au fost înghițiți de pămînt, în fermele fabricii, în vreme ce fabrica și-a îndeplinit planul la unul din principalele sale produse, „pasta de tomate” doar în proporție de 42 la sută. Într-o notă cu nr. 217 din 18 ianuarie 1981, Banca Agri-

colă Oltenița arată: „Nu s-au depus eforturi corespunzătoare de către factorii de conducere ai unității pentru recoltarea în întregime (subl. n.) a legumelor din fermele proprii, rămînind nerecoltate 5 000 tone tomate, ce echivalează cu o producție de pastă de tomate de 800 de tone”.

— Dumneavoastră vreți să numărăm foile la plăcintă?!

— Să le numărăm, tovarășe director.

Numai că tovarășul director le numără strîmb. De exemplu, zice dînsul, ținînd îndreptarea vorbei spre o direcție destul de puțin rodnică, „n-avem suficiente îngrășăminte, nici erbicide n-avem cîte ne-ar trebui”. Însă, e limpede, noi vorbim nu despre îngrășămintele și erbicidele necesare obținerii unor recolte mai mari, ci doar despre posibilitățile de a nu mai pierde din recolta pe care cu ajutorul îngrășămintelor și erbicidelor — multe sau puține, cîte sînt — o și realizăm. Fiindcă, e mai mult decît sigur, nu pentru că nu

La Fabrica de conserve Valea Roșie, în privința faptului că pierderile de legume de anul trecut trebuie recuperate anul acesta, nu e nimic de discutat. Pierderile chiar trebuie recuperate

am obținut mai mult ajungem să pierdem o parte și din ceea ce chiar am izbutit să facem. Avem motive să credem că lucrul acesta simplu a fost înțeles foarte bine de către cei cîțiva oameni din întreprindere cu care am vorbit, Ioana Josif, de exemplu, secretara comitetului de partid, muncitoarea Stefania Ene, maistrul mecanic Nicolae Paraschiv, șeful de atelier Ștefan Stancu ori contabilul șef Nicolae Nicolau și chiar, la urma urmei, de către tovarășul director Viorel Otobîcu, numit în această funcție în urmă cu vreo două-trei

luni dar bun cunoscător al problemei din moment ce, făcînd parte pînă atunci din conducerea Trustului horticulturii al fostului județ Ilfov, a avut în subordine și fabrica de la Valea Roșie.

Oricine înțelege că dacă toate legumele din fermele întreprinderii ar fi fost culese și industrializate, întreprinderea ar fi înregistrat pierderi mai mici. Ba chiar — avînd în vedere că prin industrializare materia primă își sporește valoarea — pierderile ar fi putut dispărea cu totul dacă alte 10 000 tone de legume (al căror preț se ridică la circa 10 milioane de lei) n-ar fi ajuns obiect al unor dosare depuse la Arbitrajul de Stat ci ar fi pătruns pe poarta fabricii pentru a deveni conserve, bunuri alimentare. Șoldanu, Nana, Gruu, Stupinele, Chirnoși, Ulmeni, Chiselet, Cocoi, Minăstirea, Buciumeni, iată — enumerate de data aceasta cu grijă și cu amabilitate de către inginerul Viorel Otobîcu — localități de unde legumele n-au plecat, către întreprindere, la termenele și în cantitățile prevăzute în contracte.

La C.A.P. Șoldanu vorbim cu contabilul șef Nicolae Voinea.

— Da, recunoaște el, din 1 000 de tone de roșii pe care C.A.P.-ul trebuia să le trimită întreprinderii, am livrat numai 586. Însă, oricît am vrea să ne asumăm răspunderea, nu cred că proporția acestei restanțe ni se datorează numai nouă. C.A.P.-ul a primit răsaduri prea tîrziu și de proastă calitate de la serele Ghimpați (cum ar urma să procedăm? să acționăm și noi în judecată serele Ghimpați?). Apoi, șoferii n-au venit la Șoldanu cînd erau așteptați, și noi știm foarte bine că pricina acestui fapt nu e doar indisciplina lor, după cum nici realitatea că „n-avem mașini, n-avem combustibil”, ci și faptul cum șoferilor li se fac plățile. În loc să vină și aici, la 10 kilometri de fabrică, ei se duceau la 70—80 de kilometri, ca să-și realizeze norma, fiindcă plata lor, după cum este cunoscut, se face în „tone kilometrice”. În vara trecută, într-o zi cînd veneau cu mașinile încărcate de unde de departe, m-am așezat în mijlocul drumului și-am cerut să explice de ce nu se opresc și aici. A doua zi au venit, într-adevăr, și la noi. Pentru vreo 70 de tone făcusem deja autorecepție.

— Dar nu prea mai aveți dreptul să faceți autorecepții?

— Ce era să facem? Să lăsăm roșiile să se strice? Opinia mea este că autorecepția — cu acordul organelor ierarhice superioare — era o măsură bună pentru anumite cazuri, excepționale. Se pot ivi astfel de situații. De exemplu, capacitatea zilnică a fabricii Valea Roșie este, mi se pare, de 1 000 tone de tomate pe zi. Înseamnă că tot ce depășește această capacitate și tot ce depășește nevoile comerțului în acele zile cînd legume se află pe

toate drumurile, trebuie să fie lăsat să se strice?

La Frumușani, într-una din fermele fabricii, unde anul trecut au rămas neculese cantități apreciabile de roșii, zilele acestea de primăvară sînt zile de muncă în plin. Șeful de fermă, inginerul Ion Folescu, împreună cu cîțiva dintre oamenii săi de nădejde — Aurică Dumitru, Ion Tăiețel, Aurică Andrei, Nicolae Toader — tocmai sfîrșiseră, către seară, cîteva zeci de „tunele” în care pregătiseră răsaduri pentru roșiile de vară. Greșim oare între-

Nicolae Toader, 77 de ani, sau munca pămîntului ca o datorie dusă pînă la capăt

Fotografii de ELENA GHERA

Ing. Ionel Lemnaru: „Inițiativa trebuie să vină tot din partea agriculturii”

bindu-ne dacă nu cumva în inima acestor oameni nu-și face loc, din când în când, și îndoiala că o parte din legumele pe care ei au început să le migălească încă de pe-acum, s-ar putea irosi mai tirziu, către vară, către toamnă? Ei bine, vom afla, o astfel de îndoială este pe cale să nu mai fie atât de întemeiată.

Iată ce ne spunea, cu maturitatea celor 25 de ani de profesie și cu simțul de răspundere al omului doritor de mai bine, inginerul Ionel Lemnaru, de câteva săptămâni director adjuncți, cu probleme de producție agricolă al întreprinderii.

— Legume se pierd din două motive. Unul: transporturile, cum știe toată lumea. Al doilea: virfurile de producție. Pentru a redresa situația, inițiativa trebuie să vină tot din partea agriculturii. Dacă vom reuși să evităm virfurile de producție, chiar transporturile vor da mai puțină bătaie de cap. Există, se știe, o perioadă a unei explozii de legume, când mijloacele de transport, oricât de grijuliu ar fi dirijate, tot creează dificultăți. Și apoi, chiar dacă recolta este culesă în întregime și este transportată în întregime la fabrica de conserve, problema tot n-ar fi rezolvată. În 24 de ore, fabrica are o capacitate limitată de prelucrare. Deci legume tot se pierd.

— Sînt aceste pierderi o fatalitate?

— Nici vorbă că nu. Atît doar că trebuie să căutăm cauza lor nu numai în felul cum ne organizăm munca vara și toamna, ci și în felul cum ne organizăm primăvara. Se cere o eșalonare mai atentă a producției de legume. Rezultatele ar fi următoarele: în loc să mănînce roșii doar vreo două luni pe an, bucurăsteni ar mânca roșii vreo patru luni. Fabrica de conserve n-ar mai lucra nici ea, gîfîind, doar două ci patru luni. Întreprinderile de transporturi ar respira de asemenea mai ușurate. Comerțul n-ar mai face nazuri ca gălăna în grămadă, așa cum face cînd de-a lungul unei perioade mai scurte se găsește roșii din belșug iar după ce trece „virful”, „viitura” ca să zic așa, ar fi în stare să le caute și cu luminarea. În fine, ar câștiga și producătorul. Sincer, foarte deschis: problema aceasta a eșalonării înseamnă a lua taurul de coarne, cum s-ar zice, pentru a încheia capitolul cam dureros al unei munci în pierdere. Trebuie să culegem tot ce producem dar trebuie să și producem în așa fel încît să putem culege tot.

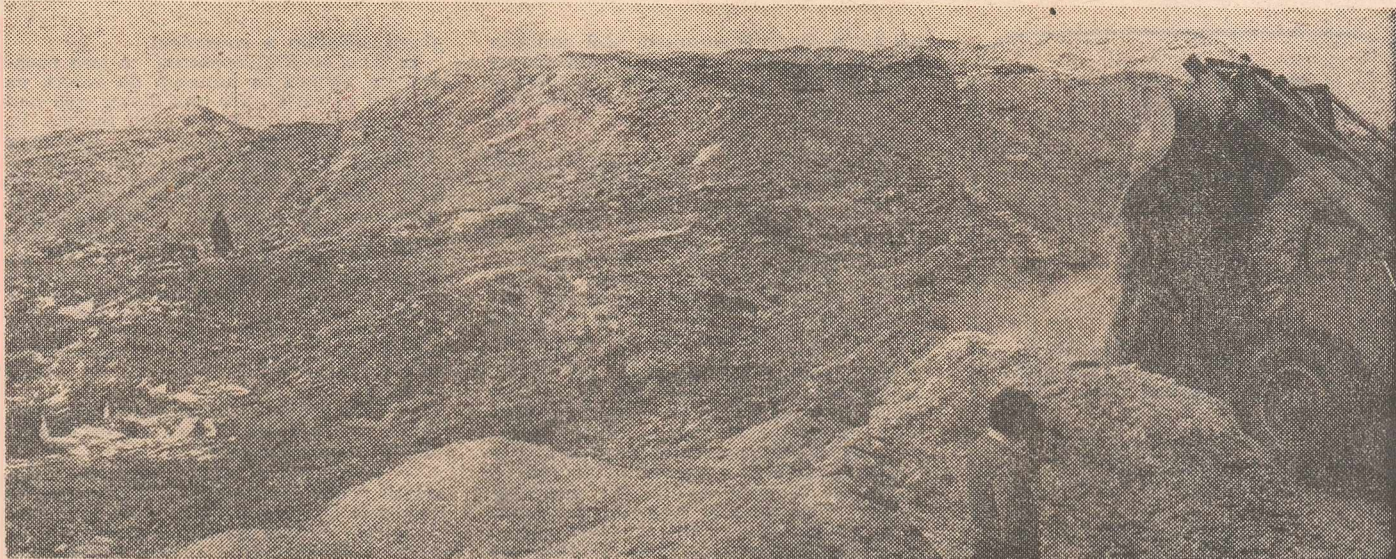
— Îmi spuneți că anul trecut, la Rădovanu, ați văzut un inginer plîngînd ca un copil la capătul unei tarlate de mazăre. Plîngea de necaz, ziceați.

— Necazul nu și-l provocase singur și nu și-l provocase nimeni, ci doar întîmplarea că mazărea aceea se cospese, toată, în câteva zile și la fel se întîmplase și la vecini. Un caz, ca atîtea altele, al acelei explozii de legume de care vorbeam. Tocmai de aceea din acțiunea de eșalonare s-a făcut o problemă de prim ordin în legumicultură, în județul nostru. Deși județul e nou și are să-și orienteze eforturile în atîtea direcții, această problemă a intrat în atenția Comitetului județean de partid Călărași încă de-acum, din prima campanie agricolă pe care o organizează. Ni s-a cerut să luăm toate măsurile de cuvîntă. — și la Frumușani ați văzut că le-am și luat — pentru ca efectele eșalonării producției de legume să se vadă încă din acest an.

— Asta da, tovarășe inginer, asta e o veste foarte bună.

— De curînd, împreună cu cîțiva specialiști de la județ am mers din unitate în unitate, în această zonă, pentru a constata cum sînt produse răsădurile și pentru a determina unitățile să cultive cît mai multe tomate de vară prin răsad. Acest procedeu a cam devenit o raritate. Multora le vine mai bine la socoteală să le semene direct. Desigur că e mai ușor să le semeni pe toate, e mai comod, însă riscul — cum s-a văzut mai anii trecuți — nu e deloc mic. În felul acesta, dacă mi-e îngăduit să spun, campania agricolă din această primăvară nu este deloc una de rutină...

DUMITRU CONSTANTINESCU

Muntele de cioburi adunate în curtea fabricii a devenit baza de materii prime a noii secții. Tonele de cioburi se vor transforma în zeci de milioane de sticle

Sticlele cele mai ieftine le fac buzoienii

Secția de butelii a Întreprinderii de geamuri este prislea, ulitîgul născut al industriei buzoiene. La fel ca în poveste, a venit pe lume ca să-și uimească frații și să-și scoată părintele din impas. Spunem impas pentru că, de-a lungul anilor, odată cu prelucrarea geamurilor presate și a cărămizilor de sticlă, în curtea întreprinderii s-a adunat, ca acte în regulă, adică în limitele tehnologice admise, un adevărat munte de cioburi. Cercetătorii au elaborat o tehnologie nouă de prelucrare și valorificare superioară a acestui munte de material refolosibil, astfel că noua secție de butelii a fost construită special în acest scop.

În proiect, rețeta de fabricație prevedea o proporție a cioburilor de 40 la sută și desigur că încercările au pornit de la acest nivel. Numai că directorul tehnic, inginerul Ioan Nut, ne mărturisește:

— Nisipul, dolomitul, calcarul și soda

În lipsa tabloului de comandă pentru cup-torul de topit, maestrul Gheorghe Bizubac, tehnologul secției, controlează cît se poate de strîns toți parametrii, de la oră la oră, și chiar la fiecare jumătate de oră. El este printre cei care doar cu cîteva luni în urmă se culca în fiecare noapte de două ori, fiind nevoie de el în secție

au devenit materii prime greu de procurat, or cioburile de sticlă pe care le avem înmagazinează deja o mare cantitate de energie. Ele se tocesc doar la 1200 de grade, temperatura inferioară celei de 1600, la care se tocesc materiile prime curent folosite. Alt avantaj al utilizării lor ar fi și acela că nu mai trebuie sortate și spălate. Iată de ce am început să forțăm proporțiile. Astăzi lucrăm cu 80 la sută cioburi în compoziție. Nimeni nu-și poate imagina cît a fost de greu. Specialiștii străini, cînd s-a montat instalația de butelii, au fost sceptici. Nu credeau că oamenii noștri vor reuși să lucreze cu mașina, dar după o săptămînă mi-au declarat că au rămas foarte impresionati, nu de cît au învățat, ci de ambiția și dorința lor ieșită din comun de a prinde cît mai repede „meșesugul”.

O adevărată performanță dacă avem în vedere pretul de cost al sticlelor fabricate la Buzău; se pare că aceste întreprinderi din țară nu au ajuns nici măcar la procentul de 50 la sută cioburi în amestec. Cum să ne explicăm acest decalaj, această reușită rivnită, cu siguranță, și de alte fabrici de sticlă, altfel decît printr-o voință neștrămutată de a duce un lucru pînă la capăt? Ingerul Constantin Ionescu, șef de schimb în acele zile de probe tehnologice, își aminteste: „Nu vorbeam nici unul între noi, nu mai făcusem sticlă, ascultam și executam. Măsuram, dot-trei înși, cîte un parametru ca să-l menținem cît mai precis, dar de mai multe ori a trebuit să stabilim alții, făcînd adaptările necesare. Cînd s-a format prima picătură și după două ore am văzut pentru prima dată sticla, eram muti de emoție și de surpriză. Cu toții ne-am luat acasă cîte o sticlă din prima sarjă. Apoi, fragilitatea a crescut brusc și productivitatea a ajuns sub orice limită. Atunci am hotărît că dacă tot merge prost să vedem și de ce. Concluziile, chiar rele, trebuiau să fie sigure. Cu noile încercări ne-a prins sfîrșitul anului și propria noastră grămadă de cioburi creștea. Dar din ianuarie am prins foarte noi, ni s-au limpezit lucrurile, lucrăm de la 8 dimineața pînă seara la 8 împreună cu specialiștii de la București, care s-au dovedit de înaltă clasă, și în cîteva zile ne-am pus la punct reglajele la mașină. După alte 2-3 zile a crescut producția și ne-am pus pe picioare”.

Acum, la mijlocul lui aprilie, toată producția poate fi controlată. Planul pe luna martie a fost depășit cu 50 la sută, lucrul a intrat în normal. Prislea nu și-a dezmințit renumele.

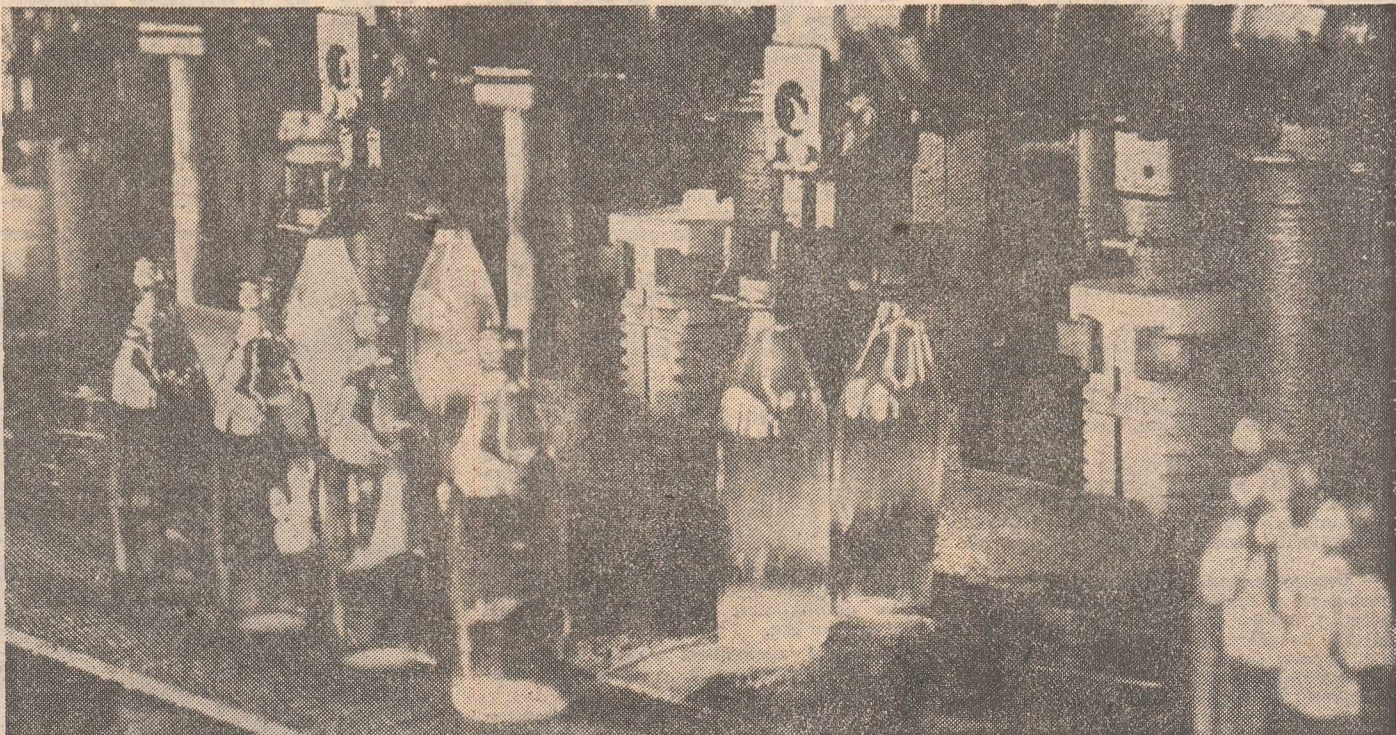
ELENA GHERA

Noutatea procedurii reclamă dese adaptări. Șeful secției, subinginerul Gheorghe Petre, nu duce lipsă de idei

Gabi, pur și simplu. Așa i se spune specialistului Gabriel Filăstăcheanu de la Fabrica de sticlă din București care i-a ajutat pe buzoieni

**FOLCLORUL
MEDICAL
OFERĂ
SPECIALIȘTILOR
VALOROASE
SOLUȚII
TERAPEUTICE**

O pasionantă muncă de arheologie farmaceutică vine să întregască de mai mulți ani programul de studii și cercetări al catedrei de farmacognozie din cadrul Facultății de farmacie din București. Numim „arheologie farmaceutică” (asocierea noțională ne aparține) preocuparea expresă măturisită de studenții și cadrele didactice de aici pentru folclorul medical autohton. Este vorba de redescoperirea și inventarierea nenumăratelor ierburi de leac cunoscute și folosite din vremuri imemorabile pe teritoriul țării noastre, iar pe această bază identificarea unor principii active noi și, ulterior, realizarea materialului biologic virtual pentru identificarea și folosirea unor noi principii active.

Inițiativa universitarilor bucureșteni sosește într-un moment în care, odată cu marea expansiune a medicamentelor de sinteză, informațiile asupra numeroaselor remedii ale medicinei empirice sînt pe cale de a dispărea. Or, așa cum vom arăta, cercetarea folclorului medical a constituit nu o dată punctul de plecare în descoperirea unor plante cu valoare fitoterapeutică, iar pe această bază, a unor medicamente aflate astăzi în arsenalul farmaceutic național. Mai rămîne apoi să reamintim faptul că România a fost și este o țară extrem de bogată în plante medicinale. O spun deopotrivă specialiștii prezentului ca și cei de acum două mii de

ani între care ne permitem să-l amintim doar pe Dioscoride, celebrul medic din armata lui Nero, care în scrierile sale a apreciat Dacia drept cel mai important bazin cu plante medicinale al Imperiului roman.

Dar în legătură cu toate acestea să dăm cuvîntul prof. dr. doc. Ioan Ciulei, titularul catedrei de farmacognozie, un activ animator al redescoperirii și valorificării folclorului medical românesc.

— O recentă statistică internațională — ne declară interlocutorul nostru — demonstrează că peste 30% din totalul medicamentelor au la bază produse sau principii active de origine vegetală. Este o dovadă că, după expansiunea furtunoasă a medicamentelor de sinteză, oamenii de știință au început să-și concentreze din nou atenția asupra produselor naturali. Motivele sînt cunoscute. Dorim totuși să precizăm că importanța în terapeutică a substanțelor naturale vegetale nu se rezumă numai la valoarea acțiunii lor farmacodinamice, ci mai ales la faptul că acestea oferă adevărate modele pentru realizarea de noi medicamente de sinteză. Iată cîteva exemple: novocaina, anestezic local, a fost sintetizată după modelul structural al cocainei, unele antispasmodice au fost create folosindu-se structura atropinei și papaverinei, iar unele analgezice, după structura morfinei. Se poate afirma de asemenea că prin descoperirea acțiunii colchicinei (alcaloid izolat din brîndușa de toamnă) s-au pus bazele chimioterapiei anticancerogene, iar clasa substanțelor de sinteză cu acțiuni psihotrope au fost realizate pe baza cunoașterii structurii și ac-

țiunii sedative a reserpinei.

Ei bine, se știe deopotrivă că țara noastră, cu zestrea sa naturală de valori, cu relieful ei variat, are una dintre cele mai interesante și bogate flore din Europa. Pe teritoriul României se întîlnesc trei flore distincte: cea a Europei centrale, flora mediteraneană și flora euroasiatică, situație, care face ca în zonele noastre de munte, deal și cîmpie să crească peste 3 600 de specii de plante superioare. Din acestea circa 12% sînt folosite în scopuri terapeutice. În același timp trebuie să avem în vedere faptul că într-o asemenea ambianță vegetală s-a născut, firește, și un bogat folclor medical care oferă și astăzi omului de știință posibilitatea diversificării sortimentelor de medicamente de natură vegetală.

— Cum procedați în acțiunea de identificare a unor plante sau rețete folosite în medicina empirică?

— Procedăm ca orice folclorist. Studenții noștri sînt sfătuiți să aducă din localitățile lor de baștină cît mai multe informații privind utilizarea plantelor în scopuri terapeutice. Investigații asemănătoare sînt efectuate și prin mijlocirea cadrelor didactice. Apoi plantele sînt aduse în laboratoarele noastre unde sînt studiate. Un factor important care a încurajat cercetările în acest domeniu îl constituie și perfecționarea metodelor de izolare și determinare a structurilor substanțelor de origine vegetală și animală. An la rînd, secole la rînd, oamenii s-au plimbat pe sub teii înfloriți, încercînd un sentiment de satisfacție, de bună dispoziție. Explicația ne-au dat-o însă numai specia-

liștii care au descoperit în florile de tei un ulei volatil cu acțiune euforizantă.

— Prin ce rezultate concrete se materializează cercetările efectuate pe baza unor date furnizate de medicina empirică?

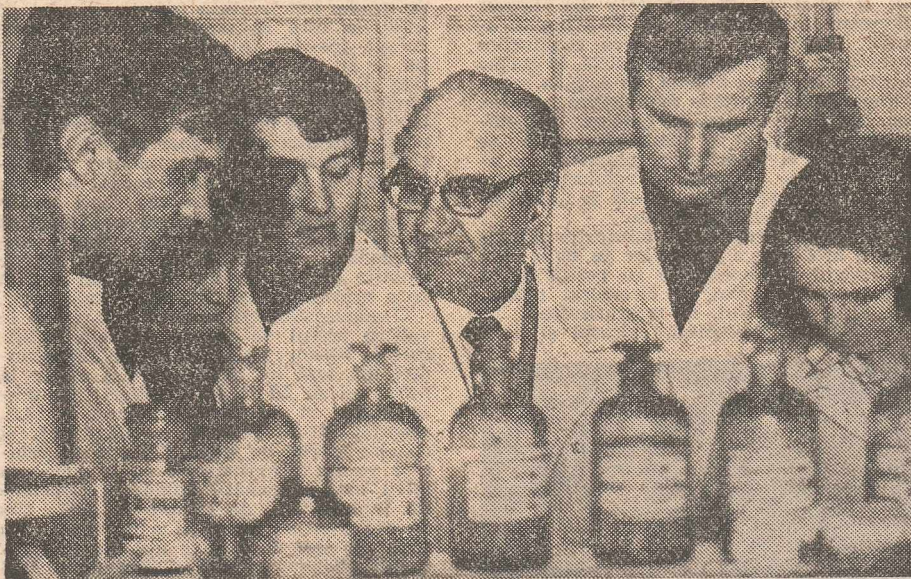
— Studiile mai recente fac obiectul unor produse farmaceutice în curs de brevetare. Ele constituie deocamdată secrete ale cercetătorilor. Voi aminti în schimb că pe baza informațiilor aparținînd folclorului medical, în cadrul activității de integrare cu studenții, am procedat la valorificarea mai multor plante medicinale indigene. Astfel, ciulinul, banalul ciulin, a dovedit că poate furniza materia primă necesară pentru fabricarea unui medicament cu acțiune antihepatotoxică. Din alte plante cum sînt salvia splendens althae rosea (nalba de grădină) și prunus spinosa (porumbel) s-au obținut produse adjuvante pentru tratamentul arteropatiilor, angiopatiilor diabetice, aterosclerozei și tulburărilor circulatorii vasculare. O cercetătoare de la catedra noastră, suferîndă de ulcer, a realizat un ceai de tip instant cu acțiune cicatrizantă alcătuit prin asocierea mai multor extracte obținute din plante indigene.

De reținut, de asemenea, că tot pe baza unor informații culese de „folcloriștii” noștri, cercetătorii catedrei au realizat din cuscuta campestris (torțelul) un extract cu acțiune citostatică „in vitro”. Într-un stadiu avansat se află și cercetările privind rolul unor substanțe din simburii de pepene verde. Poporul îi folosește sub formă de infuzii și decoct (fiertură) pentru dizolvarea calculilor renali. Experimentele noastre „in vitro” au dat rezultate încurajatoare. Promițătoare se dovedesc și extractele obținute din inula uliginosa (planta crește în regiunea Năsăudului și se numește puricariță). Poporul o folosește pentru îndepărtarea papiloamelor ce apar la animale, pe botul și ugerul vacilor în mod special. Noi dorim să realizăm un preparat cu acțiune antipapilomatoasă pentru uzul medicinei veterinare.

Ne preocupăm apoi realizarea unor produse prin care să sporim aportul de bioflavonoide (vitamina P) în organism, cunoscută fiind acțiunea unora dintre aceste substanțe în îmbunătățirea fluxului sanguin coronarian (proantacianii), în creșterea rezistenței și permeabilității vaselor capilare etc.

Să încheiem scurta noastră convorbire amintînd că tot pe baza unor observații îndelungate s-a constatat că în regiunile unde se consumă frecvent semințe de dovleac adenomul de prostată apare mai rar. Recent au fost obținute rezultate clinice satisfăcătoare prin tratamentul acestei maladii cu steroli de origine vegetală izolați din semințe. Sînt tot atîtea dovezi că medicina empirică poate oferi specialiștilor numeroase căi și soluții practice pentru lărgirea și diversificarea producției de medicamente.

LIVIU TIMBUS ■

**Paraziții paraziților
produși pe scară industrială**

Dialog despre natură
cu biologul Zoe Berattief

— În protecția plantelor, atît în țara noastră cît și pe plan mondial, metoda de bază pentru combaterea dăunătorilor și bolilor plantelor a fost folosirea mijloacelor chimice. Din păcate, aplicarea intensivă, aproape universală a produselor organoclorurate și organofosforice a produs și unele prejudicii echilibrului ecologic.

— Distrugerea faunei utile (prădătorii, paraziții naturali ai insectelor dăunătoare, albine) datorită selectivității reduse, a determinat perturbări esențiale în echilibrul biocenotic care au dus la înmulțirea peste normal a unor dăunători. Acțiunea toxică asupra plantelor, fructelor, a mediului înconjurător a dus la acumularea permanentă de reziduuri, substanțe care au intrat în structura produselor vegetale și animale. Apariția fenomenului de rezistență câștigată în cadrul diferitelor grupe de insecte a determinat apariția de indivizi puternici și prolifici, fenomen ce a implicat fie mărirea dozelor de toxice, fie realizarea de noi produse cu acțiune ridicată. Pe lîngă anumite produse toxice se mai folosesc și așa-numitele produse chimice sistematice, mai puțin agresive, dar totdeauna poluante.

— Înțelegem că, în timp, efectele secundare negative ale utilizării pesticidelor chimice cresc, în mediul înconjurător cantitatea de substanțe toxice și poluante se mărește ajungînd la un punct critic. Ne punem, firește, întrebarea ce-i de făcut?

— S-a impus necesitatea elaborării unei metode biologice de combatere a dăunătorilor, iar în ultimii ani și a bolilor plantelor. Am căutat soluția în natură, în echilibrul ecologic stabilit în mii de ani.

— Despre metoda microbiologică de combatere și realizările Institutului de cercetări pentru protecția plantelor unde activați, în afara lucrărilor de specialitate, firește, au mai fost publicate informații privind stadiul de cercetare și perspectivele. Vă rugăm să ne prezentați succint despre ce e vorba.

— Metoda microbiologică de combatere folosește microorganismele entomopato-

gene (bacterii, ciuperci, virusuri) care parazitează, imbolnăvesc insectele și le distrug în masă. De asemenea, folosește microorganismele antagoniste, care prin superparazitarea diferitelor fitopatogenii produc distrugerea acestora în cazul combaterii bolilor plantelor. Pe baza acestor microorganismele, izolate din insecte imbolnăvite în mod natural, în cazul entomopatogenilor, și din plante sau din sol, în cazul antagoniștilor, după un proces îndelungat de selecție în vederea obținerii unor tulpini cu calități superioare, s-au elaborat tehnologiile de înmulțire în masă și formele preparative și s-au realizat o serie de biopreparate de combatere.

— Care sînt avantajele pe care le oferă preparatele biologice de combatere?

— Nu sînt toxice sau patogene pentru om sau insecte folositoare. Nu poluează mediul înconjurător. Acționează specific numai asupra dăunătorilor sau fitopatogenilor pentru care le folosim. Redresează echilibrul biocenotic acolo unde este deteriorat. Pot fi folosite în orice cantitate, ori de cîte ori este nevoie, indiferent de stadiul de dezvoltare a plantei: înflorire, fructificare, recoltare. Nu necesită măsuri speciale de protecție a muncii și metode speciale de aplicare. Se folosesc în soluții apoase sau suspensii ca și insecticidele și, deci, poate fi întrebuintată aceeași aparatură.

— Sînteiți șefa colectivului de combatere microbiologică. Ce preparate ați realizat pînă acum?

— Insecticidul bacterian Thuringin 150 M este realizat după un proces tehnologic propriu. Prin sporulare, bacteria Bacillus thuringiensis produce o toxină proteică sub formă de cristal. Cînd larva îngerează odată cu hrana un amestec de spori și cristale, proteina toxică acționează asupra sistemului nervos, biochează toate funcțiile organice și insecta paralizază. Thuringinul prezintă eficacitate ridicată în combaterea tuturor omizilor defoliatoare, omizilor verzi, molia strugurilor etc.

— Astăzi agricultura trebuie să fie intensivă, industrializată. A depășit Thuringinul faza de laborator?

— A fost testat în condiții de laborator, cîmp și producție de către institute de cercetări pentru pomicultură, legumi-

cultură, de către Inspectoratul județean de protecția plantelor, de institute agronomice prin catedrele de protecția plantelor, de Serviciul de protecția plantelor din Ministerul Silviculturii. În colaborare cu Institutul de cercetări pentru apicultură s-au studiat relațiile dintre preparatele biologice de origine bacteriană și albine în vederea introducerii pe scară largă a preparatelor de combatere microbiologică. Ele nu acționează asupra albinelor. Tehnologiile de obținere a insecticidelor biologice Thuringin și Thurintox au fost elaborate pînă la faza industrială. Încă din iulie 1978 s-a semnat decretul de realizare a întreprinderii de biosinteze Calafat în al cărei profil intră producerea insecticidelor biologice netoxice și nepoluante. De asemenea, este în curs de realizare și stația pilot pentru material biologic pentru Thuringin la Institutul nostru. Ea va servi atît la cercetări cît și la obținerea materialului biologic, care stă la baza producerii industriale a acestor preparate.

— Care vor fi rezultatele introducerii în practica agricolă?

— Importante avantaje economice datorită sistării importului. Insecticidul biologic Dipel, omolog al Thuringinului românesc, oferit de către Laboratoarele Abott din S.U.A. costă 340 lei valută, în timp ce un kilogram de produs românesc se realizează cu 100 lei preț de vânzare. Avantajele sociale, enumerate mai sus, sînt inestimabile. Protejarea mediului in-

conjurător este una din cele mai importante probleme ale zilelor noastre.

— Cercetarea și-a făcut deci datoria. Cînd vom avea însă pe piață noile produse?

— Cred că în 1982, odată cu intrarea în funcțiune a stației pilot și a instalației industriale.

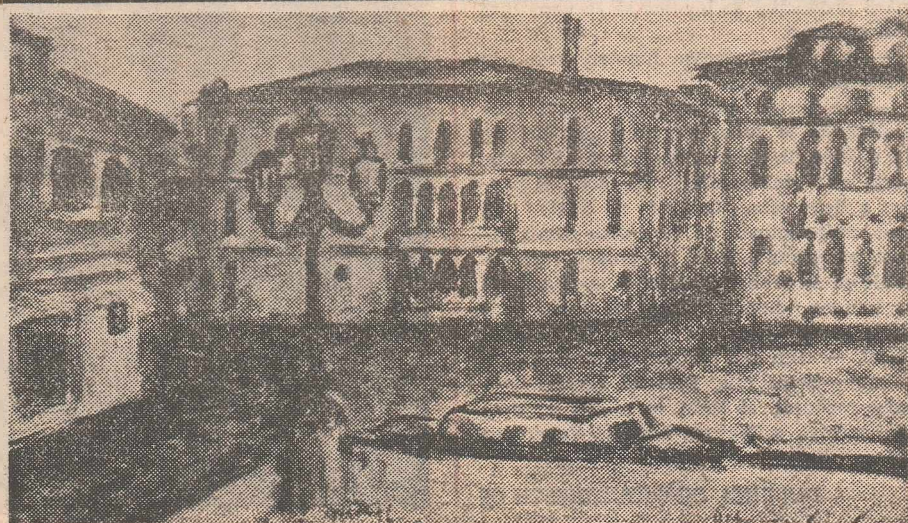
— La ce lucrați acum?

— Facem cercetări pentru obținerea și selecționarea tulpinilor de noi microorganismele cu spectru lărgit de acțiune asupra dăunătorilor și patogenilor plantelor, pentru stabilirea parametrilor de înmulțire în masă a microorganismelor. Lucrăm la elaborarea biopreparatelor pentru combaterea gîndacului de Colorado, a ploșnițelor cerealelor, a gîrgăriței, a cărbușului de mai și a musculiței albe de seră. Sînt dăunătorii de mare importanță care, din cauza rezistenței dobîndite, răspund greu la tratamentele chimice. Din păcate, realizarea investițiilor n-a ținut pasul cu graficele planificate.

— La ce ne așteptăm în viitorul apropiat?

— O serie de insecticide toxice chimice, folosite în prezent, vor fi înlocuite total, contribuindu-se în mod eficient la protejarea mediului înconjurător, la creșterea eficienței protecției plantelor și, deci, la creșterea eficienței agricole, scopul final al acțiunilor noastre.

OPREA GEORGESCU ■

Aparat de detecție și tratament acupunctiv

Medic principal stomatolog la Policlinica C.F.R. din Constanța, doctorul Mihai Miga este în același timp și autorul unor procedee personale de detecție și tratament prin acupunctură. Este vorba în fapt de o mai veche pasiune născută încă din anii facultății și pe care interlocutorul nostru a hrănit-o în permanență cu lecturi și studii de specialitate.

Doctorul Mihai Miga folosește metodele acupunctive în orele sale libere la fel ca marea majoritate a celor care, din vocație, spirit novator sau din varfate alte motive, au hotărât să introducă în practica medicală curentă și acest străvechi procedeu terapeutic. E adevărat, pe ici pe colo, prin solitudinea unor direcții sanitare sau a unor directori de așezăminte medicale, au luat ființă în ultimii ani mai multe cabinete specializate pentru acupunctură. Dar acestea se înscriu la capitolul excepții, deoarece, în general vorbind, nimeni nu aprobă sau interzice acupunctura. Ea nu are un statut bine definit, acest lucru favorizând apariția nedorită a unor diletanți ai genului sau chiar a unor impostori. Situația ni se pare cu atât mai inexplicabilă cu cât — potrivit unor recomandări ale Organizației Mondiale a Sănătății, — se preconizează extinderea acupuncturii, apreciată drept o metodă terapeutică cu efecte salutare și, spre deosebire de toate drogurile farmaceutice, lipsită de nocivitatea efectelor secundare.

— Acupunctura, ne spune medicul Mihai Miga, ori face bine, ori nu face nimic. pot să afirm, însă, pe baza observațiilor personale, că pacienții acupuncto-resistenți sînt extrem de puțini. Marea majoritate a semenilor noștri, bolnavi sau sănătoși, pot beneficia de acest fel de tratament.

— Acupunctura vizează, deci, și omul sănătos?

— Prin acupunctură se urmărește reechilibrarea energetică a organismului. Practicienii din Extremul Orient au folosit întotdeauna această terapie pentru ameliorarea sau vindecarea unor maladii funcționale. În vederile lor, boala înseamnă o tulburare energetică a organismului. În China antică, medicii se împărțeau în mari și mici. Primii foloseau acupunctura pentru tratamentul oamenilor sănătoși (care, spun documentele vremii, se prezentau la acupunctur de 2-3 ori pe lună), iar „doctorii mici” tratau bolnavii declarați și foloseau în acest scop droguri și variatul arsenal al medicinei empirice. Acupunctura ar reprezenta deci o primă expresie concretă a medicinei preventive. Ea se folosește însă în primul rînd pentru tratarea unor maladii funcționale. O rinită alergică poate dispărea după numai

cîteva ședințe de acupunctură, dar o litiază biliară reclamă neapărat intervenția chirurgicală.

— Sîntem informați că folosiți deoptrivă și auriculoterapia. Cititorii noștri vor fi, desigur, interesați să afle prin ce se caracterizează acest act medical și care sînt efectele lui curative.

— Auriculoterapia este tot atât de veche ca și acupunctura și o semnalează lucrările medicale ale antichității ca făcînd parte din metodele de tratament folosite în China, India, Egipt, Grecia, Sciția, Siria. În zilele noastre ea a fost studiată vreme de trei decenii de un cunoscut medic francez, Paul Noggière. Auriculoterapia este tot o metodă de tratament acupunctiv dar care are în vedere punctele de acupunctură situate numai pe pavilionul urechii. Acesta constituie o hartă de proiecție a întregului organism. Fiecare organ este reprezentat aici printr-un punct de acupunctură. Înțeparea acestor puncte produce ameliorarea unor maladii funcționale, sau are efecte analgezice. Acestea

din urmă pot înlocui în condiții ideale anestezia produsă prin droguri. La Spitalul Popular nr. 1 din Shanghai intrerupe-urile de sarcină sînt efectuate în proporție de 80% prin anestezie acupunctivă.

— Ați experimentat procedeul?

— De mai multe ori și cu mare succes. Un exemplu: într-o zi s-a prezentat la mine un pacient care acuza dureri mari la o mîsea. Am început să-l consult și am simțit pe loc că mă trăsnește un miros puternic de băutură. L-am întrebat ce cantitate de alcool a îngurgitat și omul a recunoscut că, pentru a-și calma durerile, a dat pe gît 400 de grame de votcă. Într-o asemenea situație o injecție cu xilină ar fi fost practic inutilă. Atunci l-am rugat să stea liniștit și prin procedee de auriculoterapie am obținut anestezia totală a locului unde se găsea mîseaua ce urma să fie extrasă. Am încercat să extind metoda și în secția de obstetrică, dar nu m-am bucurat de sprijinul și încrederea necesare.

— Să revenim la terapia prin acupunctură. Prin ce se particularizează metodele dumneavoastră de diagnostic și tratament?

— Spuneam puțin mai devreme că studiile și practica acupuncturii au în vedere reechilibrarea organismului din punct de vedere energetic. Pe suprafața cutanată se găsesc punctele de acupunctură prin care organismul comunică din punct de vedere energetic cu mediul ambiant. În aceste puncte, rezistența învelișului cutanat este mult mai redusă. (A nu se confunda aceste porți energetice cu porii prin care este emisă spre exterior secreția glandelor sudoripare). Medicina empirică a stabilit locul acestor puncte în mod foarte precis. Ele au fost identificate de curînd și prin procedee fotografice: emisiunile bioenergetice au apărut pe placa fotografică sub forma unor efecte de bioluminescență. Experimente remarcabile în acest sens au fost obținute și în țara noastră. Ei bine, reușita tratamentului acupunctiv constă tocmai în aplicarea acelor exact în punctele de acupunctură. Aparatul pe care l-am realizat împreună cu prietenul și colaboratorul meu, inginerul Ladislau Grogloth, are tocmai menirea de a depista cu maximă precizie punctele de acupunctură. Este vorba de un aparat electronic alcătuit dintr-un generator de oscilații, oscilații ce pot fi modificate, influențîndu-se în felul acesta forma de undă a impulsurilor. Nu voi intra în amănunte. Aparatul, denumit „Migrioni universal acupulsion” are capacitatea de a detecta la milimetru punctele de acu-

punctură care reprezintă îmbolnăvirea unui organ. Impulsurile electrice pot înlocui înțepăturile cu ace, deci aparatul poate executa simultan detecție și tratament acupunctiv. Se pot realiza și tratamente combinate, prin realizarea unor impulsuri energetice prin intermediul acelor înfipite în piele. În felul acesta se exclude posibilitatea ca acupuncturii să înfigă acele la întimplare sau alături de punctele de acupunctură. Și în legătură cu toate acestea o precizare: aparatul a fost prezentat spre brevetare în 1974. La data respectivă literatura de specialitate aflată la O.S.I.M. nu conținea nici o descriere de invenție similară realizată în țara noastră. Construcția noastră nu a fost brevetată, din motive pe care nu le cunoaștem nici azi, dar în schimb, în ultimii ani, au apărut în cîteva locuri din țară aparate asemănătoare cu cel imaginat și realizat de noi.

— Care sînt rezultatele tratamentelor prin acupunctură și auriculoterapie?

— Așa cum am mai spus, acupunctura vizează în principal maladiile funcționale. Am obținut rezultate deosebite în combaterea unor dureri de tot felul: de cap, de stomac, de rînci, dureri provocate de colici hepatice, de spondiloze și spondilite, de diverse alte afecțiuni reumatismale. Se pot apoi obține rezultate radicale în combaterea rinitelor alergice, a distoniei neurovegetative și în general a variațiilor afecțiunii ale sistemului nervos, evidente prin stări de oboseală, de neliniște etc. Am obținut rezultate notabile în tratamentul antitabagic, în combaterea obezității și chiar în combaterea sterilității.

— Tratamentele le efectuați în cabinetul de stomatologie?

— Nu, aici am dreptul să fiu doar medic stomatolog. Și e firesc să fie așa. Acupunctură fac în orele mele libere, dar nu într-un cabinet medical. N-am fost oprit, dar nici autorizat să practic această terapie. În prezent, aici, la București, urmez un curs de specializare organizat de Centrul de perfecționare a personalului sanitar superior din Capitală. Cu acest prilej sînt deopotrivă student dar și profesor, deoarece predau colegilor mei chirurgii un curs de anestezie prin auriculoterapie. La sfîrșit voi primi și o hirtie prin care voi fi autorizat să practic în mod oficial acupunctura. Un început bun, dar totuși un început. Este necesar să se întreprindă în continuare măsuri pentru testarea celor care practic acupunctura, iar pe această bază să se înființeze cabinete specializate pe întreg cuprinsul țării. În sfîrșit, mai doresc să vă informez că mai multe întreprinderi din Capitală și-au manifestat de curînd dorința de a introduce în fabricație de serie aparatul nostru de detecție și tratament acupunctiv.

LIVIU TIMBUS ■

Contează și unde profesezi, și cum profesezi

Spitalul județean din Galați — impunătorul edificiu de sănătate de pe Calea Brăilei, dominînd „Tiglinele” care au salubritat suburbiile și au extins la dimensiunile de metropolă modernă străvechiul oraș dunărean — împlinește anul acesta, un deceniu de existență. Zece ani în care oamenii în alb aflați la posturile lor în slujba a peste o jumătate de milion de locuitori ai județului au inclus în termenii datoriei lor profesionale: bătaia pentru nou. Un nu hotărît provincialismului medical au decretat, căutînd toate posibilitățile, sursele și resursele, mijloacele de a se alinia clinicilor universitare din țară și chiar marilor centre medicale din lume. Poate mai mult decît în oricare alt domeniu, în medicină contează nu unde profesezi, ci cum profesezi!

Ca în întreaga lume de azi, și în județul Galați, maladiile cu cea mai mare frecvență — incidentă, cum spun specialiștii —, după cele cardio-vasculare și respiratorii, sînt bolile digestive. Se pare că este o realitate îngrijorătoare — omul modern nu știe să mînce. Prin anul 1973, dr. Mihai Mocanu — șeful secției a II-a interne, cu profil de gastroenterologie, boli de nutriție, diabet și endocrinologie — și totodată directorul spitalului — a urmat un curs de specializare și perfecționare la Paris, cu renumitul profesor Jacques Carroll, în domeniul endoscopiei digestive, adică al investigației atât a organelor superioare, cit și inferioare, cu o aparatură specială, un fel de microscop cu ajutorul căruia se vede în stomac, duoden, intestin. Intors acasă, iată că n-are cum să utilizeze experiența acumulată, din lipsă de aparatură specifică. Personal, uita ce-a învățat, nu-și putea pregăti decît teoretic colaboratorii, în schimb, pentru precizarea de diagnostic era nevoit să-și trimită bolnavii la București, ori la Iași, așteptînd programări peste programări pentru a fi internați, avînd, desigur, prioritate bolnavii din teritoriile respective. Pe scurt, responsabilitatea față de bolnavi și fireasca dorință de a-și valorifica în spitalul în care muncește cunoștințele îl mină, într-o zi, să deschidă o ușă. Nu a vreunul for medical, ci a unui director din industria ce

domină orașul: de la Combinatul siderurgic din Galați. Deși prietenii și intelectualii ai aceleiași urbe, s-a dus cu o statistică. Majoritatea beneficiarilor serviciilor medicale din spital, față de restul teritoriului, îl reprezintă oamenii muncii din combinat. Nimic mai firesc, dat fiindcă ei alcătuiesc nu numai majoritatea locuitorilor orașului, dar și a navetiștilor care intră zilnic spre vitul centru economic al județului. Directorul n-avea nevoie de statistici, știa prea bine și singur realitatea, la fel cum bine știe că are nevoie de un personal cu o sănătate bună, care să lucreze la deplina lui capacitate. Vorbeau aceeași limbă, deci. Din economiile valutare ale C.S.G., prin urmare fără nici un ban din bugetul Ministerului Sănătății, se cumpără pentru spital endoscoape ultramoderne (printre care fibroscopul ACMI Fx8, cu viziune axială) și astfel, către sfîrșitul anului 1979, ia ființă laboratorul de endoscopie, unde se lucrează cu rezultate deosebite, la fel ca și la Paris, ori New York. Nu numai că bolnavii nu mai pleacă prin țară să-și afle boala, dar „la ora actuală — ne demonstrează cu cifre dr. Mocanu — prin metoda fibroscopiei depistăm ulcerele și neoplaziile părții digestiv superioare în faza utilă, operabilă, efectuăm biopsii dirijate, depistăm polipozele gastrice și intestinale (aceste stări potențiale de neoplasm) ca și numeroase alte afecțiuni ale aparatului digestiv, cu o siguranță aș putea spune de sută la sută. Deci și șansele de tratament adecvat și de recuperare a bolnavilor au crescut enorm”. Totodată, au permis medicilor gălățeni o firească și normală activitate de cercetare, elaborarea unor lucrări științifice de interes național. Astfel, în 1980, sub semnătura dr. Mocanu și a colectivului său de colaboratori au apărut în Revista medico-chirurgicală de la Iași „Ulcerul peptic esofagian”. „Considerații asupra unor cazuri de ciroză biliară” — a cărei etiologie a fost pînă acum cu totul necunoscută — „Nisele gastrice de pe marea curbă”, care sînt — sustine literatură de specialitate — foarte rare, foarte greu de depistat și care sută la sută au tendința de malignizare. În curs de elaborare aflîndu-se o monografie despre hemoragiile digestive superioare, pe baza concluziilor unei cauzistici a 700

de bolnavi internați și urmăriți în ultimii 5 ani.

Biologul Eugen Florin Renea ține neapărat să-l numească pe cei doi ingineri siderurgisti care au socotit și socot că e de datoria lor profesională, civică și morală să gîndească și dincolo de oțel și fontă, să se gîndească la oamenii de lingă el, la sănătatea tuturor făuritorilor de piine și oțel. Se numesc Vasile Bîrzac și Ion Vestemăeanu. Aceiași care, tot prin economii valutare ce n-au stîrbit prîn nimic producția, au ajutat la dotarea laboratorului de citologie exfoliativă. „De doi ani o avem și credem că lucrăm bine. Ne ajută să descoperim cauzurile limită, aflate între benign și malign, cînd, de obicei, poți să ai erori grave în diagnostic și tratament. Am trecut astfel la o vastă acțiune profilactică, de examinare în masă, pentru depistarea neoplasmului la femei. Aș vrea să rețineți că metoda de depistare a citologiei exfoliative” — care circula astăzi sub alte nume — este în fapt românească, inițiată și publicată pentru prima oară de către Victor Babeș. Utilizînd această metodă, investigăm femeile aparent sănătoase, care n-au manifestări clinice, pentru a depista stadiile infraclinice, stadiile zero și unu, precum se știe, radical curabile. Citoscopul modern de care dispunem, un aparat cu parametri îmbunătățiți față de microscopul optic, în afara faptului că este umanitar prin metoda de lucru este și foarte economic. La 1 leu investit, cîștigăm 5, iar mai presus de toate cîștigăm valoarea inestimabilă — viața. Colectivul nostru — format din dr. Vasile Lupu, șeful secției obstetrică-ginecologie, oncologul Doina Pascariu, anatomopatologul Constantin Gheorghiu și cu mine — am depistat 72 la sută stadii radical curabile, din numărul de cazuri investigate. Am desfășurat o vastă acțiune profilactică, examinînd pînă acum peste 90 000 de persoane. Ne aflăm la a patra triere”.

E o realitate faptul că medicii gălățeni sînt printre primii din țară în activitatea de depistare a cancerului cervico-uterin, acțiune vastă pe care a inițiat-o Institutul oncologic din București. La ora de față, ei au pornit o altă mare campanie pentru sănătatea oamenilor: în colaborare cu secția condusă de dr. Mocanu au demarat triajul în depistarea neoplaziilor gastrice. Iată că în marea bătaie în care s-au angajat toate conștiințele științifice medicale ale lumii, împotriva flagelului secolului XX, medicii români, și printre ei și cei din Galați, se aliniază cu un devotament total.

La Galați, laboratorul de medicină nu-

cleară și ultrasunete este dotat cu aparatură de ultimă oră, comparabil cu cele din renumite centre de sănătate ale lumii. Iar pe deasupra, lucrează cu rezultate excepționale, aducînd servicii și altor 5 județe din sud-estul țării și chiar mai de sus, din Moldova, fără să mai aglomereze clinicele Capitalei. La o recentă constatare pe țară cu directorii direcțiilor județene sanitare, de la prezidiu s-a formulat ideea „Ce-i trebuie Galațiului laborator de medicină nucleară?”, deși nimeni din conducerea forului tutelar, adică a Ministerului Sănătății, nu s-a dus să constate la fața locului dacă îi trebuie sau nu, să constate cum lucrează și ce rezultate are acesta! Îi vizităm. E impresionant cu cele trei mari compartimente ale sale și aparatură cu tablouri de comandă, incît ai senzația că ai pătruns într-un laborator cosmic. Mai impresionant sînt statisticile pe care ni le prezintă medicul primar Gheorghe Bugeac, șeful laboratorului. Un medic care a învățat cu străgînicie fizică nucleară, matematică, electronică și multe alte științe moderne, grele, pînă mai ieri crezîndu-le inaccesibile sîși. S-a specializat la Institutul de fizică nucleară din Capitală și este asaltat zilnic de bolnavi din județele Galați, Vrancea, Tulcea, Brăila, Vaslui și chiar Iași. Oricît ar părea de ciudat, dar marele și prestigiosul oraș medical universitar nu are în nici una din clinicile sale un laborator de medicină nucleară atât de complex, deși ardează metodologic întreaga Moldova, în timp ce la București, pentru 2 milioane de locuitori, există 8 asemenea centre. Dar să rămînem la Galați. În 1980 s-au efectuat circa 2 500 scintigrame (hepatice, renale, osoase, cerebrale, tiroidiene), aproape 6 000 dozări de radioimunochimie și imunologie, iar în compartimentul de ultrasunete — condus de dr. Alexandru Vasile — peste 700 ecografii, ajutînd la diagnosticul ferm, prin metode de mare fiabilitate și fără suferințe pentru bolnavi, și ca atare, la cele mai potrivite tratamente. Stopînd deplasările spre alte orașe, efectul economic este și el direct și, desigur, nu de ultimă importanță. Prin urmare, nu e o chestiune de orgoliu, ci o problemă de înalt profesionalism, de respect și grijă față de obiectivele majore ale politicii sanitare a partidului și statului nostru. Ceea ce au înțeles foarte bine forurile locale de partid și de stat, ca și factorii de decizie din Combinatul siderurgic Galați, cînd au hotărît să ajute dotarea spitalului chiar și cu un ultramodern laborator de medicină nucleară.

CICI IORDACHE ■

Profitând de oameni cumsecade

După ce a colindat prin mai multe întreprinderi — aproximativ vreo 30, Victor Paraschivescu a ajuns să lucreze, în urmă cu cîțiva ani, la Întreprinderea de sere „30 Decembrie”.

Mai întâi a fost magaziner. Dar Victor Paraschivescu ținea, cum este și firesc la o anumită vîrstă, către un alt post cu un câștig mai mare. Un singur lucru îl împiedica. N-avea nici măcar liceul la bază. Colegii l-au înțeles și chiar l-au ajutat. Așa că prin anul 1973 își dă bacalaureatul. Văzîndu-se cu patalamaua la mînă, Victor Paraschivescu a început să aibă pretenții. Și de data aceasta colegii l-au înțeles. În ciuda faptului că nu beneficia de H.C.M.-ul 914 din 1968, adică nu se afla pe post de economist la data respectivă, cel în cauză este promovât și este încadrat ca responsabil economic în cadrul serviciului A.D.T. (aprovizionare, desfacere, transport). Ei, și de aici încep sau continuă, să spunem așa, aventurile lui Paraschivescu. Văzîndu-se într-un post cheie, banii stînd în virful creionului pe care îl manipula cu destulă abilitate, Paraschivescu a început să se joace cu cifrele. Lăsînd la o parte celelalte mici găinării (spre exemplu pretindea diverse sume de la șoferi iar atunci cînd făcea plățile reținea bani subalternilor), Paraschivescu a început să falsifice, în favoarea sa, statele de plată. Cum? La coeficientul de vechime, Paraschivescu avea într-o lună cînd trei la sută, în alta șapte la sută, în alta zece, în funcție de nevoile personale. Colegii lui, prinși cu treburi mai importante, n-au sesizat la început acest lucru. După un timp, cînd s-a observat șmecheria, lui Paraschivescu i s-a atras atenția. Dar, își spunea el, oamenii au alte treburi și n-au ei timp să se uite în pătrățelul mic, mic de tot din state. Dar n-a fost așa. Au venit revizorii și s-au uitat și în pătrățelul în care se trece vechimea. Și s-au îngrozit. Era acolo un dans al cifrelor că te apuca ameteala. Fapta lui Paraschivescu, fiind considerată, pe bună dreptate, înșelăciune și fraudă din avutul obștesc, este suspendat din funcție pînă la definitivarea situației, adică pînă la terminarea procesului și este trimis în fața instanței. Acestea se petreceau pe la sfîrșitul anului 1978. Este condamnat cu executarea unei pedepse de șase luni la locul de muncă. La 1 martie 1979 este reintegrat din nou la sere pe o funcție destul de bună: merceolog principal. Nu pierdea prea mult la retribuție și putea din nou să muncească în vechiul colectiv. Era o singură deosebire. Paraschivescu nu mai putea umbla cu acte și, desigur, cu bani. Cu alte cuvinte și de data aceasta colectivul l-a înțeles și a căutat să-i dea o mînă de ajutor. Dar cel care era jignit, supărat și îmbufnat era tot cel care fusese prins cu mișca-n sac. Adică Paraschivescu. Și ca să se răzbuie pe toată lumea hotărîste să se mute.

Auzînd că fosta întreprindere I.C.V.A. încadrează economiști, prin concurs, Paraschivescu s-a grăbit să se prezinte la examen. Fiind admis, cei de la I.C.V.A. îi cer transferul începînd cu data de 1 iunie 1979. În acest sens, chiar șeful serviciului personal se deplasează aici, să consulte dosarul lui Paraschivescu. Șeful serviciului personal a luat cunoștință că Paraschivescu are de executat la locul de muncă o pedeapsă de șase luni, dar a spus că pe ei nu-i deranjează acest fapt și că totul este în regulă. Mai mult decît atât. Șeful serviciului personal a întocmit chiar și un act, care se găsește la dosar. Fiind vorba de un concurs, întreprinderea de sere este obligată să-i dea transferul lui Paraschivescu, lucru care se și petrece. La 31 mai 1979 transferul este definitiv, urmînd ca acei în cauză, începînd de a doua zi, cum se și specifică în nota de transfer, să se prezinte la noul său loc de muncă. Cu alte cuvinte, începînd de la data de 1 iunie 1979, Paraschivescu este mun-

citor la I.C.V.A. Dar după două zile cei de la I.C.V.A. nu mai sînt de acord cu transferul și trimit o adresă din care rezultă că Paraschivescu are de executat o pedeapsă de șase luni la locul de muncă. O semnază chiar cel care cu cîteva zile în urmă fusese de acord cu transferul și care cunoștea întreaga situație. Șeful serviciului personal. Așa că încep procesele. În procesul cu I.C.V.A., Paraschivescu câștigă și se recunoaște că transferul este legal. Între timp se termină și recursul pe care Paraschivescu îl introduce legat de condamnarea sa la locul de muncă. Se admite recurs extraordinar și, culmea, se modifică vechea sentință civilă și se dă o alta din care rezultă că pînă la data de 16 august 1979, cînd, automat, lui Paraschivescu îi încetează contractul de muncă urmînd să execute pedeapsa, întreprinderea de sere trebuie să-i plătească despăgubiri. Deci, rezultă că i se anulează transferul. I se plătesc toate drepturile pe perioada 1 iunie — 16 august 1979 și se caută reintegrarea lui Paraschivescu pe vechiul post de merceolog. Dar Paraschivescu refuză. El vrea numai postul de economist. Nu mai poate să-l obțină. N-are studii, și apoi a fost prins cu falsuri și legea, prin hotărîre judecătorească, interzice ocuparea unui asemenea post. Paraschivescu nici nu vrea să audă. Profitînd de umanismul legilor și bineînțeles de mila, s-o numim așa, a colegilor care nu vor să demaște odată pentru totdeauna toate șmecheriile pe care le-a făcut în perioada cît a lucrat la Întreprinderea de sere și mai ales a traficului de influență, Paraschivescu se ține de peste doi ani numai de procese. Procese de tot felul. Din proces în proces, găsînd tot felul de chichițe, obține chiar o suspendare a pedepsei timp de 17 luni (cînd legea este foarte clară: doar 3 luni se poate amîna o asemenea pedeapsă). Din acest motiv, în alt proces pe care îl face împotriva întreprinderii de sere cere, culmea ironiei, reintegrarea pe postul de economist și să i se plătească toate drepturile, fiindcă nu are nici o pedeapsă de executat. Se face un alt proces. Rămîne valabilă condamnarea obținînd și de data aceasta un avantaj: un timp de încercare. Adică, dacă într-un interval de doi ani și jumătate nu mai face aici un fel de abatere, nu mai execută pedeapsa. În schimb nu se specifică postul pe care trebuie să-l ocupe. Paraschivescu cere postul de economist. Un asemenea post, în schema întreprinderii de sere nu mai există și apoi nu mai poate să-l ocupe. Urmează, inevitabil, un alt proces. Și așa lanțul proceselor este fără sfîrșit. În toată perioada de doi ani de litigiu, Paraschivescu a lucrat cîteva luni ca zilier prin Capitală. Și fiindcă locuiește în comună, într-un apartament dat de întreprindere, Paraschivescu a fost nevoit să facă drumuri pînă la noul său loc de muncă. Ei bine, ce i-a trecut prin cap? A dat în judecată întreprinderea de sere să-i plătească chiar și drumul pînă în Capitală. Dintr-o curiozitate i-am întrebât pe interlocutorii cît au însemnat, ca timp, procesele purtate de Paraschivescu. O cifră exactă nu am putut-o afla. S-au numărat pînă la aproximativ 70 de termene, 14 instanțe și cîteva dosare insumînd sute și sute de pagini.

Asta-i toată activitatea de doi ani a lui Victor Paraschivescu. O activitate care a pus pe drumuri zeci de oameni, o activitate care nu a dus la nici un rezultat concret. Și, așa cum spun cei de la întreprinderea de sere situația aceasta aruncă o pată asupra colectivului. Credem că în cel mai scurt timp toți factorii de răspundere și mai ales de decizie vor pune punct în misteriosul caz Paraschivescu, astfel ca acesta să nu mai profite de blîndețea legilor și a colectivului.

SORIN POSTOLACHE

Flacăra revine

După un an...

A trecut un an de cînd am cunoscut-o pe Sanda Stănescu, de cînd am scris despre ea. Vă amintiți?

Sanda a trecut prin București și a dorit să ne revedem. Să descriem drumul de la mașina care a adus-o pînă în casă? Să vă sunem cum tatăl o poartă în brațe, ducînd ca pe un copil fata cu trăsături atît de frumoase, fata care zimbește, fără nici o urmă de încrîncenare pe obraz?

Ce ne-au mai relatat? Oamenii din Scurtu Mare au înțeles. Totul e altfel, acum îi simte aproape, îi simte solidari cu ea, în orele petrecute la cooperativă, acolo unde Sanda Stănescu muncește, la fel ca ceilalți tovarăși ai ei, cu singura deosebire că aceștia se pot mișca, iar ea rămîne ținută pe scaunul pe care o așază tatăl ei, dimineața, și de pe care o ridică, în brațe, ducînd-o la căruciorul cu care se deplasează, la terminarea programului. Ne-a mișcat felul cum a înțeles să ne sprijine președintele U.J.C.C.-Teleorman, tovarășul Bălan, care a stat de vorbă cu membrii colectivului din Scurtu Mare, întrebîndu-i dacă nu găsec că ar fi normal ca ei, cei care pot merge la teatru, la cinematograful, să îi ofere kolegiilor lor bucuria de a-i povesti ce au văzut, să aducă în biroul cooperativei o parte din impresiile lor din lumea din care Sanda nu prea are prilejul să cunoască altceva decît literele cărților. Și, iată, oamenii au fost la înălțime.

După ce articolul despre Sanda Stănescu a văzut lumina tiparului, au început să sosească în Scurtu Mare numeroase scrisori, din toate colțurile țării; scrisori de încurajare, scrisori pline de prietenie, scrisori de la alți tineri, handicapați, care voiau să se cum a reușit Sanda să depășească infirmitatea, cum lucrează, ce planuri de viitor are. Cu permisiunea Sandei, care ne-a mărturisit cît de importante sînt pentru ea scrisorile primite, vom da numele citoriva dintre noii ei prieteni, dintre cei care, fără a avea posibilitatea de a o vedea, prin cuvintele lor, au reușit să îi dea și mai multă încredere în viață. Așadar, cîteva dintre noii prieteni ai Sandei: Ion Bota-Gorun, din județul Caraș-Severin, Marin Iancu Nicolae, scriitor, orb, din București, Tudor Gheorghid Teleorman, un tînar a cărui situație e ceva mai grea, locuiește doar cu mama, o femeie în vîrstă, Ion Alexandru Ionescu din București. Acestora, și altora care i-au scris, le mulțumim și noi, văzînd în gestul lor mină întinsă spre cel care are nevoie de căldura prieteniei.

În mod deosebit ne-a cucerit gestul șefului contabil al Spitalului de boli interne din Bolintin, Ion Andriș, care, după citirea articolului, a vorbit cu doctorul Mișu Tomescu, sugerîndu-i să o cheme pe Sanda la Bolintin, pentru a încerca un tratament cu acupunctura. Pînă acum, Sanda a făcut tratamentul de două ori, de fiecare dată cite două săptămîni. Boala este veche, desigur, dar unele progrese se văd: poate sta în genunchi, sprijinită. Pînă la tratament nu și putea ține echilibrul stînd în genunchi. Se pare că există unele șanse ca articulațiile soldurilor să poată fi ajutate cu acupunctura. Sanda Stănescu așteaptă cu nerăbdare să obțină Trabantul Hycomat la care s-a înscris. Cu ajutorul mașinii s-ar putea deplasa, desigur, mai lesne. Ar putea să beneficieze de ședințele de acupunctură ale doctorului Mișu Tomescu, pe care, acum, aici, vrem să-l asigurăm de întregul nostru respect, pentru gestul de conștiință profesională și umană, pentru acea mînă întinsă spre tînăra care are atîta nevoie de ea.

Ne permitem să amintim Ministerului Muncii, cel care emite aprobările pentru mașini Hycomat, că ar fi foarte bine să se analizeze cu precădere cererile cu un caracter excepțional. Iar în cazul Sandei Stănescu, o fată paralizată de la mijloc în jos, care are țîria de a munci, pe cînd oamenii cu minile și picioarele întregi sprijină zidurile cinematografelor și ale restaurantelor, credem că este mai mult decît necesar ca noi, cei care putem să ajutăm, măcar punînd o iscălitură, să o facem!

PIA OLARU

Întreb, de la cetățean la cetățean...

...pe șoferul troleibuzului de pe linia 81, care conducea în seara de 7 aprilie, pe la 23,45, mașina cu numărul 5221: de ce n-a oprit în stație la Casa Științei ca să ne ia și pe noi, cei trei oameni care așteptăm în stație? Eram prea puțini? Dar el era singur în tot troleibuzul! Nu-i era urît? Doar el pentru noi, aceștia, puțini sau mulți, care ne întorcem de la treburile noastre, lucrează. De ce n-a oprit? Ce și-a zis? Stă în puterea mea să vă las aici, la marginea orașului, în miezul nopții, în voia soartei. Și vă las! Din răutate? Din ambiție? Ca să procedeze exact invers decît era dator? Sau poate avea un neaș și era distrat? Dar i-am făcut cu mîna, am strigat! Și n-a oprit, deși știa că în urma lui nu mai era decît un troleibuz — nr. 5125 — defect, care a și trecut mai apoi remorcat de mașina depanării...

...și pe dispecera de serviciu de la comenzi taximetre, care mi-a răspuns la orele 0,15 la telefon, după ce mă întorsesem din pustiul Pieței Științei la poarta de pe care ieșisem cu trei sferturi de oră înainte: dacă eu i-am cerut un taxi, răspunzîndu-i exact la toate întrebările — nume, telefon, locul unde să vină mașina — de ce dînsa a cerut prin stație taxi de la Chibrit? Căci mașina a venit — nr. 9-B-2090 — dar... cu 22 lei la bord! Conform chitanței nr. 5015, toată cursa Casa Științei — Gara de Nord a costat 53 lei, dintre care 22 lei numai pentru că tovarășa dispeceră a cerut pentru mine, care era clar că nu ieșeam nici de la teatru, nici de la restaurant, nici dintr-o vizită (și așa fi avut vreo dispoziție dintr-aceea care te face să zici: O viață are omul! Unde merge mie meargă și suta!), ci de pe poarta B3 a clădirii în care muncisem pînă atunci, o mașină de la Chibrit. Dar direct, fără ezitare, de la Piața Chibrit. Așa-mi explica foarte politicos șoferul și preciza că asta se poate constata din înregistrările convorbirilor ce le poartă dispeceria de serviciu...

...Și-atunci cum facem? Plătește șoferul troleibuzului care n-a vrut să mă ia din stație? Sau — treacă de la mine! — plătește tovarășa dispeceră 22 de lei? Chitanța le stă la dispoziție!

...Cine poate „traduce” celor aflați în una din sălile cinematografelor „Feroviar”, „Dacia” sau „Buzzești”, spre exemplu, filmele românești? Din „Santaj” s-a înțeles numai un sfert din dialog, iar la „Pruncul, petrolul și ardelenii” — numai partea vorbită în engleză, dar asta pentru că puteam citi traducerea.

...pe dvs. distinsă spectatoare, care ați dus-o la teatru, sigur, la Shakespeare, pe frageda dvs. copilă de 12-13 ani, întreb, prin urmare: dacă în vizită la teatru, la Ion Dichisceanu și partenerii săi de la „Nottara” acceptați să meargă copilul în salo-petă și teniși, cum o trimiteți la joacă sau pe bicicletă?

REGHINA VÂRVICI

Primim:

În legătură cu articolul „Globalitatea ca metodă”, semnat de Nicolae Cristache, în „Flacăra” nr. 14 din 2 aprilie 1981, subsemnatul fac următoarele observații:

1) Afirmția lui N. Cristache — cum că „nevoia de cunoaștere și de instruire aprofundată” în școală ar impune oficializarea meditațiilor, dat fiind „rămînera în urmă a capacității organizatorice a școlii de a cuprinde în totalitate această nevoie” — mi se pare eronată și, pe alocuri, viciată de reaua credință. Autorul aduce argumente care, reduse la esență, sînt următoarele:

a) Școala nu este pregătită să preia în totalitate satisfacerea acestei „nevoi”. Există profesori de nota 1. Consultațiile și meditațiile, în școală, „sînt colective și în timp limitate” — și, în plus, ele „nu dispun de condițiile care să satisfacă simultan atît pe elevul amenințat de repetenție, cît și pe cel doritor de expansiune în cunoaștere”. Greutatea este astfel transferată pe umerii părinților, care nu dispun de timpul necesar și nici de priceperea necesară.

b) Există elevi care „nu sînt capabili de concentrare în colectiv”.

c) Există elevi excepțional dotați care, pentru a se dezvolta coresponsător, „trebuie supravegheați și îndrumați individual”.

În concluzie, autorul cere să se oficializeze sistemul meditațiilor, iar ministrul de resort să dirijeze această „școală paralelă” cu un singur elev, să „îndrumeze, s-o controleze”.

2) A refuza în continuare ca profesorii să dea meditații înseamnă, după N. Cristache, „ca profesorii să nu aibă dreptul legal al muncii”, iar ordinul ministrului ar avea

felul de „nivelare a veniturilor profesorilor”.

3) Argumentul cel mai inacceptabil este acela în care autorul pledează pentru dreptul la „muncă suplimentară” pentru profesorii care, nefăcîndu-și cum trebuie datoria în orele de clasă, și-ar face datoria numai între patru ochi cu elevul, contra remunerației suplimentare, profesorii „nefiind grupul social cel mai privilegiate”.

Vreau să replic următoarele:

1) Profesorii de nota 1 nu pot fi atît de numeroși încît, pentru remedierea incapacității lor să fie nevoie a instituii o școală paralelă, cu profesori-meditatori. Astfel de profesori pot fi corecți prin cursuri de reciclare, prin eliminarea lor spre clasele elementare, unde ar desăvîra o muncă acceptabilă calitativ. Ei pot fi deplistați, silți să-și ridice nivelul de pregătire etc. Dar asta nu înseamnă desființarea școlii oficiale și recurgerea la „școala meditato-riilor-profesori”.

2) Cine ar putea împiedica pe acești profesori de nota 1 să devină ei înșiși medita-tori? Calitatea muncii lor nu ar fi aceeași, însă cu pagube pentru părinți? Cum s-ar putea controla această muncă?

3) Afirmția autorului că pentru întreprinderea familiei de 4 copii „și doi bătrîni bolnavi”, un profesor ar fi obligat „la muncă suplimentară” este de rea credință! Oare soția profesorului nu este în cîmîul muncii? Oare cei doi bătrîni nu au muncit? Nu au pensie?

4) Pleidînd pentru „dreptul la muncă suplimentară” prin meditații, adică „în singura muncă pe care o cunoaște”, N. Cristache ar trebui să admită și altor categorii profesionale acest drept. Medicii ar trebui să poată presta consultații și tratamente la domiciliu, în orele libere! Muncitorii din

construcții să poată lucra în orele libere la domiciliu, contra plată, poate chiar la imobilele pe care el le-au construit cu defecte (ca să respectăm comparația cu profesorii „indolenți” sau „indiferenți”). Alte categorii profesionale s-ar gîndi că trebuie să-și rotundească veniturile, spre a putea plăti meditații, „ca să aibă șanse egale pentru copiii lor”, soluția directă fiind furtul. Unde ajungem?

S-a făcut deja o experiență, cu polițiștii-cile cu plată. După un timp ele au trebuit desființate, din cauza abuzurilor de tot felul!

5) Afirmția lui Cristache că ordinul de interzicere a meditațiilor este greu de controlat, deci trebuie anulat, nu rezistă logicii. Ar însemna să se abrogă și legea contra jocurilor de noroc, căci aplicarea ei este greu de controlat! Sau legea contra stupefiantelor!

Soluția faptului real că există profesori de nota 1 sau care nu-și fac datoria în clasă, aducînd pagube procesului de învățămînt și pregătirii elevilor nu poate fi în nici un caz admiterea sistemului de meditații! Aceasta ar însemna distrugerea prestigiului școlii socialiste și grava tulburare a bugetului părinților.

Altele sînt măsurile care — după părerea mea — se impun:

1) Controlul pregătirii profesorilor, în facultate și la catedră! Reciclarea generală, periodică și obligatorie celor slabi să învețe, sub sancțiunea de a fi trecuți la clasele V-VIII (unde ar putea corespunde).

Un sistem exigent și periodic de inspecții, cu notări sincere. Controlul directorului asupra modului cum își duce muncă profesorul (din punct de vedere al punctualității etc.).

2) Un sistem exigent de meditații în

școală, de ore pentru consultații, de activizare a elevilor pentru a veni la aceste ore, a cere lămuriri etc. Căceri de învățat în comun, ale elevilor slabi cu cei buni!

3) Lecții model (cu puneri de probleme) făcute de profesorii cei mai bine pregătiți al școlii, în fața elevilor și profesorilor de specialitate. Aceasta ar stimula (și rușina) pe cei dornici de pregătire, respectiv pe cei de nota 1.

4) Manuale școlare cît mai bine întocmite, prin concursuri dotate cu premii (în afara dreptului de autor pentru primul clasat!). Profesorii cei mai competenți să fie invitați — ba chiar trasată sarcină de serviciu de către minister — să întocmească manuale școlare.

5) Să se recunoască existența elevilor care nu vor să învețe, a chulangaților (remediabilii, a celor foarte slab dotați ca inteligență, voință, disciplină etc. Fiecare pădure are uscăturile ei, inclusiv școlarizarea. În consecință, să se redea profesorului argumentele care atîdată sînt pe cei lenși și răuvoitori să învețe, adică: corectiv și repetenția! Dacă elevul știe că, oricum ar trage chibulul, el tot va trece clasa, desigur că nu va învăța. Alte arme decît posibilitatea corecției și repetenției nu s-au, la îndemîna profesorului, cu astfel de elevi!

6) Nicolae Cristache și-a făcut probabil socoteala cam cît ar câștiga un profesor de pe urma meditațiilor! Să calculeze dînsul și cît l-ar costa pe un părinte plata meditațiilor la atîtea materii! Căci, stînd că există un sistem oficial de meditații acasă, mulți profesori nu și-ar mai face da'oria, cu argumentul: „nu-ți place! Ia-ți medita-torii!” Sau: „Ți-ai pus meditații? De ce nu ți-ai pus?”

Cu stimă, Prof. I. Vasilescu.

O oră de conciliere

Prin fața președintelui Judecătoarei sectorului III, Felicia Barcan, se perindă perechi, perechi de oameni care se despart. E o zi luminată intens, cu soarele bătând oblic prin ferestrele mari ale încăperii, cu flori pe birou și rumoarea străzii năvălind în rafale. Oamenii care vor să divorțeze, oameni care s-au iubit sau nu s-au iubit, care se iubesc încă sau care se urăsc, care sunt indiferenți și bine dispuși, sau posomorâți și tulburați, care nu se privesc, care nu-și vorbesc. Trist pelerinaj al cuplurilor desfăcute în fapt sau pe cale de a se desface. Președinta îi întreabă aproape invariabil dacă nu s-au împăcat, dacă nu doresc să refacă totuși căminul abandonat sau refuzat. Răspunsurile vin aproape invariabil: nu. Cu un ton ciudat, iritat, de nemulțumire, ca și cum și-ar reproșa imposibilitatea unei concilieri. Oamenii nu se mai înțeleg. De ce? Pentru unii conviețuirea a devenit imposibilă din motive minore, peste care s-ar putea trece, dar orgoliul soților este nemăsurat. Pentru alții motivele sînt grave, întemeiate și orice demers pare inutil. Sînt principii de viață nerespectate, călcate în picioare, care rănesc definitiv, care îndepărtează, care congelează relațiile dintre bărbați și femei în balansoarul cuplului ajuns familie și desfăcut uneori la timp, uneori prea târziu.

Ofemeie tânără, Georgeta C., fragilă, studentă, cu un aer coplesit de speranțe înșelate, de iluzii spulberate, insistă să se admită divorțul pentru că soțul său, un bărbat tânăr, Aurel C., suplu, elegant, cu o privire halucinantă (poate din cauza emoției), bea. „Bine, dar un om tânăr ca dumneaei — i se reproșează calm de ocazională parte a biroului — poate renunța la băutura. Pari un om inteligent. Nu-mi imaginez că îți cu orice preț să te sinucidzi. Pentru că alcoolul înseamnă sinucidere”. „M-a amenințat că nu va renunța la alcool” — afirmă cu tristețe resemnată femeia. Imaginea celor doi tineri căsătoriți care se despart e dureroasă. Par potriviți unul pentru altul. S-au ales cu o intuiție biologică fără greș. Frumusețea lor le-ar da dreptul, ea singură, la supraviețuire. Au fost, desigur, victimele celor mai frumoase și mai înflăcărate promisiuni și declarații de dragoste. În aceste momente nu-și amintesc nimic. Desi trupurile lor sînt încă strînse într-o îmbrățișare transparentă. Bărbatul a părăsit domiciliul și a luat cu sine o sumă mare de bani care aparțineau amândurora. Prin urmare un gest las, un furt. Femeia nu vrea să-l ierte.

Toate insistențele și apelurile la conciliere sînt inutile. E tulburător câtă insistență înțeleaptă și căldură omenească investește omul legii pentru a schimba hotărîrea hazardată a celor doi. „E mai periculos oare acest drog oribil care e alcoolul decît ființa de lângă dumneaei, care te-a iubit și care poate te mai iubește încă?” — Nu, dar... — Nu aveți copii? — Nu. Prin urmare oamenii se pot despart în acest moment de tensiune al relațiilor dintre ei. Este voința lor comună. Termen de judecată: 13 aprilie 1981. Amîndoi părăsesc scena în ipostaze diferite. Femeia, hotărîtă, demnă, sigură că a epuizat toate metodele de convingere, bărbatul stingher, zăpăcit, cu ochii tulburi. Cine știe ce-și vor fi spus afară? Cuvinte risipite, cuvinte strălucite. Urmind ca fiecare să ia tramvaiul spre altă adresă.

O altă femeie tânără, Irina Z., bine îmbrăcată, voluntară, cu aer modest de om al muncii și un bărbat aproape identic, Ion, cu un aer neliniștit, jenat. Vor să se despartă după o conviețuire de câteva luni. De ce? Motivul pare ridicol. Il explică femeia. „N-am fost în viața mea o contravenientă. Am învățat de la părinții mei să respect legile, să fiu corectă. Soțul meu încalcă toate regulile de conviețuire. Trăiește tot timpul alături de

normal. L-am rugat de nenumărate ori să fie corect și cinstit. Nu vrea sau nu poate, dumnezeu știe. Să vedeți, cînd urcăm în tramvai, în troleibuz, în autobuz, primul lucru pe care-l face e să se scormonească în buzunare și să caute într-un teanc de 100 de tichete, bilotul cu același sistem de compostare ca acela din mijlocul de transport în comun respectiv. Nu vrea nici în ruptul capului să la bilete. O asemenea meschinărie mi se pare strigătoare la cer. Eu nu pot trăi cu un astfel de om. Pentru că un om cu asemenea defect aproape patologic, are desigur mai multe vicii ascunse care pot înflori cu timpul”.

Un astfel de motiv de divorț face cinste I.T.B.-ului dar nu e suficient pentru instanță. Totuși, pentru că femeia insistă vehement și pare convinsă în intenția ei că are dreptate, cei doi soți trec de pragul concilierii și urmează să se întâlnească în sălile tribunalului. La urma urmei, aspirația spre cinste și corectitudine trebuie respectată. Un asemenea dezacord de educație și de mentalitate poate duce la coșmar!

Pentru următoarea pereche de tineri candidați la despărțire lucrurile sînt clare. Intră fără trac, privesc de jur împrejur aparent liniștiți. Bărbatul, Dumitru B., își trădează nervozitatea frîmțind în mină cheile de la mașină. Femeia, Anița B., își potrivesc mereu poșeta care îi cade de pe umăr. „Vă împăcați?” Răspunsul vine aproape simultan: „Nu! Nu se pune problema unei concilieri. Amîndoi sîntem recăsătoriți”.

O clipă plutește prin aer un nor de praf de pușcă: amenințarea unui dublu proces de bigamie. De fapt, prin căsătorie, cei doi foști parteneri înțeleg acum concubinaj. În ideea, bună de un tango celebru, că fiecare e dator cu o iubire față de altcineva. Fiecare dorește acum să-și „refacă viața” împreună cu altcineva. Și amîndoi au un aer senin, privesc unul la altul ușurați de povara standard a reproșurilor, trecuți dincolo de Rubiconul neînțelegerilor pătimate, regăsiți în alte îmbrățișări și declarații de dragoste. Se despart fără regret. Ca și cum ar leși dintr-o ușă turnantă. Ca și cum ar schimba partenerii în timpul balului de simbătă seara. Tango!

Femeia planturoasă și volubilă care intră acum în „scenă”. Adriana U., e transpirată de nervi și de așteptare. Și-a chemat bărbatul, Constantin Anghel U., la conciliere printr-un anunț inserat la rubrica de „Mica publicitate” din „România liberă” și acesta nu s-a prezentat. De parcă ar fi dispărut fără urmă sau ar fi fost înghițit de extraterestri. „Și nu l-ați găsit?” — Ba da, ba da, dar nu vrea să vină la tribunal. Zice că i-e rușine, că n-are buletin, că nu e bine îmbrăcat. Doar unde apucă. E vagabond și alcoolic. Nu vrea să muncească. Trăiește din mila unor rude, a unor cunoscuți. Spală vasele prin circumi și primește din cînd în cînd de mîncare și de băut. „Cum n-are buletin?” — L-a pierdut și-i e frică să declare la Militie că nu-l mai are. „Cum de-a ajuns în halul asta?” — Sîntem despărțiți de aproape șapte ani. L-am luat, desigur e mai tânăr ca mine, crezînd că pot face om din el, dar nu s-a putut locui de alcool și mă bătea. Atunci l-am părăsit. N-am nevoie lângă mine de un parazit. Eu îmi câștig pînă cîntit. Muncesc. Cred că am dreptul să-mi iau viața de la început. Mi-e milă de el dar nu mai am putere să lupt cu un om care nu vrea să fie el însuși. Nu și-a pierdut numai buletinul, și-a pierdut și identitatea!”

Președinta judecătoarei dă termen de judecată pentru divorț în așa fel încît să rămîna timp pentru un nou anunț în „România liberă” prin care fostul soț e invitat în instanță.

Bărbatul Vasile I. și femeia Ilcana I. din fața noastră nu se sînt în largul lor. În timp ce omul legii vorbește la telefon,

ei privesc jur împrejur cu gîndurile într-altă parte, frîmțați, nervoși. Fac o mulțime de gesturi inutile. Își freacă ochii, își mușcă buzele, își potrivesc hainele, le curăță de scame, își privesc îndelung pantofii ca și cum ar vrea să vadă dacă nu sînt murdari pe picioare. Altfel, sînt îmbrăcați atent, elegant chiar, ostentativ, semn că respectă instituția în care au intrat. Bărbatul are o privire rea, bănuitoare. Ca și femeia, o privire rece, amară, în jurul căreia se simte rîmelul și dermatograful. E rușinat, poartă mînuși. În vreme ce el foșnește mereu în haina sa de piele lustruită.

Este evident că nu s-au împăcat. Bărbatul spune că nu e de acord cu cele scrise de soție în acțiunea de divorț: „deoarece spune că sînt mincinos și bețiv, că sînt violent și prost crescut”. „Beți sau nu beți, care-i adevărul?” — Nu sînt bețiv, sînt vinzător la un chioșc pe peron și am lucrat ca ospătar. Nu sînt nici măcar băutor. Beau și eu o sticlă de bere ca orice om, dar nu mai mult. Intervine femeia: „Vai de mine, tovarășă președintă, tot timpul bea, face scandaluri...” Intrerupe bărbatul: „În douăzeci și doi de ani nu știu dacă l-am dat o palmă!” — Mă calcă-n picioare, intrerupe curentul, oprește apa, sparge geamurile, farfuriile, îmi dă cu telefonul în cap. E oribil cînd bea. Viața a devenit un chin imposibil. E a patra acțiune de divorț pe care o întenez. De trei ori m-a convins să ne împăcăm. Am crezut că se face om de treabă. Acum nu se mai poate”. — Nu-l adevărat. N-am bătut-o. N-am venit beat acasă. N-am spart geamurile. Am dus o viață normală. Dimpotrivă, dînsa a dat o dată cu fierul de călcat și a spart grătarul de la aragaz. Fuge de-acasă împreună cu copilul pe la diferite gazde. Odată am găsit-o, împreună cu fetița, dormind pe pale, în Panteimon”. De data aceasta intervine omul legii: „Și de ce credeți că fug de-acasă? De bine? Din pasiune pentru dormitul pe pale?”

Se fixează termen de judecată pe 11 Iulie la ora 8 dimineața. La ieșirea din cabinetul președintelui judecătoarei bărbatul adaugă, ca o răzbunare: „Femeia asta a mai avut un copil, din altă căsătorie, pe care l-a abandonat și a ajuns un vagabond care infundă puscările!”

E de necrezut cum au conviețuit acești oameni vreme de 22 de ani și în ce termeni oribili se despart acum, la o vîrstă la care, de obicei, oamenii se reculeg. În urma lor a rămas o atmosferă pestilențială pe care parfumul scump nu l-a putut împărăția.

„Nu am nevastă de lăsat!” exclamă noul venit, un tânăr vehement, în parde-

siu, cu cravată și pălărie gen Dillinger în mina stîngă. „Auziți ce spune soțul dumneavoastră?” — Degeaba, tovarășă președintă — răspunde o femeie tânără, frumoasă și disperată — de cînd a plecat de-acasă îmi dă telefoane și mă-ntreabă dacă n-am murit încă, face comenzi de taximetre în numele meu și mă trezesc la miezul nopții cu șoferii bătîndu-mi la ușă, îmi trimit gunoierii, pompierii, hingherii. Sînt că innebunesc. Cîtă vreme am fost împreună mă puneam să stau în genunchi la picioarele lui. Se purta ca un satrap. Mă făcea tîrîtură, mă bătea. Trăia cu mama și cu sora mea!”

Am avut impresia, urmărindu-i, că prin verghetele lor se văd bolgile infernului.

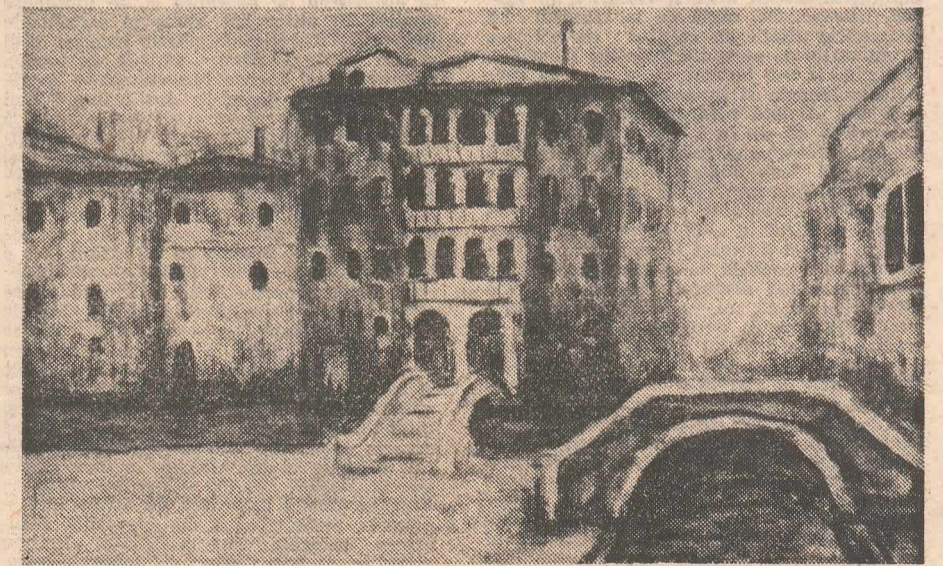
Un singur cuplu s-a conciliat în intervalul de meditație pronunțat cîteva luni în urmă. Un bărbat, Valeriu S., care s-a întors la copii, care și-a reluat atribuțiile de soț, care aduce toți banii acasă, a părăsit prietenii de pahar. Și o femeie, Teodora S., care a fost gata să-și ia lumea în cap, care fugise inițial la părinți cu un copil de cîteva luni în brațe. I-am urmărit, curios să ghicesc o singură licărire de nehotărîre. Purtau la degete verghete masive de aur! Și un soi de fericire în priviri care semăna cu un stol de păsări călătoare care se întorc la cuiburi.

Pendula din „cabinetul de concilieri” a bătut ora 12. Ora la care arătările trec exact unul prin dreptul celuilalt, ca îndrăgostiții prin fața ofiterului stării civile, cînd rudele freacă făcîndu-și impresii, cînd se spun cuvinte mari, cînd la întrebarea fatală: „De bună voie și nesilit de nimeni lei în căsătorie pe...” se răspunde cu silaba da, cînd explodează sticle de șampanie, se fac promisiuni pentru o viață și se servesc bomboane de ciocolată din cutii învelite în stantol.

Dar viața care urmează după acest superb ceremonial nu mai are gustul unei bomboane de ciocolată. Dovadă perechile perindate prin fața noastră într-o oră de conciliere. O oră a pașilor pierduți prin săli de așteptare în care oamenii se despart ca emisferele de Magdeburg. E ciudat cu cîtă superficialitate și exaltare se căsătoresc oamenii și cît de greu, cît de târziu se trezesc la realitate. Starea de conflict, de război intim, de război mondial cu caracter personal li marchează profund, li îmbătrînește, li îmbolnăvesc, li distruge.

Prin urmare, e ora 12. Buletinul de știri de la radio anunță că în ultimii 4000 de ani au avut loc 14000 de războaie pe pămînt, soldate cu patru miliarde de morți. Și întreaga umanitate se află la masa tratativelor, a concilierilor pentru o pace durabilă și deplină. Pace care ar trebui să înceapă prin concilierea conflictelor benigne sau maligne dintre noi.

ADRIAN DOHOTARU ■

Cronica șoselei

„E greu să faci două lucruri deodată”

Se practică încă, și din păcate pe scară largă, sistemul vinzării-cumpărării autoturismelor pe baza unor simple chitanțe, fără ca autovehiculele să fie radiate și trecute pe numele noilor posesori. După ce își vind în acest chip mașinile, pentru foștii proprietari încep însă de multe ori o serie de surprize deloc plăcute. Constată, de pildă, că ei sînt cei care trebuie să plătească în continuare impozitele. Apoi, dacă au norocul ca cel care a cumpărat mașina să fie un zurbagiu, se pomenește (cel puțin pînă la lucrurile se lămurească și nu întotdeauna aceasta e pe deplin posibil) cu tot felul de invitații, citiți pentru a clarifica abaterile rutiere comise de „autoturismul” vîndut.

Urmează o suită de explicații, nervi, timp pierdut pentru vinzător. Unor cumpărători le convine sistemul, deoarece „loviturile la plex” sînt încasate de cel care figurează în dreptul numărului de

înmatriculare. Exasperați de șirul de ne-cazuri, inocenții vinzători li caută pe fericirii care au cumpărat mașinile, dar constatînd stupefiați că frumoasele lor limuzine au făcut fericiri pe alții, ajungînd uneori, cum se zice, la a treia sau a patra mină. Și atunci aleargă desperați la miliție.

Nicolae P. din Suceava cumpărase și el o mașină tot printr-o asemenea tranzacție, „fericind” pe fostul posesor indeosebi cu invitații la miliție pentru depășirea vitezelor. Cum Nicolae umbla mult prin toată țara și în plus era multumit doar cînd acul vitezometrului depășea cifra 100, numărul sesizărilor era direct proporțional cu acela al kilometrilor parcursi. Nicolae fusese șofer profesionist, dar constatase că o altă îndeletnicire i se potriviște mai bine.

Intr-una din zile, în timp ce se deplasa cu autoturismul prin localitatea Cajvana,

județul Suceava, Nicolae zărește de departe silueta unei femei. „Sută la sută că asta-i Floarea, o cunosc după mersul ei mîndru. Se anunță o după-amiază plăcută pentru mine”. Își zice șoferul.

Intr-adevăr, era Floarea. Invitația de a urca în mașină este primită cu plăcere. Ajung la Rădăuți, șoferul îi cumpără mică cadouri, se lansază o invitație la masă care e acceptată cu deosebită satisfacție.

Masa se termină, deși nu s-a bătut nimic, într-o pronunțată stare de euforie a partenerilor.

Dacia 1300 se pune apoi în mișcare spre Solca. La volan, Nicolae se străduie să-și pună în vîloare autenticul său talent de pilot de mare clasă. Viraje pe două roți, depășiri în tromba, frînări și demaraje de maximă duritate etc.

La Solca, perechea intră din nou în restaurant. „La Rădăuți a fost doar o gustare, aici vom lua masa cu adevărat, îi zice partenerii. Evenimentul trebuie sărbătorit. Hai să ciocnim un pahar”. „De acord, cu plăcere”, acceptă Floarea. Se mîncă bine, se bea la fel de bine, iar atmosfera euforică se amplifică vîzînd cu ochii.

Cei doi pleacă spre un loc mai izolat. Șoferul conduce cu o mină, iar cu ceal-

tă își dezmiardă partenera. Ea se apropie tot mai mult de el și îl îmbrățișează...

„A rulat cam un kilometru-doi, în fața mea cu viteză moderată, apoi deodată a mărît atît de mult viteza încît a ieșit din raza mea vizuală”, avea să declare ulterior un șofer de autobuz.

Ajuns pe un sector de șosea în aliniament, șoferul a apăsat cu putere pe accelerație. Fiind o porțiune deschisă, la discreția vîntului, pe drum s-a format un suat subțire de polei. Ocupat cu studierea anatomiei partenerii, pilotul nu o sesiză. Cînd o observă este prea târziu. Șoferul pierde controlul volanului, intră pe acostamentul din stînga, virează brusc la dreapta, derapează puternic și în final intră cu forță în parapetul de beton al unui podet care, precum un brici, taie mașina în două.

Autoturismul neputincios, fărîmat, rămîne prins în cleștele parapetului.

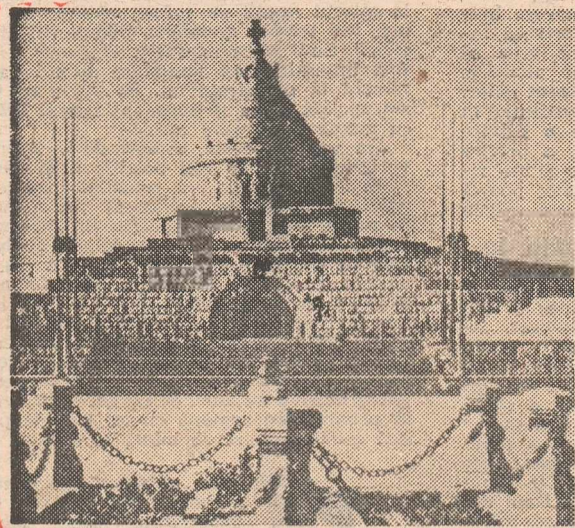
Femeia moare în drum spre spital, iar șoferul e rănit grav.

Cît de crunt se răzbuună mașina pe cel care, considerînd-o o sculă oarecare, o maltratează, subapreciîndu-i pericolul.

Cît de crunt se răzbuună, de fapt, viața!

VICTOR BEDA ■

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

După ce vorbește de revoluția burghezo-democratică din Rusia — începută la 27 februarie 1917, când trupele garnizoanei din Petrograd trec de partea poporului răsculat, vestind răsturnarea autocratiei țariste — Ion Gh. Duca stăruie intrucitva, în memoriile sale, asupra intrării Statelor Unite ale Americii în război. Evenimentul ca atare avusese loc la 6 aprilie 1917, în acea zi S.U.A. declarând război Germaniei; Austro-Ungariei îi va declara ceva mai târziu, la 7 decembrie 1917.

Memorialistul face și unele considerații privind cauzele care au determinat S.U.A. să iasă din neutralitate și să participe alături de forțele Antantei la înfrângerea coaliției Puterilor Centrale. În general, opiniile ministrului român se inscriu cu obiectivitate în fluxul evenimentelor politice ale vremii. Ar fi poate de observat entuziasmul ce a cuprins — la aflarea importante știri — lumea românească chinată și deznădăjduită într-un crunt refugiu. De fapt, pe această atmosferă optimistă, plină de făgăduințe se încheie capitolul respectiv din memorii.

Următorul capitol, „1917 — Reformele — Partidul muncii”, deschide seria mărturiilor depuse de I. Gh. Duca într-un elucidare unor probleme referitoare la cele două mari reforme — agrară și electorală — repuse pe rol de către guvernul român încă în martie 1917.

Nu dorim să insistăm asupra elementelor informaționale de cert inedit furnizate de ministrul instrucțiunii publice

și cultelor din guvernul care a prezidat la elaborarea celor două importante reforme economico-socio-politice. Memorialistul aduce în discuție, între cauze și influențe: însuflețirea cu care luptau masele de ostași pe front, frământările interne determinate de starea de război, ascensiunea forțelor democratice, revoluționare pe plan mondial etc. Considerăm însă că guvernul român a purces la înfăptuirea reformelor și ca un vibrant ecou al învățămintelor trase din flacăra lui 1907; totodată și ca răspuns dat față de presiunea maselor populare radicalizate. În fond, cele preconizate de dirigitorii statului român constituiau deziderate economice, sociale și politice pentru realizarea cărora proletariatul, fărâșimea, alte păături și categorii sociale progresiste duseseră aprige bătălii de clasă. Cercurile conducătoare românești nu mai puteau eluda o necesitate devenită acută — fără a primejdui însăși existența orânduirii burgheze în România. Iată de ce noi considerăm că — dincolo de toate datele și faptele de un interes netăgăduit probate de Duca — se impune să subliniem marile adevăr etern valabil oricărui timp istoric: reformele agrară și electorală au fost rezultatul firesc și legitim al luptei maselor populare pentru eliberare și dreptate socială, luptă împletită la acele ceasuri eroice împletit și cu cea de eliberare națională și desăvârșire a statului unitar român.

STELIAN NEAGOE

1917 — Primele luni (urmare)

În fața unei coaliții la care mai veneau să se adauge și Statele Unite cu formidabilele lor mijloace militare și financiare era matematiceste imposibil ca Germania să ție piept. Durata războiului putea fi mai lungă sau mai scurtă, încercările prin care urma să trecem noi, românii, în special puteau fi încă cumplite dar rezultatul final devenea indiscutabil. Toate suferințele momentane nu mai numărău. Scopul pentru care declarasem război: unitatea națională ne apărea deja atinsă. În asemenea condiții ce mai însemnau răbdarea și resemnarea care ni se cereau. Nimeni sau așa puțin încât parcă ni se părea adevărată datorie să plătim acest tribut pentru suprema fericire ce ne aștepta. Nici nu pot să spun în ce stare de euforie politic eram. Vintilă Brătianu de obicei atât de tăcut, atât de puțin expansiv în manifestările lui sentimentale nu și putea stăpâni entuziasmul. Bucuria transfigurase fața lui posomorită. Imi aduc aminte că ne-am dus împreună să exprimăm felicitările noastre tinărului dl. Andrews, însărcinatul de afaceri american. Ai fi zis că mergem nu la o vizită de curtenie, ci să luăm Transilvania în stăpânire.

Să zic că intrarea în război a Statelor Unite ne-a surprins — ar fi exagerat, dar tot atât de inexact ar fi să spun că ne așteptam să primim această știre. De câteva luni vedeam că evenimentele se precipitau în sensul intrării Americii în război. Într-adevăr, după ce la sfârșitul lui decembrie aliații au respins cu hotărâre propunerile de pace ale Puterilor Centrale, Wilhelm II s-a hotărât să recurgă la războiul submarin și în acest scop a adresat neutrilor o notă prin care le aducea la cunoștință că de la 1 februarie, stil nou, va întreprinde acest război submarin fără cruțare și fără deosebire atât împotriva vaselor beligerante cât și împotriva vaselor neutre. Comentând această notă într-un articol publicat în „Mișcarea” de la 23 ianuarie 1917 și intitulat **Ultima notă a Germaniei**, am conchis că o atare politică e mărturie stării disperate în care se află Germania și că nu va avea alt rezultat practic pentru ea decât de a exaspera pe neutri. Așa s-a și întâmplat, la citeva zile în urmă America grav atinsă în interesele ei cele mai de seamă a și rupt relațiile diplomatice cu Imperiul German. Iată cum tot în „Mișcarea” de la 28 ianuarie, stil vechi, comentam acest eveniment. Reproduc aceste fragmente pentru a arăta mai bine care era pe atunci starea noastră de spirit: „Nu știu dacă ruperea relațiilor diplomatice va fi urmată sau nu de declarația de război. Desigur că pentru noi și aliații, noștri ar fi de o mare însemnătate ca Statele Unite să intre în război. Dar chiar dacă nu ar intra, chiar dacă s-ar mărgini la o simplă rupere a relațiilor diplomatice, atitudinea lor are o deosebită însemnătate. Ea reprezintă o netăgăduită victorie morală pentru aliați... În fine, chiar din punctul de vedere practic rupe-

rea relațiilor diplomatice dintre Germania și Statele Unite va fi de folos Quadruplei înțelegerii fiindcă în loc să aibă în fața ei o țară cu o neutralitate strictă sau indiferentă, va avea în fața ei o țară cu o neutralitate benevoitoare... De aceea, fără a exagera deocamdată rezultatele atitudinii Statelor Unite, avem tot dreptul să ne bucurăm și în interesul scopului comun și al idealurilor umanitare pentru care luptăm să felicităm pe președintele conferinței americane pentru nobilul zest pe care l-a făcut și care îi asigură un rol de seamă în groaznică învălmășeală ce înșinghează astăzi popoarele lumii”. Totuși intrarea în război a Americii era un vis așa de frumos încât nu îndrăzneam să fim siguri că se va înfăptui desi semnele se înmulțeau tot mai mult. Intil, America hotărâse înarmarea vaselor ei pentru a se putea apăra împotriva atacurilor germane și pe urmă, cind submarinele Kaiserului au scufundat citeva din vapoarele ei, indignarea în tot cuprinsul Statelor Unite a fost atât de vie încât părea cuprinsă de o adevărată înfrigurare războinică. Desigur cu aceste manifestări speranțele noastre renășteau, dar parcă tot nu cutezam să dăm liber curs bucuriei noastre crescînde.

În asemenea condiții e lesne de înțeles ce explozie de entuziasm a fost cind telegrama oficială a sosit la Iași. În această atmosferă de speranțe și de încredere deplină în viitor am ajuns la sărbătorile Paștelui. Tifosul exantematic începea și el să fie în descreștere, zăpada se topise, primăvara își făcuse binevoitoarea apariție. Răscolirei generale din primele luni îi urma acum o așezare tot mai temeinică în toate părțile. Din Rusia aveam asigurări că războiul se va continua cu mai multă energie și cu o mai sinceră colaborare ca sub regimul țarist. America ne dădea siguranța victoriei finale. Miss Palmer confirma starea disperată din interiorul Germaniei. Paștele ni se înfățișa ca o îndoită înviere — cea creștină și cea națională. Potrivit protocolului, în vinerea mare și în noaptea Paștelui s-au oficial slujbele obișnuite cu fastul convenit la Mitropolie în prezența regelui, a reginei, a familiei regale, a ministrilor, a autorităților civile și militare, a misiunilor străine, a unor numeroși ofițeri ruși. Spectacolul era și impunător și miscător. Lord Thomson l-a descris destul de bine într-una din cărțile lui. A doua zi am plecat pentru citeva zile la Maxut, să mai odihnesc. Erau — după o muncă încordată de atâtea luni — primele mele ceasuri de adevărată reculegere. Pe drum, pînă la Hărlău, alternau cîmpurile cu griu răsărit și sîlștrele schelete de cai morți. Imagine simbolică a cărei obsesivă urmărea. Moartea apăsătoare trecutului și corbilor care roteau în jurul ei, viața reapărea pretutindeni sub soare plină de făgădueli și de roade. Am fost zdrobiți dar reînviăm.

1917 — Reformele...

Po cînd se întimplau toate aceste evenimente, unele tragice, altele dătătoare de așa mari speranțe, în sinul guvernului se pregăteau hotărârile care în ce privește viața internă a țării trebuiau să aibă o epocală însemnătate. Într-adevăr, în a doua jumătate a lunii martie s-a hotărât înfăptuirea celor două mari reforme care urmau, una — votul obștesc — să schimbe înfățișarea politică a României și cealaltă — exproprierea — care urma să prefacă cu desăvârșire structura noastră economică. Se știe că parlamentul refugiat la Iași fusese ales în 1914 cu mandatul expres din partea alegătorilor de a proceda la revizuirea pactului nostru fundamental, în vederea înfăptuirii acestor două mari reforme și că prin aceasta era o cameră constituantă iar nu o simplă cameră ordinară. Se mai știe că potrivit acestui mandat camera începuse lucrările ei în iunie 1914, că alesese o comisie care urma să-i prezinte proiectele venite în sesiunea de toamnă 1914 și că totul fusese întrerupt prin izbucnirea în august 1914 a războiu-

lui mondial. Am expus pe larg (în prima parte a memoriilor, intitulată **Neutralitatea** — n. N.) considerațiile atât de temeinice care au dictat atunci această hotărâre, e deci inutil să reviu acum asupra lor.

Ceea ce vreau astăzi e să arăt cum am fost aduși sau mai bine zis cum a fost adus Brătianu la Iași, în martie 1917, să scoată reformele din cartoașele Adunării constituante și să treacă la imediata lor înfăptuire. S-au spus atîtea în această privință, s-au creat atîtea legende, s-a spus de unii că datorim reformele intervenției regelui, s-a afirmat de alții că tot meritul trebuie atribuit revoluției rusești — așa încît cred că restabilirea imparțială a adevărului se impune. Iată deci cum s-au petrecut lucrurile. Morțun, care pe vremea aceea era președintele Camerei deputaților locuia la el la țară, la Broșteni, în județul Roman. El venea însă la Iași destul de des ca să ia contact cu noi și gurile rele dar bine informate susțineau că mai cu seamă ca să vază o prietenă ce

li era scumpă. Fapt este că Brătianu profita de aceste vizite pentru a afla de la Morțun care este starea de spirit în interiorul Moldovei și în special la sate. Brătianu constatase că informațiile lui Morțun erau bune, că corespundeau întotdeauna realității și de aceea cînd a izbucnit revoluția rusească și cînd au început să se manifeste oare care acte de indisciplină în rîndurile trupelor rusești, acum atât de numeroase pe teritoriul nostru, Brătianu a chemat pe Morțun și l-a rugat să facă un mic turneu în regiunea Roman-Piatra Neamț și să vază ce repercuțiune are această stare de spirit asupra populației noastre civile, îndeosebi asupra celei rurale. Așa fiind, Morțun a venit într-o zi pe care nu o pot preciza dar care cu siguranță a fost între 10-20 martie și i-a raportat lui Brătianu că starea de spirit a populației românești este excelentă, că revoluția rusească nu a impresionat întru nimic imaginația populară, că în armată continuă a fi un avînt admirabil, că printre intelectuali se răspîndește tot mai mult credința că o Rusie constituțională și democratică va fi mai dreaptă cu noi decît Rusia țaristă și va duce fără șovăire războiul pînă la capăt.

Dar Morțun a adăugat: „Totuși eu m-am gîndit la ceva. N-ar fi bine să profităm de această atmosferă să aducem reformele? În afară de a produce o impresie din cele mai bune, va crea între noi și noua Rusie o comunitate de idei care nu poate să se răsfîrîgă decît în bine asupra raporturilor noastre militare, iar înăuntru conservatorii — prinși între considerațiile de ordin extern și între entuziasmul ce la anunțarea acestei știri va cuprinde armata — vor capitula mult mai ușor decît ar fi capitulat în vremuri obișnuite”. Gestul avea ceva teatral care plăcea lui Morțun. I s-au reproșat așa des atitudinile lui de actor, încît un simțămînt de dreptate mă silește să recunosc că de astă dată această slăbiciune l-a împins la cea mai fericită inspirație din viața lui. Brătianu a fost imediat sedus de propunerea lui Morțun, dar precăut cum era și obișnuit să nu ia hotărâri grave fără o matură chibzuință i-a spus că ideea i se pare foarte fericită — dar că vrea să se mai gîndească înainte de a îi da un răspuns decisiv. Fapt e că a doua zi cînd am venit la Brătianu, el mi-a vorbit îndată de sugestia lui Morțun, mi-a mărturisit că cu cît se gîndește mai mult la ea cu atît o găsește mai nimerită, dar chestia e prea gravă ca să ia o hotărâre pripită, că prin urmare va mai medita asupra ei și că mă roagă și pe mine să-i comunic părerile mele. Eu i-am răspuns pe dată că propunerea lui Morțun îmi suride și că cred că ea trebuie adoptată, dar că în sfîrșit mă voi gîndi și eu ca să văd dacă reflexia și examinarea tuturor argumentelor și obiecțiilor va confirma prima mea impresie.

După 2-3 zile, Brătianu care în restimp consultase pe Vintilă Brătianu, pe Alecu Constantinescu, pe Ferichide, pe Costinescu, mi se pare pe Mărzescu și desigur pe fratele său Dinu — mi-a spus că s-a hotărît și că rămîne acum să și trecem la stabilirea planului de acțiune. El va vorbi personal cu principalii fruntași ai partidului. Noi, adică Vintilă — care de la început s-a arătat a fi un entuziast propovăduitor al ideii lui Morțun, Mărzescu și cu mine trebuiau să vorbim cu deputații și cu senatorii, ceea ce nu era tocmai o misiune grea fiindcă, afară de unele excepții, toți erau nerăbdători să vază reformele înfăptuite. Alecu Constantinescu a fost însărcinat să sondeze pe Take Ionescu și eu pe Iorga. Cu Iorga a fost ușor. Am înțeles îndată că principial nu avea nici o obiecție de formulat dar că vanitos cum era aștepta — ca să se rostască — să fie solicitat de Brătianu personal. În consecință, Brătianu i-a făcut imediat o vizită, a fost foarte amabil cu el, l-a lăudat și din acel moment Iorga ne-a dat un concurs întreg, leal și desigur prețios în această chestie. Cu Take Ionescu lucrurile au mers mai greu. El personal — conservator prin accident, nu prin convingere — înțelegea nevoia reformelor

și nu simțea în sufletul său imboldul necesar pentru o acțiune de rezistență. Dar nu era singur, era înconjurat de elemente ce împingeau conservatismul pînă la reacțiune și în împrejurările de atunci mai mult decît oricînd era, sărmanul, prizonierul acestor elemente. În guvern, Mișu Cantacuzino și Greceanu, în afară de guvern, Nestor Cincu, Pavlică Brătășanu, Argetoianu erau violent ostili unor atari reforme. În consecință, Take Ionescu s-a arătat surprins de această propunere neașteptată și speriat de greutatea ce i le va crea în rîndurile partidului său. Totuși, sub imboldul lui Brătianu, de o parte și al lui Alecu Constantinescu care îl urmărea ca umbra, de altă parte — el a început cu multe precauțiuni să ia contact cu prietenii lui.

În acest timp a intervenit un eveniment pe care nu-l prevedeam și care a contribuit mult să precipite lucrurile. Într-adevăr, la 21 martie, regele a plecat pe front la Armata a II-a de sub comanda lui Averescu și la Răcăciuni, în ziua de miercuri 22 martie 1917, sub un nuc pe o luncă dintre șoseaua națională și dealul Siretului, el a rostit în fața trupelor adunate acolo un discurs senzational în care figurau următoarele cuvinte: „Vouă fiilor de țărani care ați apărut cu brațul vostru pămîntul unde v-ați născut, unde-ați crescut, vă spun eu regele vostru că pe lîngă răsplată cea mare a izbîndei care vă asigură fiecarei recunoștința neamului nostru întreg, ați cîștigat totdeodată dreptul de a stăpîni într-o măsură mai largă pămîntul pe care v-ați luptat. Eu regele vostru voi fi intîiu la da pilda. Vi se va da și o largă participare la treburile publice”. Cînd cuvintele regale s-au știut la Iași a fost, cum era și firesc, o emoție generală! În toate cercurile bucurie și entuziasm, în lagărul conservator însă adevărată consternare. La primul Consiliu de Miniștri, Take Ionescu și Mișu Cantacuzino erau furioși. Tema lor era că regele nu avea dreptul să ție un asemenea discurs fără aprobarea guvernului. Take Ionescu spunea chiar că dacă a prevenit pe Brătianu, ceea ce sunt sigur că a făcut, nu admit să nu mă fi prevenit și pe mine. Guvernul acesta nu e un guvern omogen, e un guvern de concentrare — prin urmare regele nu are dreptul să angajeze chestii de o asemenea însemnătate fără ca să se fi înțeles cu ambele partide reprezentate în guvern. Brătianu lipsea. Nu-mi pot aduce bine aminte dacă era dus pe front sau la Onești, cu Știrbey. În orice caz, nefiind la Iași și neparticipînd la consiliu, unde de altfel atitudinea conservatorilor provocase oarecare vilvă, am luat eu cuvîntul și am arătat lui Take Ionescu că supărarea lui era nejustificată fiindcă la urma urmei ce spusese regele: declarase că reformele se vor vota imediat, precizase în ce sens se vor realiza aceste reforme, luase vreun angajament în privința proporțiilor reformei electorale sau a exproprierei? Nicidecum. Regele se mărginise de fapt să repete aproape cu aceleași cuvinte cele ce erau cuprinse în mesajul tronului citit cu citeva luni în urmă, la deschiderea Corpurilor Leguitoare și am conchis zicînd: „Nu știu ce s-a petrecut, n-am fost în curent cu nimic, discursul regelui a fost pentru mine o surpriză tot atât de mare ca și pentru dvs.”, dar vă mărturisesc cu toată sinceritatea că nu văd ce imputare se poate face regelui. Cred că el era perfect îndreptățit să repete în fața trupelor cuvintele dintr-un mesaj regal scris de întregul guvern — de noi liberalii ca și de dvs. conservatorii”. Temeinicia acestei argumentațiuni era atât de vădită încît Take Ionescu s-a liniștit îndată, Greceanu a rămas gînditor, singur Mișu Cantacuzino, încruntat și miniat, a continuat să pufuiască prin colțuri.

De fapt ce se întimplase? Brătianu pusese pe rege în curent cu intenția lui de a precipita înfăptuirea reformelor, deși nu sunt sigur că îi comunicase chiar aceasta ca fiind din partea sa o hotărâre definitiv stabilită. Iar regele plecase la Bacău, în inspecția trupelor, fără gîndul de a ține acest discurs și ca atare fără a mai fi luat vreo deslegare.!

Pădurile Oltului se întind pe 56 000 ha, dintre acestea vreo 14 000 sunt considerate de specialiști ca fiind de-a dreptul slab productive ceea ce nu înseamnă nimic altceva decât că umbra pădurilor tinutului unde marele riu românesc se unește cu Dunărea e o avuție de o dramatică puținătate.

Adevărul este că oricât s-ar roti gândul nostru asupra destinului acestor păduri, el se reîntoarce mereu spre izvoarele sale, spre destinul unui om al pădurilor, spre destinul unui om al pădurilor ce rămân în picioare. Și în gândul acesta, desigur, omul nostru nu o dată se înfățișează ca un temerar încăpăținat să susțină cu puterile lui, cite sint sau pot fi, uneori consternant de firave, alături deosebit de stăruitoare într-o misiune asumată tacit, viata de zi cu zi, împinsă astfel peste decenii și din când în când peste secole, a stejarilor întii și întii, a fagiilor, a frasinilor, a paltinilor și, cu o oarecare îngăduință, și a gîrnitei. Și nimic nu ne oprește să credem că soarta acestor copaci, îmbrățișată pînă la pierderea de sine, și-a întipărit în pieptul eroului nostru, despre David Răduț zis Jenică e vorba, și desenul ruituros și aspirația verticală a sevelor. Iar dacă i-am dezvoltat și numele este limpede că înainte de a-l desconfira pe om pînă la un capăt a nume al lucrurilor, vrînd-nevrînd, sintem dator să ne apropiem de inesi aceste lucruri oarecum de departe. Asa cum se apropie și cercurile din trunchiurile copacilor de inima lor, trudnic și neliniștit început al unor fante cărora o vreme le-am cam dat cu piciorul. Ceea ce, de asemenea, nu înseamnă nimic altceva decât că istoria vieții de peste șase decenii a unui pădurar destoinic nu este decât ceea ce ar fi trebuit să fie și chiar este: o fărîmă din istoria pădurii. De data aceasta o fărîmă cu prut și el.

Pădurarul David Răduț zis Jenică, din satul Izvoru al comunei Găneasa, a fost pădurar în pădurea Bistrița-Dranovăț a județului Olt pret de peste trei decenii întregi. Viata lui, cu adevărat, e de cuprins în istoria acestor păduri, o istorie de veacuri multe. Numai că, atunci cînd a descins și el în această profesie, codrii Oltului păreau ajunși la aman. Un nesat de nimic infrînt de a culca la pămînt, fără nici o alegere, tot copacul rămas în picioare răsire pînă la nefîntă pădurile de pe o parte și de pe cealaltă parte a marelui riu, încît conturul lor de altădată se mai putea împlini în memorie doar din harta din 1717 a lui Delisle, din harta din 1759 a lui Homann, din hărțile topografice militare austriece Schwantz și Specht, întocmite cam în același veac zbuciumat. Din toate, atunci, în 1946, cînd David Răduț zis Jenică s-a investit pădurar, mai stăteau cît de cît în picioare, în afară de Bistrița-Dranovăț, fișii zdrențuite din pădurile Sarului, sau fișii și mai zdrențuite din pădurile Reșca.

Cum începe viața unui pădurar? Uneori, și viața lui David Răduț depune în acest sens o mărturie mai mult decît elocventă, un pădurar se apropie de pădure ce l-a fost hărăzită pe căi întortocheate și cu ocolisuri aproape de necrezut.

Cînd s-a desprins de gospodăria tatălui său Marin, bărbat harnic și inimos, dar cu vremurile stîndu-i mereu împotriva, David Răduț zis Jenică și-a început traiul de unul singur, un fel de trai pe vîtra, cum nu se poate mai curios pentru un fiu de țărani: prin a se angaja pînă la restaurantul gării din Piatra Olt. Cu unul din trenurile ce se încrucisau în nodul acesta minuscul de cale ferată s-a rupt către București, unde devine magaziner la o sucursală de lângă Obor a companiei petroliere Vega Oil. Un unchi cît de cît ajuns, din spita celor ce nu se îndură să trîntească rudelor nenorocoase așa în nas, l-a ajutat să devină controlor la mașina de tiraj în tipografia lui Stelian Popescu, șacalul din Brezoianu, și așa a ajuns să-și frece coatele printre zetari cu

lor că vremurile, mai devreme sau mai târziu, vor osteni să-l tot mintă.

S-a făcut pădurar așa, dintr-o încercare întii, aici, la Bistrița-Dranovăț, într-o pădure întinsă între satele Izvoru, Arcești, Bechet, Bărăști și Bistrița Nouă, tinînd de ocolul silvic din Balș, de care nu s-a despărțit apoi pret de 31 de ani încheiați, stăruind cu folos pentru vremurile ce vor veni între stejari și goruni și jugastrii, cei din urmă mai mult prin vîi înșirați. I-au stat înainte, de la bun început, înfruntîndu-l, jivine cu patru și cu două picioare. Cu lupii o mai scootea intrucivă la un capăt, fie luîndu-i în cătarea armei, fie așezînd în calea lor leșul unui cal injectat cu stricină. Și astăzi David Răduț zis Jenică respiră oarecum ușurat: pe lupi i-a răzbit cam prin '65, i-a învins.

Un pădurar, comunistul David Răduț zis Jenică, o pădure, Bistrița-Dranovăț

Zaharia Stancu și Geo Bogza. Și vremurile acelea, acum, David Răduț le rezumă simplu, cum crede el de cuviință, nefiind poate chiar prea departe de adevăr: am făcut servicii cu Stancu și Bogza, o vreme, la Cartea Românească... În plin război, îl ajunge din urmă și timpul să plece la oaste și pornește spre front în același regiment de infanterie 3 Olt cu fratele său Ilie. În ajutorul unui asalt desperat, în luptele de la Iasi, un comandant inimos îl desparte, pentru că erau singurii doi băieți la părinți și pentru că, după socoteliile de atunci ale oamenilor, nu se cuvenea ca ogorul amărît din Izvoru să rămînă cumva de izbeliste. Și Ilie Răduț, rămas în linia întii, cade la Podul Iloaiei. Și David Răduț zis Jenică, retras providențial din foc, scapă cu viață, dar tot îl prinde din spate o schiță de obuzier, însemnîndu-l pentru tot restul zilelor. În 1945, demobilizat, devine membru al Partidului Comunist Român. Și acum o anume întrebare n-o putem ocoli, fără doar și poate: cînd a apucat să înțeleagă David Răduț zis Jenică, acest fiu de țărani plecat pres de timpuriu de acasă, izgonit de nevoi mari în lume, dincotro bate vîntul? Între cefești ce se indesau încruntați în cite un rachiu în restaurantul gării din Piatra Olt? Între gazetarii guralivi din Obor, pătrunși pînă în măduva oaselor de mirosul ascuțit și de nelepădat nici odată cu hainele al gazului? În zgomotul cadent al rotativelor de pe Brezoianu? În vulețul tunurilor mușcînd din pămîntul Moldovei? Cert era că bătea vîntul lui și s-a dat legat în bătaia reavănă a acestui vînt, cu credința dintotdeauna a țărani-

mai greu de purtat a fost însă lupta cu lupii din rîndul oamenilor, unii chitii pe procopseală ușoară, amăgindu-se că încă mai trăiesc într-o țară lăsată așa, de izbeliște, alții strînși cu usa de nevoi chiar firești, dar încăpățînindu-se să și le asămptere peste lege și drept, orbeste. Cu ce inimă te-ai fi îndurat să prinzi în bătaia carabinei un om, fie el hoț de lemne, de vreme ce nu știai niciodată prea bine dacă trunchiurile din căruța lui repede erau de vîndut cu prețuri de speulă, la negru, prin unul din tirgurile înșirate pe soselele ce se încrucisau la Găneasa, sau trebuiau, pur și simplu, să încălzească o casă de prunci, istovii de geruri parcă fără sfîrșit? Și mai cu binele, mai cu viclenia, mai surprinzîndu-i pe hoții de lemne asupra faptului și așezîndu-i față în față cu legea. David Răduț zis Jenică s-a ridicat și deasupra acestor necazuri, le-a învins. Chiar dacă nu va uita niciodată cum îl încolțiseră bracoierii într-o iarnă haină, cum a fost nevoit să sară ca un iepure din loc în loc, să strige tare și repezit în aerul pîrlînd de ger, mereu cu vocea schimbată, vorbind cu sine hohotit și înalt, doar așa, ca bracoierii aceia să creadă că nu un singur pădurar le-a atînat calea, ci mult mai mulți. Și astăzi, amîntîndu-și, David Răduț zis Jenică încă mai pare că-și șterge de pe timplă un strop de sudoare rece. Oricum, a învins...

Timp de 31 de ani nu a făcut nimic altceva decît să vegheze în lege pădurile statului, pădurile oamenilor, uneori de-a dreptul împotriva unor oameni nesăbuiți. Era membru de partid din 1945, dar și astăzi nu conținește în a mărturisi că

dintre toate drepturile pe care le-ar fi avut el a ales întotdeauna îndatoririle. I s-a propus să devină asesor popular, dar el n-a părăsit pădurea Bistrița-Dranovăț. A fost momit într-o școală de trei lulele din care ar fi ieșit avocat, peste noapte, dar el nu a părăsit pădurea Bistrița-Dranovăț. A refuzat să încalce un val pe spîrirea căruia s-ar fi simțit stingher, neștiind de ce și cum să-l călărească. I s-a oferit, una după alta, și altfel de munci, dar el a rămas pădurar într-o pădure a oamenilor, apărînd-o uneori de-a dreptul împotriva unor oameni nesăbuiți. Pînă cînd s-au mai liniștit și vremurile, așezîndu-se într-o mață de pace și înțelegere, și a mai pufit și el, David Răduț zis Jenică, să-și mai tragă cît de cît sufletul, și tot în folosul pădurii. După o școală de calificare absolvită la Roznov de Neamț, a avut și răgazul să se apuce de sporirea acestei păduri, și în întindere și în calitate, trudind la reimpăduriri, la popularea umbrelor fosnoitoare cu vinat ales pe sprinceană, cu căprioari și cu cerbi lopătari cum nu se mai văzuseră pe aceste meleaguri, crescîndu-i de-a dreptul cu biberonul cînd nu se mai putea altfel, trudind la sleirea fîntinilor ce stăruie din vechime prin răsucirea cărărilor, fie la Crucea Motrocului, fie pe valea Jugastrului, fie pe Cracul Chircii, fîntini despre care bătrînii și astăzi mai spun că-i adunau jur-impriejur pe săteni, altădată, la vremuri de bejenie, cînd satele se pustiau înaintea turcilor și-a altor vrăjmași rățăcii după pradă. Trudind împreună cu pădurarii din leatul lui, cu Ilie Musat, Nicolae Gheorghe, Traian Stanca și Gheorghe Bărbălău, sau împreună cu alții, mai tineri, ca Marin Boteanu, succesorul lui de la Ville Nol, și Constantin Turcin. Sau cot la cot cu inginerul silvic Ion Giulescu, și el om de ispravă, lipit de pădure ca scaul de oaie, numai că nu înțimplător, ci dintr-o dragoste care spune multe. Numai fîntina de pe Valea Suatului n-a apucat s-o sleiască, i-ar fi venit rîndul abia după ce ar fi ieșit el la pensie, și n-a mai avut încotro, a lăsat-o în grija altora. Ca și datorită de a duce rășinoasele județului Olt de la 298 la 2500 ha și foioasele repede crescătoare de la 4100 la 7500 ha, o datorie spre împlinirea căreia a trudit chiar din clipa cînd a devenit datorie.

Încît reporterul, după toate acestea, nemaivînd nici el încotro, s-a gîndit că este mai înțelept să pună mina pe o carte a unui istoric român glorios, intitulată *Istoria pădurii românești*, și s-o deschidă la pagina 355. „Care sint perspectivele pădurii românești? — se întreba, în urmă cu șase ani, Constantin C. Giulescu. Cum va fi dezvoltarea ei? Ce condiții trebuie împlinite pentru ca această pădure nu numai să se păstreze, dar să se îmbunătățească, devenind un element din ce în ce mai productiv al economiei românești?” Sint întrebări la care poate răspunde, alături de alți pădurari români destoinici, și David Răduț zis Jenică, azi o deșcă bătrînă, și el pădurar destoinic, tăvălit printr-un război, dar decorat pentru o victorie repurtată în timp de pace.

MIHAI PELIN ■

„Avem nevoie de mecanizare, ca aerul și apa”

Născut într-un spațiu de străvechi podgorii românești, lângă Huși, în comuna Duda (Vaslui), cu toamne amefite de arome dulci de tămîios și coarnă, VIOREL TĂTARU nu și-a dorit din copilărie altceva decît să ajungă să înțeleagă tainele viței, să descifreze împărăția vinului. Invitîndu-ne la atîția ani depărtare de visul copilăriei sale, în uriașa vinotecă de la Odobesti, ne îndeamnă pe soptite „să ascultăm cum trăiește vinul”. De la muncitor viticol la inginer, drumul său a fost un drum aspru al muncii, al tenacității, al împătîmirii pentru o idee, și chiar al sacrificiului. După ce, în 1963, a absolvit Facultatea de horticultură din Iasi, a fost repartizat la întreprinderea agricolă de stat Odobesti. În prezent, este directorul acesteia, cea mai mare cu profil viticol din țară. Străvechile podgorii unde s-a născut soiul de faimă „Galbena de Odobesti” a ajuns la o întindere de peste 2 000 hectare.

— Ce se întîmplă azi, în podgoriile de la Odobesti, tovarășe director?

— Din anul 1969—1970 a început un mare program de modernizare și crearea de noi plantații, pentru exploatare intensivă. Am defrișat treptat plantațiile îmbătrînite, cu soluri eterogene și slab productive și am înființat altele noi. Acum ne aflăm într-o etapă a doua, cînd modernizăm, aducem la zi, plantațiile de acum 10, 15, 18 ani.

— Atît de repede se perimează și în viticultură concepțiile și tehnologiile?

— Și în științele agricole există azi mutații foarte mari, se fac uriași pași înainte. Concret, concepția plantațiilor viticole de la noi din țară — deci și la Odobesti — a evoluat în două direcții. Prima — urmînd ideea zonării, a raionării soiurilor în funcție de condițiile pedoclimatice, și de aici limitarea soiurilor la cele cu posibilitățile cele mai mari, afirmate în anul de cultură. Iar cealaltă direcție — realizarea unor sisteme de plantații care se pretează la o mecanizare cît mai mare a lucrărilor, știindu-se că vița-de-vie implică un volum enorm de muncă. La noi, de la un număr foarte mare de soiuri, de la 20—30, s-a ajuns, s-au păstrat doar 4—5.

— Atît de puține? Cine își ia responsa-

bilitatea că nu s-a greșit, că nu s-a mers către o extremă, vitregind alte soiuri valoroase care au dat toțiși rezultate bune, de-a lungul timpului, în podgoriile din această zonă?

— Ne-am asumat răspunderea noi, toți specialiștii din I.A.S., dar, în primul rînd, cercetătorii. În Odobesti se află cea mai veche stațiune de cercetări viticole din România; ea ființează de prin 1936 și deține tradiții și o bancă de date deosebite, privind varietățile și soiurile cel mai bine adaptate pentru microclimatul de pe Valea Milcovului și Măgura Odobestilor. Sint oameni care cunosc ca nimeni altcineva pămîntul, clima, viticultura acestor meleaguri. Ei și-au dăruit întreaga viață cercetării, ameliorării și verificării în cultură a celor mai potrivite soiuri și biotipuri ale aceluși soi, aducînd mereu corective. Noi am beneficiat întotdeauna de rezultatele muncii lor și am constituit întotdeauna stația lor pilot. Ca să dau un singur exemplu, m-aș referi la soiul „Șarba” — nume dat după cel mai înalt și mai frumos plai al Măgurei. Este o creație a cercetătorilor stațiunii, un soi omologat de curînd, pe care noi îl vom extinde în cultură. Are calități superioare și dă producții destul de ridicate la hectar.

— Care sint cele 4—5 soiuri la care v-ați oprit? Vă confirmă așteptările?

— Pentru struguri de masă — Chassla, care ocupă cea mai mare suprafață în acest sector și care, în ultimii ani, a ajuns la producții în jur de 10 000 kg la hectar. Într-o măsură mai mică, Muscat Hamburg și Cardinal, cu randamente de 6 000—7 000 kg la hectar. Dintre soiurile pentru vin am reținut Feteasca, Aligoté — cu un randament constant, de la un an la altul, de 11 000—12 000 kg struguri la hectar, varietăți de Riesling italian și Fetească albă, Sauvignon alb și Muscat Otonel, care dau vinuri superioare cu peste 12,5 grade și arome deosebite. Dintre soiurile negre — Cabernet și Merlot, dau vinuri rafinate, tonice și reconfortante.

— Dar „Galbena de Odobesti”, care a adus faima acestor podgorii, Galbena înconunată de atitea medalii internaționale? S-a scos din cultură, renunțăm la acest soi local atît de bine adaptat?

— Ce pot să vă răspund? Nu se pierde, dar nici nu prea a mai fost încurajat în cultură, în podgoriile I.A.S.-ului. Personal, regret.

— De ce ați îngăduit?

— Sint director doar de un an, factor de decizie. Personal, pot să vă spun că de acum încolo soiul va fi prezent în podgoriile noastre, îl vom revigora. Are toate calitățile soiurilor nobile, superioare, dă un vin cu un potențial de alcool între 9 și 10,5 grade, un vin echilibrat, „de cursă lungă”, cum îi spun viticultorii, cu un randament bun pe unitatea de suprafață, în schimb, are o mai mare sensibilitate la boli și temperaturi scăzute. Acestea au fost motivele pentru care s-a așternut tăcere în jurul „Galbenei de Odobesti”.

— Cum sint și cum vor fi plantațiile moderne din generația a doua?

— Plantațiile din anii '60 sint adaptate pentru mecanizare în sensul că tulpinile sint ridicate de la sol, la 70—80 cm și intinse pe cordoane bilaterale prin tehnologii speciale. În cel mult doi ani acțiunea va trebui încheiată. De asemenea, avem în curs, acțiunea de defrișare a viilor bătrîne și plantarea altora, de la început în noua concepție — soiuri, superioare, condiții de exploatare industrială. Efectuăm un mare număr de plantări, 100—150 hectare pe an. La ora actuală, din suprafața totală de 2 100 ha, avem cam 70 la sută plantații de tip nou. O altă acțiune mare a colectivului nostru, care vizează aplicarea celor mai noi tehnologii din viticultură, este efectuarea tăierilor „în cepi”, la viile deja modernizate. Fapt ce ne permite să diminuăm volumul de forță de muncă la această importantă lucrare, contribuînd la ridicarea productivității muncii și în final la rentabilizarea activității noastre. Este o metodă foarte valoroasă, în primul rînd pentru că se poate aplica chiar în perioada de repaus, în timpul iernii, în zone neafectate de temperaturi prea scăzute. Pînă acum, s-a aplicat în podgoriile mai din sud și mai calde ale țării — la Dealul Mare, în Dobrogea... și iată că o încercăm și noi, cu rezultate foarte bune. Pentru a ne putea reface patrimoniul viticol în timpul

propus, am înființat în acest an un complex de altoit propriu, cu o capacitate proiectată de 1,5 milioane butași. Dar i-am și depășit capacitatea, am realizat, iată, din primul an, dublu: un volum de trei milioane de butași altoiți, creînd un excedent și pentru alte podgorii din județ ale C.A.P.-urilor și chiar ale particularilor. Important e ca întreaga viticultură românească să ajungă la o calitate deosebită. Este o trăsătură principală a noii revoluții agrare.

— Ați insistat la începutul discuției asupra mecanizării lucrărilor viticole, iarăși un aspect esențial al noii revoluții agrare, subliniat cu pregnanță de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de al II-lea Congres al întregii țărâni. Cum stau lucrurile în ramura dumneavoastră? Ce-i mai trebuie, sau mai exact, ce-i lipsește viticulturii în această direcție?

— În general, o sistemă de mașini mai bună, mai completă și mai complexă, mai adaptată lucrărilor specifice. În mod special, ne trebuie azi în viticultură, ca aerul și ca apa, mecanizare. Mașini de recoltat struguri! Culesul cu elevi, studenți, militari nu poate fi o soluție decît de moment. Altfel, nu vom putea rentabiliza la maximum această ramură agricolă foarte importantă a țării. Problema forței de muncă atît de acută și pentru viticultură — aș spune, mai ales pentru viticultură — va trebui grabnic rezolvată, iar soluția este, se știe, mecanizarea. Nu sintem foarte mulțumiți de sistema de mașini actuală. Deși există tractoare suficiente, nu există setul complet, ducem lipsă de tractoare specializate și de setul de unelte pentru distanțele mici (1,60—1,80 m), nu avem utilaje pentru lucrarea de cîrnit lăstari, nu avem nici suficiente pluguri, cultivatoare, de asemenea ne confruntăm în mare măsură cu lipsa pieselor active la mașinile existente. Dar problema problemelor rămîne tot mașina de recoltat struguri. Am auzit că ar exista un prototip care se experimentează pe undeva prin țară. Facem apel călduros la cercetătorii, proiectanții și constructorii de mașini agricole din țară să ne furnizeze cît mai rapid un asemenea utilaj. Creșterea rentabilității în viticultură, sector cu un mare număr de lucrări, și prin urmare consumator de forță de muncă, depinde vital de o mecanizare optimă.

C. ADAM ■

— Dumneata îți iubești copiii ?
 — Sigur, tovarășe șef !
 — Nu-i adevărat ! Cum poți să-mi spui așa ceva ? Știi cât costă un sfredel ?
 — Nu !
 — Șase sute de lei. Dacă eu ți-l imput, duci acasă cu șase sute de lei mai puțin. Înseamnă că-ți iubești copiii ? Asta-i !
 — Cam așa spusese inginerul Ion Ionescu, șeful producției din centrală.

A fost o perioadă — continuă inginerul — când sfredelele zăceau aruncate prin toate ungherele abatajelor și galeriilor mai dosnice, în vreme ce ni se cercău alte și alte noi. De ce se aruncau ? Pe motiv că n-ar fi fost reușite plăcuțele dure sudate pe ele. «Tovarășe șef, cele mai bune plăcuțe le au sfredelele alea portocalii». «Portocalii ați spus ?» «Da !» Cu sfredele portocalii lucraseră foarte mulți ani minerii noștri. Se aduceau din străinătate și, bineînțeles, costau valută grea. Atunci ne-am gândit să folosim plăcuțele dure românești. Ceea ce am și făcut. Le-am experimentat, au dat rezultate bune, le-am introdus în exploatare. Cam atunci au început minerii — dar le țineau isonul și maeștrii, și inginerii — să le arunce și să le birfească : «Sfredelele astea negre sint tocmai bune pentru șmelț». Am repetat testele : bune, ce mai ! Nu ne explicam de ce le aruncau în loc să le folosească. Ce știau ei și nu știam noi ? Pe cei care nu le întrebuințau i-am amenințat cu amenzi. Însă vorbeam ca la pereți, o țineau pe a lor : «Sfredelele negre nu sint bune !» Au și scris asta, au vorbit și prin ședințe, ne-au criticat... Situație delicată ! Atunci ne-am gândit pentru prima dată că ceea ce nu le convenea s-ar putea să fie tocmai... culoarea. Mai bine zis lipsa acesteia, sfredelele cu plăcuțe românești fiind lăsate așa cum ieșiseră din lucru, adică negre. Le-am vopsit cu portocaliu și am avut grijă să nu se aple pe la exploatarea miniere. Rezultatul ? După un timp m-am dus iarăși în brigada ai cărei minerii erau un fel de campioni ai cirtelilor împotriva sfredelelor negre. «Ei, cum merg astea, ultimele ?» «Așa da, tovarășe șef, vă mulțumim că ne-ați ajutat, d-astea să ne trimiteti în continuare. Am avut dreptate, portocaliile sint cele mai bune, se vede că-s din import». Nu m-am mai abținut și le-am întors-o : «Se vede pe dracu l, v-ați dat robi prejudecăților și rutinei...» Totuși, dacă mă gândesc mai bine, într-un anumite fel oamenii avuseseră și ceva-ceva dreptate : uneori când este vorba de produsele noastre cu destinație internă, renunțăm nejustificat la... portocaliu. Și iată cum, dincolo de valențele estetice, o culoare între altele capătă brusc și semnificații etice nebănuite.

Cam astea-mi erau gândurile. În timp ce priveam, în depozitul B.A.D.T. (adică baza de aprovizionare, desfacere și transport a centralei noastre), stiva de traverse din beton armat. Pentru că ceea ce a suferit deunăzi procesul de introducere a sfredelelor cu plăcuțe dure fabricate în țară — dar, mutatis mutandis, cam același lucru s-a petrecut și cu capsulele pentru amorsarea explozivului, și cu furtunurile mașinilor pneumatice, cu introducerea perforajului umed și chiar cu lămpile electrice ! — se repetă astăzi cu traversele din beton armat pentru șinele trenurilor din galeriile exploatarea miniere. Nimeni nu vrea să le folosească pe motiv că n-ar fi tocmai bune. Deși cercetările institutului de specialitate din Petroșani susțin contrariul. «Argumentul» celor care nu le vor :

În bazinul Băii Mari mineritul este atestat documentar de peste o jumătate de mileniu. Căvnicul «are acte pe 607 ani», liniștea și întinericul măruntaielor munților au fost sparte de sute de kilometri de galerii pe care au fost descoperite, ce credeți ? !, traverse de stejar presărate cu un praf ruginiu... Traversele au rezistat, pot fi refolosite, dar șinele de cale ferată au fost ronțite de viteza șipetelor, de apele acide, de timp ; di' ele n-au ajuns pînă la noi decît lungi dungii paralele de praf maroniu și de coji roșii, friabile.

„Asta stejar ! — susțin partizanii traverselor de lemn. Cele din beton armat se macină minteasă și n-au nici un fel de elasticitate !» Motiv pentru care refuză sistematic să le ridice din depozite, deci să le folosească. (Ce-i drept, se înregistrează și „diversiuni”. Unii, ca să nu fie cumva acuzați că s-ar împotrivi introducerii noului în producție, le iau totuși pentru... garduri împrejmuitoare pe la exploatarea miniere !) Prețurile sint cam aceleași : o traversă de beton revine la 52 de lei bucata, iar cele din fag și stejar costă între 40 și 65 de lei, în funcție de lungimea fiecăreia. Deci în cazul traverselor nu se pune nici măcar problema reducerii cheltuielilor, defecțiunea fiind de altă natură.

O simplă (?) prejudecată a făcut ca anul trecut să se consume 32 000 traverse din lemn și numai 14 000 din beton armat, dintre care unele au fost folosite ca orice altceva. O simplă (?) prejudecată îi determină pe niște oameni — altminteri cu scaun la cap și bine intenționați — să țipe în telefoane ori să intre în depozite și să ceară exclusiv traverse din lemn. În timp ce iată, aici de față, se înalță, încurcînd locul, un deal de 3418 traverse din beton armat, „plantat” încă din 27 februarie 1980 (împrospătat

Am fost o lună de zile tehnician (II)

la 27 iulie același an, după cum susțin actele) și fără nici o șansă de a fi nivelat curînd. Iar dacă hărțile topograficilor și-au permis să ignore noua formă de relief a terenului pe care-i plasat depozitul, trebuie spus că legea (nr. 11/18 decembrie 1980, art. 111) are o opinie exact opusă. Ca să nu amintesc aici decît că, de fapt, înlocuirea lemnului cu betonul armat nu-i zisă și făcută de dragul înlocuirii, ori de pasiunea de a bifa un element suplimentar pe lista produselor înlocuitoare, ci din considerente economice cu adînci consecințe și multiple semnificații. Chiar dacă cimentul și fierul rămîn eminentamente fidele taberei materialelor energointensive și tocmai de aceea costisitoare — deci chiar și în aceste condiții — trebuie preferate traversele din beton armat. Motivul ? Pădurea — mai ales pentru noi românii : pădurea salvelor de oxigen, pădurea templu, pădurea leagăn, pădurea doină, pădurea lege, pădurea miracol, pădurea școală și chiar pădurea industrie ! — trebuie protejată, căci înseamnă viață și echilibru. Prin alte părți, dar și la noi, lucrul a fost înțeles demult. Nu întimplător în fabricarea hirtiei, ca să ofer doar acest exemplu, s-au căutat și chiar s-au găsit : inul și bumbacul, cirpele, azbestul, goșoșile de omizi, cuiburile de viespi, iarba, coaja de tei, paie, rumegușul, turba, vrejurile de cartofi și de viță-de-vie ca înlocuitori de pădure ! (Deși, după cum vom vedea mai încolo, unele combinate de celuloză și hirtie consumă încă în mod inutil sute de mii de metri cubi de lemn sănătos și puternic. Ceea ce înseamnă că înlocuitori ai putea fi folosiți cu și mai multă insistență.) În același nedorit sens — și s-ar zice de neevitat, cel puțin în perioada actuală — acționează și centrala noastră. Ce-i drept, în contul ei anual pot fi puse „doar” 278 de hectare de rășinoase, însă la ele trebuie adăugate și hectarele văduvite de foioase, care nici ele nu sint de ignorat. De unde se vede cit ar fi de binevenită folosirea traverselor din beton armat. Pentru a reface o pădure trebuie să dispui de un secol...

Dar nu pentru traverse ne aflăm în depozit. Scriu „ne” pentru că îi însoțeam pe Ștefan Gadja și pe Ion Mureșan, ambii specialiști în probleme forestiere, primul la B.A.D.T., ultimul la centrală. (Imi vin în minte cuvintele cu care un binecunoscut specialist în organizarea producției combătea excesul de muncă colectivă. Astfel la întrebarea «Ce este o cămilă ?», el răspundea «O cămilă este un cal desenat în colectiv...») În urma avalanșei telefoanelor primite azi dimineață (știați că peste 80 la sută dintre convorbirile lunare dintr-o întreprindere ori o centrală industrială sint efectuate la telefoanele serviciilor plan-desfacere și aprovizionare ? ; cel puțin

asa arată un recent studiu făcut la A.S.E.), inginerul Sabău, șeful nostru, ne-a făcut pachet și ne-a trimis la depozit ca să vedem cu ochii noștri dacă realitatea este aceea despre care au fost informate deja toate nivelurile ierarhice : în depozit lipsește cu desăvîrșire lemnul de mină, da ori ba ? După care ne-a expediat amintindu-ne : „Vedeți că sint și din aștia care exagerează lipsa necesarului tocmai pentru ca să fie siguri că nu vor rămîne în pană. Controlați-le stocurile !” Ne-am conformat — așa se face că am descoperit și traversele de beton — dar informația pe care trebuia s-o verificăm s-a dovedit exactă pînă la literă. Lemnul de mină — ceea ce înseamnă de fapt trunchiuri de rășinoase cu diametrul nu mai mare de 25 de centimetri — lipsește. Trofin Hobincă, șeful depozitului, împreună cu care nu lăsam necotocit nici un colț, ne arată : „Tot ce mai avem pleacă cu camioanele pe care le vedeți încărcîndu-se sub ochii dv. Aștia sint ultimii 90 metri cubi. Zilnic mi se cer 200 ! Însă de mine dimineața nu mai pot oferi nici măcar o așchie de rășinoase. Sint amenințat că voi fi făcut răspunzător pentru neîndeplinirea planului de producție al exploatarea miniere. Ce sint eu vinovat ? Un depozit este cu totul altceva decît un furnizor...”

Situația din depozitul lui Hobincă este într-adevăr delicată, ba chiar ilegală. De ce ? Pentru că legea prevede ca el să aibă permanent un stoc normat obligatoriu. „La 1 ianuarie, pe centrală ar fi trebuit ca stocul normat să fie de 9 000 metri cubi rășinoase, în realitate n-am avut decît 2 607 mc — îmi spune colegul Mureșan. Și adaugă „Conform contractului, I.F.E.T. Baia Mare trebuie să ne livreze în trimestrul I 6 600 mc rășinoase. În ianuarie nu ne-au dat însă decît 617 mc, deși ar fi trebuit 2 200. După Anul nou, în depozitul asta n-au intrat decît trei vagoane de lemn de mină. Așa se face că astăzi, 19 februarie, stocul normat este zero ! Ca să nu mai punem la socoteală faptul că același I.F.E.T. Baia Mare ne-a rămas dator anul trecut cu 5 000 mc” Și nu i-ați penalizat ?, intervin. Legea prevede ca orice abatere de la contract să fie drastic sancționată. Legea nr... Observ că Gadja se uită la mine cam într-o dungă, în timp ce lui Mureșan ochii-i fulgeră un zimbet subțire gen «se vede și fără ochelari că asta-i cu totul și cu totul nou în brînșă».

„Anul trecut, Centrala de exploatare a lemnului București nu ne-a livrat o cantitate de 14 460 mc lemn rotund de rășinoase pentru mină. Ceea ce i-a determinat pe juriștii noștri să întocmească respectivele acte și, conform legii, să prețindă peste un milion și o sută de mii de lei penalități. (Am verificat : suma exactă este de 1 164 963 lei.) Credeți că ne-am

ales măcar cu un leu ? Nici vorbă. Motivul ? «Unitățile forestiere nu și-au putut onora obligațiile din motive de forță majoră», așa sună explicația dintr-un document. Nu avem elemente, deci nu putem demonstra că n-ar fi stat în realitate exact așa. Dar tot legea — și colegul Mureșan zîmbește ușor — susține că dacă ai avut forță majoră atunci trebuie să-l anunți în timp util pe cel cu care aveai încheiat contractul, avertizîndu-l că nu te poți ține de cuvînt. Firesc, nu ? Iar operația asta trebuie făcută înainte, pentru ca respectivul să-și poată procura din altă parte ceea ce nu i-ai putut tu oferi, în așa fel încît procesul de producție să nu sufere.

Altfel zis, dă-i timp să-și ia măsurile necesare. Ei bine, știți cînd a fost anunțată centrala noastră că Centrala de exploatare a lemnului nu-și poate achita obligațiile contractuale ? Tocmai pe 9 decembrie 1980. (Am verificat, este vorba despre adresa M.A.G.F. nr. 12 235.) Ce măsuri mai puteau fi luate atunci ? Este ca și cum — și se cunosc multe asemenea cazuri — s-ar modifica fila de plan exact la finele anului.

Dar să presupunem că dosarul cu penalizările a fost înaintat unde trebuie și că ai ciștigat procesul. Victoria asta face cel puțin cit două infringeri autentice. De ce ?

● Pentru că tu ai nevoie de lemn de mină, iar leul — indiferent dacă-l așezi pe avers, revers ori chiar pe muchie — nu-l poți folosi în abataj ori pe galerie, ca să-ți susțînă coperișul.

● Pe cel care-ți plătește penalizarea și l-ai făcut... prieten pe viață. Cum nu există alt furnizor, ești obligat ca anul următor să i te adresezi tot lui. Se știe însă că un om pe care l-ai supărat se poartă cu totul altfel decît dacă l-ai fi cultivat prietenia.

În astfel de situații experiența arată că nu legea este aceea care guvernează, ci cutume sintetizate în fraze gen : „mă vezi ?, te vād”, „cine dă, lui își dă”, „lasă loc pentru bună-ziuă”, „oameni sintem”, „azi tu, mine eu” etc. etc. (Că este așa și nicidecum altfel iată, spre convingerea dv., conținutul telexului 1 389/24.02 primit la B.A.D.T. Baia Mare — nu vom spune din partea cui, problema fiind absolut de principiu : „Referitor la penalitățile pretinse de dv. la contractul nr. 4 219/25/80 vă rugăm a reveni asupra acestor pretenții conform înțelegerii avute în ziua de 12 ianuarie 1981 la... cu ocazia concilierii divergenței la piesele de schimb pe anul 1980. Vă rugăm a ține cont că... de cite ori ați apelat la noi v-am ajutat și considerăm că pentru menținerea bunelor relații dintre întreprinderile noastre ne veți acorda și dv. înțelegere, renunțînd la penalități” (subl. ns.). Urmează scrisoarea justificatoare pentru ne realizarea integrală a contractului.” Semnează directorul comercial. Observați ? Respectivii furnizori consideră că pentru menținerea bunelor relații nu este nevoie decît de „înțelegere”, în concepția dumnealor respectarea legii fiind absolut facultativă. Care a fost răspunsul ? Cel scontat : „Să nu ni-i facem dușmani ; unde trăim noi e loc și pentru ei...” Oamenii care, dacă ar veni vorba de buzunarul lor propriu, n-ar ierta altora datorii oricît de mărunte, devin filotimi cu sutele de mii și cu milioanele de lei ale statului. Quod erat demonstrandum. Dar și o propunere : De ce nu li s-ar imputa anumite sume acelor care semnează cu atita seninătate concilierii păguboase pentru întreprinderea lor ?

Să revenim însă la lemnele noastre. Ce-i de făcut ? am întrebat. „Nimic altceva decît să trecem și pe la sediul întreprinderii forestiere și să-i întrebăm ce au de gînd cu noi și cînd doresc să înceapă onorarea contractului pe care l-au încheiat cu centrala noastră. Pînă acum ne-au tot transmis că nu au, dar combinatorul de celuloză și hirtie cum le trimite ?”

Și iată-ne pe toți trei (cămila este un cal desenat în colectiv) răsucindu-ne căciulile în mîini în fața directorului comercial Mureșanu al I.F.E.T. Baia Mare. Care tocmai îl cheamă la telefon pe directorul general de la Regionala C.F.R. Cluj pentru a-l anunța că la gara Vișeu așteaptă 600 mc de lemn pentru C.C.H. Dej. „Pentru ei s-a făcut o decalare de plan din trimestrul IV în I, tot ce scoatem din pădure trimitem la combinatul din Dej și la fabrica de hirtie din Buzeni. Dv. nu putem să vă dăm nimic, tovarășul X — care a participat la adunarea reprezentanților oamenilor muncii de la C.C.H. Dej și le-a promis sprijin — telefonează zilnic și ne întreabă încotro am orientat vagoanele cu lemn...” Și contractul cu noi ? „Asta-i situația. În pădure zăpada este de peste un metru, mașinile nu pot intra, patinează...” Bine, dar cu noi cum rămîne, este vorba de producția de neferoase a țării, ce facem fără lemn de mină ? „Eu am dispoziție să trimit tot lemnul la C.C.H.-uri”. Dar dacă reușim să ne înțelegem cu vreuna dintre unitățile subordonate dv. ? Ștefan Gadja știe el ce știe de vreme ce propune o astfel de variantă ! „Faceți cum doriți, dar eu n-am văzut, n-am știut...”

Este singura soluție, crede și inginerul Sabău, șeful nostru. Plecați la Borsă și nu aveți ce căuta în centrală fără lemn. Drum bun !

MIRCEA BUNEA ■

Pictorul Spiru Vergulescu ne semnaleză dintr-un Almanah „Miner-va”, din 1910, această fotografie puțin, sau, mai bine zis, foarte puțin cunoscută a celui ce a fost marele Luchian. E o bucurie pentru noi să readucem în conștiința publicului imaginea marelui artist în atelier.

O NOAPTE IN ECLUZA DE LA AGIGEA

(Urmare din pagina 1)

guste și depășirile permise numai în cazuri de forță majoră, de defecțiuni tehnice bunăoară. În luptă cu întunericul și cu praful, răzbindu-le, farurile camioanelor sugerează o procesiune halucinantă, de parcă un alai fără sfârșit de torțe s-ar grăbi să se stingă în apa sărată a mării. Să se stingă și, după un răgaz lung cit o răsufare, să se reaprindă, închizând un cerc frânt doar în locurile în care, cuminișite, mașinile își așteaptă rindul la încărcat. Acolo, făclii lacome de excavatoare mușcă pământul și, nu fără precauție, îl depun pe spinările autocamioanelor, după care farurile se trezesc și fascinantă procesiune a muncii se reia de la capăt, imperturbabilă.

Acești ultimi 7 kilometri de canal, poate cei mai grei, vom vedea imediat de ce, se află pe mina Intreprinderii de construcții hidrotehnice din Constanța, mai exact a Grupului de șantier pentru lucrări speciale, pe al cărui director, Mihai Dulică, îl găsim la datorie, în ciuda orei înaintate. E la birou, aplecat deasupra unor calcule și nedespărțit de casca de protecție cu care, cum glumește numai pe jumătate, ar fi gata să și doarmă uneori, dacă nu i s-ar atrage atenția s-o lăpăde. Dar i se atrage și, drept urmare, omul doarme ca toți oamenii, un somn însă frământat, căci șantierul e greu și sarcinile mari. E greu pentru că, pe de-o parte, ieșind aici canalul la mare, șantierul implică și ecluză, prevăzută cu porturile de rigoare, unul în aval, celălalt în amonte. Mai e greu pentru că, pe de altă parte, volumele de excavații sunt, pe acest tronson, uriașe, mai mari decât în oricare altă zonă a lucrării, ele ridicându-se la 60 de milioane de metri cubi, la o adâncime a tranșei de 65 de metri și la o lățime maximă de 600. Ne lămurim, pe dată, că oamenii de aici s-au obișnuit să umble cu alte unități de măsură, da, acceptă inginerul Dulică, așa e, dac-am încărcat tot pământul pe care-l excavăm în camioane, am face din camioane puse bară lângă bară o distanță de două ori mai mare decât Ecuatorul?!

Mina căreia îi este incredintată această porțiune de canal e pricepută și, mai mult decât atât, bătorită, ea realizând, între alte isprăvi, docurile de la Constanța și Mangalia. Au fost acelea lucrări pretențioase și, tocmai de aceea, onorante pentru un colectiv care s-a încheat și s-a sudat în aspra bătălie a sarcinilor inde-

Inginerul Mihail Dulică, un constructor din a cărui biografie face parte și casca de protecție

plinite bine și la timp. Mulți dintre cei care au semnat condicile de prezentă la docuri, inginerul Vasile Cengher, fierarul Petre Cruceru, sudorul Nicolae Meitoiu, maestrul Dumitru Chirică, subinginerul Traian Ghișulescu, dulgherul Eugen Clinciu, alții, sint la datorie și aici, alcătuint o uriașă familie, harnică și devotată. Inițial, ne e dat să înțelegem, G.S.L.S. a fost convocat la Agigea tocmai pentru asta, pentru știința de a așeza cap la cap betoane masive, la ecluză și la porturile acesteia, cel din aval de 400 de metri, cel din amonte dublu ca lungime. Oamenii însă simțind că plapuma lor se întinde mai mult, s-au ambiționat și au preluat toată lucrarea, fiind constructori și antreprenori în același timp. Cind zicem antreprenori, avem în vedere faptul că, pe șantierul dintre kilometrii 57 și 64, mai lucrează și 2.000 de șoferi și mecanici auto veniți din 10 județe ale țării, ca o dovadă că geneza aceasta e, iată, o chestiune de conștiință și de sudoare a întregului nostru popor, aflat în cel mai fertil moment al existenței sale.

Deși trecut prin multe, colectivul de aici e tânăr, ca vîrstă și, deopotrivă, ca stare de spirit. Inginerul Dulică, chiar dacă alb la temple, n-are decât 42 de ani,

din care 20, bătuți pe muchie, ține să precizeze, petrecuți pe șantier. A devenit șef, prima dată, în 1966, cind i s-a dat să răspundă de extinderea portului Constanța, treabă pe care, modest, crede că a rezolvat-o, muncind cu trageri de inimă și în echipă. O echipă pe care a format-o după devisa „muncim după nevoi, nu după ceas” și care s-a înhamat, aici, la canal, la rigorile unei activități care începe, anual, pe 3 ianuarie și se încheie pe 29 decembrie, căci betonările se fac non-stop și nu se opresc nici măcar de 1 Mai sau 23 August, cind tot omul, nu-i așa, mai lese la verdeață și mai bea o bere. De Anul nou, zice, dăm pauză, căci cea mai mare nenorocire a betonului e să n-ai gîndul la el, să pui ciment și să-ți fugă mintea la altele.

Ieșim în șantier. N-a mai rămas mult pînă la miezul nopții, dar munca e în toi. Călcînd o geografie stranie, un sol parcă lunar, ne oprim la ecluză. Atacată în 1977, lucrarea e într-o fază foarte avansată și, subliniază careva, în grafic. Ar mai fi de făcut 140 de mii de metri cubi de beton armat, dar treaba asta i se pare șeful de echipă Gheorghe Stan o floare la ureche. E gata să jure că greul a trecut și că, pînă la sfîrșitul anului, despre ecluză se va vorbi la timpul trecut. Îl cheamă Gheorghe Stan, dar i se zice, nici el nu știe de ce, Gelu, deși Gică, recunoaște, i-ar fi plăcut mai mult. De fel din Vatra Dornei, n-a petrecut la poalele Rarăului decât prima jumătate a vieții, exact 16 ani. După care, descoperind la Constanța o meserie trainică și bănoasă, a vindut muntele pe mare și nu-i pare rău. S-a însurat cu o fată din Oradea, pe care a întîlnit-o, povestește cu umor, la Cluj, la niște rude, la 4 mii pe lună și stă la bloc, unde e foarte mulțumit. La Cluj, precizează, de parc-ar aștepta să-l facem o vizită. Altfel, nu regretă decât două lucruri. Îi e neac că-l strigă lumea Gelu, dar își dă seama că e cam triziu să schimbe ceva, se complăce și gata.

Aflăm că n-ar strica aici, la 7 metri sub nivelul mării, unde urmează să se monteze porțile ecluzei, o macara în plus, dar acceptă și această situație, căci macaralele șantierului fiind tehnologice, umblind ele pe șine, nu le poți pune chiar unde vrei. Mai aflăm, asistați de inginerul Dan Petruescu, șef de schimb la betonare, că macaragiile de la Agigea sint bărbați de încredere, chiar dacă unii din ei sint femei?!

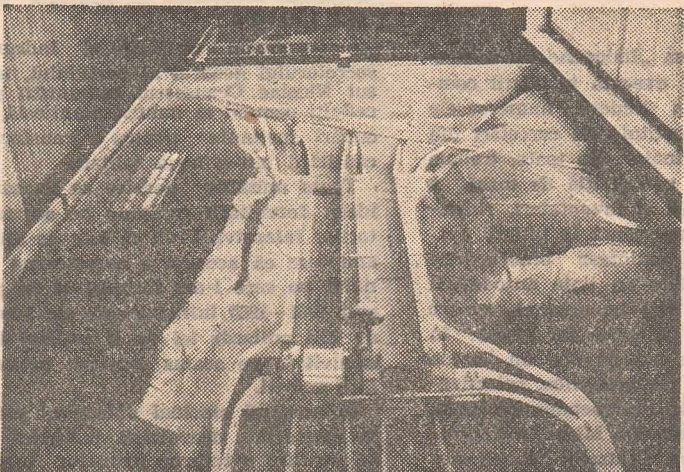
Cind zice ce zice, Gelu Stan spune adevărul, Angela Savu sau Magdalena Horga, prima trecută prin școala de muncă și de abnegație de la Porțile de Fier, își petrec cite 10 ore pe zi la 32 de metri altitudine, fiind, ca și soții lor, de asemenea macaragi, la înălțime la propriu și la figurat, șantierul bizuindu-se pe priceperea și seriozitatea lor.

Se betonează și, ca la o comandă neuzită, rămînem pentru o clipă singuri. Ceva mai sus, camioanele umplu văzduhul cu lumină și praf. În 10 minute totul se acoperă cu o pulbere fină și, din cauza prafului, șoferii apelează din cind în cind la ștergătoarele de parbriz, deși noaptea e senină. Directorul Dulică ceartă pe cineva prin radiotelefon, îl ceartă sau numai îi comunică ceva, greu de spus, căci zgomotul e mare, iar căldarea în care ne găsim îl amplifică. Lui Constantin Niță, poreclit Liță pentru că e electrician, nu-i pasă însă de zgomot și zice că s-a obișnuit așa de mult încît acasă, ca să poată adormi, dă drumul la radio, să mai alunge liniștea. E de-un leat cu Stan și tot din Moldova, dar fixat în Constanța, unde are nevastă și un apartament cu 3 camere, în Tomis Nord, fiind vecin cu mulți din tovarășii săi de muncă, nu însă, subliniază, cu Mușă Relu, betonist, care stă la Topraisar și nici cu Aurel Horga, soțul Magdalenei, care și-a zidit, ajutat fiind de colegi, casă cu curte.

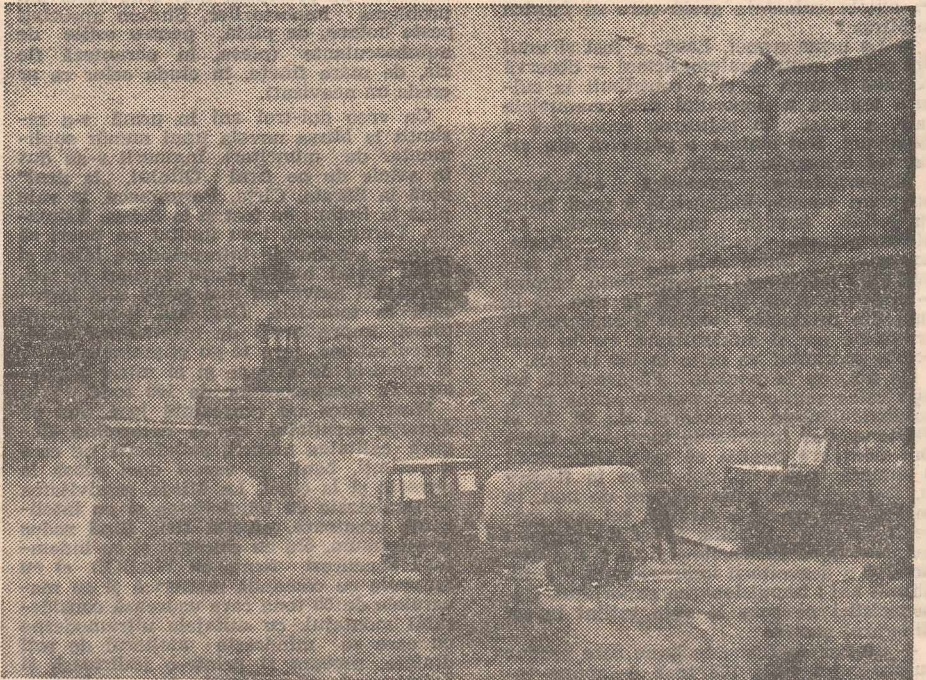
Se încheie o betonare, încă una și, odată cu ele, nici ziua nu e prea departe. Telefonice, se dau și se primesc rapoarte, bilanțul nopții e, înțelegem, satisfăcător. Caruselul autocamioanelor continuă. Pînă la 5, cind e pauză, a mai rămas ceva, dar ritmul e același. Sustinut. Alert.

Citeva cuvinte, în încheiere, despre șoferi, pe umerii cărora apasă, în acest stadiu al lucrării, mari responsabilități. Aici, la Agigea, ei provin din 10 județe, Timiș, Brașov, Hunedoara, Mehedinți, Suceava, Călărași, Maramureș, Neamț, Dîmbovița și Prahova, dar își fac datoria, toți, cu aceeași trageri de inimă, dornici să arate cit pot, fiecare mai mult și mai bine decît celălalt. Sint detașați pe cite 3 luni și locuiesc într-o tabără, la barăci. Sigur, au tot ce le trebuie, apă caldă, sălă cu dușuri, cantină, televizoare, club etc., s-au depus și se depun strădani în această direcție, dar viața lor nu-i tocmai de invidiat. Stau departe de cei dragi. Își practică meseria în condiții aparte, în praf, într-un ritm ce poate părea sufocant. Firește, cîștigă frumos, dar unii din ei ne-au obișnuit să credem că nu banii sint argumentul hotărîtor, șoferii pîrînd, e vina noastră, e vina lor, mai flusturatici decît alții. Ei bine, aici, la Agigea, lingă locul unde șoseaua ce leagă Constanța de Mangalia e mai degrabă un pod, șoferii oferă, la orice oră din zi și din noapte, imaginea reconfortantă a seriozității și abnegației. Dacă fac unele sacrificii, și pînă la un punct fac, nu se plîng și nu se vaită ci, bărbați adevărați, își văd de volanul și de munca lor cu temeinicie, înțelegînd că e nevoie de ei și acționînd în consecință. Am stat de vorbă cu citiva, Ion Donea (31 HD 6764), Traian Domuța (31 MM 5141), Gavrilă Demian (31 MM 5147), Nicolae Aron (31 CL 3600), Ion Mănoiu (31 DB 1261), Gheorghe Moamfă (31 BV 9751), Gheorghe Vari (31 TM 6636), etc., dar i-am văzut pe toți la lucru, harnici, întreprinzători, glumeți, oameni dintr-o bucată, mereu în luptă cu kilometrii și cu depășirile de plan. Grație și lor, membri ai acestui robust detașament muncitoresc ce acționează pe ultimii 7 kilometri al canalului, lucrarea înaintează vertiginos, ecluză și porturile căpătînd un contur tot mai pronunțat.

Părăsim șantierul odată cu zorii. Timid, soarele lese din mare, de parc-ar fi fost să se scalde.

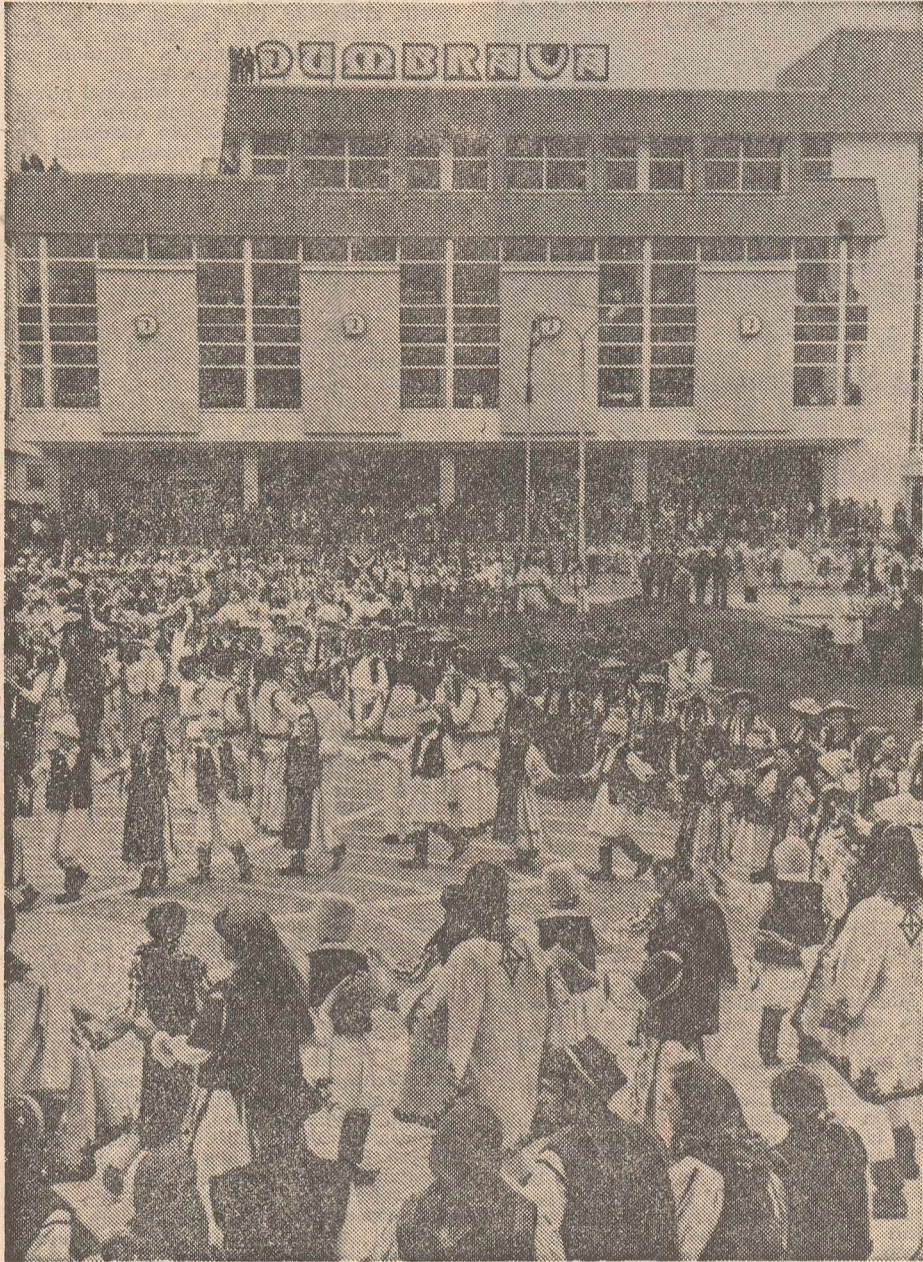
Ecluză sub formă de machetă. În șantier, ea capătă, prin muncă și seriozitate, un contur tot mai pronunțat

Pe albia viitorului canal, oameni și mașini poartă o luptă neîntreruptă cu timpul

Județul
SIBIU

STRĂNEPOȚII LUI GHEORGHE

Cînt și voie bună în centrul Sibului

DE LA AVRIG LA MİRȘA SALTUL
NU ESTE ÎN SPAȚIU, CI ÎN ISTORIE

Vin neamurile lui Gheorghe Lazăr la Mirșa. De la Avrig la Mirșa sînt doar cîțiva kilometri, care măsoară însă un salt în timp, nu numai în spațiu. Cit privește referința la „neamurile lui Lazăr”, ea nu este o metaforă, ci realitatea de zi cu zi. Inginerul-șef Nicolae Roman de la Intreprinderea mecanică Mirșa lucrează cu ei, îi cunoaște și-i stimează. Desigur, nu e vorba numai de aceste „neamuri”. Vin oamenii cu bicicleta din Avrig, din Racovița, din toată Lunca Oltului.

Dar ce-are de-a face bătrînul dascăl cu autobasculantele grele care se fabrică la Mirșa?

— La urma urmei, Lazăr a fost și unul din primii noștri matematicieni — observă Nicolae Roman — și a contribuit la cultura tehnică a poporului prin manualele sale, a visat la ridicarea economică a României. Noi sîntem o părticică din vișul lui Gheorghe Lazăr.

Intreprinderea mecanică oglindește pregnant vocația industrială a unui județ cu solidă tradiție muncitorească. La Mirșa, această tradiție este amplificată, aci activitate industrială înseamnă în primul rînd inteligență, inventivitate, inoivire — ilustrate și de faptul că, în 1980, 90 la sută din producția uzinei o reprezentau produsele noi și modernizate, iar în anul acesta procentul va sălta la 100 la sută.

De aci, de la poalele Făgărașului, au luat calea șantierei, pentru prima oară, autobasculantele românești de 25, 50 și 100 tonă. Dar premiile tocmai de aceea sînt premii pentru că nu trăiesc decît o singură dată; or, noi trăim în fiecare zi. De unde, continua căutare de nou, în confruntare cu piața străină, tot mai exigentă, și mai dificilă. Și astfel regăsim cea de-a doua dimensiune și trăsătură distinctivă a dezvoltării industriei sibiene din ultimii ani: impulsivitatea exportului. Caracteristici pe care le vom întîlni în tot itinerarul nostru.

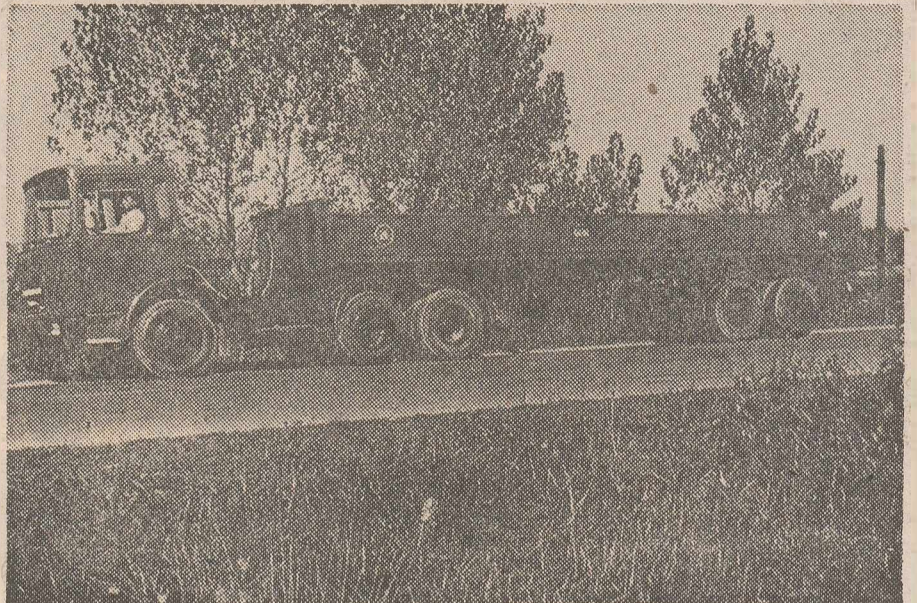
— Sînt șapte firme în lume care produc autobasculante de 100 tone — spune inginerul-șef Nicolae Roman. Directorul, constructorul-șef, tehnologul-șef, eu însumi și alți tovarăși din conducere le-am

vizitat pe toate, cu excepția celei din Japonia, căreia sperăm că îi va veni de asemenea rîndul. Știm bine, asadar, ce se realizează peste graniță și ne străduim să menținem și chiar să sporim prestigiul „firmelor”. Altfel, nu am supraviețui. Avem legături cu giganții, cu „Terex” și WABCO din S.U.A., cu Intreprinderea de autobasculante grele din Minsk, cu „Euclid” din Austria. În unele cazuri, cooperăm cu ei, ne-au oferit să producem subansamble. Nu ar fi propus-o dacă nu am fi fost socotiți parteneri de nădejde și de înalt nivel tehnic. În lumea de azi, doar calitățile competitive hotărăsc. Dacă nu produci ce, cum și cînd se cere, ieși din cursă. Fierște, nu poți face singur totul: prin exportul unor echipamente pretențioase în care noi ne pricepem mai bine rezolvăm problema importurilor. Sîntem apreciați peste hotare, de pildă, pentru osiile de autobasculante (piese, în paranteză fie zis, de mare finețe, în ciuda celor ce ar crede un neavizat).

Cu vreo doi-trei ani în urmă s-a resimțit la Mirșa nevoia unui număr suplimentar de muncitori. Inginerii s-au dus în satele de pe firul Oltului, „la deal” pînă la Sărata, Cița, Porumbacu, la vale pînă la Boița; au fost și la Sebeș, Tălmaciu, Turnu Roșu, i-au invitat pe tineri să urce în autobuzele întreprinderii Mirșa și le-au arătat hălele. Erau oameni de azi, nu săteni naivi, cei mai mulți mai lucraseră în industrie. Dar iată, s-au simțit totuși impresionați de masivitatea autobasculantelor, care le-au stimulat ambiția și mîndria de a pune și ei mina la construirea mastodontilor de 100 tone.

Masivitatea nu reprezintă însă nici pe departe esențialul, nu ea determină singură calitatea muncii, satisfacția pe care o resimți, banii pe care-i duci acasă la nevastă și la copii. La Mirșa, masivitatea se împletește cu tehnicitatea și cu inteligența creatoare, efortul fizic fiind redus la minimum. Nu cu ciocanul și cu indemenții concurezi firme ca WABCO ci cu mașinile cu comandă numerică și cu marcaralele de 50 tone care ușurează considerabil montajul, cu utilajele ultramoderne cu care se mîndrește atelierul de roți dîntate, precum și printr-o judicioasă și foarte modernă concepție de organizare a fluxurilor de producție.

Pe țărani din Valea Oltului care s-au

Una din ultimele „cărți de vizită” ale constructorilor de la Mirșa
Fotografii de FRED NUSS

Tradiționalul tîrg al olarilor sibieni vorbește de permanența unor vechi meșteșuguri

Județ în inima țării

(Urmare din pagina 1)

preocupîndu-se sistematic de pregătirea și perfecționarea acestei forte de muncă în toate ramurile. Dispunem de o rețea școlară diversificată și complexă pentru pregătirea muncitorilor, a cadrelor medii tehnice, iar în ultimii ani și pentru formarea subinginerilor și inginerilor.

La tot ce s-a înfăptuit, o contribuție substanțială a adus-o gîndirea proprie a cadrelor noastre de înaltă calificare; aici au fost concepute, proiectate și executate numeroase mașini și instalații moderne de înaltă productivitate folosite atît pentru nevoile unităților economice ale județului, cît și pentru alte unități din afara acestuia.

— Exemple?

— Intreprinderea „Independența” concepe, proiectează și execută instalații complexe; mai am în vedere numeroasele filiale ale unor institute de cercetări din Sibiu și Mediaș. Înainte de toate, trebuie însă să subliniez contribuția de masă a miilor de inovatori și inventatori, ridicată pe o treaptă superioară în ultimii ani.

Doresc să mai amintesc preocupările devenite tradiționale pe linia autodotării și autoutilării și sînt bucuros să remarc că întreprinderea în care am lucrat în tinerețe ocupă de ani de zile un loc de frunte. Să adaug, de asemenea, colectivele de muncă de la „Independența”, Sibiu, Intreprinderea mecanică Mirșa, întreprinderile aparținătoare Centralei gazului me-

tan Mediaș, Fabrica de geamuri din Mediaș, cea de tricotaje din Agnita și altele.

— Spiritul gospodăresc și de inițiativă al sibiienilor — reconfirmat, în întrecerea socialistă din 1980 cu celelalte județe, prin primirea recentă a înaltei distincții: Ordinul Steaua Republicii Socialiste România clasa a II-a — se concretizează prin eficiența sporită a activității economice. O atestă faptul că vă situați pe un loc de frunte în țară în ce privește ponderea producției nete în producția industrială, valoarea producției la 1000 lei fonduri fixe etc. Care este, în momentul de față, obiectivul prioritar, pîrghia principală a eficienței economice în strategia dezvoltării județului?

— Insuflețiți de ideile și îndrumările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, comuniștii și toți ceilalți oameni ai muncii manifestă preocupări susținute pentru transformarea cantității într-o nouă calitate.

Toate unitățile noastre se axează pe ideea dezvoltării continue pe seama factorilor intensivi. Cred că este de ajuns să amintesc că aceasta a caracterizat cincinalul pe care l-am încheiat și că pentru anii 1981—1985 întregul spor de producție de 10,4 miliarde lei va fi realizat în exclusivitate pe seama creșterii productivității muncii.

În actualul cincinal obiectivul prioritar în strategia dezvoltării județului Sibiu, ca de altfel a tuturor județelor țării, va

leg
lel
vir
nir
fi
sta
viz
juc
che
cin
in
ții,
pri

I
C
lan
cri
un
do
mă
nat
găs
efic
tin
nun
nu
cien
firm
de
fabr
câte
cris
rato
de
sint
lum
cani
R.F.
Spa

de
nică
spun
Noi
Pa
de p
nu r
zintă
efici
rea
pur
și se
din
scrur
lele
artă
peste
pent
Galle
pictu
Privi
arta
dustr
de si
ședin
clur
pro
ropa.

GHE LAZĂR

a din Mirșa i-au atras și ha-e și imbiatoare, de unde plică liber spre culmile, acum gârșului, de parcă ele ț-ar de calitate; i-au atras noul ogat pentru meciuri din di-mai mare sală de sport din i tenis, handbal, volei, bas-lupte clasice, judo), i-au înle-cochete, perfect încadrate ontan. Pe scurt calitatea vie-i fâurire ei înșiși participă lor de zi cu zi.

S, UN VECHI MEȘTESUG IN STRAIE NOI

mai diferit de o autobascu- tone decât un candelabru de i serviciu Gallé? De o parte, t de otel, de cealaltă, o po- on atit de fină încît ti-e tea- fi. Și totuși, pe alte coordo- rometan" din Mediaș am re- arile colectivului din Mirșa: npetitivitate, innoire, o con- re la piața externă — nu la țarl în care exportăm și care exprimă fidel nivelul de efi- competitivitate, ci la marile te hotare, cu un cuvint greu lomeniul respectiv. În cazul Medias, binecunoscută produ- iclărie de menaj (obișnuită și ticlă de ambalaj și de labo- puri de iluminat (candelabre semenea termeni de referință i mare firmă de sticlărie din in-Dreitzer" din S.U.A., „Tos- „Bowling-Deru" și „Rastal", ti", Franta, „El Corte Inglés",

ar lucru te menține pe linia piața externă: creația teh- ă permanent reinnoită — ne- urul, inginerul Emil Bărbat, nțial 80% din producție. este gradul de complexitate, i: trebuie exportat manoperă, rimă! Evident, la fel se pre- e și în producția internă, nomică implicind valorifica- ă a materiei prime. Nu vinzi, u, pahare, ci pahare pictate u cele mai noi tehnologii asele de mare complexitate, servicii, fructierele, artico- ve — adevărate opere de dus faima „Vitrometan"-ului i țării. Recent, s-au asimilat, na oară la noi, tehnologia stal, candelabrele de cristal, ată în mai multe reliefuri, te întrebă unde se termină și unde începe producția in- serie. La Tîrgul internațional în Atlantic City, S.U.A., pre- nel „Pittman-Dreitzer" a in- în Mediaș printre cele mai me de sticlărie din Eu- agiu, poate involuntar, adus

bătrînilor meșteri sticlari din partea locu- lui, dar și spiritului întreprinzător, ediție 1981, al urmașilor lor din urbea transil- vană.

GEORG ZECK, UN UCENIC DE CALITATE

Și în preocupările actuale ale ingine- rului Georg Zeck regăsim aceleași con- stante ale industriei sibiene: exigența pentru ceea ce iese din mîntea și mîinile tale, mindria de a produce eficient, grija pentru bunul renume în țară și peste ho- țare al fâuririlor locali. Toate acestea se imbină armonios în persoana acestui in- giner de 76 de ani care, de cînd a ieșit la pensie, nu a stat „liniștit" literalmente nici o singură zi, a continuat să lucreze neîntrerupt în specialitate, încadrat cu acte în regulă. Nu pentru bani („în cei 50 de ani de activitate profesională nu am cerut niciodată o mărire de retribuție"), ci pentru că îi place calitatea: de om, firește. Azi, acest cel mai tînăr bătrîn pe care l-am întilnit vreodată răspunde de exportul mașinilor din județ, în cadrul Oficiului pentru controlul mărfurilor de export, București, punctul Sibiu.

O viață întreagă închinată muncii și progresului țării. „Aici m-am născut, piinea țării o mîinc", spune. Ei bine, nu a mîncat-o degeaba. Fără să mai spunem că munca îi prieste de minune: arată atît de incredibil de nealterat de trecerea timpului, încît, cînd am sunat la ușa lo- cuinței și un om încă relativ tînăr mi-a deschis, i-am zis: „Vă rog să-i spuneți tatălui dumneavoastră că îl caută un zia- rist de la Flacăra".

Născut la Sibiu la 9 ianuarie 1905, este fiul unui meștesugar sărac: tatăl său era, în același timp, curelar, vopsitor și tapi- țer. Intr-un fel, Georg i-a călcat pe urme, căci a urmat și a absolvit în paralel două facultăți: mecanică și electro- mecanică. O viață nu prea ușoară, mai ales la început de drum, în vechea Româ- nie bîntuțlă de crize. „În tinerete, m-am angajat la un cinema ambulant, cu care, după Marea Unire, am cutreierat mai toate satele Transilvaniei, prezentînd filme educative în școli. Eu eram și ope- ratorului, și șoferul." Apoi a fost angajat în acel avanpost al tehnicii românești antebelice care a fost I.A.R. Brașov. Dar adevărata măsură — a capacităților sale a putut s-o arate în România socialistă, în rapidă expansiune industrială. A fost șef de secție la prima fabrică de rulmenți din țară și apoi, succesiv, inginer-șef la „Pro- gresul", Brăila, tehnolog-șef, mecanic-șef, sculer-șef la „Independența", Sibiu, teh- nolog-șef la Intreprinderea mecanică Mirșa, iar după așa-zisa pensionare a lu- crat, tot ca inginer, la Combinatul indus- triei alimentare Sibiu, apoi la Inspectorat- ul județean pentru controlul calității și, în fine, la Oficiul pentru controlul mărfu- rilor de export, unde se află și azi.

Georg Zeck, alături de foștii săi tova-

La Avrîg sau la Mediaș, în producția de sticlărie de menaj, este greu de sta- bilit unde se termină arta și unde începe industria

răși de muncă (cu cită căldură vorbește de inginerii Dorin Fulea și Sabin Onețiu, de tehnicianul Vasile Brudea, de maestrul Szabo, de inginerul Gunther Gross și citi alții!) a participat direct la fabricarea primilor rulmenți românești, a primelor autobasculante, gredere și screpere, a prime- lor autobasculante, este autorul a zeci de inovații și a sute de proiecte originale, după care se mai lucrează și azi la „Inde- pendența" și la alte fabrici. Iată ce lasă în urma lui!

Crezul lui: să nu aștepti nimic de-a gata, să pui tu singur mîna. Citează în traducere liberă din „Faust": „A critica știe oricine, / Îți trebuie cap, însă, pentru a face mai bine!" Adaugă:

— Mi-aduc aminte de o întimplare de acum 30 de ani, cînd am fost numit in- giner-șef la „Progresul", Brăila. Trăiam în condiții grele. Pe la zece seara ajun- geam în cămăruța mea, cărînd într-un sac lemne cumpărate la piață. Odată, am in- trat într-un depou C.F.R. aparținînd fa- bricii. Acolo cineva, un muncitor pe- semne, scrisese pe perete cu litere de o șchioapă: „Mastru ești dacă și concepi, / Călă — dacă te pricepi, / Ucenic însă ești oricine / Toată viața lui rămîne". Și eu am rămas un ucenic la 76 de ani. Învăț și lucrez.

COLEGIUL MAÎSTRILOR : „CALITATEA AMORTIZOARELOR ESTE FOARTE IMPORTANTĂ, DAR MAI PRESUS DE TOATE CALITATEA OAMENILOR"

Să închem acest periplu industrial chiar în Sibiu, la Intreprinderea de piese auto. Nu fiindcă este prima pe județ (pro-

(Continuare în pagina 18)

LIONEL NIȚESCU ■

POEȚI DIN SIBIU

La Rășinari

În casa Poetului se intră tăcînd rînille sale nase lumină de jertfă limbă de clopot inima sa bate ora iubirii eterne

Casa Poetului — cuvintele sale : ziduri și uși, acoperiș și ferestre linistea însăși e grea de cuvintele din care Poetul viu ne vorbește

Roșu prin el un trandafir a crescut Legea-legilor stăruitor învățîndu-l cea scrisă-nescrisă la izvoarele vieții : „din iubire nu se poate muri"

GEORGE NIMIGEANU ■

Partidului

Tu vii de unde însuși timpul vine cu pietrele și apa împreună, purtînd pe scut, cu mină grea, tribună, efervescenta marilor destine.

Ce izvodești, preaplînul incunună — ești astrul diminetilor senine și-ai fost, cînd mă-ndreptam sfios spre tine fîntînă-n drumul meu, cu apă bună.

Tu vii din fiecare împlinire și crești cu fiecare cutezanță, tu ești copacul meu de rezonanță, sub care schimb tăcerea în cuvînte.

Și cîntecul e-n zborul lui, flerbinte iar chipul tău e-n ochii mei, umire.

MIRA PREDA ■

Istorie

și bunicul a zis odată că gata i-a sosit pașaportul fiule, pace și bucurie și a treia zi a plecat senin pe cărarea fără sfîrșit s-a întors în pieptul pămîntului în pieptul strămoșilor lui că uite așa ne tot amestecăm noi cu pămîntul pînă ce pămîntul se face mai om sau pînă ce omul se face mai pămînt

LUCIAN PUȘCARIU ■

nouă calitate în toate sectoarele și niile de activitate.

mod concret, în domeniul industriei, rim plan vom situa realizarea unor use de calitate și înaltă competitiv- astfel încît produsele noi și repro- te vor reprezenta, în 1985, peste 57 tă din total.

altă direcție se referă la creșterea nuă a ponderii producției nete în rea producției industriale: 43,3 la în 1985 față de 41,8 la sută în 1980. ru aceasta dispunem, la ora actuală, oate condițiile tehnico-materiale și, ales, de un detașament muncitoresc i corp ingineresc capabile să trans- în practică mobilizatoarele sarcini. domeniul exportului, în acest cînci- județului îi revin sarcini deosebite.

în 1985 va trebui să dublăm volu- mărfurilor pe care le exportăm astăzi. sta presupune o studiere mai temei- a pieței mondiale, a condițiilor și ce- lor concrete la care pot și trebuie să îndă mărfurile noastre. Sintem hotă- să luăm toate măsurile pentru a ne a aceste sarcini.

ce privește agricultura, începînd cu ania agricolă de primăvară a aces- n, a început să prîndă viața noua re- ție agrară, obiectiv de prim ordin t de secretarul general al partidului, rășul Nicolae Ceaușescu, la cel de al a Congres al țărănimii. Am luat toate irile, la nivelul consiliilor unice industriale, pentru a se asigura pro- ile planificate atit în sectorul agri- pro. au-zis cit și în cel zootehnic. spunem, de asemenea, de programe

speciale de pregătire și perfecționare a cadrelor în toate unitățile economice din județ. Sintem conștienți că „noua calita- te" nu se poate realiza decît cu cadre bine pregătite atit din punct de vedere pro- fesional cit și politic.

Sintem pregătiți și vom transpune în practică noul mecanism economico-finan- ciar, autoconducerea și autogospodăria fiecărei unități economice și bugetare în parte.

Recenta distincție acordată de condu- cerea superioară de partid și de stat, per- sonal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România clasa a II-a" organizației jude- țene de partid ne onorează, dar ne și obligă în același timp să perfecționăm continuu stilul și metodele noastre de muncă în toate domeniile de activitate.

— Sibiuul a „semnat" o serie de pre- miere naționale, aici s-au produs pentru prima dată în țară autobasculantele de mare tonaj, cristalul și emaliul romă- nesc, aparatura de comandă hidropneu- matică ș.a. Prin această prismă: ce op- țuni, ce premiere sibiene se prefigurea- ză în viitorii ani?

— Se conturează mai multe idei, pe care însă nu le voi menționa decît atunci cînd vor căpăta conturul definitiv, cînd vor ieși de pe planșetă. Să amintesc însă că deși au trecut numai trel luni din actualul cincinal, de acum avem cîteva premiere: autobasculanta diesel-electri- că de 50 t și încărcătorul frontal cu o ca- pacitate de zece tone, proiectate și execu- tate de Intreprinderea mecanică Mirșa; aparatură hidraulică de 320 bari (presiu-

ne) care va intra în acest an în producție la „Balanța", Sibiu; cit privește mașina de ștanțare și presare rapidă și fină (o- perațiuni de mare finețe!), ea se află în stadiu de prototip, iar altele pe planșe- tă. La Copșa Mică s-a trecut la prelu- crarea zgurilor de furnal pentru extrage- rea stibiului și bismutului, valorificîndu- se superior — așa cum cerea secre- tarul general al partidului — materiile prime indigene. Sperăm ca în scurt timp să vă mai aducem la cunoștință și alte premiere.

— Sibiu, județ din inima țării, este o străveche vatră de spiritualitate romă- nească, un centru de cultură și civilizație la a cărui înflorire au contribuit, de-a lungul veacurilor, și germanii și maghiarii. Care este dimensiunea actuală a vieții culturale și spirituale a județului, cum se reflectă ea în ceea ce numim azi calitatea vieții?

— Viața cultural-spirituală a județului constituie o continuare firească a bogate- lor tradiții, potențate și ridicate pe o treaptă superioară, la nivelul cerințelor procesului de formare a omului nou, constructor activ și conștient al societății socialiste multilateral dezvoltate. Este cu- noscut că în 1978 Tipografia sibiană a ani- versat 450 de ani de activitate, sau faptul că „Astra" a adăpostit prima bibliotecă națională a românilor din Transilvania. Centenarul Gogă a fost recent sărbătorit pe meleagurile natale ale marelui poet. Cîntîm memoria personalităților care au trăit și au luptat în această parte a țării: Gheorghe Lazăr, Stefan Ludvig Roth, Gheorghe Barițiu, Axente Sever și alții. Se manifestă o grijă deosebită pentru păstrarea și valorificarea patrimoniului cultural, pus la dispoziția marelui public prin colecțiile Muzeului tehnicii popu- lare, ale muzeului Brukenthal (deschis

pentru public în 1817!), ale muzeelor oră- șenești (Mediaș) și sătești, colecții repre- zentative atit pentru românii, cit și pentru naționalitățile conlocuitoare din zonă.

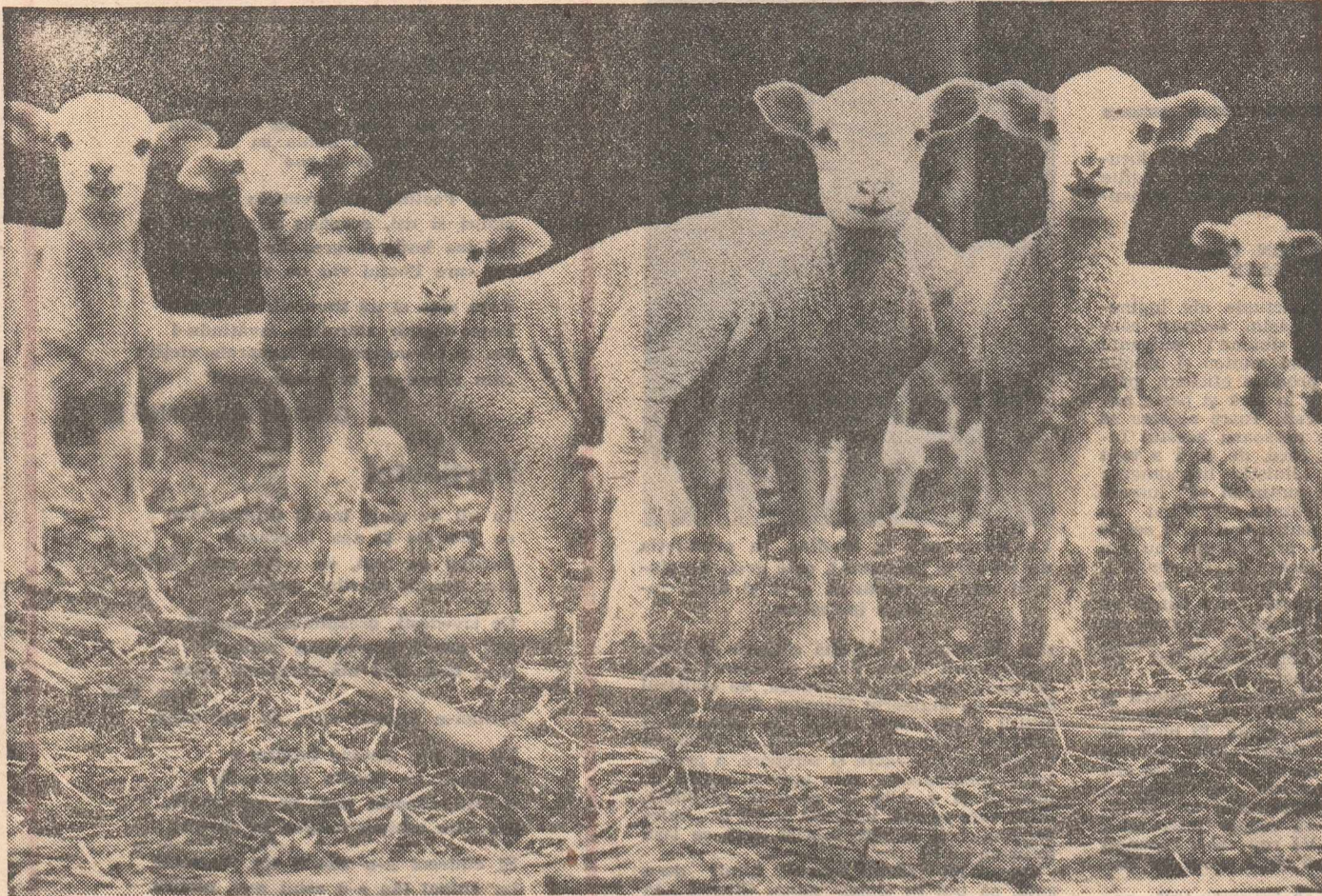
În rîndurile tinerei generații se cultivă tradițiile luptei comune pentru elibera- rea socială și națională a tuturor locuitor- ilor acestor meleaguri, fără deosebire de naționalitate.

Preocupările pentru ridicarea continuă a nivelului de trai, țelul suprem al poli- ticii partidului nostru, preocupările pen- tru o nouă calitate a vieții le găsim re- flectate în toate domeniile. În cadrul creat de măsurile stabilite de partid și de stat, pe baza orientărilor date de secre- tarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne străduim a da noi dimensiuni și vieții spirituale, care să se reflecte în ceea ce numim azi calitatea vieții. Peste o sută de mii de elevi sint cuprinși în învăță- mîntul general și mediu, la care se adau- gă studenții celor trei facultăți (mechani- că, filologie-istorie, economie și drept administrativ) din Institutul de învăță- mînt superior Sibiu. Bogatei tradiții cul- turale se adaugă în prezent dimensiuni specifice timpului nostru: larga sferă de cuprindere a activităților culturale, mo- delarea și formarea unui om apt să se confrunte și să rezolve mărețele probleme pe care le ridică timpul nostru.

Tinem seama de faptul că o dimensiune importantă a calității vieții constă în for- marea unei personalități armonioase a omului contemporan capabil să aprecieze atit valoarea tradiției, cit și noile valori din sfera cultural-educativă, să selecteze, în contextul exploziei informaționale, da- tele care-i sint utile.

Prezența tot mai pregnantă a creatori- lor noștri în viața spirituală de azi a țării reliefează și ea o fațetă importantă a calității vieții.

SIBIU, JUDEȚ ÎN INIMA ȚĂRII

Dacă vrem să avem brinză, să avem grijă de acești miei

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Un muncitor de înaltă calificare: ciobanul!

De cite ori evocăm satele din străvechea comunitate numită Mărginimea Sibiului — Râșinari, Gura Riului, Sadu, Sibiul, Orlat, Săliște, Tilișca, Rod, Poiana Jina — avem în fața ochilor și imensele turme de oi coborînd de la munte ca într-un ritual ce dăinuie peste milenii, nealterat nici de vicisitudinile încărcărilor veacuri de istorie ale pămîntului românesc, nici de prefacerile economice ale fiecărui sat, nici măcar de civilizația și confortul de substanță urbană ce pătrund aproape galopant pînă în cele mai intime colțuri ale ruralului românesc.

Cel mai puternic centru de oierit al țării rămîne această Mărginime a Sibiului, înconjurată de munți cu pășuni de vis, cu iarbă înaltă și ape limpezi, un adevărat regat al oilor și al ciobanilor, a cărui liniște n-o tulbură decît vîntul, foșnetul pădurilor seculare ori pașii animalelor de pradă. Jos însă, în comunele și satele amintite, chiar dacă ritualul transhumanței s-a schimbat prea puțin, viața oamenilor s-a modificat radical: odată cu bunăstarea materială au apărut case și mașini noi, mobilă ultramodernă, pretenții la care bunicii sau chiar părinții n-ar fi îndrăznit niciodată să se gîndească, dar pe care copiii lor le găsesc astăzi pe deplin justificate. În Poiana spre exemplu, comună înstărită în care trăiesc mai bine de zece mii de suflete, sînt azi înregistrate zeci de „Dacia”-1300

și de „ARO”, iar casele noi sînt în mod sigur mai numeroase decît cele vechi. „Niciînd, spunea Constantin Manițiu, oier de vază între localnici, n-au trăit ciobanii mai bine ca astăzi! Statul încurajează creșterea animalelor, iar oamenii cîștigă bine, fiindcă nimeni nu ne-ncurajează doar cu vorbe. Vezi mătale, un miel de-un an, după ce l-am tuns, poate «merge» pînă la o mie și opt sute de lei, fiindcă-i rasă bună și merge-n țară pentru prăsilă. Dar și lina, și carnea se plătesc tare bine, așa că, de la o turmă de la care ai, să zic, cinci sute de miei, veniturile nu-s deloc mici!”

Ciobanii sînt oameni a căror pricepere, în loc să se devalorizeze, din contră, sporește. Un astfel de cioban, în fapt un muncitor de înaltă calificare, cîștigă în medie echivalentul unei remunerații lunare de cinci mii de lei, el practicînd însă nu numai o muncă specializată, dar și una ce se desfășoară în condiții extreme de dificilă, pe care desigur le cunoaște toată lumea. Vara, într-adevăr, oile stau la munte. De cum vine însă sezonul rece, transhumanța începe cu căutarea hranei. Priviți o hartă și închideți-vă o turmă și ciobanul ei pleacă din Mărginimea Sibiului spre Turda, Dej, Baia Mare, apoi Satu Mare, coborînd spre Beiuș, Arad și întorcîndu-se primăvara prin Deva, Sebeș, înapoi la locurile cunoscute de pășunat... Se străbat astfel sute, mii de kilometri chiar, fără grabă,

cu o „viteză” care nu trece niciodată de 20-30 km pe zi, se străbat sate și ogoare, păduri și văi înghețate; noroc că pe ici, pe colo se mai găsesc ceva ierburi degerate, cițiva coceni de porumb nestrînși, uneori chiar sfecă-de-zahăr. Dacă ești priceput, oile rănăncă, lina le crește, ciobanul își vede liniștit de treburile sale, chiar dacă uneori mai are de furcă, mai îl ceartă vreun primar sau îl gonesc sătenii de frică să nu le mănince oile legumele. Dar „caravana” își continuă drumul la fel ca acum citeva sute sau citeva mii de ani. Puțini știu exact, sau pot s-o spună exact, cam cite oi posedă în turmă. În sfîrșit, numărătoarea precisă nu-i atît de însemnată ca munca în sine; mai important e ca oile să existe, să dea carne, lapte, lînă și miei, iar oamenii o știu bine, dovadă că oieritul prosperă și ciobanii au ajuns dintre cei mai înstăriți oameni din sat. Poate că sînt și unii care îi invidiază, dar e treaba lor, fiindcă ciobanii din Mărginimea Sibiului știu ce-i munca și cît valorează, netrecîndu-le vreodată prin cap că ar pune deoparte un ban nemuncit. Nimic, dealtfel, nu-i împiedică și pe alții să le urmeze exemplul, devenind la rîndu-le muncitori de aceeași înaltă calificare în creșterea animalelor, precum acești ciobani dimprejurul Sibiului...

DUMITRU GRAUR

În revoluție nu se face
în primul rînd auto critică,
În revoluție nu se doarme

Caut un om. Nu-l cunosc. Nu m-așteaptă. Caut un om în județul Prahova pe care să-l întreb în această dimineață de aprilie a anului 1981 despre rezultatele luptei ideilor lui cu practica.

Atletul muncii pămîntului care este Costică Mișcă, președintele cooperativei agricole din Bucov, crede în dragoste și inteligență. În natură, premisele fertilității sînt întotdeauna perechi. Singură, munca nu-și este suficientă stesă. Roditoare o fac dragostea și inteligența.

Iscodind lumea cu acuitatea lui de țaran, Costică Mișcă a putut observa lucruri care i-au plăcut, lucruri care nu i-au plăcut și unele care l-au surprins.

Primul: școala nu reușește să facă pe nimeni mai deștept decît l-a înzestrat natura. Ca și pămîntul, școala are nevoie de sămînța dragostei și a inteligenței ca să rodească. Un șef de asociație agricolă avea de toate: pămînt, vite, bani, cărți, cursuri de înaltă calificare, plan, indicații, sarcini, subalterni și șefi, dublă subordonare, controale, consfătuiri, sedințe de analiză și de instruire, și un cojoc. Un cojoc dintr-acelea cum nu se prea mai găsesc decît poate la shop. Și totuși vitele arătau precum scheletele preistorice de la muzeu.

Frumușelul șef i-a arătat indicațiile, interdicțiile, dispozițiile care, ce-i drept, se cam băteau cap în cap. Și cojocul? Îl iscodi Costică Mișcă. Cojocul de unde-l ai?

Cunoscutul specialist se descurcase. Fă pentru asociație, îl sfătui cu deosebit respect țaranul, ce faci pentru dumneata. Taie aici, pune dincolo, interesează-te... După ce vei deveni erou, ar fi vrut să-i mai spună, contează numai rezultatele. Dacă ți-e frică, dă-ți demisia!

Al doilea: există dintotdeauna țarani muncitori și cîrștii, dar păguboși. Pleacă primii la cîmp și se întorc ultimii. Lipsurile îi fac doar ambițioși. Se trezesc și mai de dimineață, se culcă și mai tîrziu. Ajung să rivnească la bunăstarea vecinului și sfîrșesc prin a cleveți și a musca. Gospodăriile le rămîn de paragină, casele stau să se prăvale. Osîrdia devine nepuțință. Sufletele se usucă. Le lipsește sămînța de inteligență care să fertilizeze ogorul lor de trudă. Munca se transformă în automatism. Un tipar necesar, dar neîndestulător. Unvocă, munca este stearnă.

Costică Mișcă este deputat în Marea Adunare Națională. În înaltul forum, afirmă doct deputatul, important este pe cine ai în stînga și în dreapta ta. În stînga, parcă, nu demult, ședea un țaran ca și el, dar din județul Olt. Din vorbă în vorbă au ajuns la ciupercă. Deputatul din Olt construise în cooperativa lui o ciupercărie. Costică Mișcă nu avea bani pentru ciupercărie. Iar ciupercile, în sine, nu-l interesau. Nu-l interesau mai mult decît, de pildă, alunele. Îl asculta cu luare aminte totuși pe colegul lui țaran. Nu erau chiar lipsite de calitate roadele acestea. Sînt comestibile, deci folositoare, dau rod în pămînt puțin și, cu chiverniseală și simț gospodăresc, aduc bani mulți.

S-a invitat acasă la prietenul lui. Au discutat mai ales despre rentabilitate. Apoi a trimis acolo un om de-al lui ca să învețe meseria. Întors acasă, l-a pus la treabă. Experimental. L-a sucit, l-a învîrtit, tînarul deprinsese mesesuzul. Rămînea construcția propriu-zisă. A invitat un specialist. L-a omenit și n-a fost mulțumit decît după ce a scos investitia la lumina de preț și cu o productivitate dublă. Poate la pensie va scrie ceva despre bogăție.

Al treilea lucru pe care Costică Mișcă l-a observat se referă la diviziunea muncii. Diviziunea muncii este desigur un termen nou, dar ea exista și pe cînd el nu stia că se numește astfel. Pe atunci, un țaran oricît de înstărit ar fi fost nu-și proconsea niciodată toate odraslele în funcțiile înalte și curate ale orașului. Cel puțin unul dintre cei mai deștepți fii ai săi rămînea pe lînea el ca să dureze mai departe gospodăria țărănească.

Între timp, a fost cucerit cosmosul, colonialismul a fost abolit, raporturile dintre state se întemeiază pe principii noi, agricultura tot la țară se face. Ca să se compenseze exodul spre oras au fost stimulați spre sate oameni deștepți. Unii au învățat ce să facă, alții ce ar fi trebuit să fi fost făcut. Primii au intrat pe ogor. Cellalti au rămas pe margine. Ca și în alte domenii, omul de pe margine pare să stie mult mai multe. În ce-l privește, el, Costică Mișcă, n-are încredere decît în nămint. De la pămînt cere, pe pămînt îl înțreabă ce-i trebuie, ce poate da. Niciodată în viață n-a preluat o indicație mai înainte de a o experimenta. Cel mai bun sol, la el, la Bucov, altfel este lovit de ploaie, altfel ocrotit de soare, țarina din care se adapă altfel este îngrășată, vînturile care-l bat altfel se țin și suflă, oamenii ce-l îngrijesc alte deprinderi au. Mai întii, a experimentat. Pe loturi mici, apoi din ce în ce mai mari. A păstrat ce-i convine pămîntului mai mult decît celor care după o nereușită știu atît de frumos și de convingător a-și face autocritica. În revoluție spune Costică Mișcă cum ar spune „astăzi va fi o zi frumoasă”, în revoluție nu se face autocritică, în revoluție nu se doarme.

NICOLAE CRISTACHE

Strănepoții lui Gheorghe Lazăr

(Urmare din pagina 17)

ducă netă), ci pentru că aci s-a născut Colegiul maistrilor. O inițiativă pur locală, nimeni nu le-a spus: „Ar trebui să vă gîndiți ca...”, s-au gîndit singuri că totul începe și se sfîrșește nu cu mașinile, ci cu oamenii. Or, într-o uzină, una din verigile umane cele mai importante este maistrul, trăsătura de unire dintre muncitorii și personalul de concepție, de conducere.

Întreprinderea produce întreaga gamă de amortizoare telescopice, transmisii cardanice, direcții și servodirecții hidraulice, aparatură de frînă, practic toate arcurile necesare autovehiculelor românești. Chiar și din această simplă însușire rezultă importanța întreprinderii pentru economia noastră națională. Dacă ei muncesc bine, beneficiază și alții, dacă nu, trage poanoase țara. Or, la un moment dat, s-au lîvit necazuri cu disciplina: absențe nemotivate, întîrzieri, abateri în producție, consum de băuturi alcoolice în incinta fabricii. „Pentru a le stăvili, a trebuit «să umblăm» la meșteri, cărora le revine un rol important pe plan educativ și profesional”, ne spune Șerban Șerban, secretarul comitetului de partid. De fapt,

chiar de la maistri a pornit propunerea să se înființeze un colegiu al lor. Termenul poate surprinde, sugerînd o școală sau o instituție. În realitate este vorba de reuniuni colegiale: maistrii (fără referate, fără prezidii!) se așează în jurul mesei, vin cu idei tehnice noi, discută despre disciplină etc. Un fel de „furtună a creierului”, cum se spune în știința conducerii cu referire la o anumită tehnică de creativitate. Se dezbate însă, mai cu seamă, probleme de comportament, inclusiv cele care-i privesc pe maistrii înșiși. Dacă tu însuși nu dai un exemplu, oare cum îi poți învăța pe alții?!

Maistrul Nicolae Giurgiu, de la secția 100 Amortizoare, ne povestește cum a fost „chestia cu destituirea”:

— A fost destituit un maistru pentru decontare incorectă. Noi înșine am discutat cazul. S-au descoperit bonuri de lucru decontate cu sume nereale, comenzi decontate în avans — mai pe românește, bani plătiți unor muncitori pentru lucrări neexecutate. Probabil că și maistrul își avea partea lui sau poate că aceștia, drept „răsplată”, îi puneau 500 de lei la o masă copioasă la „Bulevard”. Nu știm detaliile,

nu asta contează, ci faptul că incorectitudinea maistrului a fost scoasă la iveală și că el însuși, după ce a refuzat să treacă în producție (nu ar mai fi putut rămîne conducător) s-a autoîndepărtat din colectiv și a plecat de la noi.

Aceștia sînt însă cazuri regretabile, de excepție. Colegiul maistrilor soluționează însă chestiuni tehnice sau probleme din viața de zi cu zi a oamenilor. Ei au venit cu propuneri privind reducerea consumului de metal la aparatură de frînă, dau avizul pentru cei ce vor să urmeze școala de maistri. Cînd apar abateri, muncitorul este chemat în fața colegiului, i se explică unde a greșit, se creează astfel un curent de opinie. Acesta este esențialul, nu sancțiunea, de care știu doar vinovatul, șeful ierarhic și funcționarul care a întocmit actul.

Foarte activi s-au dovedit în aceste colegii maistrii Nicolae Zaharia, Aurel Urdea, Iosif Covaci, Chirilă Cristea, Cornel Munteanu, Anton Man, Anghel Trandafir și alții, care intruchipează astfel o verigă importantă a autoconducerii muncitorești: se simt solidari și răspunzători pentru destinele fabricii, pentru calitatea omului care dă viață mașinilor. Fiindcă, după cum remarcă unul din ei:

— E importantă calitatea amortizoarelor, dar mai presus de toate calitatea oamenilor.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

„Lupta

cu inerția

este

ideea-fortă

a generației

noastre

— Stimate Ion Gheorghe, a apărut, iată, cartea dv. de poeme „Elegii politice”. O așteptam demult, ați anunțat-o de mult. Se pare că o întreagă istorie precede stringerea acestor poeme între două coperti. Ce-i cu această istorie? De cînd începe ea?

— De pe vremea cînd și dv., stimate coleg, scriați poezii și purtați o scurtă de piele roșie. Atît de mult mi-a plăcut scurta aceea a dv. încît, la prima conferință a scriitorilor tineri, mi-am cumpărat și eu o scurtă de piele roșie. Am apărut îmbrăcat cu ea la tribună, intrînd, ca să zic așa, pe roșu în lumea fierbinte a literaturii noastre. Acolo s-a întîmplat, pentru mine, un moment care s-a prelungit pînă la „Elegiile politice”.

— Deci istoria „Elegiilor” ar începe de prin anii '50?

— Incepe și mai devreme, dar acei ani au însemnat un moment decisiv. Eu sînt produsul unui „accident” de cadre. Am fost chemat, atunci, la Școala de literatură „Mihai Eminescu”, fiind singurul flu de țărani colectivizati din promoția a III-a a școlii. Tata fusese printre primii care, în epocă, se înscriseră în gospodăria colectivă, care dusese chiar o agitată campanie pentru cooperativizare. Eram deci singurul flu de colectivizati din școală. Și eram, din cauza asta, atît de plin de mine, încît, la seminariile școlii, deschideam ușa cu piciorul. Și nimeni nu cuteza să-mi facă vreo observație.

— Cred totuși că ecoul acelor lovituri cu piciorul se propaga mult mai departe.

— E posibil. Dar atitudinea pe care mi-o impusesem m-a obligat — o să vedeți — mai tîrziu. În anul al doilea al școlii mi s-a stricat biografia. Tata a fost exclus din partid și din gospodăria colectivă. Vinovat, nevinovat, nu mai are importanță acum. M-am dus la Mihai Beniuc, care era secretarul Uniunii scriitorilor, și l-am întrebât dacă, în astfel de circumstanțe, mai pot rămîne elev al școlii. Mihai Beniuc, după ce m-a poftit să stau, a lăsat să treacă vreo cinci minute, după care mi-a zis: „No, poete, ce mai scrii?” În acel moment am simțit că sînt absolvit. Am rămas în școala de literatură.

— Deschizînd mai departe ușile cu piciorul?

— N-am putut renunța la această deprindere copilărească. O consideram o chestiune de mîndrie, o libertate fără de care aș fi fost pierdut ca scriitor și ca om. Această credință a făcut din mine omul care sînt astăzi.

— Ați folosit această libertate și pentru impunerea cărților dv.?

— A trebuit s-o fac, pentru că toate au întîmpinat împotriviri. Poate că nu „împotriviri” este cuvîntul cel mai nimerit, dar faptele vor demonstra despre ce este vorba. Singura dintre cărțile mele care a fost „bine” primită a fost volumul de debut, „Piine și sare”, primul și ultimul roman în versuri din literatura română. De la „Căile pămîntului”, a doua carte, a început, de fapt, adevăratul drum al vieții mele. Cartea, la conferința scriitorilor tineri din 1960, a fost etichetată ca făcînd elogiul chiaburimii. S-au propus atunci, de către tovarăși cu munci de răspundere, măsuri radicale, una din ele fiind aceea de a fi trimis — „ca să cunoșc țărănimea adevărată” — în comuna Liveada. S-a propus asta cu gîndul, poate,

că voi rămîne definitiv acolo. Tot Mihai Beniuc a fost acela care, în concluziile conferinței, a zis doar atît: „În ce-l privește pe Ion Gheorghe, el este un băiat bun, dar care leșne”. Nu cunosc încă deosebiri ale acelui moment. Poate că unii dintre colegi s-au prevalat de accidentul meu biografic, influențînd niște opinii. Cert este că volumul meu a fost fluturat de la tribună, citîndu-se din el o poezie care începea astfel: „Sînt născut din dragostea pentru pămînt străin / Ce-nutrea Anton D. Gheorghe, insurat / Cu o fată, Filoftea D. Marin, / Căreia ațiția ani de floare i-a scuturat”. Poezia și întregul volum au fost interpretate ca un elogiu adus chiaburimii.

— Iubirea față de pămînt, cu alte cuvinte, fiind în epocă infamantă. Pămîntul nu trebuia iubit.

— Am să fac aici o paranteză, care se leagă de „Elegiile politice”. Poezia respectivă fusese publicată mai înainte în „Viața studentească”, pe prima pagină a revistei. Încă de-atunci, de la apariția în revistă, se iscase „problema” acestei poezii. M-am referit la acest moment în poema „Istorie” din „Elegii politice”. Să vă mai povestesc?

— Vă rog.

— Pe vremea aceea, redactorul șef al revistei era tovarășul Alexandru Ionescu, președintele de azi al Radioteleviziunii. Mi-am adus aminte de acea întîmplare acum vreo doi sau trei ani, la o șezătoare literară din județul Ilfov, la care participa și tovarășul Alexandru Ionescu, în calitate de secretar cu probleme de propagandă al Comitetului județean de partid. Am evocat împreună acel moment, așa cum l-am relatat apoi în „Elegii politice”, ca fiind semnificativ pentru zodia sub care s-a desfășurat viața mea.

— Ce-mi spuneți sună tot ca o „elegie politică”. Dar cu un final optimist.

— Finalul încă nu s-a produs! La verificările de partid, funcționarul care-mi completa cartea de evidență mi-a citit, la un moment dat, o rubrică în care se zicea așa: „situația politică a tătălui — simpatizant legionar”. Mi-a înghețat simțele în vine, deși aveam 43 de ani, scriesem niște cărți și eram în partid de zece ani. M-a izbit mai cu seamă tonul cu care omul respectiv îmi spusese ce îmi spusese. Vreo două luni de zile am fost, ca să zic așa, derutat psihologic. Ca să vedeți ce înseamnă, pentru noi, cuvintele!

— Și cum ați depășit acest moment?

— Prietenul meu Ion Lăncrănjan m-a întîlnit într-o zi și m-a întrebât ce-i cu mine, de ce arăt atît de tulburat. I-am povestit ce mi se întîmplase. El m-a ajutat să depășesc acel moment. Trebuie să vă mai spun că Ion Lăncrănjan a fost secretarul organizației P.C.R. a Uniunii scriitorilor — organizația care m-a primit în partid. În toată această perioadă, el însuși a trecut prin mari încercări. I-au fost puse la îndoială talentul, buna-credința. Aceste întîmplări ne-au apropiat.

— Și ați continuat să rămîneți apropiați.

— Dar puteam eu să nu rămîn — în mod „dogmatic”, cum s-a zis — alături de Lăncrănjan, care, primindu-mă în partid, a pus viața mea în dimensiune exactă? Știți bine ce înseamnă această dimensiune. Sentimentul că te afli în afara societății este înspăimîntător. El ruinează omul, oricît de puternic ar fi acesta, oricît de capabil s-ar crede. Desigur, prin această nouă dimensiune a ei viața mea nu s-a transformat, dintr-o dată, într-o idilă. Aceasta, pentru că trauma, cum v-am spus, se produsese, provocată de acel accident biografic, nefericit și totuși fericit, intrucît poetul din mine a văzut în el și o șansă, o mare șansă. Am înțeles că mă aflu, de fapt, în fața unei teme nemaipomenite. Am colegi de promoție care au fost foarte bine primiți, lăudați tot timpul, atît pentru cărțile lor bune cît și pentru cele nereușite. Ei au trăit, cum s-ar zice, idilic, cel puțin din punctul de vedere al criteriilor de cadre. Și așa a rămas și poezia lor: idilică. Și s-au terminat odată cu etapa. Ei n-au avut fericirea pe care am avut-o eu, de a li se întîmpla un accident social. Căci, dacă eu astăzi sînt ceea ce sînt, sînt datorită acelui accident, care m-a făcut să privesc altfel viața.

— Cu înțelegere față de cei vitregiți de vremuri?

— Cu o dragoste cu lacrimi în ochi față de oamenii nedreptățiți, ruinați de împrejurări, de semeni, de practici sociale acum revolute. Din fericire însă, acel accident, care mă obsedează și azi, nu m-a transformat într-un ins antisocial, suferind de mania persecuției.

— Ați vorbit adineauri despre împotrivirile la cărțile dv. Rămăsesem la „Căile pămîntului”. Cu celelalte cărți cum a fost?

— O excepție fericită a fost „Zoosofia”. Cartea a fost scrisă dintr-o răsufflare, după o călătorie în Iugoslavia, deci într-o matcă de limbă străină, care mi-a trezit conștiința lingvistică. Am scris-o în 15 zile și a apărut în șase luni. Celelalte cărți, în schimb, au fost pentru mine un calvar.

— Calvarul poetului care se caută pe sine? Sau calvarul celui obligat să dea cu piciorul în uși zăvorâte?

— Nu scrierea cărților a fost cel mai greu lucru, cît publicarea lor și atmosfera în care ele cădeau în critica literară. Un critic, om serios, profesor, comentînd, de pildă, cartea mea „Mai mult ca plînsul. Icoane pe sticlă”, făcea, cu ironie, observația că între datarea textului și apariția lui se întînd vreo doi ani. Realmente, asta era situația. O pot dovedi cu manuscrisele și cu ciornele acestei cărți. Dealtfel, trebuie să vă spun că păstrez toate manuscrisele, toate ciornele cărților mele, cu datele la care ele au fost scrise.

— Asta numai spre dovedirea împotrivirilor care le-au întîrziat apariția?

— Le păstrez și dintr-o mai veche spaimă, legată de dovedirea paternității, deprinsă din vremea cînd apăreau cărți scrise de unii și semnate de alții. Noi am apucat, vă amintiți?, epoca în care unii scriau romane, iar alții le iscăleau, ținîndu-se cu tot dinadinsul ca gloriosii realismului socialist să fie tovarășii bine verificați. Dar le păstrez, cum v-am spus, și pentru că ele, printr-o seamă de dovezi (datări, cerneluri, grafie, vechimea hîrtiei, dacă vreți), pot proba, fie și numai pentru ironici, că volume ca „Vine iarba”, „Megalitice”, „Noimele”, „Elegii politice” etc. au fost predate editurilor cu ani de zile înainte de data la care au apărut.

— Chiar și „Elegii politice”?

— Chiar și „Elegii politice”. De ce vă mirați?

— Pentru că autorul lor nu mai era de mult un debutant, față de care reținerile, deci și tergiversările, sînt, pînă la un punct, firești. Ci un mare — decretat astfel și de cei care nu-l iubesc — poet al acestei țări.

— Aș face observația că poetul nu este mare decît după moarte. În viață, el este sau nu este poet.

— Deci „Elegiile politice” au și ele o poveste?

— Nu o poveste, ci un roman. Astă toamnă, așteptînd viza „Elegiilor”, am scris o poemă, „Soarta unei cărți”, în care încerc să sublimiez și mai ales să explic acest roman. Ajung în poem, relatînd aventura sau soarta cărții, la momentul în care ea, de vreo șase luni, e încluiată în seiful unei instituții. Descriu acest moment cu un anume orgoliu, simțîndu-mă, zic eu, foarte bine că o

(Continuare în pagina 26)

ILIE PURCARU

Filosofia lui Lucian Blaga într-o nouă interpretare (III)

Îubind cu toată ființa sa cultura populară pentru potențialul său creator, Blaga spune: „Tot ce putem ști, fără temerea de a fi desmînții, este că suntem purtătorii bogați ai unei excepționale posibilități. Tot ce putem crede, fără de a săvîrși un atentat împotriva lucidității, este că ni s-a dat să luminăm cu floarea noastră de mine un colț de pămînt. Tot ce putem spera, fără a ne lăsa manevrați de iluzii, este mîndria unor inițiative spirituale, istorice, care să sară, din cînd în cînd, și asupra creștetelor altor popoare” (Trilogia culturii).

Putem afirma că lucrarea pe care am prezentat-o ne-a făcut demonstrația magistrală că, prin Lucian Blaga, „gîndirea filosofică românească se deschide lumii spre Universal” (p. 324). Și a reușit acest temerar fapt pentru că, așa cum spune un alt temerar al faptei de cultură: „Lucian Blaga e cel dintîi care a încercat să ridice un sistem filosofic integral, cu ziduri, cu „cupolă”, și să dea acestei filosofii o aplicare la realitățile naționale. Meritul său este în afară de orice discuție. Oricît de nedumeriți s-ar uita profesorii de filosofie universitară, adevărata gîndire românească se inaugurează aici”. Afirmarea este făcută în cel mai grandios monument al literaturii române ridicat de inegalabilul George Călinescu. Și nu este de prisos să subliniem că aceiași „critici” refuzau să vadă construcțiile monumentale ale lui Blaga și Călinescu.

Sistemul lui Lucian Blaga luminează „asupra creștetelor altor popoare” cu lumina omenească a mesajului românesc.

Moment de referință în interpretarea sistemului filosofic al lui Lucian Blaga, cartea lui Ion Mihail Popescu se înscrie ca un vibrant omagiu adus gîndirii filosofice românești în una din împlinirile sale majore.

Zidurile în care era închis Blaga pentru a nu putea fi auzit de oamenii pe care el îi iubea și pentru care scria au fost dărîmate. Cupolele sistemului său nu primesc doar lumina lumii, ci o și răsfrîng, amplificată, asupra lumii.

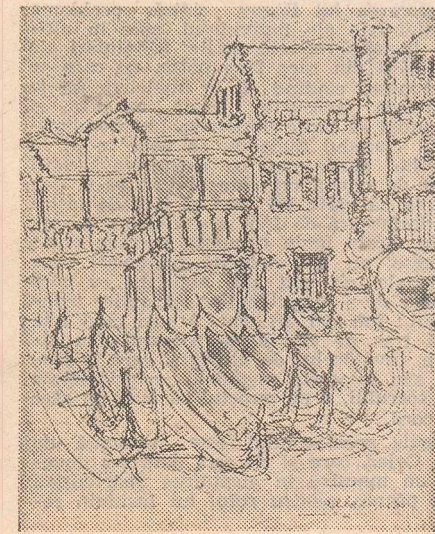
Adevărul sistemului lui Lucian Blaga a fost pus în evidență prin traducerea termenilor, în care el s-a constituit și articulat în termenii echivalenței ai logicii și epistemologiei contemporane. Dar adevărul sistemului, la rîndul său, poartă înțeleșurile ascunse ale logicii și epistemologiei contemporane.

Înainte scrierii acestei cărți, autorul a mai elaborat două lucrări despre gîndirea lui Lucian Blaga: 1. Teza de licență (1970); 2. Teza de doctorat (1974). Conducătorul său științific a fost distinsul profesor Tudor Bugnarlu.

Pentru că reprezintă o nouă interpretare a filosofiei lui Lucian Blaga, propunem cartea lui Ion Mihail Popescu juriilor care sunt chemate să premieze cărțile cărți.

ION STROIE

București, 23 februarie 1981

Cronica spectacolelor

O trupă de calitate la Tîrgu Mureș

În aceste zile frumoase de primăvară am văzut la Tîrgu Mureș un spectacol care amintește ultima lună de toamnă. Un spectacol ușor desuet, demodat, în consonanță cu personajele imaginate de autor: **Comedie de modă veche** de Alexei Arbuzov. Sala studio a monumentalului teatru din Tîrgu Mureș s-a modificat grație într-o expoziție unică de tapiserie desfășurată pe pereți și colorată somptuos de către Ana Tamaș. La pian s-a așezat un artist al acordurilor fine, de atmosferă care amintește de muzica dulce a localurilor discrete pentru îndrăgostiți: Gabor Szer. Actorii Smara Marcu și Aurel Ștefănescu au pluit prin scena improvizată la nivelul spectatorilor ca într-un decor pluvial de toamnă în care cad frunzele și se aud clopotele printre suspine. Drama celor doi „logodnici” crepusculari, improvizată cu mare meșteșug de dramaturg este drama bătrineții, a sentimentelor refuzate, aminate, a timidității și a nostalgiei după frumoșii ani ai tinereții și adolescenței. Cînd iubesc, vrea să spună autorul, bătrînii refac, cu toate sechelele bolilor de care suferă, nebuliile evadării din pubertate, din adolescență. Frumusețea personajelor lui Arbuzov este de a rămîne încă foarte mult copii, cu toate că în dreptul timpelor lor s-au adunat norii de pulbere ai unui război care continuă să fumege în cîmîtirea lăuntrică ale memoriei. Personajele lui Arbuzov trăiesc în numele dreptului la o bătrînețe caldă, calmă, demnă, înțeleaptă chiar și la nebulie. Actorii, de nedespărțit în viața de toate zilele (sînt soț și soție), și-au repetat partiturile pînă la infinit: ar fi putut juca, sîntem convinși, cu ochii închiși. S-a văzut că le place piesa și că o interpretează din convingere, cu întreg arsenalul de efecte scenice pirotehnice din panoplia bunilor profesioniști. Au creat momente de mare sensibilitate și poezie, de mare sinceritate și melancolie jucînd drama personajelor ca pe propria lor dramă. Regizorul Raluca Iorga Mîndrîlă i-a lăsat să se desfășoare cu bun-simț, cu inteligență și farmec, simulînd cît mai atent firescul dialogului cotidian, programîndu-l ca într-un balet mecanic prin scenă, părăsînd cît mai puțin registrul comediei (mai ales că e „de modă veche”), construînd spectacolul din acorduri grave și din limpezii descifrări de sentimente. Finalul e tonic pentru că și nouă (spectatorilor) ne place să ne amăgim că toate lucrurile se sfîrșesc bine. Or, spectacolul hrănește tocmai nevoia noastră de melodramă frumos desfășurată și concertată în care ne regăsim treptat, mai

ales cu nostalgiile și minciunile noastre cele mai frumoase.

Judecată în noapte de Antonio Buero Vallejo pe scena mare a Teatrului din Tîrgu Mureș este un spectacol greu, masiv, deși nu lipsit de o alunecoasă grație și bizare simetrii; este un spectacol jucat în tensiune și sfișiere lăuntrică. Probleme de acută actualitate planetară, a abdicării de la principii, a terorii, a șantajului, a resurecției fasciste pe unele meridiane sînt legate în structura unei dramaturgii de artist al condeiului dar și de meșteșugar. Antonio Buero Vallejo este un strateg fin, am zice rafinat al tensiunilor înalte (intelectuale), desfășurate în realitate și în vis printr-un coșmar bine orchetat, unde se dau lupte pe viață și pe moarte între bărbați și femei apăsați de crime oribile, de candori benigne, de trădări obscure, de frumuseți de caracter aproape alienate, de reproșuri și aminări ale unui deznodămînt telegrafiat de autor după primele replici. Piesa are o desfășurare aproape dogmatică. Familia burheză și patul conjugal se află aici pe masa de disecție, într-un moment de criză a vechilor concepte, de vechilor mentalități dictatoriale, cînd se naște, fragilă, o nouă democrație, cu speranță și cu încredere în viitor. Bărbatul este acela care trăiește din plin o criză de încredere și de conștiință. Femeia, victima pasiunii sale, indusă în eroare printr-o minciună care aruncă o umbră amară asupra primului ei iubit, prezentat ca trădător, acceptă o căsătorie confortabilă, chiar opulentă, în care se stînge treptat ca o floare de seră. Descoperînd tirziu (după 20 de ani) că a fost mințită și că iubitul ei de altădată n-a fost un trădător ci un erou, declanșează o criză conjugală. Prin urmare, criză politică, criză socială și criză conjugală! În noaptea care precede aniversarea celor 20 de ani de căsnicie și de compromis începe de fapt „judecata” pentru toate crimele fizice și morale comise de soțul victimei de-a lungul unei existențe atrofiată prin minciună, sperjur, delatune, colaboraționism, teroare și în cele din urmă prin împingerea în neant a ființei iubite prea mult într-o vreme de teribile confruntări și decantări spirituale. Femeia visurilor evadează în neant răs-cumpărîndu-și eroarea de a fi acceptat o existență resemnată lingă un bărbat care a mințit-o grav ca să o cucerească. Toate acestea în timpul pregătirii unui atentat politic pus la cale de forțele de dreapta. Prin urmare, **Judecată în noapte** e o piesă politică dar și sentimentală.

Spectacolul regizat de Constantin Codrescu este profund, este dens, patetic, liniștit și suav dar plin de acumulări tensionale paroxistice. Se joacă aproape alunecat, ca și cum personajele ar fi visate de cineva prin somn. Spectacolul e calculat pînă în cele mai mici amănunte, pînă în cele mai neînsemnate gesturi. Nimic nu se petrece prin explozie, prin șarjă ci prin implozie, prin acumulare și prin interiorizare. Fără urlete, fără dezlănțuirii exasperate deși situațiile dramatice ar fi putut să invite la asemenea excrescențe și malformații. Totul se consumă ca într-un decor de pluș, în acompaniamentul unei muzici atent distilate, într-un ralenti tragic. Constantin Codrescu a descoperit din timp tonul și ritmul exact al transfigurării scenice. L-au ajutat cu discreție și inspirație Timuș Alexandrescu, autorul muzicii, precum și scenografa Judit Papp. Dar mai ales traducătorul textului, excepționalul talmăcitor din spaniolă care este Dan Munteanu și care a oferit o versiune de o rară acuratețe, expresivitate și cursivitate orală.

Din ansamblul de interpreți se detașează din nou Aurel Ștefănescu, actor de mare calibru visat de orice teatru care se respectă, înalt, suplu, ușor asimetric, cu o suferință ciudată în priviri (care vine parcă de la o nepotrivire între el și lume), zburcumat și tragic. Nici o clipă strident. Tot timpul controlat, inteligent și expresiv. Enikő Szilagyî, actriță împrumutată de la secția maghiară a teatrului, e de o frumusețe rece, aproape marmoreeană, trăînd intens, penetrant tragedia personajului său cu un rictus ciudat care o face înspăimîntătoare și crudă în unele momente, halucinantă în moarte și în pedeapsă. Regizorul Constantin Codrescu a greșit distribuindu-i pe Adrian Mazarache în rolul unei lichele clinice și al unui criminal de profesie — datorită defectuoasei sale rostiri scenice și a despersonalizării profesionale — și pe Ileana Burlacu într-un personaj de nobilă intenție care însă nu se știe mișca în scenă datorită unui autocontrol defectuos. Foarte bun în spectacol sînt Constantin Săsăreanu, discret, reținut, elegant într-un personaj aflat întotdeauna în culisele istoriei și Alexandru Făgărășanu într-un rol de prelat venal. Exacti în ansamblu judecătorii-muzicieri Vlad Rădescu și Paul Zein. Excelentă Gabriela Teodorescu Zein.

Cortina cade în vreme ce decorul se îndepărtează încet de rampă scufundîndu-se în întuneric ca o lume de spectre care e înghițată de neant, într-un acompaniament diafan de muzică de cameră.

Am urmărit deci două spectacole pe scenele Teatrului Național din Tîrgu Mureș și am plecat fermecați de calitatea trupei de actori și de calitatea spectacolelor prin care își onorează spectatorii de fiecare seară.

ADRIAN DOHOTARU

Studiu de finețe

Viktor Rozov este o mai veche cunoștință de-a noastră. Cu ani în urmă piesele sale, pline de optimism și frămîntările tinerei generații, erau jucate cu mult succes. Ele plăceau spectatorilor tocmai datorită aceluși plus de sinceritate și dramatism care le străbate. Totdeauna plecam de la piesele lui Rozov tulburați de problemele pe care le punea cu curaj și talent dramaturgic sovietic și cărora, nu totdeauna le căuta rezolvarea, lăsîndu-te pe tine, spectator, să încerci să faci ordine.

De mulți ani Rozov nu a mai fost jucat pe o scenă bucreșteană, așa că nu putem ști cu exactitate care a fost drumul parcurs de scriitor în ultima vreme.

Premiera de la Teatrul de Comedie din București marchează un salt demn de luat în seamă deoarece Viktor Rozov „încearcă să intre cu dreptul septuagenarului răscolit de marile probleme ale existenței, în zonele de contact ale realului concret istoric și psihologic, deci schimbător, cu permanentele universului existenței umane, ale confruntării haosului cu ordinea.”

În liminar se cuvine un cuvînt de recunoștință traducătorului acestei admirabile piese, Ioan Chirilă, gazetar sportiv de prestigiu, care s-a dovedit la fel de priceput și atunci cînd a avut de minuit un text dramatic.

Lucrarea lui Rozov ridică probleme existențiale ale individului, care în ultimă instanță reflectă marile frămîntări ale societății din care face parte, cu care se contopeste căutînd să le înțeleagă, să le pătrundă — sensurile, bune sau rele, și eventual să lupte împotriva lor. Conducătorul clanului Sudakov se vede la el în familie confruntat cu asemenea situații încît de cîteva ori este obligat să-și dea seama că viața lui grea și fără de ieșire se desfășoară de fapt acasă și nu la serviciu, acolo unde cunoaște succese peste succese, nu atît datorită priceperii profesionale, cît mai ales abilității cu care a știut de-a lungul anilor, să aplice principiul: imi dai, îți dau. Atunci cînd este însă tras pe sfoară de promisiuni sau gîneri, învățacelul de altădată, care la rîndul său folosește metodele neprincipiale ale socrului, e pe punctul să facă un atac de cord.

Regia spectacolului este semnată de Ion Cojar, care și de astă dată s-a dovedit un maestru în alcătuirea distribuției. Din păcate, pentru rolul lui Iasiunin re-

gizorul n-a avut nici un actor potrivit în colectivul teatrului și atunci a distribuit doi actori: Dumitru Rucăreanu și Valentin Plătăreanu. În seara premierei a jucat D. Rucăreanu, care nu are datele fizice cerute de rol, dar s-a strădui să facă totul pentru a se achita onorabil. El a făcut totul dar n-a fost ce trebuie. Poate că teatrul se va gîndi la aducerea unui june-prim din altă parte.

Distribuția bogată — 13 persoane — s-a potrivit admirabil în roluri, datorită în primul rînd minuției regizorului care n-a scăpat nimic din vedere, totul fiind studiat cu finețe, creînd un ritm și o mișcare scenică demne de toată lauda. Ion Iucian, disunînd de o partitură generoasă, a înecat un rol de referință pentru cariera sa, reușînd să ne transmită marile decepții și mai puținel bucurii pe care i le-a rezervat viața. Memorabile sînt cele două scene cu care începe și se termină spectacolul, finalul, fiind într-adevăr realizat magistral.

Stela Popescu interpretează cu mult talent rolul iubitei din tinerețe a lui Sudakov, constituînd un personaj absolut memorabil. Prov — fiul — este interpretat de Claudiu Bleont, student la I.A.T.C. care se anunță promițător.

Iarina Demian și-a confruntat forțele cu o partitură foarte grea, interpretînd rolul Iskrei, fiica lui Sudakov. Notăm cu satisfacție că și Margareta Avram Cristea, interprete Ariadnei Koromislouva, iubita lui Iasiunin, deși încă studentă, joacă matur.

Liliana Țicău, Valentin Plătăreanu, Consuela Roșu, Dumitru Chesa, Dorina Done, în roluri mai mult sau mai puțin episodice, au contribuit din plin la realizarea acestui interesant spectacol, care fără doar și poate va face mare succes.

Ion Popescu Udriște a creat un decor funcțional, care se mulează perfect intențiilor autorului și gîndurilor regizorului. Nu putem încheia fără a spune că, din păcate, ceva lipsește spectacolului: atmosfera. Pe cine să aruncăm vina? Pe regizor, pe actori, pe scenarist? Poate că fiecare își are partea lui de vină. Este însă o observație care, credem, nu strîbește aproape cu nimic valoarea spectacolului de la Teatrul de Comedie: **TURNUL DE FILDEȘ**. Nu ezitați să stați la rînd pentru a vă procura un bilet, stimată cititor. Merită efortul...

DAN BÎRLĂDEANU

Vorbiți și scrieți românește

ALDE cuvînt specific românesc, fără echivalent în alte limbi. Foarte popular, dar, din păcate, puțin folosit în scris. Pus înaintea unui nume propriu arată pluralul acestuia (și nu numai atît). Nevoia de a exprima pluralul unor nume proprii (sau a altora cu aceeași valoare) se ivește în mai multe ocazii: pot spune **mă duc la Popești**, dar nu se spune **mă duc la Ioani**. În acest caz pot spune **mă duc la alde Ion**. **Alde** nea Coman **ăștia sînt oameni de ispravă**. Limba română face deosebirea între **m-am vorbit cu frate-meu Dumitru să cumpărăm o vie** (poate fi fără să știe nevăstă-sa) și **m-am vorbit cu alde frate-meu Dumitru să cumpărăm o vie** (cu consimțămîntul sau cu știrea nevestei sale). „Pe la noi — îi comunică lui Hasdeu un informator din Făgăraș — nu se zice niciodată „mă duc la nănașul, mă duc la judele”, ci totdeauna, după prepozițiune, se pune cuvîntul **alde**: **mă duc la alde nănașul, la alde judele**. Sextil Pușcariu crede că e vorba aici de o trăsătură a limbii poporului nostru care „circumscrie”, cu modestie și din precauțiune cele ce are de spus, fie că întrebunțează expresiuni cu conținut cît mai larg, fie că adaugă în vorbire particule care slăbesc preciziea frazei. Deși țărănul are bunăoară intenția să meargă la jude, întrebat fiind unde merge, el va răspunde sau „pînă la judele”, ca și cînd s-ar opri în prag, sau „la alde judele” ca și cînd nu l-ar căuta chiar pe judele ci pe cel ce locuiește cu el”.

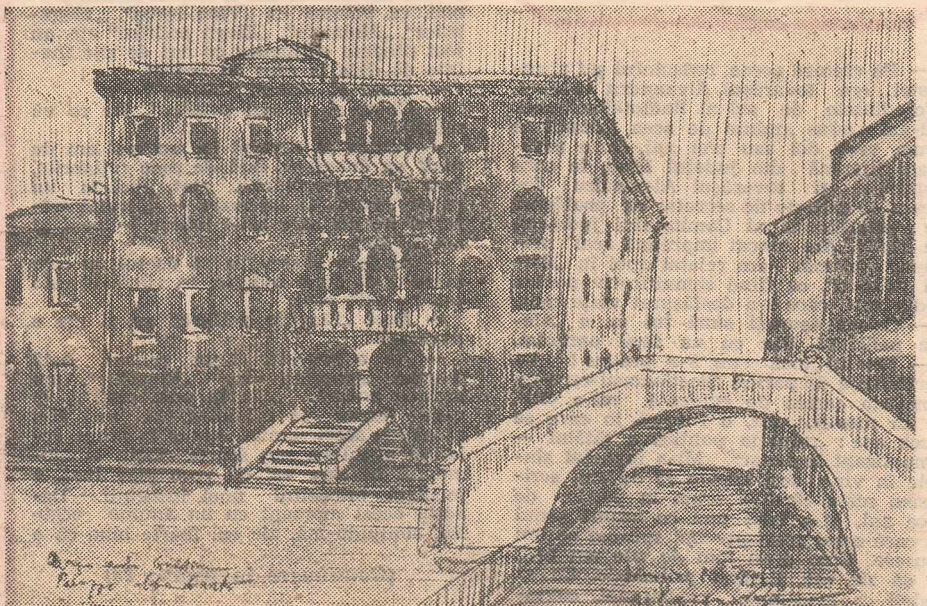
Alde este, alteori, echivalentul unui plural al maiestății, precum la această țărancă, care, vorbind de bărbatu-său, întreabă pe un drumet cu aceste cuvinte exemplare pentru raporturile soț-soție în familia țărănească tradițională: „Nea Mi-trane, ai întîlnit pe ale drumuri pe alde dumnealui?” În Dolj, îl informează cineva tot pe Hasdeu, la mamă se zice **mucică**, la mamă mare **alde bătrîna**. La Anton Pann: „Acuma rămase să bea aldă-mașul D'alde cuscru, socru și de-alde nănașul” sau „fi cer ca să le cînte de-alde viteazul Mihai.” În dicționarul său Pușcariu înregistreză și folosirea greșită a lui **alde**: „la scriitorii care căutau să lîmte graiul popular, fără să fi fost născuți la țară”. Face o atare greșală chiar și un scriitor ca Odobescu: „Seara îl apuca prin păduri, ucigînd și stîrpină **alde** păsări cobitoare, ce se arată numai prin întuneric”. Atragem luarea amînte, cu acest prilej, asupra faptului că fisele noastre nu urmăresc să schimbe felul de a vorbi al celor ce nu-l folosesc pe **alde**, îndemnîndu-i s-o fac de azi înainte. Cî caută să-i determine pe cei care îl mai folosesc să nu cumva să-l ocolească, să-l „uite” numai pentru că la alții din jurul lor nu-l mai aud. La fel și cu celelalte cuvînte și procedee lingvistice de care ne ocupăm. Scopul nostru principal e să-i convingem pe cititori că limba română nu este numai cea scrisă în presă ori în cărți, auzită la radio, la televiziune sau în ședințe și chiar la școală, o limbă sărăcită și săracă în comparație cu limba vie, populară. Dorim anume să-i îndemnăm să se folosească mai departe de adevărata limbă românească și să impună astfel modelele acestora și în limba „scrisă”, care s-a cam depărtat, spre paguba ei, de limba vorbită în casele oamenilor. Semnalăm și pericolul ca limba ce-o vorbim să cadă sub influența unor stereotipii de limbaj ce au făcut deja inexpresivă limba presei, a radioului și a televiziunii, unde se practică o variantă simplificată și searbădă a limbii române, o variantă fără sare și piper, dar investită cu un prestigiu ce o face, ca model posibil, deosebit de primejdioasă.

ALBASTRU a fost considerat culoarea tristetii, de unde și cunoscuta expresie **cîntece de inimă albastră**. „Doinele sînt cîntece de inimă albastră... De ce atîta inimă albastră?... Cucule, pasăre-albastră, Ce-mi strigi atît la fereastră?”

ALBAN tradus de Alecsandri prin „durere, focul inimii”, iar Hasdeu îl consideră a fi cel mai potrivit corespondent românesc pentru „melancolie”. Pușcariu îl apropie de „nostalgie”. Multă lume n-ar mai ști azi ce înseamnă **alban** dacă nu s-ar fi găsit Eminescu să-l folosească, în poezia **Frează de codru**: „Tresărînd scînteie lacul / Și se leagănă sub soare: / Eu, privindu-l din pădure, / Las aleanul să mă fure / Și ascult de la răcoare / Pit-palacul”. În toată opera sa, Eminescu folosește o singură dată acest cuvînt, dar cu cîtă pregnanță, făcîndu-ni-l de neuitat! Exemplet de har scriitoricesc, căci nu frecventă mare cu care apare un cuvînt asigură întoarcerea sa în mîntea cititorilor, ci folosirea sa cu adevărat potrivită îl face de neuitat. Exemplu de felul în care un scriitor poate folosi cuvintele rare sînt a le scîmbia de la uitare. Deci nu îndesîndu-le cu nemiluita, sufocîndu-și cititorul, ci ici-colo cite unul, ca floarea înfiptă la butonieră sau, dacă vrei, la pălărie... Gest pe care nu-l facem în fiecare zi. Iată-l și în poezia populară: „Eu nu cînt în butul tîu, / Ci hoșec de-alleanul meu / În butul cuiva = spre supărarea ori sfidarea cuiva). Dar eu sînt om pămîntean / Și om jele și alban”. La Creangă: „Mare jele și alban or mai fi ducînd mamele lor pentru dinși”.

În urma mea clopoțel cîncăne dragă-las! și alarmanți, imi infund adînc mîni-nile în buzunare unde nu am nimic și mă strecoar, în imensul nimic de afară. Inarmat pînă în dinți, arțagos și foarte luminat de la o înălțime care nu se poate atinge cu mina goală.

ION COJA

**DINU SĂRARU
DRAGOSTEA
ȘI
REVOLUȚIA**
ROMAN

Un roman incitant

În *Dragostea și revoluția*, ca și în romanul anterior *Clipa* (din 1978), pe primul plan se află, desigur, revoluția. Orânduile vechi sînt considerate incompatibile cu vremurile noi, se simte în aer un duh al transformărilor, lumea intră într-o adevărată febră innoitoare. Este varianta stihnică a revoluției, forma ei inițială, inerentă ca o fatalitate. În acest iureș al prăyerilor autorul prinde prin rememorări succesive două dintre personajele memorabile ale romanului: pe Dumitru Dumitru și Ghiță Praz. Primul are un viitor politic briant, ajunge prim-secretar al județului de partid, devenind, prin urmare, cel mai important personaj local (același din *Clipa*), în timp ce „tovarășul de revoluție” rămîne în sat la Ciresu, peste deal de Cornu Caprii, vechea noastră cunoștință din *Niște țărani*. Odată ajunși în acest moment al prezentării eroilor din *Dragostea și revoluția*, se cuvine să facem observația, care rezultă din construirea destinului, că romancierul alcătuiește, în această carte, o veritabilă triadă tipologică compusă de Ghiță Praz, Dumitru Dumitru și Anghel Tocsobie, după criteriile practicii politice. Ghiță Praz este, am spune, revoluționarul prin instinct. Dumitru Dumitru adaugă instinctului specializarea profesională (face școli de partid și preiaște însărcinări importante). Tocsobie este, am spune, revoluționar numai prin înțelegerea profesională. Ceea ce lipsește celui dintîi, lui Ghiță Praz, este transcenderea practicii prin ideologie, de aceea el rămîne ceea ce era și înainte, plugar în satul natal. În timp ce Tocsobie, cel venit de la centru, sigur pe sine și stăpîn de doctrine, este handicapat tocmai prin absența contactului direct cu realitatea cotidiană. Nici Praz, nici Tocsobie nu sînt oameni politici compleți, lipsindu-le o latură importantă a personalității, vrea să sugereze autorul. Etalonul categoriei este Dumitru Dumitru, trecut prin purgatorii experienței directe, comișind erori la atîția alții, dar știind să le corecteze prin însușirea rațiunii politice, prin observarea atentă a evenimentelor și a sensului lor, prin învățămintele generale pe care le extrage. Deși inferior în ierarhia politică lui Tocsobie, el îi este superior prin experiența de viață și prin lumina ei umanizantă. În acest sens, momentul participării lui la înmormîntarea vechiului tovarăș de luptă, plugarul Ghiță Praz, este memorabil, constituindu-se într-o veritabilă capodoperă literară. Nu cred că s-au extras, în romanul nostru contemporan, mai adînci semnificații ale acestui eveniment ca în cartea pe care o prezentăm. Este vorba, mai întîi, de însăși decizia participării înaltului personaj public la funeraliile unui biet și umil țaran, decizie care trezește chiar anumite nedumeriri, mai ales „șefului” venit de la București. Căci, vorba ceea, „morții cu morții...” cei vii trebuie să aibă gîndul la cele ale vieții etc. Nici nu-i vorba, cum s-ar putea interpreta, de un gest strategic, de „popularitate”, căci primul-secretar n-avea nevoie de așa ceva. Ceva cu mult mai adînc îl determinase să ia această hotărîre, și în primul rînd un sentiment tainic al legăturii și solidarității umane, o senzație a egalității destinului, indiferent de ierarhia lor immanentă, o trăire adînc umană, inefabilă și de aceea rezistentă. Absența sa de la eveniment ar fi echivat cu ipocrizia cinică, cu o aroganță de parvenit, cu un clișaj moral, cu o rupere cu tradițiile seculare, cu datinile. Cel care proiectase să reconstruiască conacul Rudenilor, ca o expiere a violenței anarhice din tinerețea imatură a revoluției, nu putea rata prilejul unei reinnoiri cu trecutul și pe această cale, convins fiind că revoluția trebuie să stea pe temelii trecutului și a istoriei. Se mai petrece, la înmormîntarea lui Ghiță Praz, ceva neașteptat pentru erou: deși este imediat recunoscut de țărani (veniseră și cei din satele vecine, Nația Lucean, Oțet și ceilalți din *Niște țărani*), Dumitru Dumitru este tratat fără protocol, ca un egal tuturor, cu familiaritatea și bună-cuviința ce se acordă tuturor. Spectacolul morții, în care se includ mai ales ideea descreșterii, acel „memento mori”, ceea ce aproape ridicolă distanța dintre oameni. Acestă senzație a egalității finale n-avea în conștiința unui militant ca Dumitru Dumitru nici un ecou fatalist ori

**O carte
în dezbatere:
„Dragostea
și revoluția”**

de Dinu Săraru

defetist, ci numai unul purificator, de emancipare de sub tutela ispitelor vulgare ale teluricului, a atîtor monștri care pot vicia caracterele. De aceea, reflectă eroul după terminarea ritualului, n-ar strica nici unui om politic să meargă la asemenea evenimente pe care viața, atît de complexă, le presupune în mod inevitabil. Căci, astfel spus, moartea însăși face parte din viață și poate juca rolul de învățător al vieții. Am vrea să-i asigurăm pe cititori că romanul lui Săraru merită citit fie și numai pentru această antologică, profund impresionantă narațiune din care autorul știe să extragă, cu excepțional talent toate semnificațiile profund tulburătoare.

Dar nu numai acest episod merită mențiuni speciale. Înșiși titlul cărții, *Dragostea și revoluția*, poate provoca glose revelatoare. De la început putem spune că între cele două rațiuni raporturile sînt mai degrabă complementare, romancierul pare a-și fi așezat cartea sub formula lui Remy de Gourmont, care observase că, citez, „nici în timp de război amorul nu șomează”. Într-adevăr, revoluția, cu alte cuvinte, nu e incompatibilă cu dragostea și relațiile erotice dintre înaltul funcționar de partid Tocsobie și Alexandra Terenția, descendentă a vechii aristocrații cu un rol atît de important în istorie, îmbracă ecouri simbolice, sugerînd ceva din adîncimea legăturilor dintre trecut și prezent, dintre istorie și actualitate. Scriitorul depune multă energie în înfățișarea boierilor și numeroase pagini par să descindă din *Cronica de familie*. *Dragostea* este, uneori, iremediabil subminat și dramatismul raporturilor dintre inginerul Tudor Cernat și soția sa, Carmia, poartă pecetea unor rupturi dureroase. Căzul Cernat, care putea fi un mare capitol al cărții, este insuficient exploatat mai ales pentru că autorul tranșează prea ușor lucrurile, din dreptate irevocabilă bărbatului și detestînd metodele de delațiune ale consoartei. Mai multă comprehensibilitate și obiectivitate ar fi sporit, credem, interesul paginilor referitoare la cazul Cernat.

Dar ne aflăm de-abia la întîiul tom al unei trilogii și este prematur să formulăm judecăți definitive. Așteptăm, de aceea, cu cel mai mare interes, împlinirea destinului și evoluția conflictelor. Prima carte din *Dragostea și revoluția* este nu numai o uvertură ci un roman incitant.

POMPILIU MARCEA

Viața și visul

Pentru Dinu Săraru literatura înseamnă în primul rînd polemică, nimic nu e mai străin de scrisul său decît lipsa de atitudine deschis exprimată, evidentă. Dar polemica nu reprezintă în cărțile lui Dinu Săraru un obiectiv, ci este forma normală de manifestare a unui spirit eminentemente luptător.

În consecință, proza lui Dinu Săraru, deși fundamental polemică, nu este atît vehementă, sfidătoare sau ireverențioasă, cît sistematică, glacială și necrutător exactă, de un realism tăios, fără menajamente, adeseori crud în sarcasmul lui prezicuz.

De la *Niște țărani* la recentul prim volum din romanul *Dragostea și revoluția* militantismul scriitorului s-a deplasat de la respingerea unor reprezentări inautentice despre viață la punerea decîsă în discuție a unor forme inautentice ale însăși vieții. Romanul de debut al scriitorului polemiza astfel cu falsitatea artistică și de concepție a unui lung șir de cărți despre viața satului românesc în perioada primului deceniu postbelic; restabilind — literar, nu prin literatură — adevărul dramatic în privința unui proces politic și social deosebit vădit ca reductibil la o simplă colecție de evenimente, fie acestea festive, fie „tari”, aplică prin simplificări ce au dus inevitabil nu numai la extremism dar și la o substituție a existenței prin imagini contrafactice. Și dacă *Niște țărani* era o carte situată în linia *Moromeților* lui Marin Preda, această apartenență se datorează înainte de orice impulsului comun celor doi scriitori de a nu sacrifica viața reală clișeele literare: în ambele romane

autorii sînt „invizibili”, retrași dincolo de narațiune, fără a-și manifesta prezența în text. Deosebirea, căci există una esențială, dintre *Moromeții* și *Niște țărani* constă în modalitatea privirii: uimită, chiar fermecată de miracolul gîndirii țărănești, la Preda, în primul volum, apoi îngrijorată și neliniștită în cel de al doilea, nemilosă și chiar pîrînd biciuitoare la Dinu Săraru, unde „spectacolul” își dezvăluie nu atît gratuitatea, cît neputința de a mai reprezenta cu adevărat o alternativă existențială. Trucurile și vicleniile țărănilor lui Săraru apar astfel într-o altă lumină decît aceea „eternă a zilei de vară” din *Moromeții*: mohorîți, săracă, împușcată. Și nu întîmplător fenomenul meteorologic definitoriu pentru lumea cărții lui Dinu Săraru este ploaia, o ploaie măruntă, sîcitoare, dizolvantă. Încît, poate, mai exact ar fi să se vorbească nu atît despre o apartenență, cît despre o continuitate. *Niște țărani* încheie, în fond, literatura despre satul tradițional.

Transferat asupra însăși vieții, acest polemism ce constituie mai mult decît o trăsătură caracteristică a prozei lui Dinu Săraru se raportează, în *Dragostea și revoluția*, la mecanismele care generează alterări și traumatisme în ordinea existenței sociale și individuale. Falsificarea omnesului, denaturarea a ceea ce este viu, supunerea la convenții și norme rigide nasc, în acest roman, o extraordinară finologie satirică, al cărei inedit a fost insuficient remarcat; autorul însuși, de altfel, a simțit nevoia de a contura, în paralel, și chiar de a-i opune o serie de personaje a căror „normalitate” să reprezinte un factor de comparație și de compensație (Dumitru Dumitru, Niculae Mihalache, Alexandra Terenția Rudeanu, țărani strînsi la înmormîntarea lui Ghiță Praz). Iar această tipologie satirică nu este produsul unei viziuni caricaturale: ci rezultatul coborîrii în infernul caricaturizării vieții. Unul dintre cele mai semnificative episoade ale romanului conține astfel istorisirea unui vis: un personaj care își petrece viața stînd în birou, „la sediu”, își reaminteste că s-a visat, fiind în concediu, că se află cu nevasta în pat... în birou. Un adevărat coșmar: „mi-am dat seama că m-am curățat, că se va afla în tot sediul că tovarășul... a fost găsit gol, în birou, în brațe cu... chiar dacă era nevasta, dar în birou, îți dai seama?” Cu o concizie ce-i este intru totul specifică, scriitorul nu insistă asupra acestui episod, așa cum nu insistă nici asupra altora, de asemenea memorabile; dar astfel de momente epice luminează fulgerător dimensiunea esențial polemică a romanului. În ecuația cărții „spune-mi ce visezi ca să-ți spun cum trăiești” se transformă în „spune-mi cum iubești ca să-ți spun cum lupți”: așa cum visul reflectă viața, dragostea reflectă revoluția.

MIRCEA IORGULESCU

**Nestirbita
identitate**

Sînt scriitorii care își înconjoară activitatea într-o aură de mister astfel încît curiozitatea publicului să fie alintată la maximum. Alții — ca Dinu Săraru, de exemplu — își făuresc destinul cu tenacitate în văzul tuturor, urmărind punct cu punct un program ale cărui etape au curajul să le anunțe tuturoră dinainte. În urmă cu cîțiva ani, la sugestia redactorului șef al revistei noastre, Dinu Săraru scrisese *Niște țărani*, apărut în foileton în *Flacăra*, din dorința de a demonstra că poate fi romancier. Al doilea roman, *Clipa*, a fost conceput pentru a dovedi — după propria mărturisire a autorului într-un interviu — că prima carte nu fusese o întîmplare. Tot în acel interviu își manifesta intenția de a conduce un teatru care să

fie luat cu asalt de public. Astăzi, casa de bilete a Teatrului Mic, unde Dinu Săraru a devenit între timp director, nu mai face față solicitărilor spectatorilor. Scriitorul mai declară și că visează la o carte despre îndrăgostiți, și iată, *Dragostea și revoluția* se află în miinile noastre. Acest scriitor, veșnic lipsit de astîmpăr, caută mereu ceva nou, incapabil să suporte sabloanele și gata oricînd să le sfărîme cu o energie clocotitoare, să-și clameze de deosebit curaj crezurile, indiferent de consecințe. Scrierile sale îl reprezintă integral. Nici una dintre ele nu are rigoare, nu e construită pedant, cu grija de a păstra anumite canoane bine stabilite. Dinu Săraru nu are răbdarea să fie ponderat în expunere ci rîvnește să spună totul dintr-o suflare, cu patimă, semn al marelui interes pe care îl poartă lumii înconjurătoare și a neputinței sale de a o contempla placid. Frazele lui se rostogolesc impetuoase, cuvintele vin unele după altele invocate cu ardoare, ca de un gazetar aflat în miezul cel mai fierbinte al realității. Nu dintr-o strategie de romancier care caută o formulă cit mai personală cartea sa derulează cînd secvențe din timpul de azi, cînd altele din epoci mai mult sau mai puțin apropiate de noi, sau include lectura unei scrisori, intreruptă și ea de tot soiul de alte episoade. Tocmai graba de a rosti cit mai multe despre universul prezentat îl constrînge pe romancier să sară cu dezinvoltură de la una la alta, fără nici o preocupare de a-și păstra cititorul în conveniențele unei lecturi comode. O nepotolită sete de a rosti adevăruri cit mai profunde e prezentă în paginile scrise de Dinu Săraru, elaborate astfel încît să ne restituie caleidoscopic o ambianță socială și politică și care le transformă în veritabile pledoarii. În *Dragostea și revoluția* scriitorul sustine o pătimașă dizertație despre obligația omului de a-și trăi viața cit mai firesc, renunțînd la orice sofisticare. Ca și în alte cărți ale acestor ani eroii care abdică de la cunoașterea în adîncime a freamătului existenței sînt priviți cu suspiciune, chiar persiflați pentru lașitatea lor, pentru că ajung să nu mai cunoască realitatea decît prin intermediari — din spatele altora sau din informări scrise. Aceasta le anulează înțelegerea complexității de aspecte cu care trebuie să se confrunte zi de zi și de aceea încearcă să înghesue natura umană în tipare prea strîmte, neconforme cu ea. Autorul batjocorește de cîteva ori fără compasiune, ca un pamfletar, de cei care din teama de a trăi se înconjoară ca într-o armură de tot soiul de principii menite să-l protejeze să mai audă tumultul vieții. Căzul unuia dintre eroi, înaltul demitar Anghel Tocsobie, e reprezentativ în acest sens. Acesta nu îndrăznește să recunoască în fata tuturoră dragostea pe care o poartă Alexandrei Terenția Rudeanu, urmașa unei vestite familii din istoria Țării Românești, numai pentru a nu-și compromite dosarul. Spaima de a nu rata ascensiunea pe scara socială îi interzice să se poarte autentic, potrivit sentimentelor sale. Pentru el, puterea a ajuns o povară și nu-l mai lasă să acționeze liber. În schimb, Tudor Cernat, director general al unui mare grup industrial, își riscă funcția și renunță să mai poarte numai de dragul ochilor multîmii povara unei căsnicii ratate, neacceptînd să-i mintă nici pe cei din jur și nici să se mintă pe sine însuși. El are îndrăzneala superbă să ia totul de la capăt, numai pentru a nu se complăce într-o dezonorantă minciună confectionată doar de dragul de a se impune în fata celorlalți. Dacă Tudor Cernat are dreptate sau nu autorul nu arată în chip deschis. El se preocupă doar să dezvăluie că uneori eroismul poate să însemne nu numai decît faptul de a-ți pune în primejdie de moarte ființa, ci și tentativa de a trăi în concordanță cu ceea ce simți că ești și a nu te lăsa manevrat ca o marionetă doar pentru a-ți asigura un culcus confortabil. *Dragostea și revoluția* celebrează capacitatea omului de a rămîne el însuși, de a-și păstra nestirbită identitatea, chiar și în tumultul unei revoluții.

GEORGE ARION

„Arta adevărată se impune și se apără singură”

— Cum își pregătește pictorul Ion Pacea o nouă expoziție ?

— Nu-mi propun niciodată dinaintea să-mi pregătesc lucrări pentru o expoziție. Nici chiar pentru o retrospectivă, care presupune o mai mare grijă și rigurozitate în alegerea tablourilor. Lucrez, lucrez mereu, căutând să transpun pe pânză acele gânduri, acele idei care mă preocupă. Caut să le găsesc expresia plastică cea mai potrivită, care să mă reprezinte.

— A aduce mereu ceva nou cu fiecare expoziție nu înseamnă a-ți modifica stilul? A nu mai fi același ?

— Evoluția stilului de lucru al unui artist plastic nu înseamnă schimbarea, transformarea lui, ci, din contră, o subliniere a personalității sale artistice. Personalitatea artistului se imprimă în tablou. Acolo trebuie să fii tu însuși, tabloul să te reprezinte prin culoare, desen, sensibilitate sau compoziție.

— Ce vă place să pictați ?

— Nu pot spune ce anume îmi place să pictez, ci pur și simplu că îmi place să pictez, în sensul că experiența câștigată până acum îmi dezvoltă noi înțelesuri ale universului plastic care mă determină să lucrez mereu. Aș vrea să pictez nu povestea lucrurilor ce mă înconjoară, nu un obiect sau un subiect anume, ci esența lor, metafora lor, din care să reiasă acel „general” care să reprezinte motivul tabloului meu.

— Cum apreciați relația artist — public ?

— Relația noastră, a artiștilor plastici, cu cei din afara breslei trebuie gândită pe toate planurile, ținându-se cont de condiția noastră de artiști profesioniști, condiție ce trebuie avută în vedere în toate situațiile. Cu atât mai mult e nevoie să respectăm această condiție în raporturile noastre cu publicul iubitor de pictură, fapt ce presupune, în primul rând, obligația de a oferi celor ce ne urmăresc activitatea numai acele lucrări care sã justifice și să ne onoreze numele de artist plastic profesionist. În acest context, sint pentru instituirea unui comportament fondat numai pe argumentări profesionale, pe opinii curajoase, specifice modului nostru de a gândi și a ne exprima, a unui comportament convingător prin datele problemelor ridicate, nu ostentativ prin gest sau agresivitate.

— Aflindu-vă acum în fața cititorilor în postura de interviuat, care este opinia dv. despre interviuri ?

— După părerea mea, interviul trebuie să fie, pentru omul de artă, încă un prilej de comunicare cu publicul, prin care acesta să cunoască date noi ale vieții, muncii, proiectelor și opiniilor artistului. Este firesc să avem opinii despre toate laturile vieții și activității noastre, și în primul rând față de acelea de care depinde conștiința noastră ca obște unită. Dar exprimarea lor presupune obiectivitate, discernământ, responsabilitate și înțelegere profesională. Cred că interviul acordat de un plastician trebuie să aibă în esență un scop artistic, nu o țintă mai mult sau mai puțin clară. În acest sens, constat cu mișplată a polițelor.

— După apariția unor interviuri care, în loc să fie expresia unui mesaj artistic, devin prilejul unor atacuri sau modalități de

— Cum apreciați situația actuală a pic-

turii românești care continuă o valoroasă tradiție a școlii plastice naționale ?

— Retrospectiv vorbind, arta noastră se identifică prin problematică, armonie, bucuria culorii cu însăși viața oamenilor ce trăiesc de veacuri pe acest pământ generos. Să nu uităm că, cu toată drama sufletească și fizică a unui Luchian, Andreescu, Țuculescu pictura lor este stenică, senină, solară. Ei cîntă peisajul românesc, bucuria și durerile oamenilor simpli de la noi. Astăzi îi urmărim pe înaintașii noștri, continuând o valoroasă moștenire culturală, printr-o atentă observare a fenomenelor novatoare din țara noastră, a schimbărilor ce se petrec în conștiințe, prin înnoirea formelor de exprimare ale limbajului plastic.

Sînt convins de drumul ascendent al artelor plastice ce se bucură în prezent de o binemeritată apreciere, atât în țară cât și peste hotare, tot așa cum sînt convins și de faptul că arta noastră contemporană nu este pîndită de spectrul dezastrului, prin angoașe, spaime, viziuni apocaliptice, atmosferă devastatoare etc. Categorie, ea nu este amenințată de așa-zisul „nou dogmatism” reprezentat de „elitism”, „făcerea sau desfacerea notorietăților”, „stări răvășite”, „mode”, „supramodo” etc. Din fericire, aceste teorii sînt false și marginale.

— Pornind de la aceste afirmații, poate doriți să mai precizați unele lucruri ?

— Nu-mi pot permite să dau lecții colegilor mei, artiștilor sau criticii, despre cum trebuie să picteze sau să scrie; în ce școală sau stil să se încadreze; să fie „colorații” sau „monocromi”, să fie „armonici” sau „disarmonici”. Consider însă că nimeni nu-și poate permite a eticheta în cuvinte atât de grave ca „acaparator” și „leneș” pe colegul mai tînăr sau pe maestrul de prestigiu, cu responsabilități organizatorice în conducerea unității, pentru care munca administrativă înseamnă limitarea timpului de lucru în atelier. A blama cu atîta ușurință oameni de bună-credință, unii dintre ei maștri de prestigiu, desemnați prin vot de către obște în conducerea U.A.P., este un gest pe care mă abțin a-l califică.

Ce mă uimește este faptul că acești colegi nu-și dau seama că ceea ce ei aruncă în circulație ca: **bună-credință, interes pentru obște, pentru artă**, deci așa-zisul aur al gândirii lor, se va cocli în timp, arătîndu-și adevărata „prețiozitate”. În activitatea unui organism atât de complex ca acela al unității noastre, respectul pentru munca tuturor colegilor se impune de la sine. De aceea, nu se poate accepta atitudinea unor colegi care vor să devină cunoscuți de cei din afara breslei noastre nu prin creația lor artistică ci doar prin teorii ridicole, prin verdicte sau etichetări aruncate în spatele colegilor lor. Tot așa cum nu sînt de acord cu acei artiști sau critici care acceptă — cu un aer, să nu zic de bunăvoință ci mai degrabă de blazare — ipoteza că respectivii nu merită atenția noastră. Asta nu ne onorează, ci ne pune o pecete de nepăsare cu repercusiuni asupra întregii noastre activități. Vreau astfel să arăt cit de numeroase sînt fațetele vieții obștei noastre ce se reflectă tot timpul în afara breslei, formînd, de fapt, climatul creației noastre artistice, acel climat de cultură de care

Fotografie de M. OROVEANU

răspundem fiecare în parte, artiști și critici, ca cetățeni ai acestei țări.

— Ce e de făcut ?

— Arta noastră plastică, atât de tînără, sănătoasă, curată are nevoie de un climat cât mai lipsit de suspiciune, un climat al înțelegerii dacă se poate deplin, între creatorii de frumos — cum ne întîlțim dealtfel —, al înțelegerii atât a succeselor cât și a insucceselor, a greutăților unora dintre noi, ce pot fi soluționate numai cu ajutorul obștei. A deveni intoleranți față de un mod sau altul de a gândi arta este la fel de periculos cu a încerca să nivelăm valorile. Este nevoie de sinceritate și curaj în introspecția vieții și a muncii noastre.

— Care este rolul criticii și cum vedeți relația critic-creator ?

— Criticul de artă este acela care, printr-o analiză profundă a fenomenelor plastice, poate prevedea, poate diagnostica, poate stimula, poate frîna în același timp, ceva ce nu ar fi necesar la un moment dat artei noastre. Spun asta pentru a arăta că în climatul nostru intern critica de artă are un mare rol atunci cînd se situează pe poziții constructive, exigente, unde să nu lipsască schimbul de idei. Totodată, critica are un rol activ în educarea estetică a oamenilor amatori de frumos și, bineînțeles, a formării lor. Dar a încerca să impunem criticilor ce și cum trebuie scris este un lucru aberant, această însemnînd însăși dispariția opiniei critice. Nu noi sîntem cei chemați să le furnizăm metodele și mijloacele de lucru, ci doar obiectul activității lor.

— Dar reacția pictorului Ion Pacea față de opinia criticilor plastici ?

— În ceea ce mă privește nu-l pot considera dușman pe criticul care rămîne mult în fața creației mele sau o respinge. Pentru un artist dușmanul cel mai de temut este anchilozarea, autopastașia, autoreproducerea, lenea sau cea pastiașă de imitație a unor tipuri plastice preexistente, a unor stiluri consacrate. Personal, sînt pentru o critică severă, la obiect, cit mai puțin laudativă, — care din păcate abundă în ultimul timp în multe din publicațiile noastre, — și sînt în total dezacord cu aceia care suspectează și acuză permanent critica, lamentîndu-se că sînt „judecați represivi”, „în mod medieval”, fără a ezita însă a propune trimiterea colegilor

de breaslă „în Sahara” sau la „irule-tiera pe cîmp a pesticidelor” !? —

— În ce crede pictorul Ion Pacea în artă ? — În profesionism. Cred în faptul, al pictor adevărat nu se poate impune prin pictura sa. O altă cale nu există — nici nu trebuie să existe. Unele țări iar rului sînt penelul și culorile, iar rezu și strădania sale este tabloul. Tabloul are dovada incontestabilă a muncii și a fiului nostru, a cărui valoare ne conferă, m-ce ni se cuvine în viața artistică a m-Totuși asist, uneori, cu tristețe la ver-tacolul penibil oferit de unii colegi-breaslă care încearcă să se impună în-tiel folosind alte căi decît cele ale picturii.

— Adică ? Ce fel de căi ?

— Uitînd de pînză și culori ei se transformă în pseudocritici, încercînd să devină personaje publice și să ocupe un loc pe care valoarea operei lor nu-l justifică, reușînd uneori să inducă în eroare publicul amator de artă. Practică publicitară veche și mereu nouă în același timp, și totodată o modalitate de întreținere a unei atmosfere de denigrare, și de scandal.

A trece pe sub furci caudine munca altora, fără a pomeni însă un singur cuvînt despre munca ta, este și aceasta o „artă”, dar nu plastică.

— Și dacă valoarea operei nu se bucură întotdeauna de recunoaștere ?

— E ceva ce trebuie, în adevăr, să te pună pe gînduri. Atunci te întorci în fața șevaletului, căci atelierul trebuie să fie unicul nostru cîmp de luptă. În clima social-politică a acestei țări un artist adevărat va fi recunoscut cu siguranță. Vorbăria, stagnarea în anticamere, verdict exprimate prin diferite publicații sînt total insuficiente pentru afirmarea valorii unui artist plastic profesionist. Arta adevărată se impune și se apără singură.

— Ce își dorește pictorul Ion Pacea ?

— Lucrez zilnic 9—10 ore și cînd sînt în fața șevaletului nu-mi propun niciodată să fac un tablou „unic” sau „nemaivăzut”, „nou”, „armonic” sau „disarmonic”, „senzual” sau „malefic”. Nu-mi doresc flori la cei aproape 60 de ani, sau un post în conducerea unui unit. Îmi doresc forță de muncă și sănătate, ca să pot face o pictură bună și cit mai senină. Pictură care să bucure inimile semenilor mei.

CORNELIA BARBU

Un poet oscilînd între căutare și puritate

Anotimpul în care ne propune inițierea sa lirică Ion Căliman („Inițiere în anotimp”, volum premiat la concursul de debut al Editurii „Facla”, ediția 1979, apărut în 1980) nu este unul al certitudinii și al plenitudinii, fapt oarecum singular la autorii mai tineri care, chiar fără a profesa o poezie directă, se arată mai înzestrați: în steaua lor. Însăși poezia prin care-și prezintă eul liric e ultima din sumar, iar mobilul ei e tot îndoiala: **Se va vorbi de mine ca de-o zare / aproape singurată la margine de drum / va deveni călătorie tot ce mă săgetare.** / (splendid acest bănătenism cu o arhaică rezonanță de infinit lung latin — nota noastră) tot ce mă înspăimîntă va deveni parfum ? ! S-ar putea crede că măcar de data aceasta la întrebare i se va răspunde ferm. Dar iată răspunsul ultimei strofe a poeziei: **Va mai rămîne ochiul răstîgnit în sus, / mereu în veghe și vinat mereu ? ! / O, călătoria asta care m-a sedus / rămîne doar o rugă către Ce Nu-s Eu.**

Interesantă, ca ipoteză lirică, această autodefinire prin negare, un fel de rezolvare a ecuației, algebric vorbind, prin metoda excluderii. Un anumit reflex al incertitudinii argeheziene, poet de care se simte apropiat și prin motive lirice („De-a prinsa”, „Joc”, „Amiază cu pruni”), își face simțită încordarea în „Prag”, poezie pe care nu ne vom reține să o cităm în in-

trețime pentru virtutea de a fi o sinteză a stadiului în care se află poetul: **Stau pe un prag aproape în derivă, / Ochii-s mirale rîni de priveghere, / cine s-aplece lama obsesivă s-atingă iarba ca o adiere ? ! / Bruma prin glezne, trece fierăstrău / de gheață, pareă taie-o coasă, / rămin pe prag cu ochii-n Ce Nu-s Eu / și-aștept din hăuri paznicii să lasă. // S-aducă-un semn că nu e prea departe / rana ce caută fără izbăvire, / s-aducă, dacă vor, puțină moarte și citeva grăunțe de iubire... // Dar nimeni nu-i, doar pragu-nsingerat / de-atîta veghe și tăgadă mare / cine să plece, cine n-a plecat / pe poartă asta către inserare ? !**

Stăruie, într-adevăr, cu acuitate uneori, alteori sugerat numai, un sentiment al declinului, al dezintegrității, elemente din universul poeziei citate mai înainte revenind obsesiv. Destărmare, rugină, brumă, toamnă, inserare, tăgadă, cuvintele însoțite sînt concludente pentru căutarea dramatică a poetului, pentru permanenta confruntare a dualității sufletului său, minuat simbolizate în „Cerbul”. **De n-ar fi neant în cuvînt, m-ai vîna, / n-ai ieși în pădure sub cetini, / n-ai crede că-n poieni un cerb adăsta / și vinători, și lumină, și prieteni...** Fiind pereche cu cerbul care moare, în spiritul acelei luminoase comunități proclamată de Nicolae Iabig, în trepetabila „Moartea căprioarei”, pentru vinător. **Cerbul opriț la izvor în colindă / devine cuvînt pe țarm înghețat.**

Indușoara coplesitoare din această poezie ne dezvoltă un Ion Căliman însetat de puritate, care e adevărata sa natură, hrînită mai ales de amintirile inefabile ale copilăriei: ce ceas înalt, ce rispire gravă / trece prin oase și mă face scrum / O coasă sîngerată în otavă, / redă-mă pașiiși de pînă-acum ! // Refă-mi călciiul scrijelat în clob, / cămașa doldora de mure, / dă-mi legănarea blindului scrinclob prins între două stele în pădure //

Du-mă din nou prin mărăcinii răi, / pune strigoi în visurile mele, / o, ani pierduți în ierbi ca zurgălai / desperecheați de sunet lingă stele ! („Nostalgie”). Din aceeași nevoie de puritate este rechemată, printr-o filtrare blagiană parcă, icoana lui Avram Iancu din „Fluier”: **Pe Iancu Avram îl mai avem în minte / și-n suflet el mai vine că-ntr-un pridvor să vadă / cum picură tăcerea-n oseminte, / peste obrazul țării, anotimp de zadă.**

În poezia lui Ion Căliman din acest prim

volum în care sufletul său oscilează între căutare și puritate sînt multe întrebări al căror răspuns e, în consecință, incert. Există una pe care și-o pune cititorul de la lectura primelor pagini, ne aflăm, în avalanșa de volume, plachete și plachete, în fața unui poet de talent ? Afirmația e în afara oricărei tăgădate, astfel că putem zice dimpreună cu Poetul drag inimii lui: Carte frumoasă, cinste cui te-a scris !

NICULAE STOIAN

Monotip

Numărul 3/1981 al revistei **Vatra** este realizat sub semnul excepționalului. La aniversarea (discretă) a 10 ani de existență, acest număr (și nu numai el) îndreptățește afirmațiile redactorului ei șef, Romulus Guga, care spune printre altele în **Cuvînt de început după un deceniu**: „Ne-am propus să ne rostim la timp și să fim oameni ai acestor vremuri, împlinind aici și acum destinul culturii românești !... să facem **Vatra** un semn al unității și frăției... să scriem deopotrivă istoria timpurilor trecute și a celor prezente... cuvintele noastre să ducă mai departe făclile acestui neam care s-a voit întotdeauna mai presus decît cum bat vînturile și se cutremură ramurile”. Dar parcurgînd sumarul acestui număr sîntem tentați să cităm din fiecare pagină, din fiecare articol, eseu, cronică sau relatare... Sub genericul **Restabilirea unui adevăr istoric** întîlnim citeva pagini de mărturie realmente cutremurătoare despre adevărata față a fascismului. Sînt pagini de istorie impresionantă, care parcă se desfășoară sub ochii noștri, conținînd

„declarațiile” unor mureșeni de diferite naționalități care au suferit aceleași umilințe și orori din partea fascismului. Despre **Ideea unității naționale în publicistica lui O. Goga** scrie documentat și cu limpezime Silvia Udrea. În **Romanele toamnei roșii** Cornel Moraru emite citeva aprecieri denotînd o subtilă înțelegere a prozei lui Dinu Sărauru. Dumitru Mureșan propune o inedită interpretare a poeziei lui Eugen Jebeleanu. Deosebit de revelatoare pentru personalitățile abordate sînt cele trei interviuri date revistei de către Octavian Paler, Hajdu Gyözo și G. Dimisianu. A fost și de data asta o incitare să intrăm în contact cu gîndirea pe cit de substanțială pe atît de imprevizibilă a lui Octavian Paler exprimată în caracteristica lui rostire, de fluentă aforistică. Frumoasă țînută morală atestă Hajdu Gyözo, redactor șef al revistei **Igaz Szó** în tot cuvîntul său. G. Dimisianu pune în discuție citeva probleme importante ale vieții literare de azi. Acest număr al **Vetrel** care punctează împlinirea unui deceniu de rivnă și pasiune ne face să privim cu încredere legitimă începutul celui de al doilea deceniu al vieții sale.

TRAIAN STOICA

Fotografie de ION CUCU

O carte
tulburătoare
„Arma
secretă“
de Eugen Jebeleanu

Amestecul de civism protestatar și intimism funebru, fuziunea crispată a acestor două atitudini aparent divergente sau greu solidare (civism intimizat, decantat, cumintit în parabolă; intimism mielos, deget oracular ridicat spre o planetă dementă) caracterizează poemele mai vechi și mai noi ale lui Eugen Jebeleanu.

De la Hanibal incoace, spre recentul volum *Arma secretă* (Ed. Albatros, 1980), glasul poetului și-a rarefiat tonalitatea, sunind cu totul straniu: a tipăt întinșind o lungă insomnie invadată de himere, a scîncet de nerăbdare în a-i revădea cit mai curînd pe cei pierduți, a oboseală care înțeștează cuvintele, le împuținea-

ză, înlocuindu-le cu umbre sordide. Poetul sărbătorește cite un mic triumf în tot ce vede pieire, se contopește cu aceste dispații fulgurante, aidoma lui Bacovia, și notațiile sale tot mai sacadate încearcă să dezlege cifrul morții, spionate — s-a mai observat — cu o temeritate ofițială. Poezia devine astfel o „armă secretă“, în cucerirea pas cu pas a Invizibilului.

Dacă Rilke spunea că poezii sînt „albinele Invizibilului“, din tărîmul căruia se întorc, după fiecare expediție, încărcate cu trofee prețioase, Eugen Jebeleanu crede, dimpotrivă, că irealul viziunii respiră în însăși viața reală, pe care o împovărează cu semne agonice: „Lucrul acesta disprețuit, / dar de toți învidiat / pentru că nu se vede, dar există, / pentru că e lup și pasăre / și un norod de miei / sus, sus, unde stăpînește, / fără să spună un cuvînt, / luna... / Lucrul acesta, care nu costă mai nimic, / însă pretuiește... / care se ivește cîtorva / dărîndu-se tuturor / lup și pasăre și miel / ... / Lucrul acesta care-ți cîntă, / care mușcă dacă e nevoie / care-ți ține de cald. / Lupul / pasărea / mielul / respirația Invizibilului“ (*Arma secretă*). Alegorizarea lumii (cu un bestiar foarte sărac, găsim totuși — prin combinări și colaje de trupuri — arătări surprinzătoare) suprapune mereu concretul peste un contur spectral, pulverizîndu-l, predispuindu-l unei înfricoșătoare lumi a morții, preluate apoi de Poezie — „arma secretă“ ce produce legătura între melea-guri. Acest vehicul de diversione metafizică este prin natura sa unul inviolabil, venerat în taină chiar și de cei ce nu-i înțeleg menirea.

Dintr-un confortabil punct de vedere tematic, am structura piesele volumului în două categorii distincte. Unele sînt confesiuni, prelucrări urzuse ale solipsismului, pe alocuri patetice, adeseori încărcate de angoase negre, reținute din lungi rătăiri, din înaintări ambițioase în întunericul ceșos al damnării. Răzbate în ele un soi de putere specifică probelor de rezistență la supliciu supraviețuirii. („Cei

care vrem să mergem / la cei pierduți / nu putem fi înspăimîntați de nimeni. / Noi vă dăm totul. / Lăsăm totul în urmă / fără nici o retorică / pentru că noi vrem să ne regăsim / ajunși la cei pierduți. // Am ajuns. Nu sint... / Înainte. Trebuie să fie mai departe...“ — *La cei pierduți*). Celelalte poeme sînt mici parabole existențiale, construite cu elemente simple, regnului animal extrăgîndu-i-se acel malefism al instinctelor necenzurate, oricînd comparabile cu violența umană.

Himere și creaturi hidoase bintuie poemele lui Eugen Jebeleanu. Himera — spune poetul — se naște din ploaie, o ploaie „invizibilă“ (foarte des este intercalat acest determinativ), făcînd deslușită dira „opalină / dintr-o părere oribilă“. Fața Himerei nu poate fi niciodată aflată, fiind cufundată în „întuneric și lumină cenușie“. Orice încercare de a o distinge provoacă întetirea ploii, intensificarea oribilității distanțatoare („teribila / se scutură de ploaie și de ris“).

Deriziunea rafinamentului, surprerea omenescului sub apăsarea unei amenințări de natură morală, în fond (mai înainte decurgea dintr-o „părere oribilă“, acum se cheamă „Lelea Lehamite“, altundeva e pomenită o „durere“ nevindecabilă), existența ca o aglutinare de morți succesive — iată momentele unei crize de încordare prelungită, de pe urma căreia noaptea nevăzutele transferă spre realitatea din ce în ce mai stingheră siluetele ei macabre.

Insemnările plictisite, reflex al unor poeme mai vechi, se învâlmășesc cu altele, tulburate de verbea precară a așteptării. Poetul stăpînește acum „știința“ de a provoca fantasmela celei mai sumbre, de a și le chema în casă și a se obișnui cu ele. Nașterea lor din focalizarea gîndurilor devine exercițiul cel mai frecvent.

Arma secretă este printre cele mai tulburătoare cărți de poezie apărute în ultima vreme.

CRISTIAN LIVESCU

Vis cu A. E. Baconsky

(Urmare din pagina 1)

Încît tot mai firești vor fi, la intervale, discuții reconfortante, sub un suris, despre criterii de selecție, înrămări, sesamuri, filiații etc., din păcate rătăcitoare azi toate într-un depozit cosmic, laic, de demonstat, necunoscut...

Baconsky, cu verva sa sigură, cultivă desenul și acasă, la masa de scris (în nopți de cozerie, cînd mina-i nu modela ca o baghetă de dirijor, cu un coupe-papier sau cu un pix burdușit de pastă în toate nuanțele, aerul, firăcea, tăia figuri prismatice, înnegea pagini după pagini, cum ar fi operat incizii în epiderme de monștri sau strigoi sociali cu care spiritul său se războia), și în aer liber, în țară, în vacanțe care adesea erau închinate decinței dunărene, dar mai cu seamă în stări de alertă a întregii sale ființe, care sînt călătoriile peste hotare.

Ca și pentru alți împătimiți mateini ai eranței, pentru el cu o intensitate aparte, simptomatice, deplasările în spațiu primiseră, prin legi nu nescrise ale istoriei contemporane, echivalența unor deplasări în timp (evadări sau regăsiri), de aici acea receptivitate potențată, iritată, polemică, avertizată, demarcînd net de protagonistul bonon sau suficient al turismului universal și conferind prozei eseistice a jurnalului de bord o pecete orgolioasă. „Imi revenise iarăși sentimentul de irealitate, încercat la începutul călătoriei cînd, ajuns la Viena, mi se părea că trăiesc un episod proiectat între vis și halucinație, sau că sint o ficțiune eu insumi, un personaj creat de fantezia vreunui romancier ironic“, se nota în prima expediție spre capturile de larg cu care sistem confrunțați acum, notația pe care o decupez nu numai pentru frumusețea-i intrinsecă, elegantă, ci și pentru complexa cunoștință de cauză a purtătorului prin lume a unei oglinzi. Nu avem numai „foamea“ în sine de impresii, ci și garanția unui colocviu cu propriul eu sau cu epoca, nou. „Eram întîia oară — ni se face confesiunea, în replică la rememoriale galese de Floride — pelerin prin aceste orașe bătrîne pe care din anii liceului le-am locuit rînd pe rînd fără să le fi văzut vreodată, le-am iubit și le-am blestemat, am privit prin ceață spre zidurile lor cu ochii plini de fervoare administrativă, sau, alteori, cînd întrezăream deasupra lor stemele somnolenței și ale nepăsării luxurioase, cînd, copleșit de soartă, gîndul meu bătea zadarnic în porțile lor ferecate, imi consolam dezolarea visînd popoarele de la miazănoapte ale prorocului, și imi spuneam că pedeapsa lor e aproape“. Ceva din toate acestea și nimic din ele nu va intra în joc în fața „imponderabilității neutre“, a straniei anomalii artistice nordadriatice sublime unde „ai impresia că nu vezi realitatea unui oraș ci imaginea acestei realități înfățișată într-o suită interminabilă de picturi“. Ideea de a reflecta ceva ce reflectă și la rîndul său a fost pe întreaga scară a aparențelor și miracolelor reflectat, unul din nivele numindu-se în românește Gheorghie Petrascu, îi va fi apărut, poate, ca o favoare nimănui încă înlesnită, chiar la

leșirea din gara Santa Lucia dinaintea „principalului bulevard acvatic“ Canal Grande unde duhul rătăcitor pehivan al cutărui doge nemulțumit de a nu fi fost îngropat în fîntînile de marmură uitîndu-i numele prin insulele grecești își aruncă pînă la cer în ochi aromator, sonor, transformat în pietre prețioase întreg spectrul curcubeului; dacă nu mai tîrziu, în rătăcirii de amurg sau în început de zori de zi prin înguste străzi-pasarele, sau în lunecările de somn ale unei bărci de cristal în degradeuri, ocolind zarva plajei Lido și ducînd spre Murano. Cu creioane carioca, blocuri de desen, lunule și luni mici de culori de apă ca bomboane luate de mare, supte și bătute împreună cu celelalte mărgele ale plajelor, spiritul persiflor al scriitorului din strada Dionisie Lupu va reveni pe citeva rînduri, ca un hoț de miere sălbatică la borta lui, pentru verificarea acestei intime intuiții, înrudită mult cu cea convertit în interludiu diferit berlinez în ingeniosul dublu poem *Corabia lui Sebastian*. Pentru că „prin septembrie orașul se va fi aflînd la apogeul splendorii sale, și atunci a petrece o lună la Veneția, lucrînd (subl. n.) și hoinărînd prin insulele lagunei sub soarele diseminat printre ușoare brume transcendente, ar fi un prilej de euforie“ — se spune în 1965 —, două din următoarele angajări ale velelor, cu o mică decalare, cele din 1975 și 1976, deopotrivă rodnice, vor alege răgazuri de toamnă (octombrie).

Deci A.E. Baconsky pusese la cale o carte de citit mai tîrziu, și unde nu i-au fost necesare cuvintele. Care trebuia să vindece de *Cadavre in vid* ca în cazul lui Romain Rolland explozia voioasă *Colas Breugnon* de tristețile programatice *Jean Cristophe*. Cu precizarea că exultanța, de astă dată stă în simpla eliberare de orice retorică, a Poeticului, realizat vizual. O pictură care se slujește numai de mijloacele acestei arte, devenind grai de linie și culoare autonom, dar care prin însuși pretextul peisagistic nu renunță la nici unul din avantajele și încărcăturile de gînd proprii literaturii.

Și-acum stă lumea să vegheze și s-admire* — în realitatea de irealitate, singuri, fără privirea „aburită a meșterului“ (era să zic, după Sadoveanu, „fruntea“) ! Cronicari plastici precizi, nesofisticați, au și închis în cite două sau trei pagini dactilo aprecierile lor pertinente, emoționante, elogioase. Tocmai prin aceasta minunați: găsindu-se ca în atîtea alte expoziții bucueroși să jurișeze încă o dată și să rostească, da-ul lor vital, eliminînd dintr-un foc ipoteza ireparabilului, lăsînd drum liber binelui, aproximărilor, parcimoniilor și superlativelor, ingineri și arbitri și alinațori și agenți purtători. Nu mă pot abține să nu citez fraze pe care m-aș mîndri să le fi potrivit primul eu, dacă aș avea știința, însă pe care, ca redactor, am numai privilegiul de a le încredința, la revista pe care o conduc, neciuitite, tiparului**. „Volatilă, aburoasă“, se ordonează gîndirea, singură sieși po-doabă, „așternută în straturi subțiri, acuarela se supune urmînd gîndul poetului, oferindu-i infinite resurse de transparentă. Albul hirtiei își abandonează docil suprafața, sugerînd luminizitatea ce se străvede prin pigmentul fluid. Revelia lucidă susține lirismul, vigoarea interpretării se imbracă într-o eleganță jucăușă, reliefind elocința detaliului, expresiv. Perspective frontale ori plonjante, fragmente panoramice adîncite, ori dimpotrivă condensate prin comprimări de planuri se desfășoară într-o cadență visătoare, într-o fugă continuă“ etc. Sînt răspălăi dintre cele mai adecvate, asemenea catagrafieri, înspre care umblă nemărturisit chiar în orele lor cele mai absolute sufletele operatorilor cu nori, în elementul lor numai sub nimbul hiperbolei.

Baconsky are în prea mare măsură conștiința Veneției ca un artificiu, ca o arcă a nebunilor, genială, legănată în apă pe talpi de lemn, ivită nu atît din spaima de cetroptori asiatici cit dintr-o nevoie de a furniza o metaforă cutezanței, anomaliei și precarității existenței însăși, ca să se mai poată sustrage dintr-o obsesie unică: modularea pe toate tonurile și în toate registrele a temei arhitecturilor. Parcă spre a-și face credibilă această supra-realitate incredibilă, fasonează cu migală, cu minuțioasă acoperșuri, mansarde, etaje, terase, cheiri, lampioane, rînduri și quicoace-uri de ferestre și de balcoane, serieri de coloane și colonade, ogive neguroase și campanile limpezii, fațade „așa cum le-a pictat Petrascu“, plutînd la propriu sau acostate prin cite un pod curbat, semiromboidal, ondulat, crispat, aducînd a coliere sumptuoase, a ghiare care mai pot înșfăca sau sfîșia, a violoncele, a spinării care abia se mai țîn sub povara ab-

senței, a implorări, a scuturi în formație de luptă „testuo“. Deci Veneția pictorială ! bondarii greoi în chiar inima staminelor. O lume aievea, în care să stai uitat, pe care o redau și Sighișoarele dense de contraste, culorile răscoapte, trezite sau fragede, dulci, și teatrul liniilor nervurate infinitezimale sau conduse de sugestivitatea cea mai laconică, și atingerile ezitante, șoptite, la frontiere ale nuanțelor, și pensulațiile iactante, rafinate, de o învecinare pointilistă, și întrețeserile, ca între, movuri, galbenuri și griuri care suspendă partea din amurg a unor cupole, sau ca între griuri, albastruri și verde prin care imperiul lui Okeanos e amenințător și tandru, ductil la serpuirile și fulgerele reflectărilor și umbrelor.

Menționînd și contemplația pură a unui buchet de bărci ca păsări pe un fond de case într-un plan ascensional și citeva prezențe razele de gondole și de alte iscusinți de locomoție lacustre, ai și descris cum s-a descris o lume care este artă și căreia-i este suficientă propria realitate, ca ruinelor din Pompei. Oamenii, păsările, viața s-au expulzat. Au plecat sau încă n-au sosit, „nu vezi lumina de baluri“. Cîntate exclusiv raporturile formelor, dar și cantitatea de istorie infuzată, complicitatea umană rezidă mai ales într-o muzică palladyană, într-o forță de captare cu care luminile calde, reci, resemnate, ulcerate, reverberate completează desigur ca-n toae întoarcerile de pe mări cu noroc.

În două-trei detalii avem o discuție, cel care a pictat și cel care admiră, mutuală. Albul unui pod, al citevra coloane de o expresivitate maximă, rezultat numai din munca prin preajmă a celorlalte culori, nu ? Efectul deosebit al aplicării pe foarte cumpărată colorată, virtuțile deosebite, delicate, magice — e prea mult spus ? — ale rozului incins și vernilului înflorat. Să spun că-mi place mai mult *Ponte degli Scalzi*, cu optimismul lui, decît *Veneția roșie*, ca o durere ? Să zic să nu zic. Afară e lumină, e „noapte lungă, infinită, vid întunecat“. „Nu mai știam dacă merg, dacă trenul acela mă duce într-adevăr spre Veneția sau e un accelerat transilvan care străbate noaptea drumul odinioară atît de familiar mie, al Clujului“. „Goticul acesta“, aș relua eu, nu „al Veneției“ ci al acestei Veneții, „e pictură pură, broderie de marmori colorate, beție de culori“. Sau mai bine: ceva și aici din senzația că ai pătrunde lent într-o cetate din O mie și una de nopți. Cetate care cere anștimpuri „cu mult albastru în apele canalelor și cu umbre de anilină somnolente estompatate în văzduh“. Osteneala a merițat, spun cronicile de specialitate — contînd mult, oricît n-am subaprecia comentariile pe care le fac poezii —, un întreg s-a constituit, care spre deosebire de materializările în cuvînt păstrează și respirația reținută spre a nu deplasa liniile, din clipe unice în care informul, neantul au cedat. „Ceasurile trec re-ne-e doar atunci cînd nu vrei; altfel minutele se dilată enorm /.../ și treptat te simți înăuntrul timpului, captiv, sub clopotul lui străveziu“.

* Vers de Rilke (trad. M. Banuș)

** Viorica Guy Marica, *Un interpret în dubla ipostază*.

Patina timpului ce va să vină:

Pictorul Cornel Antonescu

O poziție foarte aparte în arta plastică românească din ultimele decenii ocupă pictorul Cornel Antonescu. Student la Institutul „Nicolae Grigorescu” în clasa maestrului Corneliu Baba, invitat, mai apoi de marele artist să împartă același atelier, precum odinioară magistrii și discipolii lor întru frumos, Cornel Antonescu obișnuiește în arta lui un îndoit omagiu: pentru un timp de legendă a imaginii, pentru acel tip de pictură de șevalet, mai bine zis, ce trimite de gândul la veacul al XVII-lea venețian și, deopotrivă, pentru lucrul de statură monumentală al dascălului și, de-acum, al prietenului, Corneliu Baba. Concepția lui Cornel Anto-

nescu — pentru că tânărul artist are neted o concepție și impune cu o filosofie limpede asupra rosturilor talentului de pictor — intrigă, pe unii chiar îi timorează. Iată un om al secolului nostru care, plin de har și cu o învățatură dintre cele mai rodnice, emanat de toată știința creației moderne melancolizează cu privirea la trecut și năzuiește la o vigoare cum numai anume pinze din muzee o au. Dacă vom cerceta în amănunt suprafața de culoare, dacă vom veni la aceste compoziții, naturi statice și portrete, fără prejudecata a ce se cuvine să fie „arta modernă”, vom descoperi un chip al modernului prin

perifrază, conținând pictură și, deodată, comentariul picturii. În fond, o polemică subtilă cu producătorii de pictură iesnică, cu industriașii galeriilor autohtone și de pe aiurea. Desenul lui Cornel Antonescu — „în dulcele stil clasic” cum i-ar zice poetul Nichita Stănescu — este mult elaborat și are o gravitate pilduitoare. Culoarea ține de o paletă nu atât restrânsă cât studiata. Pictorul cultivă performanța de a obține un maximum de efect cu un minimum aparent de culoare. Se înțelege că deși prima impresie este, să spunem, de austeritate, ochiul se bucură curind de realizările unui meșteșug nuanțat și harnic, preocupat de invenție stilistică mai mult decât ne-am fi așteptat.

Expozițiile colective, îndeobște, ne prezintă o artă în sine interesantă dar cam fără loc, fără alt loc, mai bine zis, decât panoul sălii ce-o găzduiește. Gustul competiției produce și astfel de

bizarerii: pictură cu o viață strict controlată pentru un cadru ocazional. Aceste imagini durează, ca problematică plastică, atât cât durează expoziția. Pictura lui Cornel Antonescu are cu claritate vocația unui loc: muzeul de artă. E o ambiție grea și, în multe privințe istovitoare, dar o ambiție ce trebuie considerată cu sinceritate și simpatie. Valorile tactile ale unui tablou semnat de Cornel Antonescu sînt relevante pentru nevoia de normă a unei generații născute în plină revoluție a normelor estetice. Iată, în sfîrșit, un tablou !, spune cetățeanul apropiindu-se să pipăie cu privirea suprafața împătată a unui portret cu un e alegoric în poză. Și cetățeanul are dreptate: o lucrare de Cornel Antonescu e un obiect cu forță empatică, gândit în toate cele, construit să infrunte timpul, pregătit parcă să primească patină și un dram de legendă.

TUDOR OCTAVIAN

„Lupta cu inerția” este ideea-forță a generației noastre

(Urmare din pagina 19)

carte a mea a ajuns într-un seif de pres-tigiu. După care constat cu tristețe că, totuși, nu e bine ce se întimplă, deoarece relațiile care s-au născut nu mai sînt între mine și cartea mea, ci între un membru al partidului comunist, între libertatea pe care i-a dat-o partidul și atitudinea onorabilă.

— Dar nu cumva în aceste relații mai intervin și alți factori? Greșesc cînd cred că unele opinii — provenind din chiar zona creației, dintr-un anumit cerc al ei — ar putea influența atitudinea unor cadre?

— Nu greșesc, deși așa zice, pe scurt și țărănește, că viața este mult mai complicată. Simt, într-adevăr, după cum ați remarcat, și cadre intimidare de aerele de „oameni culti” — ale reprezentanților amintitului cerc, ce le stînesc complexe de inferioritate, îi derutează, împiedicîndu-i să vadă lucrurile justi și la timp. Și-apoi, ce să zică un astfel de cadru cînd manuscrisul „Elegiilor” mele, respins de editură, i se pune pe masă împreună cu următoarea „notă explicativă”: „Cartea nu poate fi publicată. Editura nu și-o poate asuma. Ea se adresează unei țărâni fictive. Ea nu ne servește!” Auzind eu însumi astfel de „explicații”, i-am spus directorului de editură: „Nu vă supărați, dar eu, acum, nu mai pot ieși din editură. Dacă dv. credeți în cele ce spuneți, ar trebui să vă faceți datoria de a mă reclama. Cer o expertiză ideologică a cărții mele.”

— Ați relatat și despre asta în poezia „Soarta unei cărți”?

— Acolo am scris că am citit și eu „Manifestul Partidului Comunist”. Și că în acel „Manifest”, de la pagina cutare pînă la pagina cutare, se scrie și despre mine, se descrie și viața mea. Dar că nicăieri, în „Manifest”, n-am citit că trebuie interzise cărțile poezilor. În concepția de azi a partidului nostru, o știm cu toții, astfel de interdicții sînt hotărît pronunțate. Și chiar așa s-a și întimplat. Vă spunem mai înainte că primul meu „accident” s-a produs în preajma activităților de partid. Ultimul, cel legat de „Elegiile politice”, s-a produs tot așa, dar într-o etapă istorică nouă. Pentru că tot un tovarăș cu muncă de partid a scos din neant cartea mea. Dedicția pe exemplarul pe care i l-am trimis în semn de recunoștință chiar așa sună: tovarășului cutare, care a scos această carte din neant.

— Nu mi-ați spus că a durat oădăsea cărții, pînă la scoaterea ei din neant.

— Jumătate din carte a fost scrisă acum 12 ani și se cheama „Vertebra de pămînt”. Am dus-o la aceeași editură, dar, după foarte scurt timp, mi s-a dat înapoi, spunîndu-mi-se de către redactorul șef: „Ia-o repede acasă, nici să nu spui că a fost pe la noi!”, iar de către director: „Dumneata vrei să rezolvi probleme de care noi nu ne-am apropiat douăzeci de ani?” „Mulțumesc, i-am răspuns, este cel mai mare elogiu pe care mi l-a adus vreodată un scriitor”. Și mi-am luat cartea acasă.

— Credeți că dacă „Elegiile politice” ar fi purtat o altă semnătură — și nu pe cea a unui om cu „accidente” biografice — ele ar fi avut altă soartă?

— Sînt convins. Ar fi apărut mult mai repede și, poate, fără omisiuni. Pentru că trebuie să vă spun că zece poeme au fost retrase, la cererea redactorului și a unuia dintre referenții cărții. (În treacă fie spus, am avut cinci referenți, ce e drept, indicați de mine.) Dar dacă vorbesc despre referenți, cuvîne-se să-mi exprim și gratitudinea. Tîn să mulțumesc, și pe această cale, tovarășului Mihnea Gheorghiu, care, în calitate de coleg și de președinte al Academiei de științe sociale și politice, mi-a întins mina și la această carte.

— A fost o istorie complicată.
— Complicația sau complicarea deciziilor, în astfel de împrejurări, provine, cred eu, și din aceea că, precum ați văzut, se acordă mult prea mult credit nu evidențelor ci părerilor despre scriitorii care emană din chiar tagma scriitorilor.

— Nu cumva — mai curînd — din tagma unor scriitori fără operă?

— De cele mai multe ori! Pentru că eu nu m-am simțit pîrit de un Nichita Stănescu, de un Adrian Păunescu, de un Ioan Alexandru. Nici măcar Marin Sorescu nu

m-a pîrit. Ci oameni de pe margine, dar învățați să trăiască ușor, să li se dea onoruri și premii, să fie toldeana idolii etapelor.

— Un fel de — cum să le spunem? — Burghezii literari?

— Aș zice mai degrabă demnitari ai scrisului. De regulă, ai scrisului altora, nu al lor. Adică niște inși fără operă, cu oarecare merite sociale în anumite etape, și care cred că lumea s-a oprit la ei. Cînd constată că lumea își vede de drumul său, ei încearcă să creeze confuzie, să escamoteze valorile, dacă nu chiar să le compromită. S-a încercat, și încă se încearcă, discreditarea generației noastre, o generație prin care s-a ilustrat, încă din începuturi, o idee nouă de poezie, chiar o idee nouă a revoluției. Nicolae Labiș era un copil cînd a lansat ideea luptei cu inerția. O idee care avea să devină teză, teză de partid, teza Congresului al IX-lea, care a schimbat destinul unei țări și al unui popor. Ideea lui Labiș este ideea-forță a generației noastre. Nu noi sîntem în inerție, nu noi sîntem promotorii proletcultismului, cum încearcă să demonstreze, de la o vreme, foști lectori de estetică exercitați pe tratate imprumutate, azi „esteți” subțiri, cu scopul de a semăna confuzie în rîndurile copiilor, ale generației care ne urmează. Nu vi se pare ciudat că tocmai ei, acești foști dascăli de „realism”, încearcă azi să devalorizeze poezia lui Nichita Stănescu, a lui Adrian Păunescu, a lui Ioan Alexandru?

— Adică poezia patriotică și politică?

— Adică poezia generației noastre. Față de generația dintre cele două războaie, generația noastră a venit cu o altfel de poezie, o poezie cu o vitalitate a ei, cu un nu-știi-ce pe care predecesorii nu l-au avut. Pentru că ei n-au avut fericirea să se confrunte cu realitățile de care noi, ceilalți, ne-am izbit, cîzînd pe ele cu tinerețea, cu puritatea și cu credința noastră, sfîșindu-ne, dar și împlînindu-ne prin ele. Cînd zic „cîzînd”, vă rog să luați acest verb și în înțelesul pe care-l are lucrarea zarurilor.

— Acestea sînt părerile dv. despre generația căreia îi aparțineți. Dar unii zic altfel. Cineva, și nu fiecare, spune că marea generație a literelor române s-a dus, lăsînd în urma ei golul, deșertul. Nu vă intimidă această asemenea opinie?

— Nu mă intimidă. Cred că astfel de opinii sînt doar rodul subiectivismului și al orgoliului. Generația noastră a dovedit în chip strălucit contrariul. Și-apoi, din punct de vedere logic, nici nu se poate, n-are cum să apară deșertul într-o cultură care numără, în epoca sa modernă, abia o sută și ceva de ani. Am să vă dau un exemplu care îmi sprijină, cred, afirmația. Am primit, de la poetul Grigore Vieru, o carte a sa, scrisă în românește, dar cu litere de la 1850. Am observat că lectura poetică cea mai serioasă, cea care l-a marcat cel mai adînc pe Grigore Vieru este poezia lui Eminescu. Am observat, în același timp, că lui, ca poet, îi lipsește contactul cu experiența lui Argezi, care este oltean, cu a lui Blaga, care e transilvănean, cu a lui Ion Barbu, care-i valah, cu a lui Philipide, care e moldav. Cu toate acestea, băgăți de seamă, poetul Grigore Vieru, care scrie fără experiența unor mari poeți ai acestei limbi, este socotit unul dintre marii poeți ai vremii noastre. Iată deci că geniul unui popor se poate manifesta chiar printr-un om care nu-și asimilează înaintașii.

— Mă așteptam ca argumentația dv. să pornească de la folclor. Știu că zeul dv. literar e folclorul.

— Nu rareori meditez, într-adevăr, la poezia noastră populară, la ceea ce se cheamă, în mod denaturat, „folclor”. Românii n-au „folclor”, cel puțin nu în sensul englezesc al termenului, ei au o cultură și o civilizație țărănească. Apare ca poporul român, la un moment dat, adică într-o mai veche vîrstă istorică, n-a avut „intelectuali”, adică ceea ce noi, cei de azi, numim astfel. Dacă i-ar fi avut, ar fi existat cărți, biblioteci, ar fi existat și alți scriitori în afara celor bisericești. Cerceți însă poezia populară, proza populară, aspectele artizanale ale culturii noastre. Veți constata că acest popor de țărani și-a creat o cultură a lui și numai a lui. Cantemir, vă amintiți, a remarcat păgînismul culturii noastre populare. El a și primit,

de la patriarhul Constantinopolului, observația că moldovenii se dedau unor rituri păgînesti în viața de toate zilele. Ce se întimplă cu acest popor, la care biserica a fost o instituție ca la toate celelalte popoare? N-am să vă fac acum teoria celor două culturi; nici a celei laice și a celei bisericești. Ceea ce vreau să observ este că țărâmea noastră și-a avut propria-i literatură, propria-i cultură, propria-i civilizație, ale ei și numai ale ei. S-au găsit dovezi care probează ideea (citez dintr-un eseu al lui Ioan Coman) că trecerea la creștinism a românilor a însemnat, pur și simplu, doar „schimbarea numelui zeului”. Autorul citat demonstrează că zămoxianismul a fost un creștinism „înainte de”. Mai apoi, povestea (care nu-i chiar poveste, fiind dovedită și ea de un document) despre acel „sfînt” cu numele Sava Gutul, care, trimis să-i creștineze pe ai noștri, a fost „pierdut” de aceștia în apa Buzăului, unde n-a mai fost de găsit, este și ea găitoare. În zona dealului Istritei există cruci de piatră fără Răstîgnitul. Au numai cîte patru cercuri unite printr-un al cincilea, care figurează mai mult decît pe Fiul Omului. Cum să ne explicăm aceste cruci fără Isus, dacă nu prin ideea că, aici, acest semn sacru era cunoscut „înainte de”? Există de pe acum, și cred că vor fi și mai multe, o seamă de descoperiri privind miracolul unui popor zis păgîn, de fapt creștin înaintea crucii, împărțit în cel puțin trei țări, dar vorbind o singură limbă și avînd o vie conștiință a unității sale. Am zis „cel puțin trei țări”, pentru că, după cum se știe, lingă provinciile istorice cunoscute de noi, de fapt înaintea lor, au ființat o seamă de „țări”, precum Țara Vrancei, Țara Oitului, Țara Bărsel, Țara Loviștei. Ca și limba, motivele portului popular din aceste „țări”, în ciuda unor deosebiri, sînt totuși aceleași în clementele lor de esență, ele denotînd o cultură unică. O Cultură cu majusculă. Cum s-au născut aceste „țări”? S-ar zice că cineva, unul sau mai mulți dintre oamenii luminați ai acestui neam, înaintea năvălirilor barbare, poate chiar înainte de ocuparea romană, a pregătit colectivitatea de la Carpați și Dunăre pentru a face față unei dezmembrări fizice. Ca și cum un mare dig, în ajunul unei inundații catastrofale, ar fi fost spart în cîteva locuri, ca să poată trece viitura.

— Iorga numea aceste țări „Români locale”.

— Mergînd mai departe, vom descoperi noi argumente. Mă gîndesc la Maramureș și la Moldova, la aceste ținuturi ale „Daciei libere” care au fost — nu puteau să nu fie! — locul de refugiu al păturii culte, al intelectualilor, al învățătorilor, al preoților, al cărturarilor. Cum se explică faptul că Maramureșul și Moldova, zone neacoperite de romani, sînt de limbă română, de limbă latină? Doar prin aceea că aici se vorbea latinește „înainte de”. Mai există un document ciudat: unul din cronicarii noștri, într-o poezie, zice că „primul a fost Phileas și după aceea Traianu”. Este un loc misterios asupra întîliei latinizării, pe care nici un istoric nu a putut să ni-l explice. Chestiunea l-a preocupat însă pe mulți. Eugen Barbu, în „Prințele”, are un personaj, singurul personaj curat, Ion Romănu, care e un soi de țărăn-preot. Goga, de asemenea, se referă la acei plugi proveniți dintr-o clasă de intelectuali uzurpați, nevoiți să se întoarcă la plug. În fața acestor realități, este firesc să ajungem la concluzia că intelectualii acestui popor — scriitorii, învățătorii, clervăzătorii, strategii, căpeteniile de gînti, toți oamenii de idei și de inițiativă — s-au întors în micile „țări”, au fost de fapt implantați acolo, ca să organizeze comunitățile, așezîndu-le clar în cuget ideea graului și a neamului unic, în întîmpinarea formidabilei destrămări la care năvălirea barbarilor a supus Europa. Să nu se tragă, așadar, concluzia că acest popor a trăit fără intelectuali. Dimpotrivă, se impune concluzia că acești intelectuali au trăit între ai lor, cu ai lor, ca ai lor. Ei n-au participat la cruciade. Ei au rămas aici, conform soluției pe care le-a impus-o istoria. Eu cred că am avut din străvechime mari intelectuali, dovadă, zic încă o dată, marea noastră civilizație țărănească. Ea a ținut acest popor în coordonate morale ferme. Ea l-a ținut în coordonatele unei vieți care, din cînd în cînd, naște

strigătul: „Acum ori niciodată!”, venind din adînc, venind din ideea că sîntem un unic, străvechi și civilizată popor, vorbind latinește înainte de a veni romanii. M-am lungit, vă rog să mă iertați, dar dv. m-ați provocat, citîndu-mi acea năferită idee potrivit căreia odată cu stingerea unei mari generații de intelectuali s-ar așterne, aici, la noi, golul, nisipul. După cîtă istorie știu și eu, de un astfel de fapt nu mă poate convinge nimeni.

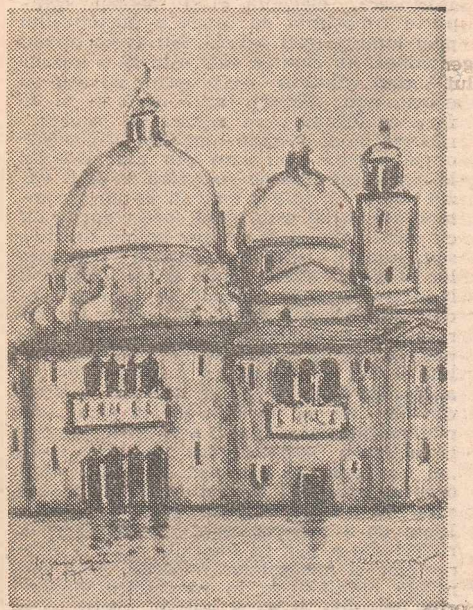
— Înțeleg că aveți încă multe de spus, Ion Gheorghie!

— Mai am încă vreo patru cărți netranscrise. Abia am predat primele două cărți din „Cavalerii danubieni. Epopee hermeneutică”, ciclu ce va cuprinde, probabil, vreo 12 volume. Plus alte și alte proiecte, de care ne vom ține cît ne ține puterile pe pămîntul ăsta. Și cît va fi nevoie de noi.

P.S. Pe marginea interviului nostru cu Mihai Ungheanu, publicat în „Flacăra” din 26 martie a.c., criticul Mircea Iorgulescu oferă revistei, în numărul din 9 aprilie, o rîpostă. Nu vreau să discut aici cele scrise de M. Iorgulescu, ci niște procedee folosite de domnia-sa.

Am luat, așadar, un interviu, angajînd, după o regulă care se învață odată cu a.b.c.-ul gazetăriei și al logicii, o discuție cu un singur partener. M. I., sfîdînd regula, îmi dă peste mină și se introduce nepoftit în discuție. Eu, trebuie să mărturisesc, aveam de gînd să-l invit și pe M.I. la un interviu, deci tot la o discuție, și tot în doi. De ce n-a avut răbdare? Ce l-a făcut să-și lăsă din fire pînă acolo încît, calcînd elementara regulă a jocului, să sară peste rînd, să sară și peste mine, să sară de-a dreptul cu mina în gîtul lui M. Ungheanu? Gazetărește și logic, M.I. ar fi trebuit ca, dacă pofta sa de discuție nu-l dădea pace, să caute un dialog cu autorul interviului, nu cu persoana cu care acesta dialoghează. Poate că totuși această întempestivă intrare în discuție ar mai fi fost de înțeles dacă M.I. ar fi replicat la un anumit pasaj al interviului (cel despre tinerii croniciari ai „Lucașăru-lui” și despre cei care iau „apărarea” independenței lor) în care d-sa e vizat cu nume și cu prenume. Dar M.I. se prefacă că n-a citit pasajul care-l numește. Să-rînd la cu totul altceva, să-rînd de fapt de pe portativ. Merg totuși mai departe și zic, că, la urma urmelor, oricine poate discuta conținutul unui articol. Dar a contrapune, cum face M. I., niște procese de intenție unor opinii, căutîndu-le celor din urmă incongruențe pe durate de 13-14 ani, larăși, nu e un procedeu logic, nici critic, ci paralogic și paracritic. Cu acest procedeu, M. I. putea să meargă și mai înapoi, pînă la tezele școlare ale lui M. Ungheanu, unde, probabil, ar fi descoperit nepotriviri și mai copioase cu părerile de azi ale acestuia. Procedeu, în treacă fie spus, e folosit nu doar în proza „obsedantului deceniu”, care-l preocupă atât de mult pe M. I., ci și în practica unei bine știute instituții de produs vorbe. Mă bucur totuși să descopăr în M. I. un sentiment. D-sa își amintește cu o lacrimă plioasă de debutul în „Ramurii”, unde l-a avut ca sprijinitor pe M. Ungheanu și ca girant de pagină pe subsemnatul. Acest tremolo liric mă îndușoșează, mă rîndu-mi. Deși, sincer să fiu, parcă îmi place mai mult vocea în pizzicato a sumbrului conducer de azi. E mai adevărată, mai cinstită, dacă se poate spune așa, iar pentru mine mai hazlie.

I. P.

Muntele catîrilor

Literatura românească despre Muntele Athos este relativ bogată, lucru firesc cînd știm cît de îndelungate și felurite au fost legăturile culturii noastre cu această bătrînă vatră de creație spirituală a civilizațiilor din Mediterana orientală. Nicolae Iorga și Marcu Beza, George Cioran și Teodor Bodogae, Mihai Berza și Paul Mihail, alți cercetători români au scris, fie despre relațiile româno-athonite în ansamblul lor, fie despre unele monumente, manuscrise sau opere de artă românești păstrate de secole la Athos. După ce învățatul bizantinist rus, Porfirie Uspenki, un excelent cunosător al tezaurului Muntelui Athos, afirmase acum un secol, după îndelungate cercetări, că nici un alt popor din Europa răsăriteană sau de sud-est nu a făcut atît de mult pentru așezămintele athonite ca poporul român, mulți alți savanți străini, istorici ai artei, arhitecții și literaturii bizantine sud-slave sau grecești s-au unit în această apreciere. N.P. Kondakov, Charles Diehl, Franz Dölger, A. Xyngopoulos, în lucrări de bază pentru istoria culturii bizantine și post-bizantine au trebuit să facă locul cuvenit documentelor care atestau importanțele ajutoare economice trimise la Athos din Tările române timp de jumătate de mileniu, adică de la Vlaicu Vodă și pînă la secularizarea averilor minăstirești de către Cuza Vodă în 1863. Cu aceste ajutoare au fost zidite lăcașuri și arsenale, metereze și turnuri de pază, apeducturi și porturi ale diferitelor așezăminte, au fost plătite opere de pictură de mare valoare artistică, a fost asigurată întreținerea materială a athoniților, așa încît se poate spune, fără nici o exagerare, că dăinuirea însăși a acestei oaze de civilizație bizantină în tot timpul dominației otomane, în condițiile în care imperiul de la Bizanț, țările bulgar și sîrb se prăbușiseră iar din îndepărtata Rusie, din Ucraina, din Georgia nu puteau veni ajutoare determinante, a fost datorată românilor. Dar numărul important de manuscrise și opere de artă păstrate în bibliotecile și colecțiile athonite dovedesc, cu prisosință, că nu numai sub raport material ci, deopotrivă, pe plan cultural, românii au contribuit în uriașă măsură la podoaba și propășirea așezămintelor muntelui.

La Athos, pe arsanaua Vatopedului este sculptat singurul portret de piatră din epocă al lui Ștefan cel Mare; la Athos, în biblioteca de la Dionisiu se află traducerea grecească a învățăturilor lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie, alcătuită în chiar anii lui Neagoe Voievod iar una dintre cele mai frumoase opere de artă din întregul munte a fost dăruită și ne păstrează chipul aceluiași ctitor al Argeșului, Pretutindeni, în monumentele peninsulei athonite, amintirea acestor darnici fondatori este păstrată prin chiar portretele lor zugrăvite în frescă, de la Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare și Petru Rareș, pînă la Alexandru Lăpușeanu, Matei Basarab, Antioh Cantemir sau Veniamin Costachi.

De cîrind evocările românești ale Athosului s-au îmbogățit printr-o creație literară, notele de drum ale lui Ion Brad. Pentru că atît construirea îndrăznețelor monumente pe pîncuri de munte sau în văi prăpăstoase cît și străbaterea potecilor strîmte și bolovănoase dintre o așezare și alta, prin desulul sălbatic, al adurilor athonite nu ar fi fost cu pu-

tință fără truda răbdătoare și umilită a unui necuvîntător ajutor al omului, catîrul, autorul și-a intitulat cartea **Muntele catîrilor**. Ea a apărut de curînd în Editura „Eminescu” și este menită să familiarizeze mai mult decît orice altă lucrare de specialitate de pînă acum, cercuri largi de cititori, iubitori ai tradițiilor culturii românești, cu Muntele Athos, pe care sintem atît de îndreptății să-l considerăm parte a operei de creație românească.

Periplul autorului prin Muntele Athos, călăuzit de romanul cu ciudatul nume Tifoen (desigur, anagrama lui Neofit), îl pune în contact cu trei realități pe care ni le înfățișează, și anume: frumusețea naturală a muntelui, ciudățenia pitorească a oamenilor, și prezențele românești. Ion Brad a văzut, așadar, Athosul în tripla ipostază de iubitor al naturii, observator de oameni și om de cultură sensibil la toate măturile privind înfăptuirile inaintașilor noștri. Spre deosebire de atîția alți călători din trecut, autorul nu întîrzie asupra spiritualității athonite și la întrebarea care i se pune „dacă este ortodox”, mărturisește nuanțat că este un „marxist ortodox”. Personajele cărții sale sînt români ardeleni, atrași din adolescența lor de aventura unei călătorii îndepărtate la Athos, numiți acum după indeletnicirile lor — ceasornicarul, bibliotecarul, lingurarul — autorul rezervîndu-și porecla de filozof, pe care i-o pusesse Tifoen. Alte personaje mai mărunte sînt greci care au trăit în România iar așezările descrise sînt, indeosebi, cele românești. Din celelalte așezări, autorul relevă tocmai ceea ce a fost și a rămas românesc în ele, străvechile ajutoare, danile în manuscrise și opere de artă. Deci, un Athos românesc întîlnim în paginile lui Ion Brad. „Romanul lui” este alcătuit din propriile reflecții despre condiția umană a athoniților, pe o urzeală de realități istorice românești. Oamenii, locurile vorbesc despre o prelungire a noastră în spațiul spiritual sud-est european. Tifoen, ca și tovarășii săi din copilărie, trăiesc cu gîndul la locurile de acasă, pe care s-au strădui să le poarte numai obiceiurile dar și idealurile din țara lor, cîstînd marile figuri ale trecutului românesc, ca de pildă Ioachim Orbul de la Provata, pentru care cel mai prețios odor a rămas testamentul lui Avram Iancu.

Personajul cel mai viguros construit este Tifoen, bătrînul cu suflet de haiduc și minte ascuțită, în care se împletește înțelepciunea anticilor, cumințenia populară de acasă și o bogată experiență de viață. Trăsătura principală a tovarășilor lui, caractere diverse, este cea ce autorul reușește foarte bine să sugereze și anume, forma lor mentală românească, alcătuită din înțelepciune și blîndețe, dintr-un puternic simț al relativității lucrurilor. Această atitudine reprezintă fondul comunicării autorului cu interlocorii săi athoniți, un fond de omenie românească, aceeași în văile Carpaților sau ale Athosului. Odată cu desfășurarea unei lecturi captivante, cititorul va afla în cartea lui Ion Brad un încă puțin cunoscut capitol de istorie culturală românească, care-l va ajuta să înțeleagă mai bine cît de întinsă este geografia noastră spirituală.

VIRGIL CANDEA ■

Încotro se îndreaptă studiile clasice

În calitate de vechi cercetător în domeniul studiilor clasice tîm să mulțumesc din toată inima colegului de catedră universitară, Ion Coja, pentru articolul publicat în „Flacăra” din 4 decembrie 1980 și intitulat atît de pertinent **Quo vadis, filologia clasică?** Mi se pare utile însă anumite completări sau precizări, precum și un răspuns. Funcționez de mai mult de douăzeci și cinci de ani în calitate de cadru de predare a culturii, limbilor și literaturilor clasice și pot deci afirma că tovarășul Ion Coja a prezentat cu deosebită judiciozitate atît statutul real al filologiei clasice românești, cît și argumentele care trebuie să determine o schimbare radicală a situației limbilor și literaturilor clasice în cultura și învățămîntul românesc. De fapt nu este vorba numai de filologia clasică, ci de studiile clasice în general, care înglobează și cercetarea istoriei antice românești și universale, a filosofiei scrise în limbile latină și greacă, a dreptului roman. Pe de altă parte, numeroși oameni de cultură din țara noastră au început prin a studia filologia clasică — limbile și cultura latină și greacă — indiferent de specializarea lor ulterioară. Însuși Nicolae Iorga a învățat ca student filologia clasică, iar preistoriciei ca Ion Nestor și Vladimir Dumitrescu au avut la bază studiul de latină și greacă. Dealtfel, numeroși istorici și arheologi ai noștri s-au format, inclusiv după anul 1944, în cadrul secției de filologie clasică. Cu prilejul consfățuirii pe țară, privind romanizarea Daciei, organizată în 1977, priveam în jurul meu în sală și constataam cu mîndrie că niciodată nu avusesem în domeniul științelor antichității clasice în general o echipă atît de puternică de cercetători, situați ca vîrstă între 35 și 75 de ani. Dar unde erau tinerii?

De fapt, nu există în țară decît o singură secție de filologie clasică la Universitatea din București, al cărei efectiv de studenți și profesori scade necontenit. În ultimii ani au dispărut la această secție trei posturi de profesori și două de conferențieri; titularii lor au fost pensionați sau au încetat să mai funcționeze la catedră, fără a fi înlocuiți de nimeni. În cadrul secției de istorie a Universității din București, limba latină a devenit materie obligatorie de studiu! Iar la secțiile de filozofie, aceeași limbă latină figurează în planurile de învățămînt numai ca disciplină facultativă.

În urma inițiativei conducerii superioare de partid din 1976, limba latină a fost introdusă în toate clasele a VIII-a din țară (o oră săptămînal), iar din 1979 a devenit materie independentă. Dar în marea lor majoritate aceste ore de limba latină nu sînt predate de absolvenții specializați. Chiar în orașul București, ca să nu mai vorbim de alte centre urbane, anumiți directori de școală camuflează orele de limba latină, nu le comunică libere în vederea incredințării lor unor cadre specializate, pentru a le da în completare profesorilor de alte obiecte, care nu pot preda materia decît la un nivel foarte scăzut, mulțumindu-se cu cele cîteva lecții introductive din manual. Există chiar cazuri în care acești latiniști improvizați nu predau deloc lecții de limba latină în cadrul orei consacrate acestei discipline. Și toate ace-

tea se petrec în vreme ce absolvenții secției de filologie clasică predau la rîndul lor alte materii în școli normale sau școli ajutoare pentru elevii cu o dezvoltare intelectuală deficitară sau funcționează ca educatori, traducători tehnici etc. Au existat cazuri în care în aceeași școală profesorul de latină predă limba română sau alte discipline, în timp ce profesorul de română „învăța” pe copii latinește. Ca și cînd stomatologii ar efectua în spitale munca ortopediștilor, iar aceștia din urmă ar îngriji dinții bolnavilor. N-ar fi, așadar, spre binele elevilor dacă fiecare profesor și-ar face meseria pentru care a fost format?

În învățămîntul liceal, limba latină nu este predată decît o oră (una singură!) pe săptămîină la toate clasele, dar numai în liceele sau secțiile de filologie-istorie. Doar în cursul anului școlar 1978/1979 Ministerul Educației și Învățămîntului acordase limbii latine la această categorie de licee două ore săptămînal, pentru a reveni iute, adică în anul școlar următor, la vechiul sistem, introdus cu cîțiva ani în urmă. Nu există nici o explicație logică pentru această situație. Planul de învățămînt ar îngădui, fără să necesite mutații fundamentale, chiar și predarea de trei ore de limba latină. N-am înțeles de ce au fost desființate cele patru secții clasice din liceele țării, unde alături de latină se predă și greaca veche. Este, de asemenea, de neconceput ca limba latină să nu figureze absolut deloc în planurile de învățămînt ale liceelor pedagogice, unde se formează viitorii învățători ai țării, sau ale liceelor sanitare. În acest ultim tip de licee se prevăzuse inițial predarea limbii latine, dar s-a renunțat la această intenție, înainte ca ea să fie pusă în practică. Cum sublinia colegul Coja, limba latină ar trebui să se studieze diferențiat, în funcție de specific, în mai multe tipuri de licee. Dacă organele de resort din Ministerul Educației și Învățămîntului ar realiza o analiză completă a acestei probleme; s-ar găsi cu siguranță soluțiile corespunzătoare.

Cele mai „tinere” asistente ale secției de filologie clasică se apropie rapid de vîrsta de 40 de ani. Vîrsta medie a cadrelor de predare din această secție, care cu douăzeci de ani în urmă era de 30 de ani, a ajuns acum la 50 de ani. Cum am mai arătat, unii profesori se pensionează, alții se apropie și ei de vîrsta retragerii din viața activă și nimeni nu vine să-i înlocuiască. Ca orice corp, cel al filologilor clasici riscă să slăbească și să se micșoreze prin îmbătrînire. Situația foștilor absolvenți ai secțiilor de filologie clasică, încadrați în institutele de cercetări, se prezintă în termeni aproape similari. Dacă acest proces va continua, în douăzeci de ani nimeni sau aproape nimeni nu va mai fi capabil să traducă numeroasele texte latinești și grecești care se referă la glorioasa istorie multimilenară a poporului nostru.

Mi se pare prin urmare absolut indispensabil ca Arhivele Statului, institutele de cercetări și universitățile să-și redeschidă porțile tinerilor absolvenți ai secției de filologie clasică, celor care au studiat limba latină ca specialitate secundară sau care s-au pregătit în domeniul istoriei antice.

EUGEN CIZEK ■

Flacăra inedit

Două scrisori semnate N. Titulescu

Orice încercare de-a evoca figura lui Nicolae Titulescu în ipostaza de apîrîtor luptător pentru recunoașterea, în toate forurile internaționale, a drepturilor României nu poate ignora cealaltă latură a activității sale, aceea de apărător tenace și neobosit al tratatelor de pace, încheiate după primul război mondial, tratate pe care el le considera „fundamentul cel mai solid al păcii”. „Bunul cel mai prețios al unei țări — sublinia N. Titulescu, într-o cuvîntare din anul 1935 — este pacea prelungită, care singură îngăduie unei națiuni să-și găsească drumul, care singură îngăduie să se aducă civilizației generale binefacerile creatoare ale genului național”. Deci, afirmarea puterilor de creație ale unui popor și pacea generală erau, în concepția lui N. Titulescu, indisolubil legate, pentru că „numai așa se poate ajunge la triumful acestor cauze supreme ale oamenilor”. Marele diplomat român, care-și cucerise un fără egal prestigiu în arena mondială (a fost ales de două ori președinte al Ligii Națiunilor), a susținut, cu o neclintită credință, principiul: „Pacea este una și indivizibilă, trebuind să facă obiectul apărării colective. Este, deci, nevoie, ca ea să pătrundă în conștiința maselor, pentru ca acestea să-și închine o egală dragoste, și să pună în slujba ei orice forță și orice sacrificiu li s-ar cere”. Și pentru a da un prim și impresionant exemplu, N. Titulescu a înțeles să slujească pacea cu toată puterea sa de muncă, împinsă pînă la sacrificiul vieții.

Încă din anul 1924, ambasadorul nostru la Londra și delegatul permanent la Liga Națiunilor se confesa epistolar: „Această conferință (cea de la Londra, care a stabilit „planul Dawes”), care mă ține în acord de la 8 iulie, m-a obosit mult”. Iată textul integral al scrisorii, descoper-

riță de noi în arhiva Alexandru Averescu:

Londra 18 August 924

Iubite domnule General,

Mulțumesc pentru scrisoarea Dv. așa de amabilă. Îmi pare bine că v-a plăcut articolul meu din *Minuteen Century*. Dacă doriți, puteți traduce, căci e proprietatea mea. (Traducerea urma să apară în ziarul *Îndreptarea*, n.n.)

V-ași fi îndatorat să-mi trimiteți deslășirile ce veți crede de cuvință. În special v-ași ruga să-mi spuneți cum stă exact acordul din iarna lui 1918. (Este vorba de primele luări de contact cu tînarul stat al Uniunii Sovietice, n.n.)

De aici, nimic alta de cit că s-a semnat protocolul final al Conferinței de la Londra: e vorba de un program, și numai timpul ne va spune în ce măsură el a reușit să rezolve grelele chestiuni cu cari se ocupă. Un lucru e clar: bună voința a fost generală. Ajunge! (Data rîtă intervenției bine documentate a diplomafului român, s-a reușit recuperarea unei părți din volumul reparațiilor ce se cuveneau țării noastre, și care fuseseră fixate, în conferința de la Spa, la o cotă insignifiantă — 1 la sută.)

Această conferință care de la 8 Iulie mă ține în acord, m-a obosit mult, căci larăși n-am putut beneficia de concediu, spre a-mi face cura. De la 1920, cînd am intrat în guvernul Dv. și pînă azi, 4 ani și un sfert, n-am oprit mașina de loc. Simt nevoie de odihnă, căci mai sînt multe de făcut pentru țară.

Și-acum începe iar Liga Națiunilor. „Perpetuum mobile” în regulă, pînă se va sfîrși benzina.

Al D-tale cu dragoste,

Titulescu

Nevoia de odihnă („căci mai sînt multe de făcut pentru țară”) va fi și mai accentuată după doi ani, timp în care N. Titulescu a stat, drept, dirz, de pază intereselor țării sale, dar și problemelor destinate să păstreze, nealterat, edificiul păcii.

...A venit anul 1926, cînd partidul poporului (condus de învingătorul de la Mărăști) a preluat puterea. Optînd pentru vechile sale posturi de la Londra și Geneva, N. Titulescu a declinat propunerea primului ministru Averescu de-a prelua conducerea treburilor financiare ale țării, pe care le avusese și în 1920, în primul cabinet Averescu. El va duce, în continuare, aceeași luptă pentru păstrarea statu-quo-ului european, intîind că orice tendință contrarie, fătîșă sau ascunsă, va împinge continentul, inevitabil, spre un nou război.

După pactul de la Locarno, încheiat în octombrie 1925, N. Titulescu arătase șefului guvernului său oportunitatea încheierii unor tratate între România și alte țări europene. Generalul Al. Averescu, ale cărui simpatii pentru Italia erau notorii (și făcuse primele studii la Academia militară de la Torino), a luat hotărîrea de-a întreprinde o călătorie cu dublă destinație: Geneva și Roma. Pentru vizita la sediul Societății Națiunilor, N. Titulescu îi comunică programul viitoare sesiuni, la deschiderea căreia primul ministru român urma să fie prezent. Iată conținutul scrisorii:

16 Iulie 926

Scumpe Domnule General,

Am aflat de la Geneva că în starea actuală a lucrărilor, programul pentru Adunarea din Septembrie ar fi următorul:

La 3 septembrie, un Consiliu pentru examinarea proiectului care reorganizează Consiliul. La 6 Septembrie deschiderea Adunării.

Dacă negociațiunile cu Spanda nu duc

la un rezultat satisfăcător, e posibilă o nouă întrunire a Comitetului care a elaborat noul statut al Consiliului (probabil cîteva zile înainte de 3 Septembrie) pentru a 2-a lectură a proiectului.

Cum era vorba ca D-voastră să veniți pentru deschiderea Adunării și să stați 3-4 zile, ar urma ca D-voastră să fiți la Geneva între 5-9 Septembrie.

V-aș fi îndatorat să-mi dați adresa Dv. pentru finele lui August, ca să pot să vă tîm în curent de orice fapt nou ar surveni în legătură cu vizita D-voastră la Geneva.

V-aș fi îndatorat a telegrafia la acea epocă adresa D-voastră la Hotel Bergues, Geneva, unde voi fi la sfîrșitul lui August pentru orice eventualitate.

Pe aci ploae și frig și caut un loc la altitudine și cu soare, pentru a mă întrema. Probabil, tot în Italia îl voi găsi. Aci e cerul posomorit.

Primiți, vă rog, Domnule General, incredințarea sentimentelor cele mai bune pe cari vi le păstrez.

Titulescu

Deși „benzina” nu se sfîrșise (aceasta se va întimpla la 17 martie 1941), N. Titulescu, în lupta sa pentru salvagardarea păcii, a fost, tot timpul, ținta multiplelor atacuri, directe sau piezișe, ale exponenților politicii revizioniste, în frunte cu Puterile Axei. Iar cînd Hitler și Mussolini și-au găsit emulii în partidele de la noi, N. Titulescu a primit o nemeritată și excesiv de brutală lovitură: la 29 august 1936 a fost îndepărtat, fiind în strănătate și fără o prealabilă consultare, din guvernul Tătărescu. Nici după „concedierea ca un servitor nețrebnic” (cum spunea singur), diplomatul român, care condusesese politica externă a României timp de 14 ani, n-a cunoscut odihnă. Iupînd ca „simplu particular”, dar aureolat de un uriaș prestigiu internațional, pentru apărarea hotarelor României, grav amenințate de conducătorii Axei.

N. VASILESCU-CAPSALI ■

● **Din partea Comitetului orașenesc Năvodari al P.C.R.:** „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către Lucia Enache, om al muncii la Intreprinderca de confecții „Peninsula”, vă facem cunoscut: cele relatate sînt juste. Discutindu-se cu conducerea întreprinderii, lui L.E. i s-au asigurat condiții pentru a frecventa cursurile liceului seral”.

● **U.C.E.C.O.M.:** „În legătură cu scrisoarea Ioanei Istrate, vă comunicăm că aceasta a fost învitată la sediul U.C.M.B.-Confecții, încălziminte, prestări neindustriale, în vederea încadrării sale cu muncă la domiciliu”.

● **In primăvara aceasta mi-am propus să plantez cîțiva pomi în grădina familiei și drept urmare, am pornit să caut cele necesare, mai exact puieții respectivi. Am luat, rînd pe rînd, piețele Obor, Rahovei, „Ilie Pintilie”, Ghencea. În general, cei care aveau puieții spre vînzare erau niște particulari mai mult sau mai puțin dubioși, iar acolo unde am găsit, cu chiu cu vai, la I.L.F., la niște standuri, materialul era sub orice critică: pomi fără rădăcini sau tulpină, bătuți de vînt sau zvîntați vizibil de soare, cu rădăcinile neprotejate sau cu coroană încă neformată, ceea ce ar împinge rodirea cu încă doi ani, față de cei trei, în cazul în care coroana ar exista deja. Față de cele constatate, propun înființarea unui singur centru pentru vînzarea pomilor către populație, de pildă în piața Obor, către care există mijloace de transport din toate părțile Capitalei. (Ing. Haralambie Popescu, București)**

● **Procuratura Generală a R.S.R.:** „Referitor la scrisoarea adresată redacției FLACĂRA de către Vasilichia Melega (Teodorescu), din Giurgiu, vă facem cunoscut: cele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare”.

● **Direcția sanitară a județului Mehedinți:** „În legătură cu scrisoarea adresată redacției de către Aurel Lascau, om al muncii la I.J.G.C.L. Mehedinți, prin care sesizează că i s-a imputat incorect suma de 384 lei pentru 4 zile de concediu medical, referim următoarele: după externarea din spital, în urma unei operații de apendicită acută, tovarășului A.L. i s-a acordat legal 7 zile concediu medical, de la 21.II.1980. La data de 30.XII.1980, Gheorghe Păcuraru și Vasile Bloju, inspectori la D.P.M.O.S., s-au deplasat la I.J.G.C.L. și au imputat 4 din cele 7 zile eliberate la externarea din spital a lui A.L. Din cele constatate de noi reiese că spitalul a eliberat corect 7 zile la examinate și constatîndu-se că D.P.M.O.S. și cu I.J.G.C.L., s-a hotărît ca suma imputată să fie restituită petiționarului”. Constatăm deci că sînt și inspectori care incurcă lucrurile! De ce?

● **Mă numesc Dumitru D. Gîrdu, pensionar în vîrstă de 68 ani, domiciliu în comuna Teleşti, județul Gorj. Pe data de 30 decembrie anul trecut am trimis la Cooperativa „Electrobobina” din strada Ghiociei nr. 20, sectorul 2, București, o turbină a electropompei de uz casnic tip Ep 3/4-01 căreia i s-a spart, din cauza gerului, o bucsă de ducere a apei. Delegatul cooperativei a semnat de primire pe actul pe care-l am și care poartă data de 8 ianuarie 1981. De atunci și pînă astăzi, deși am trimis mai multe scrisori, rugînd chiar să-mi trimită înapoi piesa defectă pentru a încerca să o repar în altă parte, nu mai știu nimic de soarta turbinei. Am nevoie de electropompă, am solar, am plantat 5 000 bucăți de salată, peste 50 kg arpagic etc., pentru care am obligații către stat, cum se poate atîta nepăsare din partea unora care sînt obligați a se integra în efortul pe care îl întreprinde țara în vederea asigurării pieței cu produse agricole?”**

● **Procuratura locală Oradea:** „Verificînd aspectele sesizate de Ștefan Gheorghe din Tirgoviste în scrisoarea adresată redacției, s-a stabilit că pictorul Halasz Ștefan din Oradea a expediat din eroare sus-numitul un alt tablou decît cel comandat și achitat. În urma chemării lui H.S. la sediul procuraturii, acesta a expediat beneficiarului tabloul comandat, prezentînd confirmarea de primire din 27 martie 1981, pe care o anexăm”.

● **De mai bine de doi ani s-au terminat lucrările podului de peste Jiu, la Dărănești, Petroșani.**

Scrisoare comentată

Prin luna februarie a.c., prim-am la redacție scrisoarea elevului Maria Goea, înscrisă la Liceul agroindustrial cu profil de mecanică din localitatea Tecuci, în clasa a XI-a. Care era necazul? Spicium din propria-i scrisoare:

„Conducerea liceului a vrut să-mi acorde o bursă datorită situației precare în care mă găsesc: tatăl meu în vîrstă de 81 de ani, cu pensie C.A.P. de 180 lei, iar mama grav bolnavă de inimă, fără alte venituri. Dar pentru acordarea bursei era necesară o anchetă socială a Consiliului popular al comunei Nicorești, de unde sînt eu. Consiliul popular al comunei Nicorești, prin tovarășul secretar Mihai Bălănescu, m-a purtat pe drumuri, spunîndu-mi timp de două săptămîni să vin „miine”, că se rezolvă. După două săptămîni l-am rugat pe tovarășul secretar să-mi spună adevărul, să nu mă poarte pe drumuri, că am de învățat și nu mai am bani de autobuz. Atunci dînsul s-a infuriat și mi-a spus: „Că nu imi face nici o anchetă socială, fiindcă părinții mei sînt în viață. După un timp a trimis la secretariatul liceului o adeverință în care scria că nu am dreptul la bursă, deoarece, părinții imi pot asigura o educație corespunzătoare”.

În încheiere, Maria Goea, această elevă de 17 ani care vroia să învețe, să termine o școală, face apel la omenie și adevăr, punînd o singură întrebare: „Vă rog să-mi spuneți ce pot face în această situație? Pentru că părinții nu mă pot ajuta să-mi continui studiile cu cei 180 lei ai lor pe lună”.

Răspunde la această ultimă

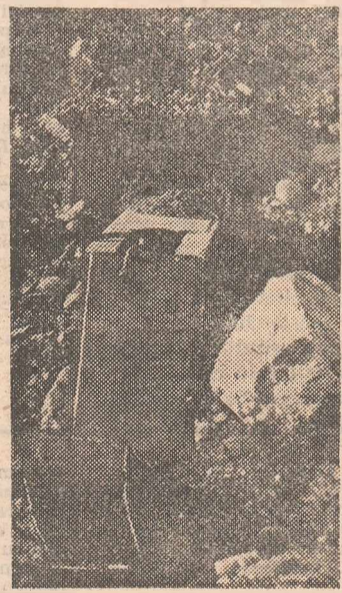
întrebare Consiliul popular al județului Galați:

„În cazul elevei Maria Goea erau necesare acte doveditoare a veniturilor realizate de părinți și impozitul anual datorat pe terenul gospodăriei agricole a părinților. Pe lângă aceasta, conducerea liceului a solicitat și un referat de anchetă socială. În urma măsurilor luate, s-a întocmit ancheta socială despre situația din familia elevei Maria Goea, care a fost trimisă liceului, iar conducerea școlii a înaintat întreaga documentație la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Direcția pentru probleme de învățămînt, în vederea rezolvării. Pentru înțelegere în rezolvarea problemei, secretarul biroului executiv a fost aspru criticat, iar cazul a fost prelucrat cu tot aparatul, pentru evitarea în viitor a unor asemenea situații”.

Decl. s-a făcut și o anchetă socială, s-a făcut împotriva voinței secretarului Consiliului popular al comunei Nicorești. Ce nu înțelegem însă, provocîndu-ne o uimire continuă, este motivul real pentru care unei eleve necăjite i se promise o anchetă socială pentru ca apoi să-i fie refuzată. Chiar, de ce atîta birocratie?! Avem o legislație conform căreia elevii claselor XI—XII pot beneficia de burse dacă îndeplinesc anumite condiții ce, virtual, ar trebui binecunoscute înții și înții de cei puși să lucreze cu ele. Oricum, noi nutrim speranța că se va rezolva corect situația Mariei Goea, cei în drept nu se vor mai împiedica de obstacole mai mult sau mai puțin subiective nefondate.

GEORGE CUȘNARENCO

La capul de pod Dărănești, un excavator defect a fost lăsat aici în părăsire și arată, astăzi, așa cum îl puteți vedea și dumneavoastră: au mai rămas numai brațul și cupa la suprafață, res-

ta fiind îngropat sub pămînt basculat — aici se depune pămîntul dislocat de la construcțiile de blocuri. Organele în drept nu au nimic de spus în fața acestei grave neglijențe? (Ioan Ciur, Petroșani)

● **Consiliul popular al județului Dolj:** „Referitor la scrisoarea lui Petre Filipaș din Craiova: într-adevăr, la Asociația de locatari nr. 2 din strada Lăpușului, s-a constat o însemnată pagubă materială, răspunzător de aceasta făcîndu-se fostul administrator al blocului și președintele asociației. De asemenea, s-a constat faptul că asociația are debitor restanțieri cu sume importante. Pentru îmbunătățirea situației s-au luat o serie de măsuri, printre care: alegerea unui nou comitet de asociație, schimbarea din funcție a fostului administrator, întocmirea formelor legale pentru recuperarea debitorilor restante etc.”

● **M.A.I.A.:** „La scrisoarea adresată redacției de către ing. Decebal Nica, vă facem cunoscut că i s-a înminat carnetul de muncă și a fost încadrat la C.A.P. Căprioara, județul Arad, unde acesta are familia și domiciliul”.

● **Ministerul Comerțului Interior:** „În legătură cu scrisoarea lui Ion Ionescu din București, prin care se sesizează sta-

rea necorespunzătoare a actualelor ambalaje de transport a piinii, vă informăm că în preocuparea actuală a întreprinderii de morărit-panificație din Capitală intră experimentarea și omologarea containerizării transportului piinii către centrele de desfacere. În aceste condiții apreciem că în cursul semestrului II a.c. se vor introduce în circuit primele containere care vor asigura, printre altele, și starea de igienă a piinii și a produselor de panificație”.

● **Procuratura Generală a R.S.R.:** „Referitor la scrisoarea lui Neculai Gînjan din Iași: cele sesizate s-au constat a fi întemeiate. Drept urmare, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare”.

● **Trustul de construcții industriale și agrozootehnice:** „Referitor la sesizarea apărută în FLACĂRA nr. 10, în legătură cu accesul pentru pietoni de la Liceul industrial nr. 3 — I.R.M.A., vă aducem la cunoștință: minuta încheiată la 17.12.1980, între proiectant, beneficiar, constructor și conducerea liceului industrial, stabilește că accesul la Grupul școlar și zona de locuințe să se facă pe traseul str. Ficusului — Gura Motrului — str. Văliug, iar Prelungirea Bd. Aero-gării să fie închisă pentru circulație publică. În loc să se respecte însă traseul fixat, se utilizează cel oprit circulației, prin Prelungirea Bd. Aero-gării, care într-adevăr nu este încă propice accesului pietonilor. Față de cele sesizate am dispus șantierului să refacă marcajul de avertizare și, cu adresa nr. 2978/30.03.1981, am cerut Grupului școlar să refacă instructajul elevilor și corpului profesoral”.

● **Pe data de 13 martie a.c. am trecut prin gara Constanța și ca orice călător am fost tentat să mîning ceva cald la restaurantul gării. La intrare, pe un afiș mare, scria „Local categoria I-a”. Din păcate însă, după intrare, am constat că nici măcar categoria a III-a nu s-ar cuveni acestui local: mese murdare, tacîmuri nespălate etc. Barmanul servea cu țigara în gură. O tovarășă, pe care colegii o strigau „Viorica” și al cărei nume nu au vrut să-mi spună nici barmanul și nici bufetiera de serviciu, m-a jignit aruncîndu-mi cuvinte pe care nici hirtia nu le suportă, pentru simplul motiv că am întrebato de ce trebuie să așteptăm o jumătate de oră ca să fim serviți. Este trist, cu atît mai mult cu cît localul reprezintă una dintre porțile țării, cîrînd turiști români și străini se vor afla aici**

la odihnă, dornici, firește, să fie serviți civilizată. (Nicu Pavel, Bacău)

● **Consiliul popular al județului Neamț:** „Referitor la scrisoarea Silviei Diaconu adresată revistei FLACĂRA, prin care solicită sprijin în încadrare: S.D. este calificată în meseria prelucrător fire de către Combinatul fibre sintetice Vaslui de unde, la data de 25.03.1981, și-a întrerupt activitatea, la cererea sa. S-a discutat cu sus-numita în ziua de 27.03, fiind repartizată ca prelucrător fire la RIFIL Săvinești, cu dispoziția de repartizare nr. 20459”.

● **Consiliul popular al municipiului Bacău:** „Urmare scrisorii adresate revistei FLACĂRA de către Tică Borșa din Bacău, str. Bicăz 152: în urma verificărilor făcute s-a constatat că cele sesizate se confirmă. Urmare măsurilor luate, programul de furnizare a apei potabile s-a mărit zilnic cu 2—3 ore iar sîmbăta și duminica se asigură furnizarea apei reci în program continuu. Pentru asigurarea apei calde menajere în cadrul programului stabilit, țînînd cont și de încadrarea în cotele de combustibil alocate, s-a dat sarcină Institutului de proiectări județene Bacău să analizeze și să dea noi soluții de mărîrea presiunii apei în instalațiile de preparare a acestora prin montarea de noi pompe cu caracteristici superioare celor existente”.

Maria Bar, Dej; Corbel Ilie, București; Vasile Dima, Dealul Frumos, Dimbovița; Ion Iiescu, București; Adrian Stănculescu, Craiova; Viorica Ionescu, Petroșani; Mircea Cateia, Brașov; Petre Diaconescu, Malu cu Flori, Dimbovița; Ana Șerban, Timișoara; Ion Mitrache, Craiova; Vasile Vlaj, Simeria; Gheorghe Olteanu, Slobozia; Gheorghe Tarșita, Amărăștii de Jos, Gorj; Elena Cristea, Pucioasa, Dimbovița; Florin Gheorghiu, Celaru, Dolj; Tudor Matei, Izvoarele, Olt; Ignat Mavrușca, Blăjești, Iași; Nicu Pavel, Gh. Gh. Dej; Maria Popa, P. Neamț; Serafim Oancea, Cîmpulung, Argeș; Mircea Procopie, Oltenița; Aurel Duminiță, Glogoranu, Dimbovița; Elisabeta Graur, Satu Mare; Vasile Morotanu, Galați; Ion Cătană, Tg. Jiu; Marian Sandu, Luminița Cîrlan, Gheorghe Danel, Sebastian Niculescu, Elisabeta Mocanu, Constantin Ene, Gheorghe Mihai, Sava Rădulescu, Aurel Petrescu, Maria Cristescu, Rodica Enescu, Gh. Niculescu, Alexandra Bunescu, Daniel Nemes, Petre Boieru — București; Vasile Cucu, P. Neamț; Vasiliță Spătaru, Pașcani; Angela Popescu, Devesel, Mehedinți; Mihai Istrate, Galați; Constantin Buescu, Turcenii, Gorj; Aurel Neicu, Iași; Cornelia Foghel, Malu cu Flori, Dimbovița; Elena Băbuș, Băile Herculane; George Gîndescu, Tirgoviste; Ana Merize, Iași; Ionel Nicolae, Valea Brad; Marioara Bălsan, Pedeia, Teleorman; Elena Scorțov, Caransebeș; Petre Cîrșior, Ciresu, Mehedinți; Emil Chirilăscu, Roman; Traudăfir Pănescu, Brătia; Irina Părmac, Olga Milutin, Anica Munteanu, Cornelia Apostol, Ioana Giovani, Anghel Pintenaru, Gheorghe Vrabie, Florian Cojocaru, Ioana Vulpe, Clementina Romanici, Ion Iordache, Viorica Vasilescu, Maria Andriuc, George Danileacu, Mihai Puiu, Teodor Chirilăscu, Sandu Rădulescu, Constantin Iordache, Aurica Lăzăr, Ovidiu Săndulescu, Mihaela Luca, Nicolae Toghia, Elena Băgatu — București; Iosif Sîlăgh, Oradea; Mircea Iencut, Lunca, Bihor; Mihai Nedelcu, Gh. Gh. Dej; Adam Drobotea, Sibiu; Ilie Gheorghe, Bacău, Teleorman; Costică Tudorache, Tulcea; Ilie Butușină, Celaru, Dolj; scrisorile dumneavoastră au fost trimise spre analiză și competentă soluționare forurilor în drept, de la care așteptăm răspunsul.

Pagină realizată de HORIA PĂTRAȘCU

Poșta redacției

ADMINISTRATIV

Veronica Cernea — Turda: Pot beneficia de o sumă fixă de îngrijire de 300 lei numai pensionarii de invaliditate de gradul I. Sotul dumneavoastră, fiind pensionar pentru limită de vîrstă, nu îndeplinește condițiile legale pentru a putea beneficia

● **„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.**

de suma respectivă ● **Constantin Huțanu** — Botoșani: Pentru conducerea motorotei Minimobra pe drumurile publice, conducătorul trebuie să aibă permis de conducere valabil pentru auto-vehicule cu capacitate cilindrică pînă la 69 cm³, care se eliberează pe bază de examen de către organul de miliție de pe raza domiciliului posesorului, la care se înmatriculează motorota ● **Constantin Ionita** — Sulina: Încadrarea dumneavoastră la nivelul de bază al funcției de medic veterinar, cl. 21 este legală ● **Tiberiu Cișmasiu** — Cluj-Napoca: Tariful de bază al chiriei este unic pe întreaga cuprinsul țării, indiferent de proprietar ● **Tănase Răducanu** — București: Drepturile la alocația de stat pentru copii se acordă numai la data stabilirii lor, neexistînd posibilități de plăți retroactive ● **Nicolae Tănase** — București: Am fost informat că vi s-a aprobat cererea de înscriere a copilului la grădinița nr. 35, unde ați solicitat loc.

MARGA NEDELEA

INVATAMINT

Sorin Neagoe, Doru Stoian și Vasile Circeag — Rm. Vilcea: Potrivit Decretului nr. 198/1980, art. 3, alin. 3, elevii care au beneficiat de bursă pe bază de contract au posibilitatea să-și continue studiile prin învățămîntul seral ● **Marioara Matei** — Malu, Ialomița: Intervalul de timp în care aveți obligația să susțineți examenul de definitivare este depășit. Păstrați însă legătura cu Inspectoratul școlar județean pentru a cunoaște măsurile ce se vor lua, în situația dumneavoastră, pe baza noului Statut al personalului didactic ● **Sandra Săpunariu** — Caransebeș: Chestiunea ține de Inspectoratul școlar al județului Timiș ● **Smaranda Dumitrescu** — Cetate, Dolj, și **Maria Mateescu** — Ploiești: Răspunsul la care vă referiți a fost întocmit pe baza referatului oficial al M.E.I. ● **Dan Guran** — Iași: Da, aveți dreptul la bursă ● **Neculai Demian** — Săscut, Bacău: În situația relatată, este firesc ca dv. înșivă să vă adresați M.E.I. pentru a vedea ce se întîmplă cu lucrarea în cauză ● **Tomică Andrieș** — Constanța: Nu vă poate împiedica nimeni să vă încadrați, temporar, pe timpul vacanței. Instituțiile la care vă referiți sînt diferite.

HORIA PĂTRAȘCU

SOCIAL

Mioara Predescu — București: Vă adresați procuraturii cu procesul verbal întocmit de executorul judecătoresc ● **Maziu Mihai** — Craiova: De fapt cereți instanței să rezolve o problemă pe care dv. ca părinte ați expectat-o lunar cu o recipisă de 250 lei ● **Pirvulescu Marin** — Iași: Am primit documentele expediate de Ionescu Gheorghe. Le vom cerceta ● **Guzic Gheorghe** — Gorj: Reclamația trebuie să fie acceptată de tatăl vitreg ● **Stănilă Minodora** — Olt: Scrieți-ne în ce stadiu se află procesul dv. ● **Nodea Ion** — Gorj: Numai aparent accidentul este de circulație. În fond — este vorba de un contract personal încheiat cu încălcarea legii ● **Muresan Leon** — București: Vă obosește zbaterea de a căuta o soluție care nu există ● **Pretorian Aurelian** — Pitești: Vă așteptăm la redacție ● **Teodor Andrei** — București: Comiteți o singură greșeală: fluturați steagul ca pe un bici ● **Stoica Aurel** — Bacău: Cînd ați înapoiat 20 000 lei găsiți din împlinire nu v-a lăudat nimeni; ați dat o palmă (mai tare) unui individ și ați fost condamnat. E drept? Vă întrebăm. Numai în primul caz aveți dreptate ● **Ileana Oleru** — Suceava: Credeți că putem corespunda pînă vă dăm dreptate? O nuntă desfășurată după o săptămîină nu ne interesează ● **Rodica I.** — Giurgiu: A fost emis mandatul de arestare. Restul este o chestiune de timp ● **Balin Constantin** — Rm. Vilcea: Procurorul Gelberg lucrează la Procuratura județeană Vaslui. Scrieți-l pe această adresă

NICOLAE CRISTACHE

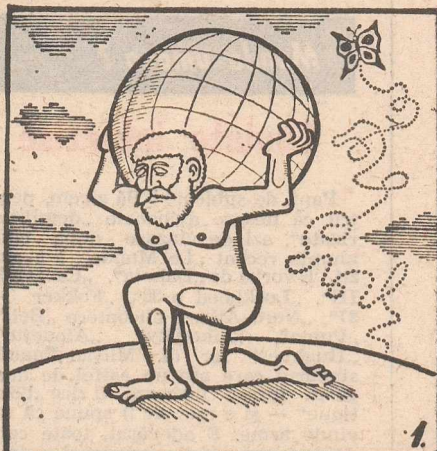
Să dăm circului ce-i al circului

Am văzut spectacole de circ la noi și în multe țări, mi-a plăcut să merg la circ, fără să-mi pun întrebări de genul „e artă minoră sau majoră?”, pur și simplu am simțit un anumit îndemn spre lumea aceasta de performer de toată mina și în destule situații am trăit o undă de solidaritate cu atletii bătrâni, în pragul derizivității. Căderea, considerată cu simpatie, este un exercițiu sufletesc foarte util. Te omențește fără să-ți dai seama, te pune în priză cu niste suferinți tămăduitoare. Existând atâtea creșteri de prețuri în lume, circul a trebuit să renunțe la toate aproximațiile programelor tradiționale și să se așeze, dacă se poate spune așa, științific pe treabă. Circul bine făcut este o întreprindere cit se poate de rentabilă. Am văzut în câteva mari capitale europene construcții maiestuoase, înobilind ansambluri de clădiri monumentale. Construcțiile acestea, de numai câțiva ani vechime, sînt circuri cu mai multe mii de locuri și, în câteva cazuri, cu mai multe arene. Dat fiind că arta circului a stat cam la periferia treburilor municipale, ce altceva dacă nu rentabilitatea economică a împins contabilitățile orașenești să construiască din otel și sticlă pavilioane cu alură olimpică?

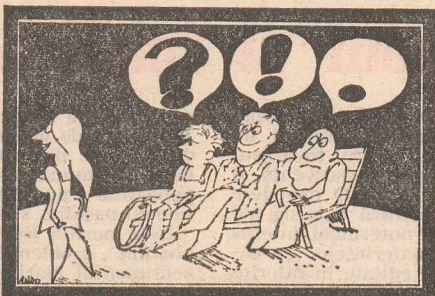
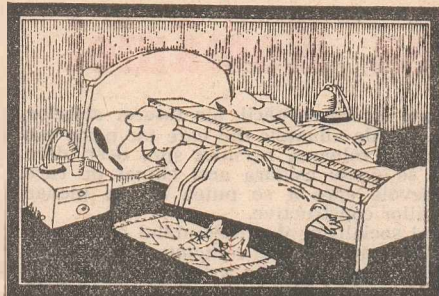
Citind considerațiile fin condescendente față de spectacolul de circ ale unor feluri scriitori și gazetari am observat că această condescendență privește, de fapt, un tip de circ aproape dispărut. Uneori mă întreb dacă, prea absorbit de o prejudecată, unii oameni nu sacrifică tocmal evidențele. Iată, se scrie despre copilăria maturilor la circ ignorându-se evidența că două treimi din spectacolul de circ modern înseamnă nu numai dexterități miraculoase, ci și atletică pură, nu mult diferită de cea a stadioanelor. Tenacitatea, spiritul temerar, imaginația, agilitatea, forța măiestru aplicată, plăcerea jocului, purificarea prin trudă herruleeană — iată niște indeletniciri ale artistului demne de admirație. Dacă odinioară dădeai ștaif spectacolului zicându-ți numele nemeste ori italianeste (Aurel Iosif, de exemplu, a trebuit, ca să adune lumea la circ, să se cheme Iozefini), astăzi programele de circ e musai să aibă o participare internațională. Premierile vin una după alta, publicul vrea noutate și exotism, publicul pretinde irepetabilul, acolo unde repetiția e legea legilor. Artiștii se specializează într-atit încît, ca orice mare performanță, priceperile încep să aibă un abur de mister. În cea mai nouă programă a Circului de stat București (Mondo circ, regia Costel Ionescu) evoluează artiști din Cairo, Budapesta, Varșovia și Moscova. În spectacolele celor două ansambluri itinerante prin țară, pedinte tot de circul bucureștean, se produc trupe din Anglia, R.D.G. și din alte țări. Artiștii români lucrează, în schimb, pe arene din Franta, Elveția, R. F. Germania, Danemarca, Belgia, R.D.G., U.R.S.S., Polonia, Brazilia, Italia, Argentina, Ungaria. E un du-te-vino în circul mondial care trebuie să te pună pe gânduri mai înainte de a te grăbi să scrii despre „chemarea copilăriei”, „nevoia de inocență”, „farmecul naiv al clovneriei” și alte asemenea banalități distinsse. Există, într-adevăr, o doză de naivitate în spectacolul de circ, numai că pricina ei e în afara circului. Cum se știe, în orice spectacol de acest gen, e nevoie de un scenariu, numerele trebuie legate cu o idee, seara de circ trebuie să aibă un cap și o coadă. Aceste scenarii le compun, îndeobște, oameni din industria divertismentului, persoane cu profesii cam neclare, grăbite să-și scrie mediocritatea pe cit mai multe afișe. Comperașul, îndeobște versificat, cade la fiecare rimă în penibil, prezentatorii rostesc voioși niste cuvinte degeaba și cînd publicul e gata plictisit, trebuie să lupte artiștii cei muncitori ai circului ca să pună în drepturi simpatia. „Scenariile” acestea sînt o mostenire la care circul ar putea să renunțe cu mult cîștig, sudoarea orelor de antrenament și izbinzile uneori atît de scump plătite ale acestor veritabile familii și dinastii de artiști din circul românesc merită condeiul unor scriitori adevărați, la circ merg copiii noștri și pentru ei trebuie să facem întreg spectacolul bun.

Sigur, circul își mai trimite prin lume și corturile, nu poate să vină toată țara la Capitală, corturile însă nici ele nu sînt ce erau odată, sînt instalații moderne, cu un anumit confort. Iozefini și Niocolae Vlădescu, directorii circului București, primul o celebritate în profesie, al doilea autoritate în administrația spectacolului, pun foarte apăsător, în orice discuție despre circ, chestiunea economicului. Un cort și o caravană se cheamă „Circul Gloria”. Turneul începe la Sighetu Marmatiei, primăvara, și se sfîrșește în octombrie, după ce schelele de metal în stare să țină patru mii de spectatori se vor fi montat și demontat prin 70 de localități. Viața cu casa în spinare nu-i chiar o fericire, minutul de aplauze se plătește cu un pret pe care publicul și cei ce scriu despre circ abia de-l bănuiesc. Alt cort ia țara pe cealaltă parte, prin 49 de orașe, cu oameni în toată firea, cu prunci, cu elefanți, urși, căței și ce-i mai trebuie circului ca să fie circ. În primele trei luni ale anului circul a avut un plan de încasări de aproape 40 de milioane lei și și-a făcut planul. Cum se poate lesne înțelege, spectacolul popular nu înseamnă și muncă ușoară.

O. TUDOR

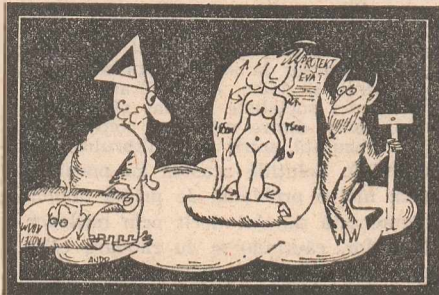
1.

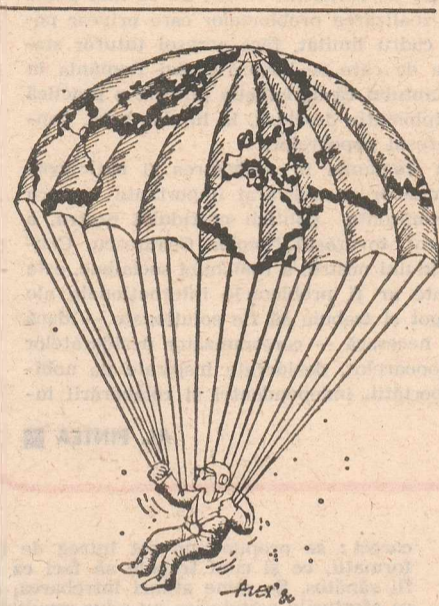
OCTAVIAN ANDRONIC-ANDO

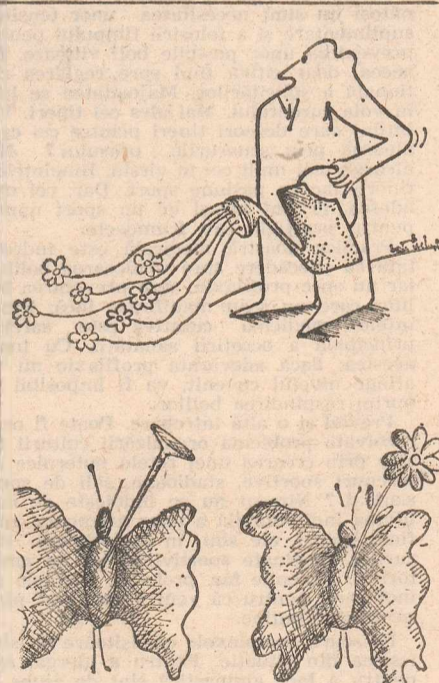
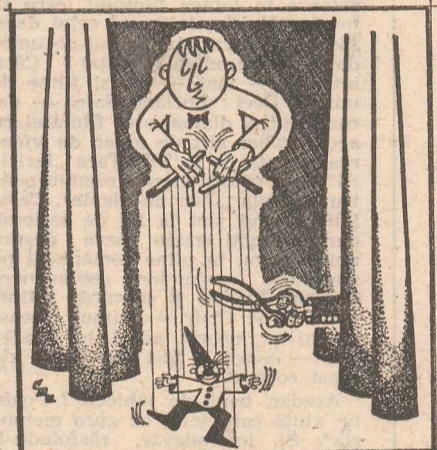
2.

Racul

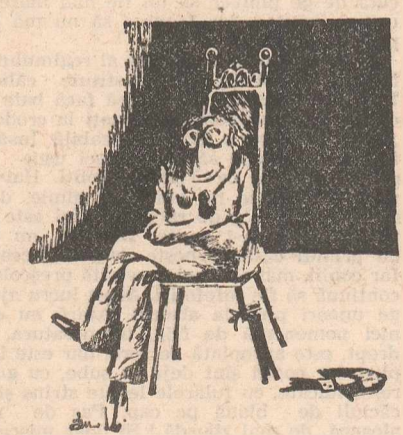
AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

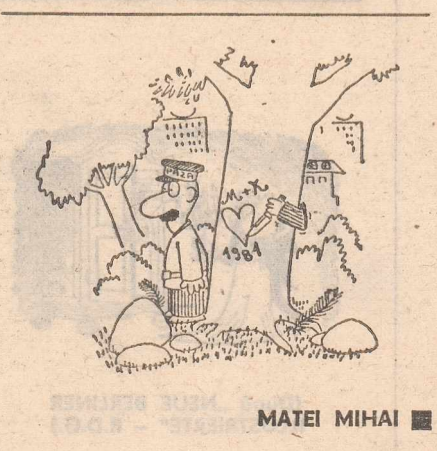
SORIN POSTOLACHE

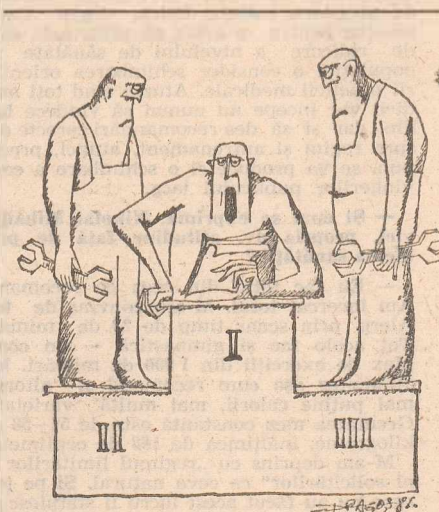
CRISTIAN MIHĂILESCU

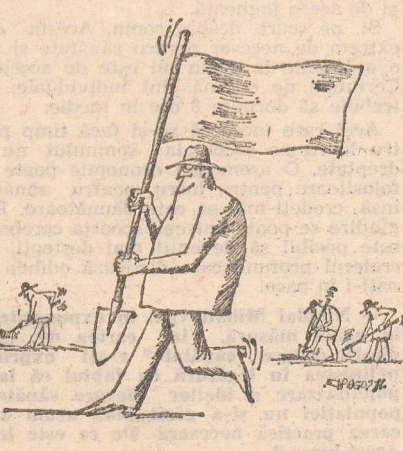
MIRON DINULESCU

MATEI MIHAI

ANTON DRAGOȘ

Lumea în care trăim

Problemele lumii și implicarea României

Prestigiul de care se bucură România socialistă în întreaga lume este inseparabil de activitatea dinamică, animată de spirit constructiv, pe care partidul și statul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu o desfășoară cu exemplară consecvență, o activitate dedicată marilor cauze ale umanității. O dovedesc faptele. Larga audiență a conceptelor de politică externă ale șefului statului român este evidențiată de puternic interes cu care sînt primite mesajele adresate conferințelor și reuniunilor internaționale, de seria volumelor editate în diferite țări ale lumii, de manifestările consacrate României desfășurate cu regularitate în capitalele a numeroase state, la care trebuie să adăugăm articolele din ziare, emisiunile de radio și televiziune, declarațiile unor diferite personalități. Toate exprimate în modul cel mai concludent simpatia față de România socialistă și conducătorul ei.

Esenta prestigiului României se datorește faptului că statul nostru socialist militează cu fermitate — remarcată frecvent pe plan mondial — pentru afirmarea idealurilor înaintate ale omenirii, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, eliberată de iniquități. Nu există problemă majoră a lumii de azi care să privească ansamblul comunității internaționale, în care România să nu-și fi făcut auzit glasul cu acel spirit de răspundere ce o caracterizează. Pentru că România consideră că marile probleme ale lumii contemporane sînt și marile ei probleme. Implicarea directă în abordarea și rezolvarea marilor probleme ce confruntă în prezent omenirea este o preocupare de prim ordin a statului nostru socialist.

După cum se știe contemporaneitatea este pusă în fața unor probleme de o acuitate fără precedent în întreaga istorie a planetei. Înarmările au atins un nivel periculos pentru viitorul omenirii. Dezarmarea a devenit deci un imperativ vital al zilelor noastre. Inechitățile din viața economică se exprimă în decalaje care au ca rezultat sărăcia și mizeria a sute și sute de milioane de oameni. O nouă ordine economică internațională pentru care România militează neobosit se impune, astfel, ca o cerință esențială a acestui moment din istoria planetei. Deceniile din urmă au însemnat prăbușirea colonialismului și apariția unor tinere state independente. Lupta lor de eliberare a găsit mereu în România o susținătoare fermă, care a dat expresii concrete solidarității ei militante. Trăind în Europa înțelegem bine sensul major al eforturilor pentru securitate și cooperare pe continent, eforturi indisolubile de contribuția românească în toate fazele complexului proces început la Helsinki și continuat acum la Madrid. Viitorul Europei, ca și al lumii, nu poate fi clădit pe

o politică de confruntare. Interesele păcii, ale tuturor statelor, indiferent de mărimea lor, de alianțele din care fac parte sau de grad de dezvoltare, cer reluarea cursului spre destindere deoarece numai astfel se poate asigura acel climat de care popoarele au atîta nevoie spre a se putea dedica plener muncii pasnice, strădanilor constructive.

Este meritul României socialiste, al președintelui ei, de a fi abordat problemele fundamentale ale contemporaneității cu sentimentul marilor răspunderi ce revin astăzi tuturor statelor. Viziunea României asupra acestor probleme este născută din experiența unui popor care cunoaște prețul libertății și independenței, care a știut, în toate împrejurările, să-și afirme cu demnitate aspirațiile. România a adus în dezbaterile internaționale nu numai un punct de vedere realist, o analiză lucidă a fenomenelor și tendințelor la scară mondială ci și un ansamblu coerent de soluții practice. Nenumărate inițiative și propuneri ale României socialiste au dat răspunsuri concrete la numeroase întrebări, dintre cele mai complicate, răspunsuri ce au dovedit chibzuință, spirit al echilibrului, atitudine creatoare, constructivă. Soluțiile acestea au pornit și pornesc de la premisa că nici o problemă de primă dimensiune nu poate fi reglementată durabil decât prin mijloace politice, la masa tratativelor, căutîndu-se cu răbdare căile înțelegerii. Iar aceste negocieri, spre a fi fructuoase, trebuie să se bucure de participarea tuturor celor interesați, a tuturor statelor fără nici un fel de restricții. Astăzi nu se mai poate concepe discutarea și realizarea problemelor care privesc popoarele doar într-un cadru limitat, fără accesul tuturor statelor. Prețuirea, stima de care se bucură astăzi România în lume se datorește și faptului că diplomația pe care o practică țara noastră este o diplomație deschisă, la lumina zilei, pentru popoare și în interesul popoarelor.

Implicarea activă a României în dezbaterile și reglementarea tuturor problemelor cu adevărat importante pentru umanitate poartă amprenta politicii partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Convingerea fermă a partidului nostru, a României socialiste, este că oricît de complicate ar fi problemele internaționale ale acestui moment, ele pot și trebuie să fie soluționate — dacă există voința politică necesară — corespunzător dezideratelor majore ale tuturor popoarelor, deziderate inspirate de nobilele idei ale păcii, libertății, independenței și colaborării internaționale.

AL. PINTEA ■

Bătălia pentru sănătate

Interviu cu N.M. AMOSOV, membru al Academiei de științe din R.S.S. Ucrainiană

— Un regim de limitări și solicitări — astfel denumiți dv. modul de viață care asigură sănătatea. Care este înțelesul pe care îl atribuți acestei formulări ?

— Interpretarea ei în amănunt ar necesita prea mult timp așa că mă voi mărgini la o expunere sumară. Și fără tot felul de trimiteri la diferite autorități în sprijinul propriilor mele recomandări. Cine se îndoaie de ele, să le respingă — nu este interzis.

Pentru a păstra, sau a redobîndi o bună sănătate, trebuie depuse eforturi serioase. Eforturi fizice — pentru menținerea activității motorii necesare — și de voință — pentru respectarea, să zicem, a rației alimentare.

Ce fel de solicitări sînt necesare pentru un mod de viață sănătos? Dați-mi voie să nu fiu de acord cu cei care afirmă că 5-10 exerciții scurte în fiecare zi garantează sănătatea. Nu, asta nu ajută. Solicitățile, convenabile fiecăruia și de orice fel, trebuie să fie neapărat intensive (pînă la accelerarea pulsului în limitele a 120 de bătăi, pînă la asudare, pînă la gîfălă) și pe durată a nu mai puțin de 20-30 de minute. Aceasta minimum. Și într-adevăr; dacă ne amintim căți „kilogrametri“ face un om care ară cu plugul, sau unul care sapă pămîntul, sau un tăietor de lemne, sau un vinător, atunci aceasta reprezintă cele 20-30 de minute ale noastre. Nu numai solicitările mari garantează sănătatea. Altfel ele nu sînt necesare deloc. Da, sînt ferm convins de utilitatea și necesitatea solicitărilor intensive și relativ de durată. Numai că acestea nu trebuie să fie abordate cu o grabă excesivă, în mod pripit.

Dozarea corectă a solicitărilor trebuie neapărat îmbinată cu o limitare rațională a hranei. Fără această măsură, citeodată greu de îndurat, victoria în lupta pentru sănătate nu va fi obținută. E dificil, dar ce să-i faci, greutatea trebuie menținută în anumite limite. Pentru calcularea ei este pe deplin aplicabilă formula: greutatea normală este egală numeric cu diferența dintre valoarea înălțimii în centimetri minus 100. Este și mai bine dacă aceasta se încadrează în diferența de înălțime minus 105. Și în calculare să nu fie făcut în nici un caz rabat în funcție de vîrstă! Acest lucru este într-adevăr periculos fie și numai pentru faptul că pe oamenii care au depășit 50 de ani li amenință hipertonia, scleroza și acestea sînt de obicei legate de kilogramele în plus.

Ce hrană anume trebuie să mîncăm, este o întrebare de primă importanță, dacă aceasta este săracă în calorii, iar greutatea dv. este normală. Un singur lucru este neapărat necesar: să folosiți în funcție de posibilități, mai multă hrană vegetală crudă — 300-500 grame pe zi.

Lupta cu propriul apetit este principala problemă de alimentație pentru un om sănătos care duce o viață activă. Majoritatea regimurilor chiar acestea au drept scop. Cum să faci să mînci pe săturate și să nu te îngrași... În general se poate, dar după aceea trebuie să postim complet. Mie, de pildă, nu-mi place postul complet. Te împiedică să gîndești. De aceea încerc să găsesc un compromis propriu: cîta de pe pîntece să nu fie mai mare de un centimetru, iar foamea să nu mă împiedice să trăiesc...

Un component important al regimului de limitări și solicitări îl constituie călărea. Eu nu recomand tuturor să facă baie la copcă: să-i convertești pe toți la credo-ul „morselor“ este o idee irealizabilă. Însă de îmbrăcat trebuie să te îmbraci ușor. Iar copiii nu au de ce să fie infoliti. Hainele prea călduroase nu vor face nimic, decât să le dăuneze, și de răceală iarăși este puțin probabil să-i aperi. Dealfel, nu sînt eu primul care vorbește despre aceasta. Iar copiii, mai ales cei de vîrstă preșcolară, continuă să fie infoliti. Acest lucru ajunge uneori pînă la absurd. Afară nu este nici pomeneală de frig, temperatura, e drept, este apropiată de zero, dar este încă plus, iar copiii sînt deja în șube, cu gulerile ridicate, cu fularile legate strîns și cu căciuli de blană pe cap. Pas de mai alergă, de mai zburdă! Și doar mișcarea le este pur și simplu indispensabilă, ea este „medicamentul“ prescris de natura însăși.

De frig nu trebuie să ne temem. Imo-ritiva lui există întotdeauna o armă: mișcarea. Oamenii umblă mult prea încet și de aceea îngheață.

Și, pe scurt, despre somn. Acesta este extrem de necesar pentru sănătate și nici o economie la somn nu este de acceptat. Cerințele de odihnă sînt individuale, dar trebuie să dormim 8 ore în medie.

Acei care încearcă să-și facă timp pentru lucru pe socoteala somnului nu au dreptate. O asemenea economie poate fi folositoare pentru lucru, pentru sănătate însă, creștetă-mă, ea este dăunătoare. Prin gîndire se poate antrena scoarța cerebrală, este posibil să deveniți mai deștepti, dar creierul profund care dirijează odihna lăsați-l în pace.

— Nikolai Mihailovici, în expunerile și, în egală măsură, în cartea dv. „Meditații despre sănătate“ v-ați exprimat neliniștea în legătură cu faptul că largă popularizare a ideilor despre sănătatea populației nu și-a găsit pînă acum aplicarea practică necesară. De ce este legat acest lucru ?

— Da, se popularizează, într-adevăr, modul de viață sănătos. Aceasta se face de mult. Dar efectul este mai mic decît ne-am putea aștepta. Deși în esență totul este

corect: se propune un set întreg de informații, ce și cum trebuie să faci ca să fii sănătos. Se pune atunci întrebarea, de ce eforturile agitatorice nu aduc rezultatul dorit.

Răspunsul este că oamenii perfect sănătoși nu simt necesitatea unor tensiuni suplimentare și a folosirii timpului pentru prevenirea unor posibile boli viitoare. De aceea, doar citiva fiind spre regula rațională a solicitărilor. Majoritatea se lasă în voia curentului. Mai ales cei tineri. Vei întâlni oare deseori tineri printre cei care alergă prin scuarurile orașului? Nu, alergă mai mult cei în vîrstă. Bineînțeles, tinerii fac cu pasiune sport. Dar, cel mai adesea, ei sînt atrași de un sport numai pentru prestigiu sau frumusețe.

Practica noastră medicală este îndreptată cu precădere spre vindecarea bolilor, iar nu spre profilaxie, spre prevenirea bolilor care nu s-au manifestat încă. Bineînțeles, medicina curativă este sarcina principală a ocrotirii sănătății. Cu toate acestea, dacă adevărata profilaxie nu va atinge nivelul convenit, va fi imposibil să oprim răspîndirea bolilor.

Preved și o altă întrebare. Poate fi oare rezolvată problema organizării culturii fizice prin crearea unei rețele puternice de terenuri sportive, stadioane, săli de sport s.a.m.d.? Nimeni nu se îndoaie de utilitatea indiscutabilă a unor asemenea edificii. Totuși, ele sînt, în majoritatea cazurilor, destinate sportivilor, iar nu amatorilor. Exceptie fac, probabil, bazinele de înot care, pentru că veni vorba, sînt pînă acum cam puține.

Pe scurt, complexe costisitoare nu sînt ieșirea din situație. Pentru a alerga, sau pentru a face gimnastică sînt de ajuns și „stadioanele“ naturale — curțile, scuarurile, terenurile virane. Dar este necesară moda, este necesară convingerea maselor de utilitatea culturii fizice. Spun toate acestea pentru a arăta că principala cale de ridicare a nivelului de sănătate al populației o consider schimbarea orientării practicii medicale. Atunci cînd toți medicii vor începe nu numai să vindece bolile, dar și să dea recomandări corecte despre regim și antrenament, atunci, presupun, se va produce și o schimbare a convingerilor publicului larg.

— Și cum se exprimă, Nikolai Mihailovici, propria dv. atitudine față de problema sănătății ?

— Eu fac totul din ceea ce recomand. Am încercat totul. M-am convins de tot. Alerg prin scuar timp de 20 de minute. Tot acolo fac și gimnastică — un complex de exerciții din 1000 de mișcări. Mă alimentez așa cum recomand și altora: mai puține calorii, mai multă varietate. Greutatea mea constantă este de 57-58 de kilograme, înălțimea de 168 de centimetri.

M-am deprins cu „regimul limitărilor și al solicitărilor“ ca ceva natural. Și pe toți care nu au făcut acest lucru li sfătuiesc să se grăbească să se preocupe de sănătate.

Discuție consemnată de
V. KALIADIN ■
A.P.N.

Mondo umano ?

Cuvinte interzise

Pană de subiecte? Să zicem, pentru că despre avioanele „demilitarizate“, azi de vânzare după cum anunța recent „Le Monde“, s-a auzit. E vorba de „Dakota“, „Caravelle III“, „Lockheed p-38“, „Fokker — 27“, „Nord-Atlas“, elicoptere „Bell“, „Puma“, „Sikorsky“, „Alouette“, „Hughes“ iar dl. Michel Enaud, singurul care are un astfel de magazin (presa franceză îi zice „boutique“ — și e mai șic!) spune că nu vinde arme. E adevărat, toate cele de mai sus pot transporta și muniții, și arme, și trupe superdotate. Dar despre asta s-a scris pe larg și cu nedumeririle de rigoare: pe cînd rachete balistice la chioscul din colț și bombe N. la supermarketul din strada Y?

Deci să mergem mai departe, mai ales că șansa ne suride. În aceeași zi cu știrea de mai sus, respectabilul Fond Monetar Internațional transmite, prin zgomotul clapelor telexurilor, un strigăt de alarmă: îi lipsesc fonduri pentru „facilități financiare suplimentare“. Și toate acestea sînt destinate țărilor subdezvoltate și în curs de dezvoltare iar strigătul de alarmă al F.M.I. este adresat țărilor industrializate și celor petroliere. Dar cum problema este prea gravă, nu atît pentru aceste puține rînduri, cît pentru țările vizate, trecem mai departe.

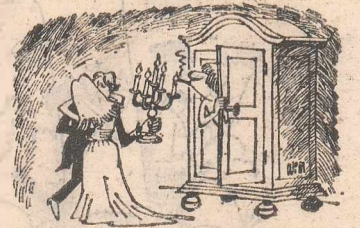
Ar strîca, oare, o ocheadă cuprinzătoare în lumea filmului, care să ne dezvăluie palmaresul celui de-al șaselea festival al filmului de umor de la Chamrousse (Franța)? Căci, iată, se — mai — fac și filme de umor! Deci: Luciano Salce — da, regizorul și dialoghistul filmului cu acel zîmbet atît de amar de vine-rea trecută de la TV (Țara „fericirii“) — a primit marele premiu pentru pelicula „Just un gigolo“. Celelalte premii sînt la fel de serioase dar mai poți spune ceva despre umor acum, în pline comentarii pe marea scenă recentelor culesitoare Oscaruri? Pînă și plecarea ultimă a lui René Clair — primul cineast nemuritor, primit, adică, în Academie — parcă a fost umbră de acest context!

Așadar, pană de subiecte? Poate ne ajută carnetul cu „pro memoria“. Și, într-adevăr, răsfoindu-l, aflăm cum într-o zi din martie, acum un an (poate) comunitatea italiană new-yorkeză a fost în mare fierbere pentru că ministrul justiției ar fi folosit „probabil, din greșeală“ un cuvînt interzis încă din 1970, din vocabularul oficial — Mafia. Tensiunea a fost mare, primarul new-yorkeza a trimis o scrisoare chiar președintelui cerîndu-i să restabilească urgent embargo-ul total asupra acestui cuvînt abolit de acum 11 ani datorită caracterului său... peiorativ. („Interdicția este în vigoare“, zicea sec. imediat un purtător de cuvînt de la ministerul justiției.)

E adevărat, despre cărți interzise am citit sau auzit; ba în lumea feudală, ba în cea nazistă, ba în epoca noastră (în Africa de Sud cărțile cîuva numit Shakespeare!) dar că și cuvintele au ajuns la index e destul. Sărmana, peiorativa, mafie a cuvîntelor!

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

(După „NEUE BERLINER ILLUSTRIERTE“ — R.D.G.)

Ochii și urechile lumii

Lectură tip 1981
— secolul XX

Citesc în presa timpului meu că „ambele mașini Ferrari, pe care pilotau Villeneuve și Pironi în Marele Premiu al Statelor Unite, erau dotate cu motoare de structură similare: 1 500 cu 6 cilindri în V deschis la 120 de grade dar echipate cu două sisteme de supraalimentare diferită... Umanismu-mi de tip Alfa Romeo 1930 tresare la un singur cuvânt, ca la descoperirea unei fețe fraterne într-o teorie și practică a multilor: „alimentație”, fie ea și supra...
Merg mai departe în lectură: „De citeva luni Ferrari a pus la concurs un sistem de dublu turbo KKK cu un aparat furnizat de firma elvețiană BBC: Compres. Acesta utilizează ca turbo, gazul de eșapament pentru a asigura supraalimentația, dar după un principiu cu totul diferit.” Mă încapăținez să nu fac pe prostul în acest secol XX, dar și aici cel mai limpede mi-e cuvântul „principiu”, fie el și „cu totul diferit”.

Accelerez și lectuez că în primele încercări Villeneuve dispunea de un Ferrari 126 CX (turbo) și un 126 CX (Complex) în timp ce Pironi „se mulțumea” cu un 126 CX echipat cu un singur Compres, ușor diferit de primul. Mulțumesc pentru „se mulțumea”, prezența acestui verb cu chip uman printre trei 126 CX îmi dă avertis și îmi face mai clar elogiul pe care Pironi îl aduce motorului Ferrari: „E un motor fabulos...” Cum să nu înțeleg acest cuvânt cu care vin din basme și din Jules Verne? Aflu și în ce constă fabulosul: „timp de răspuns abia perceptibil, utilizare remarcabilă și putere foarte mare în regim înalt”.

Așa da. Această mulțumire în regim înalt de lectură mă face să înțeleg că deși s-au înțeles foarte bine, la începutul cursei, de Brabham-ul lui Nelson Piquet, învingătorul, totuși ambele Ferrari au trebuit să abandoneze, cel al lui Villeneuve după 18 ture („jumătate-ARBORE rupt”, superb spus!), cel al lui Pironi după 68 („turbo spart”, care și asta sună...). Totuși, de ce li s-a întâmplat așa ceva, dacă aveau un motor fabulos? Nici fabulosul nu mai e ce-a fost? Întrebarea mea se dovedește inteligentă, căci Pironi explică: „Chiar cu un motor turbo, noi aveam tendința de a supraîncălzi pneurile dinapoi. Pentru a evita acest defect, am ales reglaje premeditate subvirate. Compromisul a fost satisfăcător”. Cînd aud de un „compromis” totul mi se luminează și ajung în finalul articolului unde se lămurește absolut toate enigmaticele: „Noile motoare Ferrari nu au fost supuse la suficiente încercări. Puterea lor de îndurare e încă mică”. O, Doamne, și la ele e așa? Și la ele e ca la mine? Și la ele puterea de a îndura trebuie să atingă fabulosul?

RADU COSAȘU ■

Lumea se amuză

(După „LUDAS MATJI” — Ungaria)

Eu comunic, tu comunici, el comunică

Ochii care nu se văd

La un moment dat, ziarul n-a mai putut să se mulțumească cu relatarea întâmplărilor de aproape, ușor de văzut, ușor de consemnat. Cetățeanul devenise interesat să știe ce se întâmplă dincolo de strada pe care trăiește, dincolo de locul său de muncă, dincolo de zidul orașului, al țării. Evenimentele nu-și aleg vatra exploziei, ele se pot consuma oriunde. La început a fost nevoie de informare. S-a născut, fără a întârzi prea mult, plăcerea primatului informației. A intervenit, la fel de repede, dorința exclusivității.

Agentele de presă sînt acești ochi omniprezenți pe ulițele Satului Global, deschiși zi și noapte, iarnă și vară, pe zădăf și ger naprăsnic, în văzduh și în adîncuri, în piața publică și în cabinetele conducătorilor politici, atenți la scurgerea — monotonă? — a vieții, la scintile sale, neadorniți nici măcar în clipele de scandaluoasă liniște — cînd o fi asta? — în întinderile planetei. Agențiile de presă. O modestă firmă sub care sticlesc, reglate în profunzime, binocularele observatorilor de meserie, gata să vestească lumii largi, faptul de interes, bolul fie și foarte mărunț care face parte din sarea și piperul solnițelor noastre de fiecare zi.

Nu e chiar lipsit de sens să întrebăm din cînd în cînd cam ce înțelegem prin sare și piper. Iată, de pildă, cum definiște o gazetă nord-americană sfera noțiunii de informație, de lucru demn de știut, de eveniment notabil, care nu trebuie să scape corespondentului pentru a nu ne frustra pe noi de cunoașterea im-

portantului. Prin urmare, dacă Cineva a murit, a fugit cu iubitul, s-a căsătorit, a divorțat, a părăsit orașul, a delapidat, a avut un incendiu, are un copil, și-a fracturat piciorul, a făcut un chef, și-a vîndut ferma, a născut doi gemeni sau are reumatism, a dat norocul peste el, a fost arestat, a venit în oraș, a cumpărat o casă, a furat vaca vecinului sau s-a incurcat cu nevasta acestuia, a comis o crimă, a căzut din avion, a cumpărat mașină, a fugit cu un bărbat frumos. Iată, în fiecare din aceste lucruri, o informație. Scrieți-ne! Relevant, nu?

Funcționează, în lume, la această oră agenții naționale în 120 de țări și teritorii independente. Există, în afară de aceasta, câteva sute de agenții specializate pentru culegerea și difuzarea știrilor în diferite domenii — turism, știință, meteorologie, afaceri. S-a dezvoltat tipul de agenție de informație în haina mai noilor mijloace de comunicare în masă: procurarea de fotografii, programe de televiziune, filme documentare.

Sigur că dacă ne-am rezuma să privim lucrurile în faza lor embrionară, atunci cînd totul este la fel de mare și de promițător, de apt pentru teavură, în egală măsură făcut pentru a respira plăcerile succesului, ne-am putea imagina aceste 120 de robinete înșurubate în scoarța planetei, ca niște perfect egale tuburi de orgă prin care țîșnesc din adîncuri pentru a ajunge pretutindeni solfegeile informaționale. Ne-am putea privi într-o oglindă drept existențe plutitoare în oceanul informației.

Stră-străbunicii de pe Terra 2000

Deși pînă la sfîrșitul mileniului nostru, adică pînă în anul 2000, a mai rămas foarte puțin, nici două decenii, nu putem afirma că știm precis, de pe acum, cum va arăta planeta Pămînt în acel moment. Și aceasta pentru bunul motiv că în epoca noastră, după cum se știe, prefacerile, mutațiile se succed cu atîta repeziune, încît de la un deceniu la altul fața lumii se schimbă, pot apărea fenomene imprezvizibile.

Cu toate acestea, viitorologii, statisticienii, alți specialiști nu se descurajează și întocmesc, pentru anul 2000, prognoze cu privire la toate aspectele mai importante ale vieții pe pămînt, la toate domeniile de activitate. Și, desigur, din aceste preocupări nu puteau să lipsească problemele demografice. Așadar, cum va arăta populația Terrei în anul 2000?

Mai întii, cu privire la număr. Este în afară de orice îndoială că numărul de locuitori de pe planeta noastră va spori. După cum se știe, populația globului aproape s-a dublat în decurs de 30 de ani, ajungînd de la 2,5 miliarde în 1950 la 4,4 miliarde în 1980. Iar această tendință, după cum susțin specialiștii, va continua. Potrivit estimărilor O.N.U., în anul 2000

Terra va avea 6,1 miliarde de locuitori. Numărul acestora va fi în anul 2010 de 7 miliarde, iar în anul 2025 — de 8,3 miliarde. Și aceasta se va produce în pofida tendinței de scădere din țările industrializate — Europa, America de Nord, Japonia, Australia, Noua-Zeelandă — unde natalitatea a ajuns de la 41 la mie în perioada 1960—1965, la 32 la mie în perioada 1975—1980. Pentru că scăderea în aceste țări va fi larg compensată de puternica expansiune a natalității în țările în curs de dezvoltare. Astfel, către sfîrșitul primului pătrar al veacului al XXI-lea, vor locui în țările în curs de dezvoltare 83 la sută din populația globului, față de 74 la sută în prezent. În acest interval, populațiile Africii și Americii Latine se vor tripla, iar populația Asiei se va dubla.

Legat de țările în curs de dezvoltare, anul 2000 va marca încă o turnantă, de mare importanță în istoria demografică a umanității: populația acestor țări, pînă astăzi cea mai mare parte rurală, va deveni preponderent urbană.

Dar cea mai spectaculoasă cifră pe care o avansează specialiștii se referă la vîrsta medie a omului anului 2000: între 90 și 95 de ani! Factorii care vor favoriza o

Itinerar între două oceane

Strada care miroase a praf de pușcă

„Strada 42 miroase a praf de pușcă” mi s-a spus într-o prevenitoare tentativă de a fi scutit de neplăceri, dar și de spectacolul cel mai stupefiant al New Yorkului. Asta m-a decis să mă îndrept spre strada 42.

E seară, nu prea tîrziu, și orașul s-a golit. Un pirjol de reclame incendiază fațadele zgîrie-norilor proiectînd pe cer pulsații nebune, sacadate, neîntrerupte. La cîțiva zeci de metri, sus, începe parca viața care aici la nivelul meu de pieton s-a sfîrșit. Jeturile de lumină galbenă, verde, roșie, albastră se împletesc, dansează, dispar și iar apar, curg în cascade frenetice sau urcă lent, ca mercurul în termometre, constelațiile tuturor timpurilor s-au strîns în tuburi și se revărsă prin vene invizibile cu un șoc al insinuării, capabil să-ți înfigă definitiv în creier nume de mărfuri pe care nu trebuie să le uiți și nume de firme pe care nu le mai poți uita, aerul întreg vibrează de neon, însă aici, jos, pe trotuar o stranie paliditate domină totul. Obloanele de metal, compacte sau în zăbrele, acoperă vitrinele și toate capacele acestea care despart comerțul de stradă creează o senzație mohorîtă de etanșitate.

Strada 42 este o stradă lungă ca oricare alta, tipic americană, cu perspectiva ancorată în orizont și lateralele egale cu ele însele. Timbrul ei distinct este însă cantitatea de violență pe unitatea de timp, de aer și de asfalt. Nu toate crimele din America sau din New York se comit aici (asta ar simplifica multe lucruri) dar, oricum, strada 42 rămîne poligonul nopților cele mai lungi, locul geometric al punctelor unde tentația răfuiei se exersează pe o claviatură care nu se mai termină. Gangsterii de trotuar, bătașii simpli, minorii aflați pe primele trepte ale artei de a înfige un briceag

într-o spinare obișnuită, bandele specializate în percheziționarea rapace a automobilelor se află aici în elementul lor. Marii rechini nu au ce căuta pe o asemenea arteră mai degrabă jigărită decît nichelată, capitonată și împoșcată de deodorante care anulează poluarea. Marii rechini se află departe, în sanctuarele lor taciturne, păziti de celule fotoelectrice și masași, felin, de știrile muzicale care le confirmă dilatarea conturilor. Aici, jos, pe strada crimei, a comerțului cu droguri și a bățăilor incrincentate și tăioase nu se află decît sclavii violenței, mărungi acționari ai unei catastrofe sociale care înspăimîntă din zori și pînă în zori America.

Un vînt rece catapultat de îngrozitoarea lungime a străzii izbește obloanele vitrinelor într-un „hallo” nesfîrșit și hîriit. Înaintez reglindu-mi un ritm care să nu trădeze nici graba, nici starea de promenadă. Pe lîngă mine trec grupuri compacte de hăulitori nocturni, urînd cu poftă și aruncînd cu conserve de bere golate în mers, spre orice obiectiv casabil. Unii, sîrînd ca niște marsupiale eliberate de buzunare, o iau razna peste mașini, încercînd să aterizeze din capotă în capotă. Trosc, trosc, limuzinele cedează sub presiune și nebunii nopții zboară mai departe măcînînd, cu o groază dexteritate, un parcaj întreg. Din gangurii ies (Doamne, ce guri ale gheenei!) fețe livide, cu ochii fiși și zimbet împietrit, pierduți pierduților, cu brațele ciuruite de injecții. Prizele de drog se iau în bezna gangurilor și se gustă — stringîndu-se la piept paradisiul — în umbra luminată a obloanelor care astupă, astupă, astupă inexorabil obiectele nenorocite din vitrine și le păzesc de vietățile nenorocite din stradă.

Intr-o intersecție doi rivali își năpus-

asaltați echidistant de tonul egalizator al noutăților culese cu osîrdie în rotirea noastră sub soare. Chiar așa nu stau lucrurile. Orice pădure are arbuști dar vine o vreme cînd se făleşte cu arborii seculari. Mulți, puțini — ciți sînt. În lumea agențiilor de presă au răsărit cinci mari și umbroși cit să străjuiască dominator aleile, în toate anotimpurile. „Associated Press” servește 1 320 ziare, 3 400 posturi de radio — în S.U.A., 1 000 de abonați pariculari — acoperînd din punct de vedere teritorial 108 țări. Numărul de cuvinte difuzate zilnic — 17 milioane. „United Press International” are o clientelă, s-ar zice, mai restrînsă: 90 de țări, dar cifrele abonaților ne spun altceva: 7 079 ziare, 2 246 receptori în afara S.U.A. și 39 agenții naționale; în total 11 milioane de cuvinte și 200 fotografii zilnic. „France Presse” emite în 152 de țări și furnizează 3,3 milioane cuvinte la 12 000 de ziare, precum și 69 agenții naționale. „Reuter” este recepționat în 147 de țări, distribuînd 1,5 milioane cuvinte la 6 500 ziare și 400 stații de radio și televiziune. Agenția „TASS” emite pentru 13 000 de abonați situați în 80 de țări.

La ce se uită ochii care nu se văd al agențiilor de presă? Ce văd? Un studiu realizat în beneficiul UNESCO în banda de frecvență de la „Reuter”, „France Presse” și „United Press International” relevă următoarea distribuție tematică. Subiectele urmărite: politică externă, politică internă, crime, sport, militare. La „Reuter” apar chiar în această ordine. La A.F.P. sportul se plasează imediat după politica externă, crimele situîndu-se, procentual, pe ultimul loc. În cazul U.P.I., informațiile despre crime ocupă detașat poziția cea mai de sus, aspectele de politică externă plasîndu-se în coada cozii.

Asta e!

NEAGU UDROIU ■

asemenea creștere ar fi: învingerea, după 1935, a bolilor cardiovasculare, posibilitatea de vindecare curentă, începînd din anul 1990, a unor cancere, cvasidispariția mortalității infantile, eradicarea unor boli infecțioase, progresul în domeniul anticonceptiv, în condițiile cărui nașterile vor putea fi riguros programate, cuplurile avînd posibilitatea de a decide atît cu privire la numărul copiilor, cît și la sexul lor. În consecință — este de părere directorul general al Laboratorului național de sănătate din Franța —, în jurul anului 2000 se vor produce în lume, și în primul rînd în țările industrializate, transformări de seamă în edificul demografic. Dacă în prezent societatea umană este structurată, demografic, pe trei etaje: bunici, părinți și copii, peste două decenii va apărea cel de-al patrulea etaj, străbunicii. Se poate chiar prevedea că reducerea mortalității cauzate de bolile interne va duce la apariția celui de-al cincilea etaj: stră-străbunicii.

Perspectivile sînt, se înțelege, ațemenitoare. Se pare că medicina este hotărîtă să-și facă bine treaba, să asigure oamenilor sănătate și viață lungă. Este acum rîndul politicii, să le asigure pacea, și al economiei, să le asigure piinea.

ION CODRU ■

tesc mașinile ca într-o coridă, se izbesc repetat bot în bot și cînd tînjările îi incită suficient coboară și se plesnesc rece și cu sete, incind din rărunchi și zdrobindu-și buzele și pleoapele, cu o metodică exterminării la care trîntește din filmele polițiste vor ajunge cine știe cînd.

O panică tulbure începe să-mi pulzeze în artere, sint gata să cred că vizita de documentare merita să ia sfîrșit înainte să începă și mă năpustesc ca într-o supremă salvare într-un magazin de arme. Întru febril și hotărît, vînzătorul dormitează cu dexteritate, se prelinge rapid spre mine și-mi aruncă un „salutare” precaut deși nu binevoitor. Mă ia în primire direct:

— Un 32, ceva comod, ultimul tip?

— Nu, să văd mai întii așa, în general...

— Faci o greșală, amice. 32-ul asta nu are egal. Dacă-ți place pot să-ți arăt și niște automate, spaima-spaimelor...

Și îmi arată, pe rînd, privind în fugă ușa magazinului, rabatantă și cu clopoței, o panoplie care ar lăsa gura apă mercenarilor celor mai cruzi: puști-mitralieră și pistoale-mitralieră, revolvere grele, ușoare, cu coadă lungă, cu țevă scurtă, junghere, stileturi, veste de protecție, grenade de mic calibru, mă rog, marfă.

Îmi aleg ca să-l bucur un 32, îl pun de-o parte și încep o tocmală ca toate tocmelile. Parcă ar vinde bomboane, e cuminte și vesel și îmi explică, vai, ce ușor se minuește și ce grozav se impoșcă, cît ai clipi, cu jucărioara asta delicioasă și foarte modernă. Îmi promit că mai mă gîndesc, am o afacere în colț și „dacă da” mă întorc. Pare să înțeleagă despre ce-i vorba, îmi clipește complice și îmi și pregătește, curtenitor și anticipativ, rezerva de gloanțe.

În urma mea clopoțeli clincăie drăgălași și alarmanți, îmi infund adînc miunile în buzunare unde nu am nimic și mă strezor, în imensul nimic de afară, înarmat pînă în dinți, arțăgos și foarte luminat de la o înălțime care nu se poate atinge cu mina goală.

RADU BUDEANU ■

GOSPODARIÎ ÎNTR-O ZI DE DUMINICĂ

ORA 8 NU POT ÎNȚELEGE O GRĂDINĂ FĂRĂ FLORI

Pe șoseaua Colentina, la numărul 269-271, într-o curte ce până nu demult a fost un teren viran câțiva oameni munciau de zor. Dintr-o mașină, marca Skoda, erau descărcați câțiva saci de pământ. O femeie prășea răsadurile de conopidă înalte cât palma. Am îndrăznit să-i răpim câteva clipe.

— Cum vă numiți și unde lucrați?

— Victoria Niculae. Lucrez la Consiliul popular al sectorului 2. Sunt inspector. Răspund de problemele agricole ale sectorului.

— Iată ce înseamnă să ai noroc. Chiar la asta nu mă gândeam, să dau de un om cu o funcție ca a dumneavoastră. Haideti să începem discuția altfel. Ce se întâmplă, să spunem așa, zilele acestea prin grădinile sectorului 2?

— În ultimul timp s-au aprobat 262 de cereri, prin care s-au solicitat suprafețe de teren, de pe lângă blocuri și tot felul de locuri virane. Experiența de anul trecut a demonstrat că aseme-

nea acțiuni sînt foarte bune. Datorită producției pe care am scos-o noi, de pe această suprafață care înainte era un maidan, n-am cumpărat nici un fel de legume. Suprafața sectorului pe care în momentul de față se cultivă de către cetățeni legume, aceasta ar depăși 50 de hectare. Revenind în curtea noastră, aici, cit se vede, cam pe 1 000 de metri pătrați muncim patru familii. Am pus de toate. Astăzi, plantez și flori, fiindcă de la mama, de acasă, știu că o grădină de legume fără flori nu are nici un haz. Soțul meu, Nicolae Niculae, este maistru la I.S.P.H. Astăzi, ajutat de un prieten de la serviciu, Gheorghe Arpiu, a adus cu autoturismul nostru câțiva saci de pământ gras și mranțos, pe care îl amestecăm cu cel care există. Este o zi frumoasă și credem că vom sta pînă seara să robotim în grădină fiindcă după ploaia de ieri, acum trebuie prășite toate brazdele.

O SINGURĂ FAMILIE, MII DE FIRE DE CEAPĂ PE PIAȚĂ

ORA 9

În prima zi de vacanță, eleva Georgeta Rusu, profitînd de o zi cu soare, a venit pe terenul unde muncește unchiul său, Mircea Mihalache, șofer la I.T.B. Gospodariî, pe terenul de lângă spitalul Fundeni, au făcut adevărate sere. Răsaduri de roșii, în momentul de față, sînt repicate în sere acoperite cu rogojini și geamuri. Mircea Mihalache numai duminică a dus pe piața din Obor câteva mii de fire de ceapă. Bravo lor!

ORA 10

DIN NOU DESPRE UNELTE ȘI SEMINȚE

Pe drumul care duce din șoseaua Colentina pînă la spitalul Fundeni, la primele ore ale dimineții, trei tineri cu săpăligi, sape, greble și cartofi de sămînță se îndreptau către terenul din fața spitalului. Se numesc: Ion Joița, Petre Voicu și Gheorghe Mareș și sînt economiști la Întreprinderea de comerț exterior a Cooperației meșteșugărești. Fiecare are în folosință cite 100 de metri pătrați. În ciuda faptului că locuiesc cam departe, adică prin Balta Albă, cei trei au copilărit în această zonă. Lucrează la

aceeași întreprindere și cînd au puțin timp liber vin și muncesc pămîntul pe care cu ani în urmă băteau mînea.

Pe lângă bucuria de a munci și de a smulge pămîntului roade, cei trei au și greutăți pe care le transcriem aici fiindcă sînt neazuri de care foarte mulți s-au izbit. Despre ce este vorba: în primul rînd, ne spun cei trei tineri, problema uneltelor. Sapele sînt foarte grele, dar sînt foarte ușor. După ce greblezi câțiva metri pătrați trebuie să îndrepti greblele cu mina. Parcă sînt de ceară. Apoi, mai este și problema cozilor pentru unelte. Nu se găsesc. Nici semînțe. În această perioadă magazinele AGROSEM-ului sînt goale. Apoi, nu există nici un fel de broșură, care să fie ca un ghid pentru grădinarii amatori. Cu alte cuvinte un fel de abecedar. „Am vrut să punem acum citeva zile bostani. Dar a venit o țărăncă bătrînă și ne-a spus: maică, bostanii se pun în pămînt mai tîrziu, cînd pămîntul are citeva grade.

ORA 11

PĂMÎNTUL TREBUIE ȘI EL MINGHIAT CU SUFLET

Maică, ne spune Alexandra Gherghina, în vîrstă de 62 de ani, eu locuiesc vizavi. Aici era înainte un maidan. Între zidul spitalului Fundeni și stradă era un fel de ladă cu gunoi. Acum, fiecare avem aici cite o bucată de pămînt pe care am pus de toate. De aceea, toată iarna n-am avut nevoie să cumpăr nici ceapă și nici cartofi. Ce fac cu mîinile? Păi, maică, așa am învățat. După ploaie fărîm pămîntul cu palmele. Dacă bag săpăliga, în citeva zile face din nou riduri. Pămîntul este, să vă spun așa, ca și oamenii. Trebuie minghiat și să pui o bucațică de suflet. Altfel nu se poate.

DACĂ AR FI ȘI APA...

Mihai Gheorghe are 63 de ani. A fost muncitor tipograf la Casa Scintei. Acum, la pensie, tot în fața casei are un teren de citeva sute de metri pătrați pe care îl lucrează împreună cu fiul său. Știți ce gust minunat are ceapa pe care singur al muncit-o? Haideti să vă dau și dumneavoastră citeva fire. Cred că am făcut o treabă foarte bună. O singură greutate avem. Apa. Conducța de canalizare se oprește pe șoseaua Colentina. Am încercat, punînd mină de la mină, să facem un puț. Dar s-a forat cam 30 de metri și tot nu s-a dat de apă. Factorii de decizie de la Consiliul popular al sectorului 2 au promis că se vor găsi citeva soluții. După ce o să se rezolve și povestea cu apa — să vedeți atunci producții, nu glumă.

Fotoreportaj de SORIN POSTOLACHE

Flacăra. Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Sector publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Nelu Ionescu) — 2558, 2566; Secția politică-economie (Lionel Nițescu, N. Gr. Mărășanu, Ion D. Goia) — 2566; Secția cultură-cenaclu (George Arion) — 2560; Secția probleme social-cetățenești (Mihai Pelin) — 2600; Sector știință (Liviu Timbus) — 2559; Sector reportaj-anchete (Adrian Dohotaru și Ovidiu Ioanitoaia) — 2600; Scriitori, relații cu publicul (Mihai Stănescu, Marga Nedelea) — 2130; Sector fotoreportaj — 2528; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 2123, 2569, 2072; Administrație 17 78 82 și 17 60 10 — interior 2124; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 10 interior 2550); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 60 10 interior 2128); redactor șef 17 60 10 interior 2176. Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă, P.O. BOX-136-137, telex: 1 12 26, București, strada 13 Decembrie. Redactor responsabil de număr: George ARION

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU